

ရှိ၊ ခရှိ ငြင်းခုံကြခြင်း

ငါဘုရားသည် လောကလူတို့ နှင့် မငြင်းခုံ ၊

လောကလူတို့ကသာ ငါဘုရားနှင့် ငြင်းခုံကြ၏။ တရားအတိုင်းပြောတတ်သူသည် တစ်စုံတစ်ဦးနှင့်မျှ မငြင်းခုံ။ လောက၌ ပညာရှိတို့ ရှိ၏ဟု ဆိုသည်ကို ငါဘုရားလည်း ရှိ၏ဟု ဆို၏။ ပညာရှိတို့က မရှိဟုဆိုသည်ကို ငါဘုရားလည်း မရှိဟုဆို၏။

ရှိ၏ဟုသည်မှာ မပြုသော ၊ ဆင်းရဲ စက်ဆုပ်ဖွယ် အချည်းနှီးသော ၊ ဇောက်ပြန်ပျက်စီးသော ရုပ်နာမ်တရားမည်သည် ရှိ၏ဟု ပညာရှိတို့ဆိုကြ၏။ ငါဘုရားကလည်း ဤသို့ပင် မရှိဟု ဆို၏။

(သံ၊ ၂၊ ဗုဒ္ဓသုတ်၊ ၁၃၃)

ရှိသည် တရားကား အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ မျှသာ ရှိပါသည်။

မရှိသည် တရားကား နိစ္စ၊ သုခ၊ သုဘ၊ အတ္တ ဟူသည် စိုးစဉ်းမျှ မရှိချေ။

အကြင်သူသည် ငါဘုရားက ဟောပြောဖွင့်ပြ ဝေဖန်ပေါ်လွင်အောင် ပြုသော်လည်း မသိမမြင် ဉာဏ်မရှိကမ်းသော သူလိုက်ကို ငါဘုရား အသိပြုနိုင်အံ့နည်း။

ရေမှပေါက်ဖွားသော ကြာသည် ရေမှတက်၍တည်၏။ ရေနှင့် မလိမ်းကျံ။ လောကမှ ဖြစ်ပွားသော ငါဘုရားသည် လောကကို လွှမ်းမိုးတည်၏။ လောကနှင့် မလိမ်းကျံဟု မိန့်၏။

သင်တန်းသားများအတွက်သာ

ပ - သုံးလုံး ဝိပဿနာပြန့်ပွားရေး အဖွဲ့ချုပ်

ရွှေတိဂုံ အရှေ့ဘက်မုခ်၊ ကြားတောရလမ်း၊ ဝဟန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။ ဖုန်း - ၃၇၇၇၃၁

ဝိပဿနာဘာဝနာ အနှစ်ချုပ် ကျင့်ဖွယ်

ပထမအကြိမ်မြောက်

ပ - သုံးလုံး ဝိပဿနာ ပြန့်ပွားရေးအဖွဲ့ချုပ်

ဝိပဿနာ ပညာတက္ကသိုလ်

ဝိပဿနာဘာဝနာ အနှစ်ချုပ် ကျင့်ဖွယ်

ပဓာန နာယကဆရာတော်

ဘဒ္ဒန္တဇောတိရာ

သာသနဓဇ ဓမ္မာဓရိယ၊ မဟာကမ္မဋ္ဌာနာဓရိယ

ဝိပဿနာပညာတက္ကသိုလ်လားဒီ ကမ္ဘီက (ကျမ်းပြု) စီစဉ်တင်ပြသည်။

သင်တန်းသားများအတွက်သာ

သက္ကမအကြိမ်မြောက်

သာသနာတော်နှစ် - ၂၅၅၁

ကောဇာသက္ကရာဇ် - ၁၃၆၉

ခရစ်နှစ် - ၂၀၀၇

ဝိပဿနာဘာဝနာ အနှစ်ချုပ် ကျင့်ဖွယ်

ပ - သုံးလုံး ဝိပဿနာ ပြန့်ပွားရေးအဖွဲ့ချုပ်

ဝိပဿနာ ပညာတက္ကသိုလ်

ဝိပဿနာဘာဝနာ အနှစ်ချုပ် ကျင့်ဖွယ်

ပဓာန နာယကဓရာတော်
ဘဒ္ဒန္တဂေတိက

သာသနဓဇ ဓမ္မာဓရိယ၊ မဟာကမ္မဋ္ဌာနာဓရိယ

ဝိပဿနာပညာတက္ကသိုလ်လက် ကမ္ဘီက (ကျမ်းပြု) စီစဉ်တင်ပြသည်။

သင်တန်းသားများအတွက်သာ

သက္ကမအကြိမ်မြောက်

သာသနာတော်နှစ် - ၂၅၅၁

ကောဇာသက္ကရာဇ် - ၁၃၆၉

ခရစ်နှစ် - ၂၀၀၇

သက္ကမအကြိမ်မြောက်

ရှိ၊ ဓရှိ ငြင်းခုံကြခြင်း

ငါဘုရားသည် လောကလူတို့ နှင့် မငြင်းခုံ ၊

လောကလူတို့ကသာ ငါဘုရားနှင့် ငြင်းခုံကြ၏။ တရားအတိုင်းပြောတတ်သူသည် တစ်စုံတစ်ဦးနှင့်မျှ မငြင်းခုံ။ လောက၌ ပညာရှိတို့ ရှိ၏ဟု ဆိုသည်ကို ငါဘုရားလည်း ရှိ၏ဟု ဆို၏။ ပညာရှိတို့က မရှိဟုဆိုသည်ကို ငါဘုရားလည်း မရှိဟုဆို၏။

ရှိ၏ဟုသည်မှာ မမြဲသော ၊ ဆင်းရဲ စက်ဆုပ်ဖွယ် အချည်းနှီးသော ၊ ဇောက်ပြန်ပျက်စီးသော ရုပ်နာမ်တရားမည်သည် ရှိ၏ဟု ပညာရှိတို့ဆိုကြ၏။ ငါဘုရားကလည်း ဤသို့ပင် မရှိဟု ဆို၏။

(သံ၊ ၂၊ ဖုပ္ပသုတ်၊ ၁၃၃)

ရှိသည့် တရားကား အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ မျှသာ ရှိပါသည်။

မရှိသည့် တရားကား နိစ္စ၊ သုခ၊ သုဘ၊ အတ္တ ဟူသည် စိုးစဉ်းမျှ မရှိချေ။

အကြင်သူသည် ငါဘုရားက ဟောပြောဖွင့်ပြ ဝေဖန်ပေါ်လွင်အောင် ပြုသော်လည်း မသိမမြင် ဉာဏ်မျက်စိကန်းသော သူမိုက်ကို ငါဘုရား အသိပြုနိုင်အံ့နည်း။

ရေမှပေါက်ဖွားသော ကြာသည် ရေမှတက်၍တည်၏၊ ရေနင့် မလိမ်းကျံ။
လောကမှ ဖြစ်ပွားသော ငါဘုရားသည် လောကကို လွှမ်းမိုးတည်၏၊ လောကနှင့် မလိမ်းကျံဟု မိန့်၏။

သင်တန်းသားများအတွက်သာ

ပ - သုံးလုံးဝိပဿနာပြန့်ပွားရေး အဖွဲ့ချုပ်

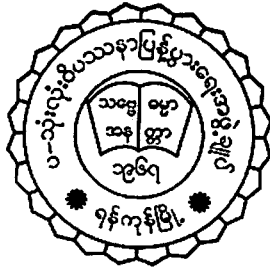
ရွှေတိဂုံ အရှေ့ဘက်မှမ်း၊ ကြားတောရလမ်း၊ ဗဟန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။ ဖုန်း - ၃၇၇၇၃၀

ဝရိယတ္တိ

ပဋိဝတ္တိ

ဝဋ်ဝေဓ

ပ. သုံးလုံးဝိပဿနာပြန့်ပွားရေးအဖွဲ့ချုပ်
ဝိပဿနာပညာတက္ကသိုလ်

ဝိပဿနာဘာဝနာ ၊ အနှစ်ချုပ် ၊ ကျင့်ဖွယ်။

ပဓာနနာယကဆရာတော်
ဘဒ္ဒန္တဇောတိက (သာသနာ့ဝေဓမ္မာစရိယ)
မဟာကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ၊ ဝိပဿနာပညာတက္ကသိုလ်အဓိကမိူက
(ကျမ်းပြု) စီစဉ်တင်ပြသည်။

၂၅၃၉ - သာသနာ့အနှစ်၊

၁၃၅၇ - ကောဇာနှစ်၊

စာပေခွင့်ပြုချက်အမှတ် -
မျက်နှာပုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ် -

၂၀၀၇ ခုနှစ် ၊ ဇွန်လ

သတ္တမအကြိမ်

(သင်တန်းသားများအတွက်သာ)

အုပ်ရေ - ၁၀၀၀

တန်ဖိုး - ၁၅၀၀ ကျပ်

ထုတ်ဝေသူ

ဦးမြသန်း (၀၁၅၀) အသိုင်းအဝိုင်းစာပေ
၃၅/သမာဓိလမ်း၊ ဇွဲစုံရပ်ကွက်၊ ကမ္ဘာအေး၊

မရမ်းကုန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့၊

အပုံးနှင့်အတွင်းပုံနှိပ်

ရွှေမြို့တော်အော့(ဖ်)ဆက်

(အဆင့်မြင့်ရောင်စုံပုံနှိပ်တိုက်) ဖုန်း-၃၈၇၂၂၅

မျက်နှာပုံးဒီဇိုင်း

Gold Finger

အတွင်း ပလင် - (ဆရာချို)

အတွင်းစာစိ/ဒီဇိုင်း

သီရိ ကွန်ပျူတာ

အမှတ် (၁၃၇)၊ ၃၄-လမ်း(လယ်)၊ ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊

ရန်ကုန်မြို့၊ ဖုန်း - ၃၈၄၂၅၅ ၊ ၃၈၃၃၀၀

ကျေးဇူးတင်ဂုဏ်ပြုဖွယ်

ပ - သုံးလုံးစိပ်သယနာ ပြန့်ပွားရေးအဖွဲ့ချုပ်၏ ပဓာနနာယကဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တ ဇောတိက ရေးသားပြုစုသော ဤကျမ်းစာအုပ်မှာ ဝါတွင်းရဟန်းတော်များ သင်တန်း၊ ရဟန်းတော်များ ဆရာဖြစ်သင်တန်းနှင့် လူ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာ သင်တန်းများ တွင် ဆရာတော်အဓိကထား၍ သင်ကြားပေးသော ကျမ်းစာအုပ်ဖြစ်ပါသည်။

ဤကျမ်းစာအုပ် မူလရိုက်စဉ်က ပုံနှိပ်စက် အမှားအယွင်းများစွာ ပါရှိခဲ့ရာ ပါဠိတော်များအား ပြင်ဆင်ပေးကြသည့် ပ - သုံးလုံးနည်းပြဆရာတော်များ ဖြစ်ကြသော ဘဒ္ဒန္တ သုန္ဒရ၊ ဘဒ္ဒန္တဉာဏိန္ဒ နှင့် သင်တန်းမှူး ဦးအောင်ခင် (ဓမ္မာစရိယ) တို့အား လည်းကောင်း၊ ကျမ်းစာအုပ်တစ်အုပ်လုံး၏ အမှားအယွင်း များစွာကို အထူးဝါယမစိုက် ပြင်ဆင်ပေးသော စာရင်းစစ်အမှုဆောင်လူကြီး ဦးမောင်ကြီး တို့အား အထူးကျေးဇူး တင်ရှိပါသည်။

ထို့ပြင် ဤကျမ်းစာအုပ် အထားအသို သပ်ရပ်စွာ ထွက်ရှိနိုင်အောင် အစ၊ အဆုံး ကြိုးစားဆောင်ရွက်ပေးသော အမှုဆောင် ဦးစိုးမြင့် (စိမ်းန) တို့အား မှတ်တမ်းတင် ဂုဏ်ပြုအပ်ပါသည်။

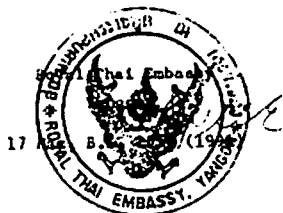
ဒေါက်တာ ဦးကံညွန့်
ဥက္ကဋ္ဌ

No. 6492539

The Royal Thai Embassy presents its compliments to the Shwehte Sayadaw U Zawdika, Dhammasariya, Vipassana University, Sindawya Kyaungtaik, Dagon Township, Yangon, and with reference to the Sayadaw's Note to the Embassy about reprinting Scriptures on Vipassana, has the honour to forward herewith KYATS 6200.00 (KYATS SIX THOUSAND AND TWO HUNDRED ONLY) being the donations from the Ambassador of Thailand and the Staff Members of the Royal Thai Embassy, No. 45 Pyay Road 6½ miles, Kammyute Township, Yangon. The name list of the donors are attached herewith, for your kind Blessing.

Shwehte Sayadaw U Zawdika,
Dhammasariya, Vipassana University,
Sindawya Kyaungtaik, Myoma Kyaung St.
Dagon Township, Yangon.

၂၀၀၇ ခုနှစ်၊ သက္ကမအကြိမ်မြောက်

၀- သုံးလုံးဝိဝဿနာဖြန့်ဝှားရေးအဖွဲ့ချုပ်မှတစ်ဆင့်
ဝိဝဿနာအနှစ်ချုပ် စာအုပ် (ရိုက်နှိပ်ရန်) အလှူရှင်များ

- ၁။ ဦးဝင်းထွဋ်+ဒေါ်တင်တင်မြ မိသားစု
၇၄၊ စမ်းချောင်းလမ်း၊ စမ်းချောင်း။ Ks 10,000/-
- ၂။ ဦးပြည့်စုံ+ဒေါ်သန်းသန်းအေး မိသားစု
၄၂၊ သုမနလမ်း၊ ၃ ရပ်ကွက်၊ သာကေတ။
Ks 10,000/-
- ၃။ ဒေါ်ခင်ခင်ကြီး မိသားစု
၄၀(စီ)၊ ပြည်လမ်း၊ ၆ မိုင်ခွဲ။ Ks 10,000/-
- ၄။ SUZUKI CHIYOKO
Japan. Ks 10,000/-
- ၅။ ဦးမောင်ကြီး(စာရင်းစစ်) + ဒေါ်ခင်ဝင်း
မိသားစု။ Ks 15,000/-
- ၆။ မရီရီနွယ်၊ မဝင်းဝင်းနွယ်၊ မောင်တိုးမောင်
မောင်နှမတစ်စု။ Ks 12,000/-

- ၇။ ဦးကျော်ထွန်း+ဒေါ်ခင်မြင့်
 ၈၀၊ မင်္ဂလာလမ်း၊ စမ်းချောင်း။ Ks 10,000/-
- ၈။ ဦးဝင်းကို+ဒေါ်ဝေဝေမြင့် မိသားစု
 ၄၀(စီ)၊ ပြည်လမ်း၊ ၆ မိုင်ခွဲ။ Ks 10,000/-
- ၉။ ဦးသန်းအောင် + ဒေါ်ကြည်ကြည်ဌေး မိသားစု
 ၁၀၆၊ သိပ္ပံလမ်း၊ အလုံ။ Ks 10,000/-

List of Donors
 Royal Thai Embassy, Vientiane

No.	Name	Amount	Signature
1.	Mr. Ponsak Nilubol Andasasol	2,000.- Ks	Phal Phalol
2.	Mr. Uthai Sitthakorn	1,000.- Ks	Uthai Sitthakorn
3.	Mr. Sompong Sanguanlam	500.- Ks	Sompong
4.	Mr. Montol Prompanyak	200.- Ks.	Montol Prompanyak
5.	Mr. Wasin Jhanavasi	500.- Ks	Wasin Jhanavasi
6.	Miss Chitra Sripholm	500.- Ks.	Chitra Sripholm
7.	Miss Sudi Satho	200.-	Sudi Satho
8.	Mr. Khawitong Leangamang	500.-	Khawitong Leangamang
9.	Mr. Jiraporn Jirapantak	200 Ks.	J. Jirapantak
10.	Mr. Sunnate Boontasand	200 Ks.	B. Boontasand
11.	Mr. Sompong Channamuk	200 Ks.	S. Channamuk
12.	Mrs. Pansak Wickamajit	500 Ks.	P. Wickamajit

မာတိကာ

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	နိဗ္ဗာန်တံခါးဖွင့်	၁
၂။	အကောင်းဆုံးမှာ	၂
၃။	ဝိပဿနာပညာဖြင့်၊ အသက်ရှင်ရခြင်း သည်၊ အမြတ်ဆုံး	၄
၄။	တရားကျင့်ခြင်းသည်၊ အများချမ်းသာ ကြောင်း	၇
၅။	ဝိပဿနာမြတ်ပညာခရီး	၉
၆။	ဝိပဿနာ၊ အားထုတ်ဘို့၊ ဥပနိဿျည်း	၁၁
၇။	ဝိပဿနာဘာဝနာ ကျင့်နည်းအစဉ်	၁၂
၈။	(က) ဝိပဿနာဉာဏ်အမြင်	၁၈
၉။	(ခ) သစ္စာ = ၂ ပါး	၁၈
၁၀။	(ဂ) ပညတ်၊ (ဃ) ပရမတ်	၂၀
၁၁။	(င) သစ္စာ = ၂ ပါး	၂၂
၁၂။	(စ) အနတ္တ	၂၄
၁၃။	(ဆ) သစ္စာ = ၂ ပါး	၂၈
၁၄။	(ဇ) လောကီသစ္စာ = ၂ ပါး (ဈ) လောကုတ္တရာသစ္စာ = ၂ ပါး	၃၀ ၃၁

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၅။	(ည) ပရိညာ	၃၂
၁၆။	(ဋ) သဗ္ဗေဓမ္မာ အနတ္တာ	၃၄
၁၇။	(ဌ) ပုည	၃၆
၁၈။	(ဍ) မဂ်ဉာဏ်	၃၉
၁၉။	ဒိဋ္ဌိ နှင့် ဉာဏ်	၅၃
၂၀။	ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းလွတ်လျှင် မရဏ (၃)မျိုး	၅၉ ၆၀
	ဝိပဿနာ ရှုဆင်ခြင်လျှင်	၆၅
၂၁။	ဝိပဿနာဉာဏ်ရှင်တို့ အားရစရာ	၆၈
၂၂။	မဟာပဒေသ တရားလေးပါး	၇၀
၂၃။	ဝိပဿနာ ပွားများလိုလျှင်	၇၁
၂၄။	ဝိပဿနာပညာ မြတ်ပူဇာ	၇၂
၂၅။	လယ်တီဉာဏ်စဉ် လင်္ကာများ	၁၀၇
၂၆။	ဉာဏ်စဉ် ၁၆ ပါး၊ အကျဉ်းကျင့်စဉ်များ	၁၀၉
၂၇။	ဂေါတြဘုဉာဏ် နှင့် မဂ်ဉာဏ်	၁၃၅
၂၈။	မြို့မိ လင်္ကာ	၁၃၈
၂၉။	ဆင်းရဲအမှန်သိတို့ ပခါနအချက်	၁၄၁
၃၀။	ဆင်းရဲအမှန် တိကျစွာ သိရလျှင်များစွာ အကျိုးကြီးပေသည်။	၁၄၅
၃၁။	စိတ်၊စေတသိက်၊ရုပ်၊ ဒုက္ခ။ နိဗ္ဗာန် - သုခ	၁၄၈
၃၂။	ဒုက္ခ နှင့် ဒုက္ခသစ္စာ	၁၅၃
၃၃။	ဒုက္ခ နှင့် ဒုက္ခသစ္စာ နှိုင်းချိန်ချက်	၁၅၅
၃၄။	ရာဇဂြိုဟ် သူဌေးကြီး - ဒုက္ခ	၁၅၇

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၃၅။	ဒုက္ခ နှင့် နိဗ္ဗာန်	၁၆၉
၃၆။	ကု- အကု- အဗျာ - ဓမ္မာ	၁၇၁
၃၇။	ရူပ - အရူပ - နိရောဓ - ဓါတ်	၁၇၅
၃၈။	နိရောဓ နှင့် နိရောဓသစ္စာ	၁၇၇
၃၉။	စိတ်, စေတသိက်, ရုပ် ချုပ်ခါမျှသည် နိရောဓ သာမည	၁၇၉
၄၀။	နိဗ္ဗာန်အမြင်	၁၈၃
၄၁။	ရှေးသူမြတ်တို့၊ နိဗ္ဗာန်စိတ်စေလွှတ်နည်း	၁၈၄
၄၂။	သံသရာခန္ဓာ၊ ဤမှာဘက်ကမ်းမှ ထိုမှာ ဘက်ကမ်း၊ နိဗ္ဗာန်ကူးသန်းနည်း	၁၈၉
၄၃။	ရှင်သာရိပုတြာ နှင့် ရှင်အနုရုဒ္ဓါ	၁၉၁
၄၄။	မဟာပုရိသဝိတတ်	၁၉၄
၄၅။	နှုတ်ဖြင့်လှေကျက်၊ စိတ်ဖြင့် ကပ်ရှု- ဉာဏ်အမြင်	၁၉၆
၄၆။	သူတော် သူမြတ်တို့၊ အမြတ်ဆုံး နှလုံးသွင်း	၁၉၉
၄၇။	သုပ္ပဝါသ မင်းသမီးပမာ	၂၀၁
၄၈။	အကုသိုလ်စေတနာ သတ္တိများ	၂၀၂
၄၉။	မောဟ နှင့် ဒေါသသတ္တိ	၂၀၄
၅၀။	အန္ဓဘာရလုင်	၂၀၇
၅၁။	မဟာဘောဂသူဌေး	၂၀၉
၅၂။	ဇောတိကသူဌေး	၂၁၁

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၅၃။	နေသည် လ ကဲ့သို့ အေးမြခြင်း	၂၁၃
၅၄။	စန္ဒပဒုမဒေဝီ	၂၁၄
၅၅။	သုဇာတာနှင့် စုန္ဒဆွမ်း	၂၁၅
၅၆။	နိဗ္ဗာန် နှင့် သဒ္ဓါစေတနာ သတ္တိခြင်း ပြိုင် နှိုင်းချိန်ကြည့်	၂၁၇
၅၇။	ပုည - မဂ်၊ နိဗ္ဗာန်၊ သတ္တိ။	၂၁၉
၅၈။	မဖြစ်သေးမီ၊ အရဟတ္တမဂ်သတ္တိ	၂၂၁
၅၉။	သူတော်သူမြတ်တို့၊ ဒုက္ခအစဉ်ငြိမ်းလို့လျှင်	၂၃၁
၆၀။	နိဗ္ဗာန်	၂၃၂
၆၁။	ဦးဘိုးလှိုင် နှင့် နိဗ္ဗာန်	၂၃၄
၆၂။	ရဟန္တာဖြစ်ခြင်းနှင့် ချုပ်ငြိမ်းခြင်း	
၆၃။	ချမ်းသာကြောင်း၊ အမြတ်တရား၊ ခုနစ်ပါး - - -	၂၄၉
၆၄။	ဧကောဓမ္မော ကမ္မဋ္ဌာန်း	၂၅၀
၆၅။	ဧကောဓမ္မော မှ သတိပဋ္ဌာန်သို့	၂၅၃
၆၆။	ဧကောဓမ္မော မှ ဗောဇ္ဈင်သို့	၂၅၇
၆၇။	ဗောဇ္ဈင် - ခုနစ်ပါး	၂၅၉
၆၈။	ဧကောဓမ္မော မှ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိသို့	၂၆၂
၆၉။	ဗုဒ္ဓမြတ် သာသနာ မဆုတ်ယုတ်ရေး၊ အခွန်ရှည်စွာ တည်ရှိရေး အကျင့်။	၂၆၉

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၇၀။	ရွှေ၏ အညစ်အကြေး ငါးပါးပမာနှင့် အစေ့ သေးငယ်၊ ပင်စည်ကြီး သစ်ပင်ပမာ	၂၇၁
၇၁။	နွားကျောင်းပမာနှင့် ဆင်ကြမ်းကို ရှောင်ကြဉ်သည့်ပမာ	၂၇၆
၇၂။	အမြွက်မျှ၊ ဘာဝနာ မပွားများခြင်းနှင့် ပွားများခြင်းအကျိုး	၂၈၃
၇၃။	ပွဲဘဘင်တွင်း၊ ဆီသပိတ်ပိုက်ပမာနှင့် လှေကွဲပေါက်ကြီးပေါ် ရတနာအတိ တင်ကူးသည့်ပမာ	၂၈၈
၇၄။	အထဋ်တပ်အိမ်၏ အခြင်နရယ်ပမာနှင့် ဂင်္ဂါ- စကြာမင်းပမာ	၂၉၁
၇၅။	ဗောဇ္ဈင်တို့၏ အစွမ်းသတ္တိနှင့် အသိအမြင် ရရန်အကြောင်း	၂၉၆
၇၆။	ဓမ္မစကြာရတနာနှင့်တူသောသတိသမ္မောဇ္ဈင် ဖြစ်ပွားအောင်နှလုံးသွင်းအားထုတ်ကျင့်နည်း	၂၉၈
၇၇။	ဓမ္မဝိဇယသမ္မောဇ္ဈင် ဖြစ်ပွားအောင်နှလုံးသွင်း အားထုတ်နည်း	၃၀၄
၇၈။	ဝိမုတ္တိရသ ဖြစ်ပွားအောင် နှလုံးသွင်း ရှုဆင်ခြင်အားထုတ်နည်း	၃၀၉

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၇၉။	မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်၊ ဗောဇ္ဈင် ရှုဆင်ခြင်နည်း	၃၁၄
၈၀။	မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်၊ ကဿပ ဗောဇ္ဈင်ပါဠိအနက်	၃၂၀
၈၁။	စိတ်တွန့်တို့ ဆုတ်နှစ်လျှင်၊ စိတ်ယုံလွင့် လျှင်၊ နှလုံးသွင်းပွားများ အားထုတ်ရမည့် တရား။	၃၂၂
၈၂။	လှူဒါန်းလိုလျှင် (၁)	၃၂၄
၈၃။	လှူဒါန်းလိုလျှင် (၂)	၃၂၆
၈၄။	အပါယ်လေးပါးမှ လွတ်သောပုဂ္ဂိုလ် (၆) မျိုး	၃၄၂
၈၅။	ဗုဒ္ဓသာသနာ့ အန္တရာယ်ဘေးကြီးများနှင့် သာသနာ့အာဇာနည် သူရဲကောင်းကြီးများ	၃၄၆
၈၆။	အောင်သစ္စာသုံးဂါထာနှင့် အကြောင်းအရာ	၃၅၆

ဘုရားရှိခိုး

နမောတေ၊ ဗုဒ္ဓဝီရတ္ထုတိ
 ဝီရ - မဟာဝီရ၊
 ဗုဒ္ဓ - သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ၊
 တေ - တဝ၊ သမ္ပဒါန ဘူတဿ၊
 မေ - မမ၊ သမ္ပန္နာနဘူတဿ၊
 နမော - နမက္ကာရော။
 အတ္ထု - ဘဝတုတိယောဇနာ။

၁။ နိဗ္ဗာန်တံခါးပွင့်

အပါရတာ တေသံ အမတဿ ဒွါရာ။
 ယေ စက္ခုဝန္တော ပမုဇ္ဇန္တု သဒ္ဓံ။

ယေ - နှလုံးပျော့ပျောင်း အကြင်သူတော် သူမြတ် တို့သည်။ စက္ခုဝန္တော-ဝိပဿနာဉာဏ်အမြင် ပညာ မျက်စိ ရှိကြကုန်သည်။ ဟောန္တိ ဖြစ်ကြကုန်၏။ တေ နှလုံးပျော့ ပျောင်း ထိုသူတော်သူမြတ်တို့သည်။ သဒ္ဓံ-မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ရရာကြောင်း ယုံကြည်စိတ်ကောင်း သဒ္ဓါတရား အပေါင်းကို၊ ပမုဇ္ဇန္တု - ကောင်းစွာမသွေ စေလွှတ်တော် မူကြပါကုန်လော့။

တေသံ-သဒ္ဓါပျော့ပျောင်း ထို သူတော် သူမြတ်တို့၏။ အတ္ထာယ
-အကျိုးငှာ အမတဿ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်၏။ ဒွါရာ-တံခါးသဖွယ်
ဖြစ်၍ ဖြစ်သော အရိယာမဂ်ပညာ ဝိပဿနာ ဘာဝနာ
အနှစ်ချုပ် ကျင့်ဖွယ်တံခါးကို။ အပါရုတာ-ယခု အခါ က စ၍
တရားစည်တော်ကြီး ရိုက်ခတ်တီးလျက် ကောင်းစွာမသွေ
တွန်းကန်ဖွင့်လှစ်တော်မူလိုက်ပါပေသည် တကား။

၂။ အကောင်းဆုံးမှာ

ထင်ရှား- အလွန်ထင်ရှားကုန်သော မထေရ်ကြီး
အများတို့သည်။ ငါးရာစီ ငါးရာစီသော တပည့်အများတို့ဖြင့်
မဟာဂေါသိင်္ဂီ - အင်ကြင်းတော၌ သီတင်းသုံးတော်မူကြ
သည်။

အလွန်တင့်တယ်သော အင်ကြင်းတောကို သာလွန်
တင့်တယ်အကောင်းဆုံးဖြစ်အောင် အသို့ပြုကြမည်နည်းဟု -
တင်ပြကြသည်မှာ -

၁။ အကြားအမြင်များသော အကြင်ရဟန်းသည် အစ
အလယ် အဆုံး အလုံးစုံ ကောင်းခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသော
အကျင့်မြတ်ကို နှုတ်ဖြင့် လေ့ကျက် စိတ်ဖြင့် ကပ်ရှု။

ဉာဏ်အမြင် ထိုးထွင်းသိ၏။ ထိုရဟန်းသည် သဒ္ဓါဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ ပရိတ်သတ်လေးပါး အင်ကြင်း တောအလယ် တရားဟောခြင်းဖြင့် သာလွန်တင့်တယ် အကောင်းဆုံး ဖြစ်စေရာဟု အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်မြတ် တင်ပြလျှောက်ထားတော်မူ၏။

၂။ သမထ ဝိပဿနာ နှစ်ဖြာဘာဝနာကျင့်ခြင်းဖြင့် အကောင်းဆုံးဖြစ်စေရာသည်ဟု - အရှင်ရေဝတ လျှောက်ထားလေသည်။

၃။ ဓူတင်တေရသဆောင် ပစ္စဝေက္ခဏာ ရှုဆင်ခြင်းဖြင့် အကောင်းဆုံး ဖြစ်စေရာသည်ဟု အရှင်မဟာကဿပ-တင်ပြတော်မူ၏။

၄။ အဘိဓမ္မာတရား မေး - ဖြေကြားသည့် ရဟန်းနှစ်ပါး စကားသံဖြင့် အကောင်းဆုံး တင့်တယ်ရာသည်ဟု - အရှင်မဟာမောဂ္ဂလန် မိန့်ကြားတော်မူ၏။

၅။ နံနက် နေ့ ညချမ်း အလိုရှိတိုင်း သမာပတ်ဝင်စားခြင်း ဖြင့် ဤအင်ကြင်းတောကြီး၌ အကောင်းဆုံးတင့်တယ် စေရာသည်ဟု အရှင်သာရိပုတြာ မိန့်ကြားတော်မူ၏။ အသီးသီး မတူမျှကြသဖြင့် မြတ်ဗုဒ္ဓထံပါး လျှောက်ကြားရာ -

ရဟန်းတို့ ဆွမ်းကိစ္စပြီးက ရဟန်းကိစ္စ မပြီးလျှင် နေရာမှ မထပြီဟု အဓိဋ္ဌာန်လျက် ဤအင်ကြင်းတောအဝန်း ဝယ်၊ တရားကျင့်သုံး အားထုတ်နေခြင်းဖြင့် သာလွန်တင့်တယ် အကောင်းဆုံး အမြတ်ဆုံးဟု ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ မိန့်တော်မူ၏။

မိမိကိုယ်ခန္ဓာနှင့် အင်ကြင်းတော ထပ်တူထပ်မျှ ထားပြီး အကောင်းဆုံးမှာ - တရားဓမ္မရှုဆင်ခြင် ကျင့်သုံး နှလုံးသွင်းနေခြင်းဖြင့်။ အမြတ်ဆုံး အကောင်းဆုံး မိမိကိုယ် ကို ဖြစ်စေရသတည်း။

၃။ ဝိပဿနာပညာဖြင့်အသက်ရှင်ခြင်းသည် အမြတ်ဆုံး

ဝိပဿနာပညာ မကျင့်သုံးဘဲ နှစ်ပေါင်းတစ်ရာ - ရက်ပေါင်း သုံးသောင်း ခြောက်ထောင်ငါးရာ အသက်ရှင် နေခြင်းထက် ဝိပဿနာပညာ တစ်ရက်မျှ ကျင့်သုံးအသက် ရှင်နေခြင်းကား အမြတ်ဆုံးဟု ပဋ္ဌာစာရီအား မိန့်တော်မူ၏။

အမြတ်ဆုံး မြတ်ဘုရားအား ဆွမ်းသင်္ကန်းစသည့် - အာမိသ - ပူဇော်ခြင်းထက် ဝိပဿနာကျင့် - ဓမ္မပူဇာ - ပူဇော်ခြင်းကား အမြတ်ဆုံးဟု ရှင်အာနန္ဒာမထေရ်မြတ်အား ဟောတော်မူ၏။ (ဒီ - ၃- ၁၁၄)

ဝိပဿနာပညာဖြင့် အသက်ရှင်ခြင်းမှာ တစ်ပါး
သော အသက်ရှင်နေခြင်းကား ဖွဲ့ကိုဆန်ရနိုးထောင်းသည်နှင့်
တူလှပေစွဟု ဂေါတမလှင် ရှုမြင်လေသည်။

လောက၌ ဝိပဿနာပညာသာ အမြတ်ဆုံး ဝိပဿနာ
ကျင့်သုံးသူသည် နတ်၊ လူ အပေါင်းတို့ထက်မြတ်၏။ ဝိပဿနာ
ပညာမှ ဆုတ်ယုတ်ကြသူများ သမ္မတ္တိ - စည်းစိမ်အားလုံးတို့မှ
ဆုတ်ယုတ်ကြသူများဖြစ်သည်ဟု - ပညာပရိဟိနသုတ်၌ ဟော
တော်မူ၏။

ဆုတ်ယုတ်ခြင်း တကာတို့ထက် ဝိပဿနာပညာ
ဆုတ်ယုတ်ခြင်းသည် အဆုတ်ယုတ်ဆုံး၊ ကြီးပွားခြင်း
တကာ တို့ထက် ဝိပဿနာပညာ ကြီးပွားခြင်းသည်
အကြီးပွားဆုံး။ (အံ-၁-၁၃)။ ရစရာလာဘ် အပေါင်း
တို့ထက် ဝိပဿနာ ပညာရခြင်းသည် အမြတ်ဆုံး။
(အံ-၂-၂၈၈)။ ထိုထို ဤဤ အောက်မေ့န့လုံး
သွင်းခြင်းအပေါင်းတို့ထက် ဝိပဿနာ ဘာဝနာ အဖန်
တလဲလဲ နှလုံးသွင်းအောက်မေ့ရခြင်းကား အမြတ်ဆုံး။

တဏှာ မျက်စိကျယ်လျှင် ခံစားဖွယ် လူ့နတ်၊ချမ်း
သာ လောကကြီး ပျော်ပိုက် နှစ်ခြိုက်လေသည်။ ဝိပဿနာ
ဉာဏ်မျက်စိ အမြင်ကျယ်လျှင် ငြိမ်းချမ်းသည့် သဘာဝ

ချမ်းသာကိုလည်း လိုလားပျော်ပိုက် နှစ်ခြိုက်အားရနိုင်၏။
ခံစားရမှ ချမ်းသာသည့် နတ်လူချမ်းသာကား ဖြစ်ပျက်မလွတ်
ဆင်းရဲအစစ်ဟု ရှုမြင်နှလုံးသွင်းနိုင်လေ၏။

ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော သော
သေဋ္ဌေါ ဒေဝမာနုသေတိ။ (ဒီ ၂-၈၁)

ယော-အကြင်သူသည်၊ ဝိဇ္ဇာစရဏ သမ္ပန္နော-ဝိပ
ဿနာ ဉာဏ်အမြင်အကျင့်နှင့် ပြည့်စုံသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။
သော-ထိုသူသည် ဒေဝမာနုသေ-နတ်လူအပေါင်းတို့ထက်
သေဋ္ဌေါ-အမြတ်ဆုံးသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။

ကထံဇီဝိ ဇီဝိတမာဟု သေဋ္ဌံ။
ပညာဇီဝိ ဇီဝိတမာဟု သေဋ္ဌံ။ (သံ-၁)

ကထံဇီဝိ-အဘယ်သို့သော အသက်ရှင်ခြင်းမျိုးကို၊
သေဋ္ဌံ-အမြတ်ဆုံး၊ ဇီဝိတံ-အသက်ရှင်ခြင်းမျိုးဟု၊ အာဟု-
ဆိုကြကုန်သနည်း။

ပညာဇီဝိ-ဝိပဿနာ ဉာဏ်ပညာဖြင့် အသက်ရှင်
ခြင်းမျိုးကို၊ သေဋ္ဌံ-အမြတ်ဆုံး၊ ဇီဝိတံ-အသက်ရှင်ခြင်းမျိုးဟု၊
အာဟု-ဘုရားအစ များလှဘိတောင်း အရိယာသူတော်ကောင်း
တို့သည် ငြိမ့်ညောင်းသံသာ မိန့်ဆိုတော်မူကြကုန်၏။

ပညာဟိ သေဋ္ဌေါ လောကသိဝိ။

ဝိပဿနာတိပညာယေတံနာမံ။

လောကသိဝိ-လောက၌၊ ပညာဟိ-ဝိပဿနာပညာ သည်သာလျှင်၊ သေဋ္ဌော-အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပါပေ၏။ ဝိပဿနာတိ -ဝိပဿနာဟူသည်ကား။ ဧတံနာမံ-ထို ဝိပဿနာ ဟူသော အမည်သည်၊ ပညာယ-ပညာ၏၊ နာမံ-အမည်ပေတည်း။

၄။ တရားကျင့်ခြင်းသည်အများ ချမ်းသာကြောင်း -

အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၊ အရှင်နန္ဒိယ၊ အရှင်ကိမိလ-မထေရ် သုံးပါး သီတင်းသုံးတော်မူရာ စူဠဂေါသိင်္ဂ- အင်ကြင်းတော သို့ မြတ်စွာဘုရား ကြွလာတော်မူ၏။

ရဟန်းတို့ ခန့်ကျန်းကြ၏လော။ မျှတကြ၏လော။

ညီညွတ်ကြ၏လော - ဟု မိန့်တော်မူ၏။

မြတ်စွာဘုရား တပည့်တော်များ ကျန်းမာကြပါ၏။ ဆွမ်းဖြင့်လည်း မပင်ပန်း - မျှတကြပါ၏။ တပည့်တော်၏ စိတ်ကို မထေရ်ကြီး - နှစ်ပါး အလိုကျ ထားပါ၏။ ချစ်နှစ် သက်ဖွယ် မျက်လုံးအစုံတို့ဖြင့်လည်း အချင်းချင်း - တစ်ပါး နှင့် တစ်ပါး ကြည့်ရှုကြပါ၏။ နို့ နှင့် ရေ တစ်သားတည်း ကဲ့သို့ နှီးနှောညီညွတ်ကြပါသည်ဘုရားဟု လျှောက်ထား၏။

ကျန်မထေရ်ကြီး နှစ်ပါးလည်း ဤအတိုင်းပင် လျှောက်ထားကြသည်။ ငါးရက်တစ်ကြိမ်ကျ ညဉ့်သုံးယံပတ်လုံး တရားစကားဖြင့် ကုန်လွန်ကြလျက် သမာပတ်ရှစ်ပါးရကြောင်းလည်း လျှောက်ထားကြသည်။

ထိုအခါ ပရဇနမည်သော ဒီဃသနသည် အရှင်မြတ်သုံးပါး ဤအရပ်၌ သီတင်းသုံးတော်မူကြသဖြင့် ဝဇ္ဇီတိုင်းသားလူအများတို့ အရတော်ကြပေစွ - ဟု လျှောက်ထား၏။

လျှောက်ကြားသည့် စကားသံ အဆင့်ဆင့် နတ်တို့ကြားသဖြင့် ဘဝင်္ဂမဆန့် လောကဓာတ် ပျံ့နှံ့လေ၏။

အကြင်အမျိုးအနွယ် အဆက်မှလည်းကောင်း၊ ရပ်ရွာမြို့ပြမှလည်းကောင်း၊ ရဟန်းပြုကြ၏။ ကြည်ညိုစိတ်အဖန်ဖန် အောက်မေ့ပွားများကြ၏။ ထိုမျိုးနွယ် ရပ်ရွာမြို့ပြအား နေ့ညဉ့်ပတ်လုံး စီးပွားချမ်းသာ ဖြစ်ရာ၏ဟု ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ မိန့်တော်မူ၏။ (မ-၁-၂၆၆)

ဒကာ - ဒကာမ များ ချမ်းသာလိုလျှင် ရဟန်းသည် တရား ကျင့်ရာ၏။

အတ္တာနံ ရက္ခန္တော ပရံရက္ခတိ။

ပရံရက္ခန္တော အတ္တာနံ ရက္ခတိ။

အတ္တာနံ-မိမိကိုယ်ကို၊ ရက္ခန္တော-စောင့်ရှောက်သောသူသည်၊ ပရံ-သူတစ်ပါးကို၊ ရက္ခတိ - စောင့်ရှောက်သည်

မည်၏။ ပရံ-သူတစ်ပါးကို၊ ရက္ခန္ဓော-စောင့်ရှောက်သူသည်၊
အတ္တာနံ-မိမိကိုယ်ကို၊ ရက္ခတိ-စောင့်ရှောက်သည်မည်၏။

(အတ္တတ္ထံ) ပရတ္ထံ ဘိက္ခဝေ သမ္ပဿမာနော အလ
မေဝ အပ္ပမာဒေန သမ္ပါဒေတုံ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ပရတ္ထံ-ဒကာ-ဒကာမ အကျိုးကို၊
သမ္ပ ဿမာနော-ကောင်းစွာရှုမြင်သော ရဟန်းသည်၊
အပ္ပမာဒေန- မမေ့မလျော့ အကျင့်သတိဖြင့်၊ သမ္ပါဒေတုံ-
ပြည့်စုံခြင်းငှာ၊ အလမေဝ-သင့်လျော်တော့သည်သာတည်း။

၅။ ဝိပဿနာ မြတ်ပညာခရီး

ဝိပဿနာမြတ်ပညာ အနှစ်သုံးဆယ်ကျော်မျှ လေ့
ကျက်ဆည်းပူး သင်ပြလာခဲ့ရာ များစွာတို့အနက် အထူးခြား
ဆုံး စုစည်းပြီး - ဝိပဿနာ ဘာဝနာအနှစ်ချုပ်ကျင့်ဖွယ်
ကျမ်းအဖြစ် စီရင်အပ်ပါသည်။ သင်တန်းတွင် မကြေညက်
သည်များ ရှိခဲ့လျှင်လည်း သင်တန်းသား/သူ ရှင် လူ ရဟန်း
များ လွယ်ကူချမ်းမြေ့ ပြန်လည်ကြည့်ရှုပွားများ နိုင်ကြပါစေ။

ဝိပဿနာ ပညာလိုလား သူတော်စင်အများလည်း ချမ်းချမ်း မြေ့မြေ့ စုံစုံစေ့စေ့ လွယ်လင့်တကူ နည်းယူ ကျင့်သုံး ပွားများနိုင်ကြပါစေ။

ဝိပဿနာ = ထူးသည့်တရား ထူးသည့်ဉာဏ်ဖြင့် အခြင်းအရာများ ရှုမြင်ခြင်း။

ဘာဝနာ = အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် ပွားများအား ထုတ်ခြင်း။

သာရ = မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်အနှစ် နှင့် ကျင့်ဖွယ် အနှစ်။

အနှစ်တရားရဖို့ သဘာဝပရမတ် ထူးသည့်အခြင်း အရာ ဉာဏ်အမြင် ရှုမြင်ပွားများ အားထုတ်ကျင့်နည်းအနှစ် ချုပ် အချုပ် ပြသသည်ကို၊ ဝိပဿနာ ဘာဝနာအနှစ်ချုပ် ကျင့်ဖွယ်ကျမ်းဟု ဆိုအပ်ပါပေ၏။

အယမေတ္တ အာယာစနာ။

- (၁) ဘူတာဘူတံ ဝိစက္ခေယျ၊
 ဘူတံ ဂဏှေယျ ပဏ္ဍိတော။
 အဘူတဉ္စ ဝိသဇ္ဇေယျ၊
 နစကရေယျ အမနာပံ။

- (၂) ယံပုညဗုဒ္ဓံ ဝိစိတံ တေန ဟောတု၊
 သဗ္ဗော သုခိ လောကော။

၁၃၅၈-ခုနှစ် ကဆုန်လပြည့် မြတ်ဗုဒ္ဓနေ့ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ ပြီးစီးအောင်မြင်သည်။

၆။ ဝိပဿနာ အားထုတ်ဘို့ ဥပနိဿျည်း

ယင်းသို့ စဉ်းစားဆင်ခြင်သည်ကိုပင် ဝိပဿနာ အလုပ်
ကို အားထုတ်သည်ဟု ဆိုသည်။

ပရမတ္ထစက္ခုကျမ်း ၂၆၅/၆/၁၃၁၊

ဒီပဲရင်း ဆရာတော်း

ဝိပဿနာကို အချိန်မရွေး အားထုတ်နိုင်ခြင်း

ဝိပဿနာတရားကို အားထုတ်ရသော အမှုသည်
ကိုယ်အမှုအရာ နှုတ်အမှုအရာတို့ဖြင့် ပင်ပန်းကြီးစွာ အား
ထုတ်ရသော အမှုမျိုးမဟုတ် ကိုယ့်သန္တာန် သူတစ်ပါးသန္တာန်
- ဖြစ်ပျက်၍နေသော နာမ်ရုပ်၏ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ လက္ခဏာ
ကို ထင်မြင်အောင် ရှုကြည့်ရသော ဉာဏ်ဝိရိယတို့ အလုပ်ဖြစ်
ပေသတည်း။ ထို့ကြောင့် သွားရင်း လာရင်း စာရင်း သောက်
ရင်းနှင့်ပင် ဖြစ်နိုင်လေသည်။

လယ်တီဦးနှုန့်ယ ဝိပဿနာဒီပနီ

ဤကဲ့သို့ ပြဆိုအပ်ခဲ့သောနည်းကို အစဉ်မှီ သဖြင့် ကြည့်ရင်း၊ ရှုရင်း၊ သွားရင်း၊ လာရင်း၊ နေရင်း၊ ထိုင်ရင်း၊ လုပ်ရင်း၊ ကိုင်ရင်း၊ စားရင်း၊ သောက်ရင်း ဟူသမျှတို့၌ သတိ ရှေ့ထားပြီး မမေ့မလျော့ နှလုံးသွင်းအားထုတ်၍ နေနိုင်ပါမူ မဂ်ကိစ္စတို့ကို ပြီးစီးအောင်မြင်နိုင်ပေသည်။

မူလသပိတ်အိုင်တောရ ဆရာတော်ဘုရားကြီး

ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်းစာအုပ်မှ

တိက္ခတိ = ကျင့်၏ဆိုသည်ကား အားထုတ်၏။

လုလ္လ- ပြု၏။ မပြတ်နှလုံးသွင်း၏ဟု ဆိုလိုသည်။

(ဝိသုဒ္ဓိမဂ်- ပြန်-၁-၅၄၃ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ- မူ)

၇။ ဝိပဿနာ ဘာဝနာကျင့်နည်းအစဉ်

ကမ္မဋ္ဌာန်း၏ ရှေးဦးအစ -

၁။ သင်ကြားနာယူရမည်။ (သောတာနုဂတ)

၂။ တရားစာနှုတ်တတ် ရွံရွံ့ဆိုရမည်။ (ဝစသာပရိစိတ)

၃။ အနက် အဓိပ္ပာယ် ထင်မြင်အောင် နှလုံးသွင်းရမည်။

(မနသာနုပေက္ခိတ)

၄။ ဉာဏ်အမြင် ထိုးထွင်းသိမြင်လာလိမ့်မည်။
(ဒိဋ္ဌိယာသုပ္ပဋိဝိဒ္ဓ) အံ - ၁- ၅၀၄။

သီရိလင်္ကာ မလယအရပ်၌ သီတင်းသုံးသည့် မဟာဒေဝ မထေရ်ကြီးထံ ကျမ်းဂန်တတ် မထေရ်နှစ်ပါး ကမ္မဋ္ဌာန်းလာတောင်းကြရာ သင်္ခတနာမ်ရုပ်တို့၏ သာမညလက္ခဏာ ဖြစ်သည့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောပါသည့် တရားစကားပါဠိအနက်တို့ကို နှုတ်တက်ရွှေ့ ရွတ်ဆိုရမည်ဟုဆိုကာ ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးသည်။ လိုက်နာ၍ လေးလမပြတ် ရွတ်ဆိုပွားများကြလျှင် မထေရ်နှစ်ပါး သောတာပန် ဖြစ်ကြလေသည်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ကျမ်းကြီးပြုသည့် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် လည်းကောင်း ရှေးသူကောင်းသူမြတ် ယောဂီသုမ္မန် ပညာဝန်တို့သည် ကမ္မဋ္ဌာန်းစည်းဖြန်းရွတ်ဆိုပွားများ အားထုတ်တော်မူကြလေသည်။ မိမိလည်း ရှေးသူကောင်း သူမြတ်တို့ လမ်းရိုးလိုက်သူပဲ ကမ္မဋ္ဌာန်း၏အစ တရားစာ ရွတ်ဆိုပွားများ နှလုံးသွင်းနေပေတော့အံ့ဟု ဆုံးဖြတ်ကြရာသည်။

နှုတ်ဖြင့် ရွတ်ဆိုခြင်းသည် စိတ်ဖြင့် နှလုံးသွင်းမှုအား ကျေးဇူးပြု၏။ စိတ်ဖြင့် ဆင်ခြင်နှလုံးသွင်းခြင်းသည် အနိစ္စ စသည့်အချက်သဘော သဘာဝကို ထိုးထွင်း

ဉာဏ်အမြင်အား ကျေးဇူးပြု၏။ အနိစ္စ စသည့်ထိုးထွင်းဉာဏ် အမြင်သည် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်အား ကျေးဇူးပြု၏။ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်လျှင် ခပ်သိမ်းကုန်သော ဒုက္ခငြိမ်းစေရာ နိဗ္ဗာန်ကို သိမြင်ပေတော့သည်။

ဝစသာ သဇ္ဈာယော ဟိ မနသာ သဇ္ဈာယဿ
ပစ္စယော ဟောတိ။

မနသာ သဇ္ဈာယော လက္ခဏာပဋိဝေဓဿ
ပစ္စယော ဟောတိ။

လက္ခဏာပဋိဝေဓော၊ မဂ္ဂဖလပဋိဝေဓဿ
ပစ္စယော ဟောတိ။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်)

ဝစသာ-ရှုတ်ဖြင့်၊ သဇ္ဈာယော-ရွတ်ဆိုခြင်းသည်၊
မနသာ-စိတ်ဖြင့်၊ သဇ္ဈာယဿ-ကပ်၍၊ ရွတ်ဖတ်ကြံစည် နှလုံး
သွင်းခြင်းအား၊ ပစ္စယော-ကျေးဇူးပြုသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။
မနသာ သဇ္ဈာယော-စိတ်ဖြင့်ကပ်၍ အဖန်ဖန်ရွတ်ဖတ် ကြံ
စည်ခြင်းသည်၊ လက္ခဏာပဋိဝေဓဿ-အနိစ္စ စသည့်လက္ခဏာ
ကို ထိုးထွင်းသိခြင်းအား၊ ပစ္စယော-ကျေးဇူးပြုသည်၊ ဟောတိ-
ဖြစ်၏။ လက္ခဏာပဋိဝေဓါ-အနိစ္စစသည့်အချက် လေးလေး
နက်နက် ထိုးထွင်းသိခြင်းသည်၊ မဂ္ဂဖလ ပဋိဝေဓဿ-မဂ်
ဖိုလ်ကို ထိုးထွင်းသိခြင်းအား၊ ပစ္စယော-ကျေးဇူးပြုသည်၊
ဟောတိ-ဖြစ်၏။

ပဌမံ တာဝ အာဂမာနုသာရတော အနုမာနဝသေန
ဒဋ္ဌဗော၊ တတောပရံ အနုက္ကမေန ဘာဝနာဉာဏေ
ဗလပတ္တေ ပစ္စက္ခတောဝ ဒိဿတိ။

(ဝိ - ဒီကာဟောင်းကြီး - ၃၆၉)

ပဌမံတာဝ-ရှေးဦးစွာ၊ အာဂမာနုသာရတော-နှုတ်
တက်ရွှေ့ ရွတ်ဆိုသည်ကို အစဉ်မှီးသောအားဖြင့်၊ အနုမာနဝ
သေန-သဘာဝအချက် အနိစ္စအချက်ကို မှန်းဆသောအားဖြင့်
ဒဋ္ဌဗော-ရှုဆင်ခြင်အပ်၏။ တတော ထို့နောက်မှ၊ ပရံ-နောက်၌
နှလုံးသွင်းပွားများသော ဉာဏ်သည်၊ ဗလပတ္တေ -အားကောင်း
လာသည်ရှိသော်၊ ပစ္စက္ခတောဝ သဘာဝအချက် ဉာဏ်အမြင်
နက်နက် တိုက်ရိုက်ဉာဏ်မျက်စိအမြင်သည်၊ ဒိဿတိ- ထင်ထင်
လင်းလင်း တွေ့သိထင်မြင်ရလိမ့်မည်။

နှုတ်တက်ရွှေ့ ရွတ်ဆိုရမည့် - ပြယုဂ်များမှာ -
ရူပံ ဘိက္ခဝေ အနိစ္စံ၊ ဝေဒနာသညာ သင်္ခါ ရာ
အနိစ္စာ၊ ဝိညာဏံအနိစ္စံ (ဒုက္ခ အနတ္တထည့်လေ)
အနက်လွယ်၏
ရူပံဘိက္ခဝေ အနိစ္စံ ယောပိဟေတု ယောပိပစ္စယော။
ရူပဿ ဥပ္ပါဒါယ သောပိ အနိစ္စော အနိစ္စသမ္ပုတံ
ရူပံ ဘိက္ခဝေ ကုတော နိစ္စံ ဘဝိဿတိ။

ဘိက္ခုဝေ-ရဟန်းတို့၊ ရှုပ်-ရုပ်သည်၊ အနိစ္စံ-မမြဲ။ ရူပဿ - ရုပ်၏။ ဥပ္ပါဒါယ-ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ ယောပိဟေတု-အကြင် အတိတ် ဇနကအကြောင်းသည်လည်းကောင်း၊ ယောပိပစ္စယော-အကြင်ပစ္စုပ္ပန် အထောက်အပံ့ ဥပထမ္ဘကအကြောင်း သည်လည်းကောင်း၊ အတ္ထိ-ရှိ၏။ သောပိ-ထိုအကြောင်းအရာ နှစ်ပါးသည်လည်း၊ အနိစ္စော-အမြဲမရှိ၊ ဘိက္ခုဝေ-ရဟန်းတို့၊ အနိစ္စ သမ္ဘုတ-အမြဲမရှိသော အကြောင်းတရား အမှီပြု၍ ဖြစ်ပေါ် လာရသော၊ ရှုပ်-ရုပ်သည်၊ နိစ္စံ-မြဲသည်၊ ကုတော ဘဝိဿတိ- အဘယ်မှာ ဖြစ်နိုင်ပါလတ္တံ့နည်း။ (ခန္ဓာငါးခု- အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သုံးခုနှင့်တွဲ -၁၅- ပုဒ်ရွတ်လေ)

၁။ ပရိယတ္တိဓမ္မ = တရားစာများ ရွတ်ဆိုလေ့ကျက် နှလုံး သွင်းလျှင် မချွတ်ဧကန် နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ရလေသည်။ လေ့ကျက်နှလုံးသွင်း ခဲ့သောတရားများ နတ်သားအား လွယ် ကူစွာပေါ်လာပြီး တရားထူး ရနိုင်ပါ သည်။

၂။ မရရှိခဲ့သေးလျှင်လည်း တန်ခိုးကြီးသော ရဟန်းတို့ နတ် ပြည်ကြွတရားဟောလျှင်လည်း လေ့ကျက်နှလုံးသွင်းခဲ့ဘူး သော တရားတို့ကို ဉာဏ်၌ လွယ်ကူစွာထင်မြင်နိုင်၍ တရားထူးရနိုင်ပါသည်။

၃။ မရရှိခဲ့သေးလျှင်လည်း ဓမ္မကထိက နတ်သားများ သုဓမ္မာသဘင်၌ တရားဟောလျှင် ကြားနာရသည်နှင့်

တစ်ပြိုင်နက် လေ့ကျက်နှလုံးသွင်းခဲ့ဘူးသော တရားများ ပြန်သတိရပြီး တရားထူးရနိုင်ပါသည်။

၄။ မရရှိခဲ့သေးလျှင်လည်း အတူနေ အရိယာနတ်တို့က သတိရအောင် ဆွေးနွေးဟောကြားကြလျှင် လူ့ဘဝက လေ့ကျက်နှလုံးသွင်းခဲ့ဘူးသော တရားများ ပြန်လည် သတိရပြီး တရားထူးရနိုင်သည်ဟု ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဟောတော်မူ၏။

တဿ တတ္ထ သုခိနော ဓမ္မပဒါ ပလဝန္တိ။

ဒန္တော ဘိက္ခဝေ သတုပ္ပါဒေါ အထခေါ။

သောသတ္တော ခိပ္ပမေဝ ဝိသေသဘာဂီ ဟောတိ။

(အံ - ၁-၅၀၄)

တတ္ထ-ထိုနတ်ပြည်၌။ တဿ-လူ့ဘဝက ပရိယတ္တိ တရား ဓမ္မလေ့ကျက် နှလုံးသွင်း ကျင့်သုံးခဲ့သော ထိုသူအား။ သုခိနော-လွယ်လွယ်ကူကူ။ ဓမ္မပဒါ-ရှေးလူ့ဘဝလေ့ကျင့် နှလုံးသွင်းခဲ့ဘူးသည့်။ တရားအစုတို့သည် ပလဝန္တိ- ထင်ထင် ရှားရှား ဘွားကနဲ ပေါ်လာကုန်၏။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့။ သတုပ္ပါဒေါ ရှေးလူ့ဘဝက အောက် မေ့ သတိဖြစ်ခြင်းသည် တရားအမှတ် နှလုံးသွင်းမိ ခြင်းသည်။ ဒန္တော-နှေးသေး၏။ အထခေါ-စင်စစ်သော်ကား။ ခိပ္ပမေဝ -လျှင်မြန်စွာသာလျှင်။ ဝိသေသဘာဂီ-မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် တရား ထူးခြင်းအဘို့ရှိသည်။ ဟောတိ ဖြစ်၏။

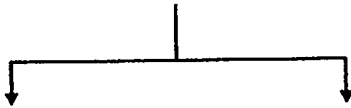
ပြသခဲ့သော အစဉ်အတိုင်း၊ အားထုတ်ကြပါမူ။ တရားထူးရရှိရန် သေချာပါသည်။ ယောဂီ၊ ရဟန်း၊ သူမြတ်တို့၊ စိတ်ချလက်ချ၊ အားကိုး၊ အားထား၊ အားထုတ်ကြရန် အချက်ကြီး ဖြစ်ပေသတည်း။

၈။ (က) ဝိပဿနာ ဉာဏ်အမြင်

အနှစ်ထုတ်၊ အချုပ်၊ နှိုင်းယှဉ်ရှုဆင်ခြင် အားထုတ်နည်း။
အားထုတ်သူအား၊ နှိုင်းချိန်ခြင်းသည်၊ ကျေးဇူးများ၏။
နှိုင်းချိန်သူအား၊ အားထုတ်ခြင်းသည်၊ ကျေးဇူးများ၏။

မ - ၂ - ၃၈၅/၆

၉။ (ခ) သစ္စာ = ၂ ပါး။

သမုတိသစ္စာ

ပရမတ္ထသစ္စာ

နတ်၊ လူ၊ သူ့ငါ စသည်။

စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်

ဉာဏ်ဖြင့် နှိုင်းချိန်ရှုလျှင် စိတ် စေတသိက် ရုပ် နိဗ္ဗာန်
-၄-ခု သည် ပရမတ္ထသစ္စာ။ ကျန် အားလုံးအကုန် သမုတိသစ္စာ။

- ၂ - ပါးသာ ရှိပေသည်။

❖ အဟုတ်မရှိ သမုတ်ရှိ ဉာဏ်ဖြင့်ရှာကြည့် မတွေ့ရှိတဲ့
သမုတိသစ္စာ သရုပ်တရားကိုယ် မရစကောင်းသော
ကြောင့် ဝိပဿနာ မရှုရ။

❖ အဟုတ်ရှိ သမုတ်ရှိမဟုတ် ဉာဏ်ဖြင့် ရှာကြည့် တွေ့
သိရတဲ့ ပရမတ္ထသစ္စာ သရုပ်တရားကိုယ် ရကောင်းသော
ကြောင့် ဝိပဿနာ ရှုရမည်။

❖ ပရမတ္ထသစ္စာမှ လွဲရှုလျှင် လွဲသွားပြီ။

❖ စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်, နိဗ္ဗာန် - ၄-ပါးသာ ရှိသည်။

❖ လိုချင်တာက နိဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်လိုချင်လျှင် -

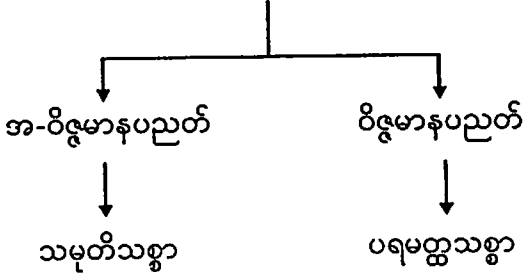
❖ မိမိသန္တာန် - အဘယ်စိတ်, အဘယ်စေတသိက်, အဘယ်
ရုပ်ဖြစ်နေသည်ကို ထင်အောင်, မြင်အောင်, နှလုံးသွင်း
ရှုဆင်ခြင် အောက်မေ့ရသည်။

❖ နိဗ္ဗာန်ကို စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်ဖြင့်သာ သွားရသည်။

❖ သွားတတ်, ရောက်တတ်သူ တစ်စိုး တစ်စိတစ်ယောက်
မျှ မရှိချေ။

သမုတိသစ္စာ နဲ့ ပရမတ္ထ သစ္စာကွဲအောင် ရှုလေ ---

၁၀။ (ဂ) ပညတ်

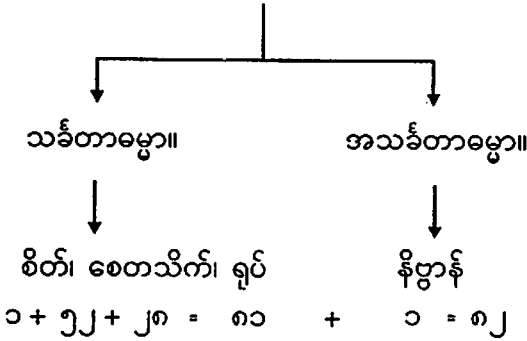
ပညတ်အပြား - ၆ ပါးတို့တွင် - ဤ၌ အဓိကအားဖြင့် မိဘသည်ရှိ၏။ လုပ်ကျွေးက နတ်ပြည်ရောက်၏ စသည် ဖြင့် လာရှိ၏။ ထင်ရှားမရှိသော လူ, နတ် စသည်ကိုရှိ၏ ဟု သိစေခြင်း - သမုတိသစ္စာ + အဝိဇ္ဇမာနပညတ်။

ထင်ရှားရှိသော ဓမ္မသဘာဝများကို သိရှိအောင် ဤကား ဖဿ၊ ဤကား-ပထဝီ စသည်ဖြင့် အမည်နာမဖြင့် သိစေခြင်း၊ ပရမတ္ထသစ္စာ + ဝိဇ္ဇမာနပညတ်။
 ပညတ်ဝိပဿနာ မရှုရ၊ ပရမတ် ရှုရမည်။
 အဘယ်အရာသည် ဆွေးမြေ့ပျက်စီးသနည်း။

(သံ - ၁ - ၄၀။)

(ယ) ပရမတ်

စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်, နိဗ္ဗာန် - ၄ - မျိုးသာရှိ၏။

လိုချင်တာက နိဗ္ဗာန်။ နိဗ္ဗာန်လိုချင်လျှင် စိတ်, စေတသိက်, ရုပ် - မြင်အောင် ရှုရသည်။ စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်မှ-လွှဲလျှင် လွဲသွားပြီ။ နိဗ္ဗာန်ကို စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်ဖြင့်သာ သွားရသည်။ အခြားတစ်ပါးဖြင့် သွားလို့မရ။ ရှိလည်းမရှိချေ ---

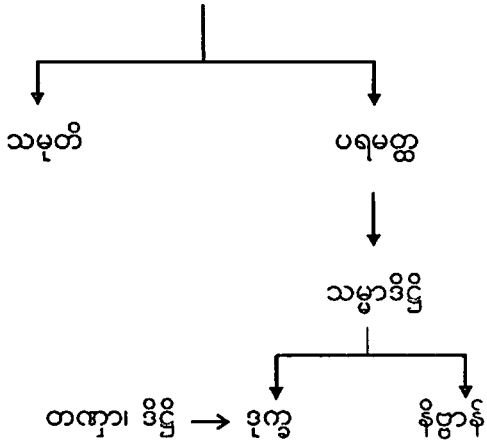
ပရမတ်သင် မှ နားဝင်မည်။

ပရမတ်မသင် - နားမဝင်။

ပရမတ်ကျ မှ နားဝမည်။

ပရမတ်မကျ - နားမဝ။ (စတုဂီရိ ၁၊ ၂၁၈)

(င) သစ္စာ - ၂ - ပါး

သစ္စာ-၂-ပါးသာရှိ၏။ သရုပ်တရားကိုယ် မရစကောင်းသော၊ သမုတိသစ္စာ ဝိပဿနာ မရှုရ၊ သရုပ်တရားကိုယ် ရကောင်းသော ပရမတ္ထသစ္စာရှုရမည်မှာ -

- ၁။ အဟုတ်အမှန်ဉာဏ်အမြင်-သမ္မာဒိဋ္ဌိ-က အနှစ်ထုတ် အချုပ်ရှုလိုက်လျှင်-နိဗ္ဗာန်ကလွဲလျှင် ဒုက္ခသာပဲ ရှိသည်ဟု မြင်ရသည်။
- ၂။ ဒုက္ခအစုတည်းမှ စိတ်ဖြစ်ပေါ်လျှင် ငါ့စိတ် ဝေဒနာ စသည် ဖြစ်ပေါ်လျှင် ငါခံစားသည်။ ငါ-မှတ်သည်။ သဒ္ဓါစေတနာ ဖြစ်ပြန်လျှင် ငါ့ အလှူပဲ စသည်ဖြင့်

လွဲမှားစွာ ငါ့ဟာ ငါ-ဟု တဏှာဒိဋ္ဌိက သိမ်းပိုက်
သည်။ ဖြစ်လျှင် ယျက်မြဲ ဒုက္ခပဲ။ အဘယ်လျှင် ငါ့ဟာ
ငါရှိနိုင် ဖြစ်နိုင်ပါအံ့နည်း။

၃။ ဖြစ်သမျှအလုံးစုံ-ဒုက္ခ။ ဒုက္ခမှလွဲလျှင် နိဗ္ဗာန်။ နိဗ္ဗာန်
မှလွဲလျှင် ဒုက္ခဟု ဆန့်ကျင်ဘက် သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဉာဏ်
အမြင်က ရှုရာသည်။ ရှုဉာဏ်ရင့်ကျက်က နိဗ္ဗာန်သို့
သက်ဝင် အာရုံညွတ်၏။ နိဗ္ဗာန်ကို ဉာဏ်အမြင်
သက်ဝင်ထင်လိုက်ချေက ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း အဝိဇ္ဇာ
တဏှာ စသည့်သမုဒယသစ္စာ ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်း
ချုပ်၏ ငြိမ်း၏။ အကြောင်းငြိမ်းလျှင် ဒုက္ခသစ္စာ
ဆင်းရဲအမှန် သံသရာအလျဉ် ခန္ဓာအစဉ်လည်း
ချုပ်ငြိမ်း ကွယ်ရပေသည်။

အပါယ်ကျကြောင်း - ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ ငြိမ်းသောကြောင့်
အပါယ်၌ ဖြစ်ပေါ်ရမည့် - ခန္ဓာစဉ်ငြိမ်းသကဲ့သို့ ငြိမ်းကြသည်။

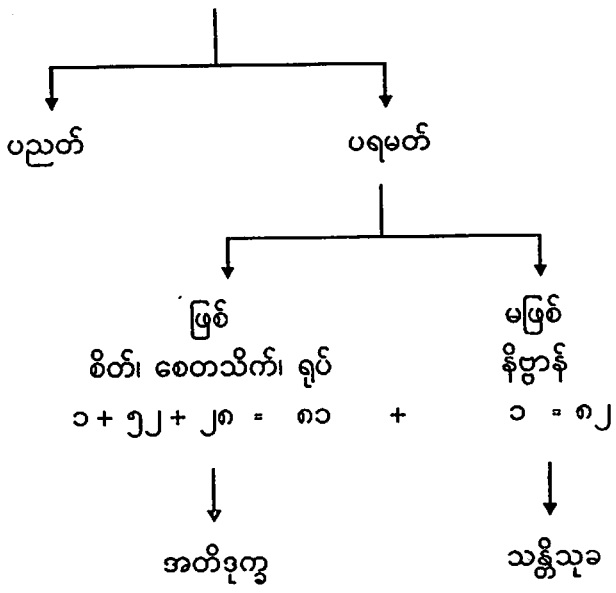
ဒုက္ခ-နဲ့-ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း ရှုမြင်နေတာက ဝိပဿနာ
ဉာဏ်။ အစဉ်သဖြင့် ထင်ရှားရှိသော နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်တာက -
မဂ်ဉာဏ်။ ထင်ရှားရှိသဖြင့် မဂ်ဉာဏ် သိမြင်လိုက်တာက -
နိဗ္ဗာန်။

မဂ်ဉာဏ်သိမြင်လိုက်တဲ့နိဗ္ဗာန်က - နိရောဓသစ္စာ။ နိဗ္ဗာန်
ကို သိမြင်လိုက်သောကြောင့် ဒုက္ခ နဲ့ ဒုက္ခ၏အကြောင်း
ချုပ်ငြိမ်းကွယ်ပ ပြတ်တောက်သွားတာက- နိရောဓသောမည။

ဒုက္ခ နဲ့ ဒုက္ခ၏ အကြောင်း ငြိမ်းတာက-မရှိ-အဘာဝပညတ်၊
မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်ရတဲ့ နိဗ္ဗာန်က-အရှိသဘာဝပရမတ်။

၁၂။ (စ) အနတ္တ

ဉာဏ်အမြင်နှိုင်းချိန်ရှုလျှင် -

လူ နတ် သူ ငါ - စသည် လည်းကောင်း၊ စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်, နိဗ္ဗာန်သည်လည်းကောင်း၊ ပညတ် ပရမတ် နှစ်ရပ်လုံး ပိုင်ဆိုင်သူမရှိ အလိုသို့မလိုက်-အနတ္တ။

အနတ္တတို့မှာ -

ပညတ် ထင်ရှားမရှိ၊ မဖြစ်မပျက်။

နိဗ္ဗာန် ထင်ရှားရှိ၊ မဖြစ်မပျက်။

စိတ် စေတသိက် ရုပ် ထင်ရှားရှိ၊ ဖြစ်ပျက်။

၁။ ထင်ရှားမရှိ မဖြစ်မပျက် ပညတ် အနိစ္စ စသည် ဝိပဿနာ မရှုရ။

၂။ ထင်ရှားရှိ ဖြစ်ပျက်, စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်, အနိစ္စ စသည် ဝိပဿနာ ရှုရ၏။

၃။ ထင်ရှားရှိ, ဖြစ်ပျက်, ရှုမြင် လျှင် - မဖြစ်မပျက်, ထင်ရှားရှိ, နိဗ္ဗာန်အာရုံပြု သက်ဝင်စေရသည်။

မဖြစ်မပေါ်လျှင် ငြိမ်းချမ်းတဲ့-သန္တိသုခ။

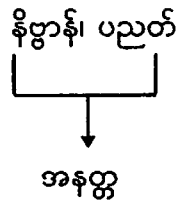
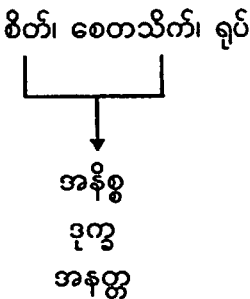
စိတ်သည်လည်းကောင်း၊ စေတသိက်သည် လည်းကောင်း၊ ရုပ်သည်လည်းကောင်း၊ အစုအဝေး ဖြစ်ပေါ်လာတိုင်း လူ, သူ, ငါ မဟုတ်၊ ဖြစ်မဆိုင်း, ပျက်မဆိုင်း, ဖြစ်ပျက်တိုင်း ဆင်းရဲအစု ဒုက္ခဟု ထင်မြင်အောင် ရှုဆင်ခြင် နှလုံးသွင်း အောက်မေ့ရာသည်။

ဒုက္ခ မှ လွဲလျှင် နိဗ္ဗာန်၊
 နိဗ္ဗာန် က လွဲလျှင် ဒုက္ခ၊
 ဆန့်ကျင်ဘက်ထောက်ဆတင်ကူး အာရုံပြုရာသည်။
 ပညတ် နဲ့ နိဗ္ဗာန် - မဖြစ်တရား။
 ကျန်အားလုံးအကုန် ဖြစ်တရား။
 ဖြစ်တရားရှုလျက် မဖြစ်တရား အာရုံသက်ရာသည်။
 ထင်ရှားမရှိတဲ့ ပညတ် အာရုံမပြုမိစေရ။
 ထင်ရှားရှိတဲ့ နိဗ္ဗာန် အာရုံပြုမိရာသည်။

ဝိပဿနာ ဘာဝနာ အနှစ်ချုပ်မှာ -

စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်ကိုသာ ဝိပဿနာရှုရမည်။
 လွဲရှုလျှင် လွဲသွားပြီး ဝိပဿနာရှု နိဗ္ဗာန်အာရုံပြု။

မိမိသန္တာန် သူတစ်ပါးသန္တာန် ဖြစ်ပေါ်သမျှသော စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ် တို့သည် အနိစ္စ စသည့်မမြဲခြင်း သဘော မှန်လှစွာ၏။ ဆင်းရဲခြင်းဒုက္ခ သဘောမှန်လှစွာ၏။ အစိုးမရ အလိုသို့မပါ အနတ္တသဘော မှန်လှစွာ၏။ ရှုဆင်ခြင် နှလုံး သွင်းရာသည်။

ထို့နောက် နိဗ္ဗာန်အာရုံပြု စိတ်စေလွှတ်ပေးရာသည်။
အနိစ္စာ သဗ္ဗေသင်္ခါရာ၊ ဒုက္ခာနတ္တာစ သင်္ခတာ။
နိဗ္ဗာနဉ္စေဝ ပညတ္တိ၊ အနတ္တာ ဣတိနိစ္ဆယာ။

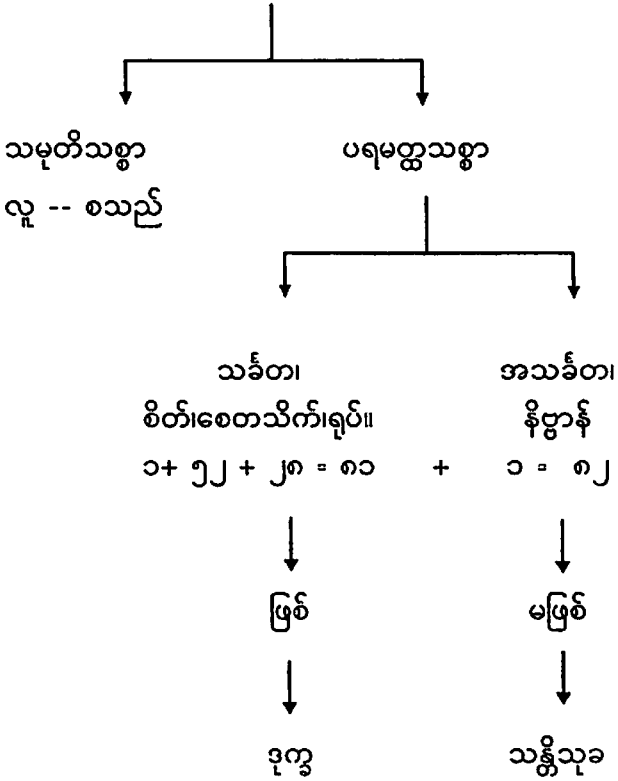
(ပရိဝါပါဠိတော်၊ ၁၅၇။ အပိုဒ် - ၂၅၇။)

သဗ္ဗေ-ခပ်သိမ်းကုန်သော၊ သင်္ခါရာစ-ပြုပြင်တတ် သော ရုပ်နာမ် ဓမ္မသင်္ခါရ တရားတို့သည် လည်းကောင်း၊ သင်္ခတာစ- ပြုပြင်အပ်သော စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်တရားတို့ သည်လည်းကောင်း၊ အနိစ္စာစ- ဖြစ်လျှင် ပျက်ကြသဘာဝ အနိစ္စလည်း မှန်လှစွာ၏။ ဒုက္ခာစ- ဖြစ်ပျက်အလျှင်း နှိပ်စက် ခြင်းဖြင့် ဆင်းရဲအလျှင်း အချည်းနှီးစက်ဆုတ်ဖွယ် ဒုက္ခလည်း မှန်လှစွာ၏။ အနတ္တာစ -အလိုမပါ အနှစ်မရှိ ပိုင်ဆိုင်သူမရှိ အစိုးမရ အနတ္တလည်း မှန်လှစွာ၏။

နိဗ္ဗာနဉ္စေဝ ပညတ္တိ- နိဗ္ဗာန်ပရမတ်နှင့် ပညတ်ကို လည်း အနတ္တာဣတိ-အနတ္တဟူ၍၊ နိစ္ဆယာ- ဆူဆူပွင့်ငြား မြတ်ဘုရားတို့ ထင်ရှားသိမြင် ဆုံးဖြတ်တော်မူကြကုန်၏။

၁၃။ (ဆ) သစ္စာ - ၂ ပါး

အကျဉ်းအားဖြင့် ဉာဏ်အမြင်ရှုလျှင် သစ္စာ-၂ ပါးသာ ရှိ၏။ လူကိုမရှုရ၊ ဝိပဿနာမရှုရ။ စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်ကို

သာရူရမည်။ အကြောင်းများစွာကြောင့် အကျိုးများစွာ ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိခြေသည်၊ ဖြစ်လျှင်ပျက်သည်။ ဖြစ် - ဒုက္ခ၊ ပျက် - ဒုက္ခဟု ဉာဏ်အမြင်သဘော ရှုဆင်ခြင် အောက်မေ့နုလုံး သွင်းရာသည်။

တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်း မရှိ။ မဖြစ်မပျက် သဘောသက်သက်သည် စင်စစ်ငြိမ်းအေးကြောင်း မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်ရသော နိဗ္ဗာန်ပေတည်း။

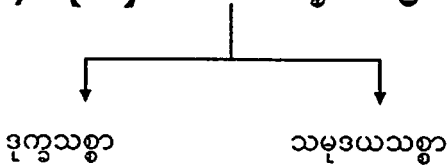
ဖြစ်-ဒုက္ခ နှင့် မဖြစ်-နိဗ္ဗာန်။ ဉာဏ်အမြင် နှိုင်းချိန် လေ့ကျက် အားထုတ်ရသည်။ နိဗ္ဗာန်သို့ ဉာဏ်အမြင်ပေါက်- “ဖြစ်သဘော” ဒုက္ခအစုတို့ - မုချ ငြိမ်းအေး ချုပ်ပျောက်ကွယ်ပသွားခြင်းသည် “ခိဏာဇာတိ” (ဇာတိ = ဖြစ်မှုသည်ခိဏာကုန်ပြီ။)

ဤသို့လျှင် - မဂ်ဉာဏ်အမြင် သိမြင်ရသောနိဗ္ဗာန်သည် သံသရာဝဋ်ဒုက္ခမှ ထွက်ပေါက်ကြီး အစစ် ဖြစ်ပါပေတော့သတည်းဟု မိန့်တော်မူခဲ့၏။

“ အတ္တိ ဘိက္ခဝေ အဇာတံ ”
(ဣတိဝုတ်ပါဠိတော်။ ၂၂၀/ ဥဒါန်းပါဠိတော် ၁၇၈။)

၁၄။ (၉) လောကီသစ္စာ - ၂ ပါး

ဉာဏ်အမြင် နှိုင်းချိန်ရှုလျှင် လောကဓာတ်ကြီးတစ်ရပ် လုံးမှာ ဆင်းရဲဒုက္ခ နဲ့ ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း-အမှန် ၂ ပါး သာ ရှိချေသည်။ ယင်းအမှန် - ၂ ပါး ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်နေပါမှ လူ၊ နတ်၊ သူ၊ ငါ စသည်များစွာ လောကဓာတ်ကြီးရှိပေသည်။ မဖြစ်ပေါ်က မရှိနိုင်ချေ။ လူ၊ နတ်၊ သူ၊ ငါ ကိုယ် ဝိပဿနာ မရှုရ။

ဤကား ဒုက္ခာ၊ ဤကား ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်းဟု ပိုင်းခြားဆင်ခြင် နှလုံးသွင်း အောက်မေ့ရာသည်။

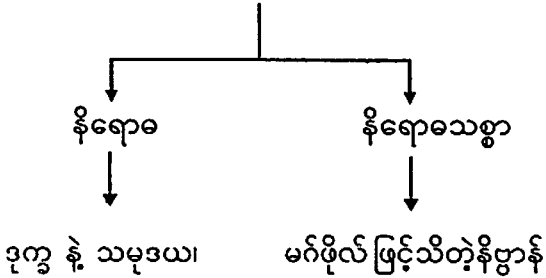
ဒုက္ခဟူသည် စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်။

ဒုက္ခကို ဒုက္ခမှန်း မသိမြင်တာက- ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း။

(အဝိဇ္ဇာ)

(ဈ) လောကုတ္တရာသစ္စာ-၂ ပါး

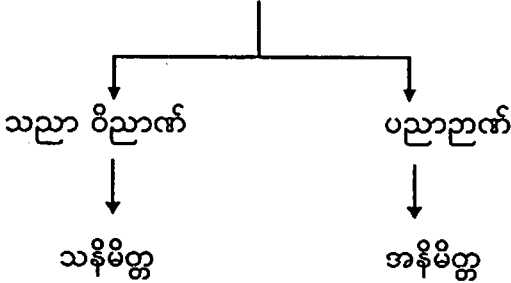

ဉာဏ်ဖြင့်နှိုင်းချိန်လျှင် နိဗ္ဗာန်ကို မသိမမြင်မီ ရှေးအဖို့က - ဒုက္ခ နဲ့ ဒုက္ခ၏ အကြောင်း ရှုမြင်တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် ဖြစ်စေရာသည်။ ထို့နောက် ဒုက္ခ နဲ့ နိဗ္ဗာန် ဆန့်ကျင်ဘက် ထောက်ဆ အာရုံပြုရသည်။ နိဗ္ဗာန်သို့ အာရုံပြု - သိစိတ် မဂ် ဆိုက်လျှင် ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း သမုဒယငြိမ်း၏၊ချုပ်၏။ အကြောင်း သမုဒယငြိမ်းလျှင် ချုပ်လျှင် အကျိုးဒုက္ခလည်း ချုပ်၏၊ ငြိမ်း၏။

- ဒုက္ခ-နဲ့-သမုဒယ ငြိမ်းတာက နိရောဓသာမည။
- သိစိတ် မဂ်ဉာဏ် ဆိုက်တဲ့ နိဗ္ဗာန်က နိရောဓသစ္စာ။
- နိဗ္ဗာန်သိမြင်တာက မဂ်ဉာဏ်။
- ဒုက္ခ နဲ့ သမုဒယ ရှုမြင်နေတာက ဝိပဿနာဉာဏ်။

၁၅။ (ည) ပရိညာဉာဏ်

လူ, သူ, ငါ စသည့် - အထည်ကိုယ်ခြပ် ပုံပန်းအရိပ် နိမိတ်ကို သနိမိတ္တဟု ဆိုအပ်ပါပေ၏။ သညာ ဝိညာဏ်ဖြင့် သိမြင်နိုင်သောအရာ ဖြစ်၏။ အရိပ်နိမိတ် အထည်ကိုယ်ခြပ် ပုံပန်းကင်းစင်သော စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်, နိဗ္ဗာန်ကို အနိမိတ္တ ဟု ဆိုအပ်ပေ၏ ပညာဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်နိုင်ပါပေ၏။

ဤတရားကား ဤမျှသာတည်း။ ဤထက်မလွန် ဤမှ အောက်အယုတ်(လျော့)မရှိဟု ပိုင်ပိုင်ကြီး သဘောကျ အောင် သိခြင်းကို ပရိညာဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်ပါပေ၏။

“သနိမိတ္တရှုလို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းမှန်လျှင် သမထ။

အနိမိတ္တရှုမြင်ပါမှ ဝိပဿနာ မှန်ရာသည်။”

မူ = အနည်းငယ်ပြုရလျှင်-

လောဘမူစိတ် ဖြစ်ပါမှ သူ့ခိုးရှိ၏။ မဖြစ်လျှင် မရှိ။

သဒ္ဓါစေတနာ ဖြစ်ပါမှ အလှူရှင်ရှိ၏ မဖြစ်လျှင် မရှိ။

ပရမတ္ထ သဘာဝ ဖြစ်ပေါ်လျှင် လူသူ အရိပ်နိမိတ် ထွက်ပေါ်၏။

ပရမတ္ထသဘာဝ မဖြစ်ပေါ်လျှင် လူသူ အရိပ်နိမိတ် မထွက်ပေါ်နိုင်။

လူသူ စသည်သည်- သနိမိတ္တ။

ပရမတ္ထသဘာဝ ဖြစ်ပျက်သည်- အနိမိတ္တ။

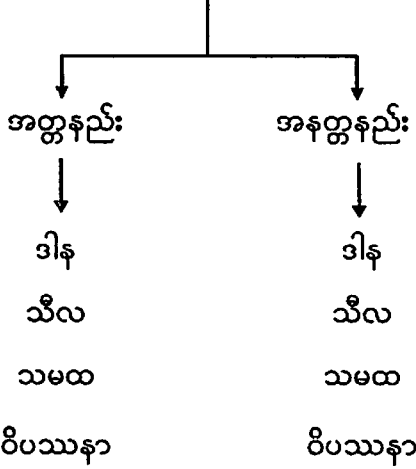
သနိမိတ္တကို ဝိပဿနာ မရှုရ။

အနိမိတ္တကို ရှုရပေမည်။

လူ၊ သူ စသည့် သနိမိတ္တကျော်လွန်ဖောက်ထွင်း အနိမိတ္တ ဓာတ်ပရမတ် စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်၊ ဖြစ်ပျက်ကို အနိစ္စ စသည်ဖြင့် လက္ခဏာယာဉ်တင် ရှုဆင်ခြင် နှလုံးသွင်း ပွားများ အောက်မေ့ အားထုတ်ကြရသတည်း။

၁၆။ (င) သဗ္ဗဓမ္မောအနတ္တာ

၄၅-ဝါ ကာလကြာမျှ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဟောကြားတော်
မူရာ၌ လည်းကောင်း၊ မြတ်ဗုဒ္ဓတို့ ပွင့်တိုင်း ပွင့်တိုင်းလည်း
ကောင်း၊ ဓမ္မကထိကတို့ ဟောတိုင်း ဟောတိုင်းလည်းကောင်း၊
နိကာယ်ပိဋကတ်ရှိရှိသမျှ၌ လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်ဘာဝနာ
လုပ်ရပ်ကြီးများမှာ -

ဒါန၊ သီလ၊ သမထ၊ ဝိပဿနာ (၄)မျိုးထက် မလွန်
မယုတ် ဤမျှပင် ညွှန်ကြားတော်မူပေသည်။

အတ္တနည်းသည် ဘုရားပွင့်ပွင့် မပွင့်ပွင့်ရှိ၏။ လောကီ
ရေးတွင် အတ္တနည်းဖြင့် သွားရ၏။ ဗြဟ္မာ့ပြည်ထိ ရောက်၏။
မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်သို့ - အနတ္တနည်းဖြင့် သွားရ၏။ အတ္တနည်းဖြင့်
မရောက်နိုင်ချေ။

ငါလျှူသည် ငါသီလစောင့်သည် စသည်ဖြင့် ငါတည်း
ဟူသော ပုဂ္ဂိုလ်အကောင်အထည်များ ရောနှောပေါင်းစပ်လျက်
အထင်အမြင်မှားယွင်းသော အတ္တနည်းသည် ထင်ရှား၏။

ငါသည် ဝိပဿနာ ရှု၏။ ငါ၏ ဝိပဿနာတည်းဟု
ငါကရွှေလျှက် ငှါ ဝိပဿနာပဲဟု နှလုံးသွင်းက အတ္တနည်း။

အနတ္တနည်းမှာ - မဟာကုသိုလ် စေတနာ၊ စေတသိက်
သည် လျှုဒါန်းကြောင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုအပ်၏။

လျှုဒါန်းကြောင်း စေတနာဓမ္မ ဖြစ်ပေါ်တိုင်း- ဖြစ်လျှင်
ပျက်ရ သဘာဝ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဟု ဝိပဿနာ ရှုဆင်
ခြင်ရာသည်။

လျှုဒါန်းမှုက - ဒါန၊ စေတနာ၊ ဓာတ်ဓမ္မ- ဖြစ်ပျက်ရှုမှု
ကား ဝိပဿနာ။ မည်သည့် ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြုလုပ် ပြုလုပ်
ဒါန၊ သီလ၊ သမထ၊ ပြုလုပ်တိုင်း ပြုလုပ်တိုင်း၊ ကုသိုလ် ဓာတ်ဓမ္မ
ကို အနိစ္စ စသည်ဖြင့် ရှုဆင်ခြင် နှလုံးသွင်းရာသည်။

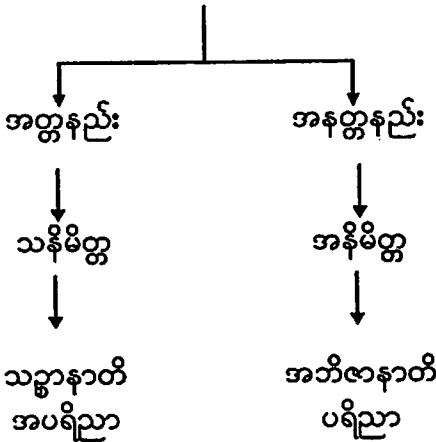
ဝိပဿနာ ရှုရာ၌ ငါက မရွှေရ၊

သင်္ခါရ တစ်စုက သင်္ခါရ တစ်စုတို့ကို ရှုကုန်၏။

သုံးသပ်ကုန်၏။ နှလုံးပိုက်ထား မှတ်သားရကုန်၏။
သိမ်းဆည်းကုန်၏ဟု ပိုင်းခြား၏။ (မြန်မာပြန်-၃-၃၅၈)

၁၇။ (၅) ပုည

သနိမိတ္တ = အရိပ်နိမိတ် ပုံပန်း အထည်ကိုယ် ရှိသည့်

ပုဂ္ဂိုလ် သူ ငါ စသည် -

သဗ္ဗာနာတိ = သညာဖြင့် သိမှတ်၏။

- အပရိညာ = နာမ်ရုပ်သဘာဝ ပိုင်းခြား မသိမမြင်။
- အတ္တ = အတ္တနည်းဟုဆိုအပ်၏။
- အနိမိတ္တ = အရိပ်နိမိတ် ပုံပန်း ကိုယ်ထည်မရှိ ကင်းစင်သော နာမ်ရုပ်သဘာဝ။
- အဘိဇာနာတိ = ထူးသောတရား။ ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်၏။
- ပရိညာ = နာမ်ရုပ်သဘာဝဖြစ်ပျက် ပိုင်းခြား သိမြင်၏
- အနတ္တ = အနတ္တနည်းဟု ဆိုအပ်၏။

သနိမိတ္တကို သညာဖြင့်မှတ် နာမ် ရုပ် သဘာဝပိုင်းခြား မသိမမြင် စသည့် အတ္တနည်းဖြင့် ကုသိုလ်ပြုလျှင် အပါယ်တံခါး မပိတ် သောတပန်မဖြစ်နိုင်။ အနိမိတ္တ = နိမိတ်ပုံပန်းမရှိသည့် နာမ် ရုပ် သဘာဝ ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့်သိ၊ ပိုင်းခြားရှုမြင်သည့် အနတ္တနည်းဖြင့် ပြုကြမှုသာ၊ အပါယ်တံခါး တိကျစွာပိတ်၍ ဝိသာခါ အနာထပိဏ်လို ဘုံစဉ်စံမြန်း အရိယာမဂ် စခန်းဖြင့် မြတ်နိဗ္ဗာန် ဝင်စံနိုင်ကြပေမည်။

ပုည ဟူသည်၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှု၏၊ အမည်ပေတည်း။

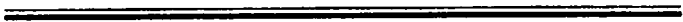
သုခ = ချမ်းသာခြင်း၏ အကြောင်း အလိုရှိအပ်နှစ် သက်အပ်သောအရာ မြတ်နိုးအပ်သောအရာဟု ဆိုအပ်၏။

ဒိဋ္ဌံ ဒိဋ္ဌတော သဗ္ဗာနာတိ၊ ဒိဋ္ဌံ။ ပ။ အဘိနန္ဒတိ။
တံ ကိဿဟေတု အပရိညာတံ တဿာတိဝဒါမိ။

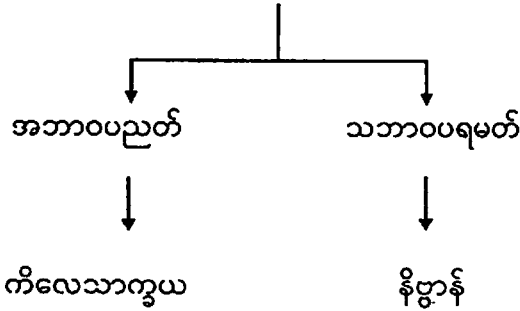
ဒိဋ္ဌံ- မြင်သောအရာကို၊ ဒိဋ္ဌတော-မြင်သောအရာအားဖြင့်၊ သဗ္ဗာနာတိ မှတ်၏။ ဒိဋ္ဌံ- မြင်သောအရာကို၊ အဘိနန္ဒတိ- နှစ်သက်လွန်း၏။ တံ- ထိုသို့ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ကိဿဟေတု- အဘယ်ကြောင့်နည်းမူ၊ တဿ ထိုရဟန်းအား အပရိညာတန္တိ - နာမ်၊ ရုပ် သဘာဝပိုင်းခြား မသိမမြင်ဟု၊ အဟံ-ငါဘုရား၊ ဝဒါမိ မိန့်၏။

ဒိဋ္ဌံ ဒိဋ္ဌတော အဘိဇာနာတိ။ ပ။ ပရိညာတံ။
တဿာတိ ဝဒါမိ။ (မ - ၁-၄/၅)

ဒိဋ္ဌံ-မြင်သောအရာကို၊ ဒိဋ္ဌတော-မြင်သောအရာအားဖြင့်၊ အဘိဇာနာတိ- ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်ပိုင်ကြီး သဘာဝကျ အောင် သိ၏။ တဿ- ထို ရဟန်းအား၊ ပရိညာတံတိ- နာမ်၊ ရုပ် သဘာဝ ပိုင်းခြားသိ၏ဟု၊ ဝဒါမိ- ငါဘုရား မိန့်၏။
(သုတ၊ မုတ၊ ဝိညာတ၊ နိဗ္ဗာနာ-တူပြီ -နည်းမှီလေ။)

၁၈။ (၃) မဂ်ဉာဏ်

နိဗ္ဗာန်ကို မဂ်စိတ်နှင့် စေတသိက် (၃၆) ဓာတ်သတ္တိ အစုက မြင်ကြသည့်အခိုက် ကိလေသာကိုပယ်ဆဲ၊ ဖိုလ်အခိုက် ပယ်ပြီး။ (အနုပ္ပါဒနိရောဓ) မဖြစ်သော ကိလေသာကို နောင်တ ဖန် မဖြစ်နိုင်အောင် ပြုခြင်းပင်၊ ထိုအခါ ကိလေသာတို့ မရှိခြင်း၊ နောင်အခါ ဘယ်သောအခါမှ မဖြစ်ခြင်း၊ ဆိုသည့်မရှိမှု (အဘာဝပညတ်) အဖြစ်သို့ ရောက်၏။ ကိလေသာ အကြောင်းကုန် သဖြင့် အပါယ်၌ဖြစ်ရမည့် အကျိုးဝဋ်ဒုက္ခ ခန္ဓာစဉ်လည်း ဘယ်သောအခါမှ မဖြစ်မပေါ်မရှိခြင်း (အဘာဝပညတ်) အဖြစ် သို့ ရောက်လေ၏။ ပထမ မဂ်ရသ သူသည်၊ ကာမသုဂတိ (၇) ဘုံ၌ (၇) ဘဝထက် အလွန် မဖြစ်ရခြင်းဖြစ်သော ဝဋ်ဒုက္ခ ခန္ဓာစဉ်လည်း မရှိမှု၊ ကွယ်မှု၊ ပျောက်မှု၊ ချုပ်မှု၊ ငြိမ်းမှု၊ ကုန်မှု၊ ဆုံးမှု (အဘာဝပညတ်) အဖြစ်သို့ ရောက်၏။

ထိုသို့ ကိလေသာ အကြောင်းနှင့် ဝဋ်ဒုက္ခ ခန္ဓာ အကျိုးတို့ နောင်တဖန် မဖြစ်မပေါ်- အဘာဝပညတ်သည် နိဗ္ဗာန် မဟုတ်။ နိဗ္ဗာန်ကား - မဂ်ဉာဏ် မဖြစ်မပေါ်မှီတည်းက၊ မဖြစ် မပျက် အနေဖြင့် တည်ရှိပြီးသား၊ သဘာဝ ပရမတ်သည် နိဗ္ဗာန် မည်ပေ၏။

ရာဂက္ခယောပုဒ် = ခယ = အနက်။

၁။ ကုန်ကြောင်း = မဂ်ဖိုလ်၏ အာရုံနိဗ္ဗာန်

၂။ ကုန်ရာ = အရဟတ္တဖိုလ်

၃။ ကုန်ခြင်း = ကိလေသာ အရမတူကြချေ။

ကိလေသာ စသော ဝဋ်ဒုက္ခ ငြိမ်းရခြင်းသည် မဂ် ကြောင့် ဖြစ်၏။ မဂ်သည်လည်း နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍ မြင်မှ သာ ပေါ်နိုင်၏။ အာရုံပြုမှုသည်လည်း ကြိုတင်လေ့ကျင့် အနု ဗောဓဉာဏ် မှန်းဆပြုရာသည်။

နိဗ္ဗာန်မှာ ခန္ဓာ အပူမီး ကိလေသာ ငြိမ်းစေနိုင်သော သတ္တိရှိသည်။ မဂ်ဖိုလ်မှာ မရှိ၊ နိဗ္ဗာန်က - မိမိ၏၊ သန္တိ - သဘော သတ္တိစွမ်း မဂ်ဖိုလ်အား ပေးသည်ရှိသော် နိဗ္ဗာန်၏။ အာရမ္မဏာ မိပတိ - ဥပနိဿယသတ္တိဖြင့်၊ မဂ်ဖိုလ်တို့က ဆင်းရဲ ခပ်သိမ်း အပူမီး ငြိမ်းအေးသွားအောင် ပယ်သတ်နိုင်ကြသည်။ ဒုက္ခ ခပ်သိမ်း ငြိမ်းအေးရခြင်း၏။ အကြောင်းတရားသည် နိဗ္ဗာန် ဖြစ်သောကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို ဒုက္ခ ခပ်သိမ်း ချုပ်ပျောက်ငြိမ်း အေးကြောင်းဟု မိန့်ဆိုတော်မူ၏။

ပရမတ္ထံ ဝုစ္စတိ အမတံနိဗ္ဗာနံ။
 (စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိတော် - ၂၄၄)
 အဘာဝမတ္ထံ နိဗ္ဗာနန္တိ ဝိပုဋိပန္နာနံ၊
 ဝါဒိ နိသဓေတိ။ (ဋီကာကျော်)

အာဂမယုတ္တိများ၊
 က။ ၁ - စသည်ဖြင့် ညွှန်ပြပါသည်။

(က) ပဓာနဿ တုလနာ ဗဟုကာရာ။
 တုလနာယ ဥဿာဟော ဗဟုကာရော။
 မ - ၂ - ၃၅၈။

ပဓာနဿ- အားထုတ်သူအား၊ တုလနာ-နှိုင်းချိန်ခြင်း
 သည်၊ ဗဟုကာရော-ကျေးဇူးများ၏။ တုလနာယ-နှိုင်းချိန်သူ
 အား၊ ဥဿာဟော-အားထုတ်ခြင်းသည်၊ ဗဟုကာရော-ကျေး
 ဇူးများ၏။

(ခ) နနိမိတ္တဂ္ဂါဟိ ဟောတိ
 နာနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟိ
 (ဒီ - ၁-၆၆/မ-၁-၂၃၈/ သံ-၂-၃၂၃/အံ-၁-၃၅၀)

န နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ-ယောက်ျား မိန်းမ လှ-မလှဟု အကြမ်း
 အားဖြင့် ခွဲခြားသော အမှတ်အသားကို ယူလေ့မရှိပါ။ နာနု
 နာနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ -လက်ခြေသဏ္ဍာန် ပြုံးဟန်၊ ရယ်ဟန်စသော
 အသေး စိတ် ထင်ရှားသော အမှတ်အသားကို ယူလေ့မရှိပါ။
 ဟောတိ- ဖြစ်၏။ (မ-၁-နိဿယ-၁၉၇-အပိုဒ် - ၂၆၅)

ယံပဿတိ နတံ ဒိဋ္ဌံ။

ယံ ဒိဋ္ဌံ တံနပဿတိ။

(ဒီ-၂၊ ၄- ၃-၃၄၈)

ယံ -အကြင် ယောက်ျား မိန်းမ - စသည် ပုံပန်းသဏ္ဍာန်
 အထည် ကိုယ်ခြပ်ကို၊ ပဿတိ-ပကတိ မျက်စိဖြင့် မြင်ရ၏။
 တံ- ထို ပုံပန်းအထည် ကိုယ်ခြပ်ကို၊ နဒိဋ္ဌံ- ဝိပဿနာပညာဉာဏ်
 မျက်စိဖြင့် မရှုအပ်။

ယံ-အကြင်ခန္ဓာ နာမ်ရုပ်သဘာဝကို၊ ဒိဋ္ဌံ- ဝိပဿနာ
 ပညာဉာဏ် မျက်စိဖြင့်ရှုအပ်၏။ တံ- ထို ဝိပဿနာ ဉာဏ်မျက်စိ
 ဖြင့် ရှုမြင်အပ်သော သဘာဝနာမ် ရုပ်ခန္ဓာကို၊ နပဿတိ-ပကတိ
 မျက်စိဖြင့် မမြင်ကြရဟု၊ ပေါရာဏာ- ရှေးသူဟောင်း အရိယာ
 သူတော်ကောင်းတို့သည်၊ အာဟု- ဉာဏ်အမြင်၊ ထင်ထင်လင်း
 လင်း များလှပေါ့ရယ် မိန့်ဆိုတော်မူကြကုန်၏။

(ဂ) ကိဇီရတိ၊ ကိနဇီရတိ၊
 ရူပံ ဇီရတိ မစ္စာနံ၊
 နာမဂေါတ္တံ နဇီရတိ။

(သံ - ၁ - ၄၀)

ကိဇီရတိ-အဘယ်အရာသည် ဆွေးမြေ့ပျက်စီးသနည်း၊
 ကိနဇီရတိ- အဘယ်အရာသည် မဆွေးမြေ့မပျက်စီးသနည်း၊
 ရူပံ-နာမ် ရုပ်သဘာဝပရမတ်သည်၊ ဇီရတိ-ဆွေးမြေ့ယိုယွင်း
 အိုမင်းပျက် စီးပါ၏၊ သတ္တာနံ- သတ္တဝါတို့၏၊ နာမဂေါတ္တံ-
 အမျိုးအမည် အနွယ်သည်၊ နဇီရတိ- မဆွေးမြေ့ မပျက်စီး
 မယိုမယွင်း။

ဗုဒ္ဓစန္ဒေ အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓါဒိစ္စေ အနုဂ္ဂတေ၊
 တေသံသဘာဝဓမ္မာနံ နာမမတ္တံ နနာယတိ။

(ပရိဝါပါ ၁၅၇။ အပိုဒ် - ၂၅၇)

ဗုဒ္ဓစန္ဒေ- လမင်းကြီးအလား မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဗုဒ္ဓါဒိစ္စေ-
 နေမင်းကြီးအတူ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်၊ အနုပ္ပန္နေ-မပွင့်
 မပေါ် ထွက်သည်ရှိသော်၊ အနုဂ္ဂတေ-ထွန်းလင်းတက်ပေါ်
 မလာသည် ရှိသော်၊ တေသံ သဘာဝဓမ္မာနံ၊ ထို အနိစ္စ စသော
 အချင်းအရာအားဖြင့် သဘောတူကုန်သောတရားတို့၏၊ နာမ
 မတ္တံ-ဖဿ ပထဝီ စသည်များလှ အမည်နာမ မျှကိုပင်၊ နနာ
 ယတိ-မကြား မသိရချေ။

အမည်နာမများ မြတ်စွာဘုရားမှည့်သည် မဟုတ်။

သဘာဝဖြစ်လျှင် - အမည်နာမအလိုလိုရသည်။

(နိ - ၂၄၅- ရှ)

ဓမ္မာဇေ ပရိယေသိတဗ္ဗာ

(နိ ၁၅၁)

ဓမ္မာဇေ- ဓမ္မသဘာဝဓါတ်သား၊ ပရမတ်ကိုသာလျှင် ပရိယေသိတဗ္ဗာ - ရှာဖွ်အပ်ကုန်၏။

ဆောင် = ငြုပ်စေ၌ စိတ်တွေ့သတ်သတ် အစပ်ကိုတည့် ရှုကြည့်ဘိသို့ သတ္တိကိုမျှ ရှုကြည့်ရ ပရမတ္ထမှာ - (ဆရာတော်ကြီး အရှင်ပညာစက္က ဓာတ်ခြောက်ပါးမှ)

(ဃ) ဒုက္ခဉ္ဇေဝ ပညာပေမိ ဒုက္ခဿစနိရောဓံ၊

(သံ - ၂- ၉၇ / ၅၅၂/ မ-၁-၁၉၃။)

ဒုက္ခဉ္ဇေဝ-ဒုက္ခအစုသည်သာဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒုက္ခဿစနိရောဓံ - ဒုက္ခအစု၏ ချုပ်ငြိမ်းကြောင်း နိဗ္ဗာန်ကိုသာ လျှင်လည်းကောင်း၊ ပညာပေမိ-ငါဘုရား သိစေတော်မူ၏။

ဒုက္ခဉ္ဇေဝ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊

ဒုက္ခံ နိရုဇ္ဈ မာနံ နိရုဇ္ဈတိ။

(သံ ၁ ၂၅၇/၈။)

ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ- ဖြစ်သည်ရှိသော်၊ ဒုက္ခမေဝ- ဒုက္ခအစု သည်သာလျှင်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ- ဖြစ်၏။

နိရုဇ္ဈမာနံ- ချုပ်ငြိမ်းသည်ရှိသော်၊ ဒုက္ခံဝေ- ဒုက္ခအစုသည်
သာလျှင်၊ နိရုဇ္ဈတိ- ချုပ်ငြိမ်း၏။

ဒုက္ခမေဝ ဟိ သမ္ဘောတိ၊

ဒုက္ခံ တိဋ္ဌတိ ဝေတိစ၊

နာညတြ ဒုက္ခာ သမ္ဘောတိ၊

နာညံ ဒုက္ခာ နိရုဇ္ဈတိ။ (သံ-၁-၁၃၇)

ဟိ- မှန်၏၊ ဒုက္ခမေဝ- ဒုက္ခသည်သာလျှင်၊ သမ္ဘောတိ-
ဖြစ်ပေါ်၏။

ဒုက္ခံဝေ-ဒုက္ခသည်သာလျှင်၊ တိဋ္ဌတိစ- တည်လည်း
တည်၏၊ ဝေတိစ- ပျက်လည်းပျက်၏။

ဒုက္ခာ- ဒုက္ခမှ၊ အညတြ- ဖယ်ထား၍ တစ်ပါးသော
အရာသည်၊ နသမ္ဘောတိ- မဖြစ်။

ဒုက္ခာ- ဒုက္ခမှ၊ အညံ-တစ်ပါး တစ်ခြားသည်၊ နနိရုဇ္ဈတိ-
မချုပ်မငြိမ်း။

(c) သဗ္ဗေဓမ္မာ အနတ္တာ။

သဗ္ဗေ- ခပ်သိမ်းကုန်သော၊ ဓမ္မာ-တရားတို့သည်၊
အနတ္တာ- အနတ္တ မည်ကုန်၏။

နိဗ္ဗာနဇ္ဇေဝ ပညတ္တိ အနတ္တာဏ္ဏတိနိစ္ဆယာ။

(ပရိဝါပါဠိတော် ၁၅၇။ အပိုဒ် - ၂၅၇ ။)

နိဗ္ဗာနဥပညတ္တိ- နိဗ္ဗာန် နှင့် ပညတ်ကိုလည်း၊ အနတ္တာ
ဣတိ- အနတ္တဟူ၍၊ နိစ္ဆယာ- ဆုံးဖြတ်အပ်ကုန်၏။

ဥပ္ပါဒေါ ဒုက္ခံ၊

အနုပ္ပါဒေါ သုခံ နိဗ္ဗာနံ။ (၃-၉-၅၇)

ဥပ္ပါဒေါ- စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်, ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည်

ဒုက္ခံ- ဒုက္ခ မည်၏။

အနုပ္ပါဒေါ- မဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည်၊ သုခံ- သုခမည်၏။

နိဗ္ဗာနံ - နိဗ္ဗာန်မည်၏။

(စ) နတ္ထိ ခန္ဓသမာ ဒုက္ခာ၊

နတ္ထိ သန္တိပရံ သုခံ။ (ဓမ္မပဒ - ၂၀၅)

ခန္ဓသမာ- ခန္ဓာနှင့်တူသော၊ ဒုက္ခာ- ဒုက္ခမည်သည်၊

နတ္ထိ- မရှိ။

သန္တိပရံ- နိဗ္ဗာန်ထက် လွန်ကဲသော၊ သုခံ- သုခမည်

သည်၊ နတ္ထိ- မရှိ။

ဘာရာ ဟဝေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ဘာရာဟရော ပုဂ္ဂလော၊

ဘာရာဒါနံ ဒုခံ လောကော၊

ဘာရနိက္ခေပနံ သုခံ။ (သံ-၂-၂၂)

ဟဝေ-စင်စစ်၊ ပဉ္စက္ခန္ဓာ-ခန္ဓာငါးပါးတို့သည်၊

ဘာရာ-ဝန်ထုတ်ကြီးသဖွယ် ဖြစ်ကုန်၏၊ လောကေ-လောက

၌ ဘာရာဒါနံ- ခန္ဓာဝန်ကို၊ ယူရခြင်းသည်- ဒုက္ခံ -ဆင်းရဲလှ၏။

ဘာရန်ကွေ့ပန်-ခန္ဓာဝန်ချထားရခြင်းသည်၊ သုခံ - ချမ်းသာ
ပေစွတကား။

(ဆ) ဣဒံဒုက္ခံ အယံဒုက္ခသမုဒယော၊
(သုတ္တနိပါတ်ပါဠိတော် - ၃၉၂)
အယမေကာနုပဿနာ- ဤသို့ကြောင်းကျိုး တစ်စုံရှု
သည် ဖြစ်၏။
ဣဒံ- ဤသည်ကား၊ ဒုက္ခံ- ဒုက္ခတည်း။
အယံ -ဤသည်ကား၊ ဒုက္ခသမုဒယော- ဒုက္ခ ဖြစ်
ကြောင်းတည်း။

(ဇ) နိရောဓသစ္စံ ထပေတွာ အဝသေသော၊
နိရောဓေါ၊ နနိရောဓသစ္စံ။ (သစ္စယမိတ်)
နိရောဓသစ္စံ၊ နိရောဓသစ္စာနိဗ္ဗာန်ကို၊ ထပေတွာ- ချန်ထား
၍၊ အဝသေသော- ကြွင်းကျန်သော တရားသည်၊ နိရောဓေါ
နိရောဓ- မည်၏။ နနိရောဓသစ္စံ- နိရောဓသစ္စာ မမည်။

ဒုက္ခမေဝဟိ နောဒုက္ခိ၊
ကြိယာဝ နကာရကော၊
နိဗ္ဗူတိဝံ နိဗ္ဗူတောန၊
မဂ္ဂေါဝ ဂမကောနိမ။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်-ဒု-၁၄၄)

ဣဓ- ဤသာသနာတော်၌၊ ဒုက္ခမေဝ-ဆင်းရဲအစု
 သည်သာ အတ္ထိ ရှိ၏။ နောဒုက္ခိ-ဆင်းရဲကို ခံစားတတ်သူတစ်စိုး
 တစ်စိ မရှိ၊ ကြိယာဝ-ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း တရားသည်သာ၊ အတ္ထိ-
 ရှိ၏။ နကာရကော- ဒုက္ခကို ပြုလုပ်တတ်သူမရှိ၊ နိဗ္ဗူတီဝ
 ငြိမ်းချမ်းသော နိဗ္ဗာန်သည်သာ၊ အတ္ထိ-ရှိ၏။ နိဗ္ဗူတော- နိဗ္ဗာန်
 ကို ခံစားတတ်သူ၊ န အတ္ထိ- မရှိ၊ မဂ္ဂေါ- နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း
 တရားသာ၊ အတ္ထိ-ရှိ၏။ ဂမကော- သွားတတ်သူ၊ န အတ္ထိ- မရှိ။

(ဈ) သနိမိတ္တံ ဘိက္ခဝေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

ပါပကာ အကုသလာဓမ္မာ။

နော အနိမိတ္တာ။ (အံ - ၈၀)

ဘိက္ခဝေ- အို ရဟန်းတို့၊ သနိမိတ္တာ- နိမိတ်ကို အာရုံ
 ပြုကြကုန်သောကြောင့်၊ ပါပကာ-ယုတ်မာကုန်သော၊ အကုသ
 လာ-အကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-တရားတို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ -
 ဖြစ်ကြကုန်၏။ အနိမိတ္တာ-နိမိတ်ကို အာရုံမပြုကြကုန်သော
 ကြောင့်၊ နောဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-အကုသိုလ်တရားတို့ မဖြစ်ကြကုန်။

ရွပ် ဒိသ္မာ သတိမုဋ္ဌါ ပိယနိမိတ္တံ မနသိကရောတော(လ)

ဧဝံ အာစိနတော ဒုက္ခံ အာရာနိဗ္ဗာနဝုစ္စတိ။

(သံ- ၂ - ၄၉၆)

ရူပံ-အဆင်းရူပါရုံကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်သည်ရှိသော်၊ သတိ
မုဋ္ဌါ-ကမ္မဋ္ဌာန်းသတိ လွတ်ခြင်းကြောင့်၊ ပိယနိမိတ္တံ-သာယာ
ဖွယ်နိမိတ်ကို၊ မနုဿိကရောတော-နှလုံးသွင်းသောသူအား၊ (လ)
ဧဝံ-ဤသို့၊ ဒုက္ခံ-ဒုက္ခကို၊ အာစိနတော-ပွားစေသောသူအား၊
အာရာနိဗ္ဗာန ဝုစ္စတိ-နိဗ္ဗာန် နှင့် ဝေး၏ဟု ဆိုအပ်၏။

နက္ခေဝ စက္ခုဝိညေယျေသု ရူပေသု။
အနုဗျဉ္ဇနသော နိမိတ္တဂ္ဂါဟော။ (သံ - ၂ - ၃၇၇)

စက္ခုဝိညေယျေသု-စက္ခုဝိညာဏ်ဖြင့် မြင်အပ်ကုန်သော၊
ရူပေသု-အဆင်းတို့၌၊ အနုဗျဉ္ဇနသော-လက်ခြေသဏ္ဍာန် ပြုံး
ဟန်၊ ရယ်ဟန်စသော အသေးစိတ် ထင်ရှားသော အမှတ်
အသားကို ယူခြင်းသည်။ နိမိတ္တဂ္ဂါဟော-ယောက်ျား မိန်းမ လှ
မလှဟု အသေးစိတ် အမှတ်အသားကို ယူခြင်းသည်။ နက္ခေဝ
ဝရံ-မမြတ်သည်သာလျှင်တည်း။

ကတမောစ ဘိက္ခဝေ အသင်္ခတဂါမိမဂ္ဂေါ သုညသော
သမာဓိ

အနိမိတ္တောသမာဓိ အပ္ပဏီဟိတောသမာဓိ အယံဝုစ္စတိ
ဘိက္ခဝေ

အသင်္ခတဂါမိမဂ္ဂေါ။ (သံ - ၃ - ၃၆၉ ပိုဒ်)
(မြန်-၂-၅၃၅)

ဘိက္ခဝေ-အို ရဟန်းတို့၊ အသင်္ခတဂါမိမဂ္ဂေါ-နိဗ္ဗာန်သို့
သွားရာရောက်ကြောင်း လမ်းခရီးကောင်းကား၊ ကတမောစ-

အဘယ်ပါနည်း၊ အနိမိတ္တောသမာဓိ-နိမိတ်စင်လှ သဘာဝပရမတ်၊ စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန် အမြင်သန်သည့် တည်ကြည်မှုသည်၊ အတ္ထိ - ထင်ရှား မသွေ ရှိပါပေ၏။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ အယံ-ဤသည်ကို၊ အသင်္ခတဂါမိမဂ္ဂေါ-နိဗ္ဗာန်သွားလမ်းခရီးကောင်းဟု၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်ပါပေ၏။

အနိမိတ္တဉ္စ ဘာဝေဟိ မာနနုသယ မုဇ္ဈဟ-တတော
မာနာဘိသမယာ ဥပသန္တော စရိဿတိ၊ သုတ္တနိပါတ်
ပါဠိတော်၊ (၃၄၄-၂-စူဠဝဂ္ဂေါ)

အနိမိတ္တဉ္စ-အနိမိတ္တ အမည်ရသည့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဘာဝနာကိုလည်း၊ ဘာဝေဟိ-မနေမနား ကြိုးစားပွားများပါလော့။ ဥပသန္တော-ကိလေသာဟူ အပူခပ်သိမ်း ငြိမ်းသည်ဖြစ်၍၊ စရိဿတိ-အငြိမ်းဓာတ် နိဗ္ဗာန်မြတ် နှင့် စိတ်အစဉ်ဟပ်လျက် ငြိမ်းချမ်းစွာ နေရပေလိမ့်မည်တည်း။

(ည) သက္ကာယသမုဒယဂါမိနိပဋိပဒါတိ။

ဧတံ မမ၊ ဒေဝောဟမသ္မိံ။

ဒေဝော မေ အတ္တာတိသမနုပဿတိ။ (မ-၃-၃၃၁)

သက္ကာယ သမုဒယဂါမိနီ ပဋိပဒါတိ-သက္ကာယ အတ္တ ဖြစ်ကြောင်း အကျင့်ကား၊ ဧတံမမ-ငါ့၊ ဒေဝော ဟမသ္မိံ - ငါ့ဥစ္စာ၊ ဒေဝောမေအတ္တာတိ-ငါ့အလိုသို့လိုက်၏ဟု၊ သမနုပဿတိ-အထပ်ထပ်ရှု၏။

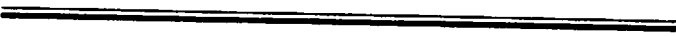
‘အယံမေအတ္တာတိ’ ဗာလဇနေန ပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ
အတ္တာဘာဝေါ ဝုစ္စတိ သရိရမ္ပိ ခန္ဓပဉ္စကမ္ပိ။

(နိ-၃၄၆/အပိုဒ်-၅၆၉)

ဗာလဇနေန-နာမ်ရုပ်သဘော ဖြစ်ပျက်မမြင် လူရှင်
မိုက်ကန်းသည်။ သရိရမ္ပိ-ကိုယ်ကိုလည်းကောင်း၊ ခန္ဓပဉ္စကမ္ပိ-
ခန္ဓာငါးပါးကိုလည်းကောင်း၊ အယံ-ဤကိုယ်ခန္ဓာကား၊ မေ-
ငါ၏။ အတ္တာတိ-အလိုသို့ လိုက်စေ၏ဟု၊ ပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ-သိမ်း
ပိုက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အတ္တာဘာဝေါ - အတ္တ၏ အဖြစ်
ကို၊ ဝုစ္စတိ-မိန့်ဆိုအပ်၏။

ဒါနံ ဒတွာ သီလံ သမာဒိယိတွာ ဥပေါသထကမ္ပံ
ကတွာ တံ အသာဒေတိ အဘိနန္ဒတိ၊ တံ အာရပ္ပ ရာဂေါ
ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ (ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော် ပဉ္စပါရ။)

ဒါနံ-အလှူကို၊ ဒတွာ-ပေးလှူ၍၊ သီလံ-သီလကို၊
သမာဒိယိတွာ-ဆောက်တည်၍၊ ဥပေါသထကမ္ပံ-ဥပုသ်ကံကို၊
ကတွာ-ပြု၍၊ တံ-ထိုဒါန သီလဥပုသ်ကို၊ အသာဒေတိ-သာယာ
၏၊ အဘိနန္ဒတိ-အလွန်နှစ်သက်၏။ တံ-ထိုဒါနသီလဥပုသ်ကို၊
အာရပ္ပ-အာရုံပြု၍၊ ရာဂေါ-ရာဂသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ ဒိဋ္ဌိ-
အတ္တဒိဋ္ဌိသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏။

အဟံဝိပဿာမိ မမဝိပဿနာတိ။
ဂဏှာ၊ တော ဟိ ဒိဋ္ဌိ။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်)

အဟံ-ငါသည်၊ ဝိပဿာမိ-ဝိပဿနာရှု၏။ ဝိပဿနာ-
ဝိပဿနာသည်၊ မမ- ငါ့ ဝိပဿနာဟု၊ ဂဏှာတော-ယူသောသူ
အား၊ ဒိဋ္ဌိ-အတ္တဒိဋ္ဌိ ဖြစ်၏။

ဒါနံ ဒတွာ သီလံ သမာဒိယိတွာ ဥပေါသထကမ္ပ
ကတွာ။
တံ ပစ္စဝေက္ခတိ သေက္ခာဝါ ပုထုဇ္ဇနာဝါ ကုသလံ
အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော ဝိပဿန္တိ။
(ပဉ္စါဝါရ)

ဒါနံဒတွာ-အလှူပေး၍၊ သီလံသမာဒိယိတွာ-သီလ
စောင့်၍၊ သေက္ခာဝါ-သေက္ခသည်လည်းကောင်း၊ ပုထုဇ္ဇနာဝါ-
ပုထုဇဉ်သည်လည်းကောင်း၊ ကုသလံ-ကုသိုလ်ကို၊ အနိစ္စတော-
အနိစ္စဟု၊ ဒုက္ခတော-ဒုက္ခဟု၊ အနတ္တတော-အနတ္တဟု၊ ဝိပဿန္တိ
-ဝိပဿနာရှုကုန်၏။ တံ-ထို ဒါန သီလဥပုသ်ကို၊ ပစ္စဝေက္ခတိ-
ရှုဆင်ခြင်၏။

သင်္ခါရာဝ သင်္ခါရေ ဝိပဿန္တိ။ ပ။ ဒိဋ္ဌိ။
ဥက္ခိဋ္ဌနံနာမ ဟောတိ။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်)

သင်္ခါရာဝ-ရှုဆင်ခြင်တတ်ငြား သင်္ခါရတရားတစ်စု ကသာလျှင်၊ သင်္ခါရေ-အရှုခံတရား သင်္ခါရတို့ကို၊ ဝိပဿန္တိ- ဝိပဿနာ ရှုကုန်၏ဟု၊ ဂဏှတော-နှလုံးပိုက်ထား ယူသူအား၊ ဒိဋ္ဌိ-အတ္တာဒိဋ္ဌိကို ဥဿိဋ္ဌနံနာမ-ပယ်ခွာခြင်းမည်သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏။

၁၉။ ဒိဋ္ဌိ နှင့် ဉာဏ်

ဒိဋ္ဌိ နှင့် ဉာဏ် နှစ်တန်အားသည်း ပွားပယ်နည်းကို နိဿျည်းရရ ကြိုးလုံလနှင့် မချရုံခါ စဉ်မကွာပဲ နတ်ရွာ ခြောက်တန် ဗြဟ္မာဆန်သည် နိဗ္ဗာန်ရောက်စေ ဆင့်ကဲတည်း။ (မဃဒေဝ)

မည်သူပင်ဖြစ်စေ အိပ်ပျော်သည်မှတစ်ပါး အသိ ခြောက် မျိုး တစ်မျိုးမျိုးသိ သိနေသည်။ သိနေသည်ကိုပင် ဝိပဿ နာရှုဆင်ခြင် ကျင့်သုံးရမည်။ မသိကြလျှင် အသို့ကျင့်သုံးကြမည် နည်း။

မြင်သိဟူသည် မျက်နှာဝန်းအလယ် ပိုးစုန်းကြူးအရောင် ဝင်းကနဲ ဝင်းကနဲ တစ်လက်လက် မြင်တိုင်း ဖြစ်ပျက်နေသကဲ့သို့ မပြတ် ဖြစ်ပျက်သည့် အကြည်ဓာတ် သဘာဝကို စက္ခုပသာဒ ဝတ္ထုရုပ်ဟု ဆိုအပ်၏။

မြင်စရာအဆင်းလည်း ဖြစ်ပျက်မပြတ် ဖြစ်ပျက်နေသည့် အဆင်းဓာတ် သဘာဝကို ရူပါရုံဟု ဆိုအပ်၏။

မှန်နှင့် မျက်နှာဆုံမိလျှင် မျက်နှာရိပ် ပေါ်သကဲ့သို့ မျက်စိ အကြည် နှင့် မြင်စရာအဆင်း ဆုံမိလျှင် မြင်သိစိတ် ဖြစ်လာ၏။

မျက်စိအကြည်သည် မှန်နှင့် တူ၏။ မြင်စရာအဆင်းသည် မျက်နှာ နှင့် တူ၏။ မြင်သိစိတ်သည် မျက်နှာအရိပ်နှင့် တူ၏။ မှန်နှင့် မျက်နှာသည် အမြဲမဆုံ ဆုံမှ မျက်နှာရိပ်ပေါ်၏ မဆုံမပေါ် မှန်ထဲမှာလည်း မျက်နှာရိပ် အမြဲမရှိ၊ မျက်နှာနှင့် မှန် တိုက်ဆိုင်ခိုက် မျက်နှာရိပ် ဖြစ်ပေါ်သည်။

မျက်စိအကြည့်နှင့် မြင်စရာလည်း အမြဲမဆုံ ဆုံမှ မြင်သည်။ မဆုံ မမြင် မြင်သိစိတ် မျက်စိအကြည်ထဲမှာ အမြဲမရှိ မြင်စရာနှင့်တိုက်ဆိုင်မှ မြင်သိစိတ် ဖြစ်လာသည်။ မြင်သိစိတ်ကို ဉာဏ်အမြင် စိုက်ရှုလျှင် ပိုးစုန်းကြူးအရောင် ဝင်းကနဲ ဝင်းကနဲ မြင်ရသည့်အခါ ဖြစ်ပျက်သကဲ့သို့ ဖြစ်ပျက် မပြတ် ဖြစ်ပျက်နေသည့် သိမြင်မှု သဘာဝကို စက္ခုဝိညာဏ်ဟု ဆိုအပ်ပါပေ၏။

မျက်စိက မြင်သည်ဆိုရာ မျက်စိက မြင်လို့မရ၊ မျက်စိကပညတ်၊ မြင်သည့် သဘာဝက ပရမတ်၊ ပညတ်ဟူသည် မရှိ၊ မရှိလျှင် မသိတတ်၊ ပရမတ်က ထင်ရှားရှိ၊ ရှိမှသိ၏။ အိမ်မှာရှိသည့် လူအများက ဆူညံနေသည်ကို ဒီအိမ်က ဆူညံသည်ဟု ဆိုသကဲ့သို့၊ မျက်စိမှာ မြင်သိသဘာဝ ဖြစ်ပျက်ကြသည်ကို၊ မျက်စိက မြင်သည်ဟု ဆိုခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်။ ထင်းကို စွဲလောင်၍ တောက်သော မီးကို၊ ထင်းမီးဟု ဆိုသကဲ့သို့၊ မျက်စိအကြည်ဓာတ်ကို အစွဲပြုအမှီပြု အကြောင်းခံ၍ဖြစ်သော၊ မြင်သိစိတ်ကို မျက်စိက မြင်သည်ဟု ဆိုခြင်းမျှသာ ဖြစ်ပေသည်။

မြင်သည်နှင့် တပြိုင်နက် ဓာတ်သဘာဝ ၁၀မျိုး
ပေါင်းဆုံမိခြင်း

- (၁) မျက်စိအကြည်ဓာတ်။ (စက္ခုပသာဒ)
- (၂) အဆင်းဓာတ်။ (ရူပါရုံ)
- (၃) မြင်သိစိတ်။ (စက္ခုဝိညာဏ်)
- (၄) မျက်စိအကြည်နှင့် မြင်စရာအဆင်း မြင်သိစိတ် သုံးမျိုး တိုက်ဆိုင်သည့်ဓာတ်။ (ဖဿ)
- (၅) မြင်စရာအာရုံခံစားသည့်ဓာတ်။ (ဝေဒနာ)
- (၆) မြင်စရာအာရုံ မှတ်သားသည့်ဓာတ်။ (သညာ)

- (၇) မြင်စရာအာရုံ စေ့ဆော်သည့်ဓာတ်။ (စေတနာ)
- (၈) မြင်စရာ အာရုံသို့ သက်ဝင်သည့်ဓာတ်။ (ဧကဂ္ဂတာ)
- (၉) မြင်စရာ အာရုံကို နှလုံးသွင်းသည့်ဓာတ်။ (မနသိကာရ)
- (၁၀) မြင်တတ်သည့် သဘာဝတို့ကို အစိုးတရ စောင့်စည်းသည့် ဓာတ်။ (ဇီဝိတိန္ဒြေ)

- ၁၊ ၂။ ခူပက္ခန္ဓာ
- ၅။ ဝေဒနက္ခန္ဓာ
- ၆။ သညာက္ခန္ဓာ
- ၄၊ ၇၊ ၈၊ ၉၊ ၁၀။ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ
- ၃။ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ

ဓာတ်သဘာဝ- ၁၀မျိုး။ (တနည်း) ခန္ဓာငါးပါး မယုတ် မလွန် အညီအညွတ် စုစည်းပေါင်းဆုံ ဖြစ်ပေါ်လျှင် မြင်သိ ဖြစ်သည်။ မပေါင်းဆုံ မစုစည်းမိလျှင် မဖြစ်ပေါ်၊ လူသည် လည်းကောင်း၊ နတ်သည်လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မာသည်လည်း ကောင်း၊ တန်ခိုးရှင်သည် လည်းကောင်း၊ ဓာတ် (၁၀)မျိုး စုစည်း ပေါင်းစုံမိစေရန် မတတ်နိုင်။ မပြုလုပ်နိုင်ကြချေ။ မပေါင်းဆုံ မစုစည်းမိစေရန်လည်း မတားမြစ်နိုင်ကြချေ။ ပေါင်းဆုံစည်းဝေး စုစည်းမိပြန်လည်း မြင်သိစိတ် မဖြစ်ပေါ်စေရန် မတားမြစ် နိုင်ကြချေ။

မျက်စိအကြည် မြင်စရာအဆင်း အကြောင်းတရားတို့ ပေါင်းဆုံမိလျှင် မြင်သိစိတ် အကျိုးတရား ဖြစ်ပေါ်ကြရပေမည်။

မျက်စိအကြည် အဆင်းရုပ်တို့သည် ရှေးရုပ်စဉ်နှင့် နောက်ရုပ်အစဉ် မတူကွဲပြား ဖောက်ပြန်တတ်သော သဘောကြောင့် ရုပ်ဟုဆို၏။ မြင်သိစိတ်သည် သိစရာ မြင်စရာ အဆင်း အာရုံကို ညွတ်၍ သိတတ်သောကြောင့် နာမ်ဟု ဆို၏။

မြင်သိစိတ်သည် အဆင်းမြင်စရာကို မြင်ချင်တိုင်း မြင်လို့မရ။ မြင်သိစိတ်၏ မှီရာ မျက်စိအကြည်၊ ကြည်ကြည်လင်လင်ကို မှီရပါမှ ထင်ထင်လင်းလင်း မြင်ရသည်။

မျက်စိအကြည်သည် နိဿယပစ္စည်း။

မြင်စရာအဆင်းသည် အာရမ္မဏပစ္စည်း။

မြင်သိစိတ် စသည် သဟဇာတပစ္စည်း။

ပစ္စည်းပြိုင်မှ မြင်သိဖြစ်သည်ဟု ဟောတော်မူ၏။

ဒိဋ္ဌိအမြင်မှာ-

ဆိုခဲ့ပြီး ဓာတ်သဘာဝ (၁၀)မျိုး၊ ခန္ဓာငါးပါး ပစ္စည်းပြိုင် ညီညွတ်စုဝေးပေါင်းဆုံသည့် ပရမတ်ဓာတ်သားတို့ ဖြစ်ပျက် မပြတ် ဖြစ်ပျက်ကြသည်ကို၊ မျက်စိ နှင့် မြင်သည် ငါမြင်သည်၊ ပုဂ္ဂိုလ်မြင်သည်၊ ကိုယ်မြင်သည်၊ တစ်မြင်ထဲ မြင်သည်၊ အလိုရှိတိုင်း မြင်ရသည်ဟု သိမြင်ကြမှုသည်၊ ဒိဋ္ဌိစေတသိက်က ဆိုးဆိုးဝါးဝါး ချွတ်ချွတ်ယွင်းယွင်း ဖောက်ပြန်မှားယွင်းစွာ သိမ်းပိုက်သည်ဟု ဆိုအပ်ပါပေ၏။

ဉာဏ်အမြင်မှာ-

ပုဂ္ဂိုလ်က မြင်သည်မဟုတ် ငါက မြင်သည်မဟုတ် သူက မြင်သည်မဟုတ် ကိုယ်က မြင်သည်မဟုတ် မျက်စိက မြင်သည်မဟုတ် အလိုရှိတိုင်း မြင်ရသည်မဟုတ် ဆိုခဲ့ပြီး၊ သဘာဝဓာတ်သား ပရမတ်အစစ် ဓာတ်အနှစ် - ဆယ်မျိုး မယုတ်မလွန် အညီအညွတ် ပေါင်းဆုံစုဝေးမိလို့ မြင်သည် သိသည်ဟု ဆိုအပ်၏။ မျက်စိဌာန၌ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါး အကြောင်း အကျိုးတရား ခန္ဓာငါးပါး မယုတ်မလွန် အညီအညွတ် ဖြစ်ပေါ် ခိုက် မြင်သည် သိသည်ဟု ဉာဏ်အမြင်ပိုင်ပိုင်ကြီး သဘောကျ ရာ၏။

ဝိပဿနာ ရှုဆင်ခြင် ကျင့်သုံးနည်းမှာ-

ဆိုခဲ့ပြီး ပရမတ်အစစ် ဓာတ်အနှစ် (၁၀)မျိုးကိုလည်း ကောင်း၊ တစ်ခုခုကို လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာငါးပါး အဖြစ်ဖြင့်လည်း ကောင်း၊ ဆရာထံတွင် သင်ကြား မှတ်သားပြီးလျှင် သဘာဝ ပရမတ် ဆယ်တန် တရားအမှန် ခန္ဓာတို့ကို အာရုံပြု နှုတ်ဖြင့် လေ့ကျက်။ စိတ်ဖြင့် ကပ်ရှု ဉာဏ်အမြင်ထိုးထွင်းသိအောင် နှလုံးသွင်း ပွားများကျင့်သုံးရာသည်။

ဝိညာဏက္ခန္ဓာဖြစ်သည့် စက္ခုဝိညာဏ် မြင်သိစိတ်ကိုပင် စံပြအနေ နမူနာအဖြစ်ဖြင့် ကွက်ရှုကြည့်ကြစို့-

မျက်စိအကြည် ရုပ်နှင့် မြင်စရာ အဆင်းရုပ်တို့ မတိုက်ဆိုင် မဆုံမိက မြင်သိစိတ် မဖြစ်ပေါ်သေး။ တိုက်

ဆိုင် ဆုံမိမှ ဗြုန်းကနဲ မြင်သည့် စိတ်နာမ်တရား ဖြစ်ပေါ်လာ
 လေ၏။ ဖြစ်ပြီးနောက် ဖြတ်ကနဲ ချုပ်ကွယ် ပျောက်သွားလေ၏။
 အမြဲမတည် လျင်လျင်မြန်မြန် ချုပ်ကွယ်ပျောက်သွားသည့်
 မြင်သိစိတ်ကို ပိုးစုန်းကြူးအရောင် ဝင်းကနဲ ဝင်းကနဲ မြင်သည့်
 အခါ ဖြစ်ပျက်နေသကဲ့သို့ ဉာဏ်အမြင်ဖြင့် ရှုကြည့်လျှင်
 ဖြစ်ပျက်မပြတ် ဖြစ်ပျက်နေသည့် မြင်သိစိတ်ကို အနိစ္စဟု ရှုဆင်
 ခြင် နှလုံးသွင်း ကျင့်သုံးအပ်ပါပေ၏။ အော်-အမြဲ မရှိပါတကား
 ဟု ထင်ဟပ် နှလုံးသွင်းရာသည်။

မြင်သိစိတ်၊ နှလုံးသွင်း ဉာဏ်အမြင်ရှင်း ကျင့်သုံး
 အပ်သကဲ့သို့၊ ကြားသိစိတ်၊ နံသိစိတ်၊ ထိသိစိတ်၊ ကြံသိစိတ် ،
 သိစိတ်၊ ခြောက်မျိုးလုံး နှလုံးသွင်း ကျင့်သုံးကြရပေသည်။

ကြားသိစိတ်ဆိုလျှင် နားအကြည် ကြားစရာအသံ
 စသည် ပြောင်းလဲ၊ ကျန်သိစိတ်များလည်း အကြည်ဓာတ်
 သိစရာ အာရုံ လဲလှယ်ထည့်၊ ကြည့်ရှုနိုင်ကြပါစေ။

၂၀။ ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း လျှင်လျှင်

မြင်လျှင် ကမ္မဋ္ဌာန်းသတိလွတ်ခြင်းကြောင့် နှစ်သက်
 ဖွယ် ပုံပန်းနိမိတ် နှလုံးသွင်းသူအား ပြင်းစွာ တပ်မက် ခံစား၏။
 တဏှာနိုင်ငံ အလိုလိုက် လွှမ်းမိုးခံရ၏။

အလိုကြီးခြင်း၊ ညည်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းများ ကပ်၍ နှိပ်စက်၏။
ဤသို့ ဆင်းရဲဒုက္ခတိုးပွားလျှင် နိဗ္ဗာန် နှင့် ဝေးတော့၏။

မြင်လျှင် ကမ္မဋ္ဌာန်းလွတ်ပြီး နိမိတ်ပုံပန်း ခြပ်ယူရခြင်း ထက် ရဲရဲငြိငြိ သံပူချောင်းကြီးဖြင့် မျက်စိ ထိုးဖောက်ခြင်းကား ကောင်းသေး၏။ ပုံပန်း နိမိတ်ယူရခြင်းကား မကောင်း။ နိမိတ်ပုံ ပန်း ယူမိလေလျှင် ငရဲ နှင့် တိရစ္ဆာန် တစ်ခုခုကျရောက်ဖြစ်ရာ ၏။

ယခုပင်လျှင် စက္ခုအကြည်သည် အနိစ္စမမြဲ။
အဆင်းမျိုးစုံ ရှုပါရုံသည် အနိစ္စမမြဲ။
မြင်သိစိတ်သည် အနိစ္စမမြဲဟု စသည်ဖြင့်
လက္ခဏာရေး သုံးပါး ရှုဆင်ခြင် နှလုံးသွင်းနေပေ
တော့အံ့။

မရဏ (၃)မျိုး

တစ်ဘဝ တစ်ခါ သေရခြင်းကို သမုတိမရဏ ဟု
ဆိုအပ်၏။

သိစိတ်တစ်ကြိမ်ဖြစ် တစ်ကြိမ်ပျက်ကို သန္တတိမရဏ
ဟု ဆိုအပ်၏။

သင်္ခတပရမတ် သဘာဝတို့ ဖြစ်ခဏ ပျက်ခဏကို
ခဏိကမရဏ ဟုဆိုအပ်၏။

သင်္ခတပရမတ် ဓာတ်သဘာဝတို့ သံသရာ တစ်ခုလုံး
အပျက်ကြီး ပျက်ကြသဖြင့် ဖြစ်ခဏကို ဇာတိမီး ဟု

ဆိုအပ်၏။ ပျက်ခဏသို့ ညွတ်ခြင်းကို ဇရာမီး ဟု ဆိုအပ်၏။
ပျက်ခဏကို မရဏမီး ဟု ဆိုအပ်၏။

ဤသို့လျှင် ကာမဘဝ ရူပဘဝ အရူပဘဝ ဟူသော ဘုံသုံးဝကို မီးတစ်ဟုန်းဟုန်း တောက်လောင်နေသည့် သစ်ရွက် မီး တဲကုတ် သုံးလုံးကဲ့သို့ ထင်မြင်လာအောင် ဉာဏ်အမြင် ကပ် ရှုနှလုံးသွင်း လေ့ကျင့်ပွားများရာသည်။

ခြောက်ပါးဝိညာဉ်၊ ခြောက်ဝိညာဉ်လည်း၊ မီးပင်မပြတ် လောင်တတ်အပ်၏။ ဆယ့်တစ်ဖြာမီး၊ မီးသီးသီးသို့၊ လောင်ကြီးလောင်လှ၊ သတ္တဝါသ၊ ဘုံကိုးဝတွင် တစ်ဟုန်းဟုန်းတောက်၊ လောင်ရမနဲ၊ စိတ်ထဲစွဲယူ၊ မီးပူဝိုင်းရုံ၊ ဤရုပ်နာမ်ကား၊ မီးပဒေသာ၊ တူလှစွာ၏။
အနိစ္စေယေဝ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု

သင်္ခါရေ အနိစ္စာတိ ပဿတိ။ (သံ-၂ - ၄၂)

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ အနိစ္စေယေဝ-အနိစ္စသာလျှင် ဖြစ်သော၊ သင်္ခါရေ-သင်္ခါရတရားတို့ကို၊ ဘိက္ခု- ရဟန်းသည်၊ အနိစ္စာတိ- အနိစ္စဟု ပဿတိ-ရှုမြင်၏။
ဟန္တာဟံ ဣဒမေဝ မနသိကရောမိ။ (သံ-၂-၃၇၈)

အဟံ-ငါသည်၊ ဟန္တ-ယခုပင်၊ ဣဒမေဝ-ဤစက္ခု စသည်ကိုသာလျှင်၊ မနသိကရောမိ-အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု နှလုံးသွင်းနေပေတော့အံ့။

ဝိဇာနာတိတိခေါ ဘိက္ခုဝေ တသ္မာ ဝိညာဏန္တိဝုစ္စတိ။

(သံ - ၂)

ဘိက္ခုဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဝိဇာနာတိ-အထူးသိတတ်၏၊
တသ္မာခေါ-ထို့ကြောင့်လျှင်၊ ဝိညာဏန္တိ-ဝိညာဏ်တို့ဟူ၍၊
ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏။

စက္ခုဝိညာဏံ အနိစ္စံ။ (သံ-၂-၂၅၇)

စက္ခုဝိညာဏံ မြင်သိစိတ်သည် အနိစ္စံ မမြဲ။

စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေစ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုဝိညာဏံ။

(သံ- ၂-၂၆၀)

စက္ခုဉ္စ-မျက်စိအကြည်ကိုလည်းကောင်း၊ ရူပေစ-
အဆင်းမျိုးစုံ ရူပါရုံကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိစ္စ-အစွဲပြုအကြောင်းခံ
၍၊ စက္ခုဝိညာဏံ-မြင်သိစိတ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏။

ယေါ စက္ခုဝိညာဏံ အဘိနန္ဒတိ

ဒုက္ခံ သော အဘိနန္ဒတိ။

ယော ဒုက္ခံ အဘိနန္ဒတိ။

အပရိမုတ္တော သော ဒုက္ခသ္မာတိ။

ဝဒါမိ။ (သံ-၂)

ယော-အကြင်သူသည်၊ စက္ခုဝိညာဏ်-မြင်သိစိတ်ကို၊
 အဘိနန္ဒတိ-နှစ်သက်၏။ သော-ထိုသူသည်၊ ဒုက္ခံ-ဒုက္ခကို၊
 အဘိနန္ဒတိ-နှစ်သက်သည် မည်၏။ ယော-အကြင်သူသည် ဒုက္ခံ
 -ဒုက္ခကို၊ အဘိနန္ဒတိ-နှစ်သက်၏။ သော-ထိုသူသည်၊ ဒုက္ခသွာ-
 ဒုက္ခအပေါင်းမှ၊ အပရိ မုတ္တောတိ - မလွတ်မြောက်နိုင် ဟု အဟံ -
 ငါဘုရားသည်။ ဝဒါမိ - ဟောတော်မူ၏။

ရူပံ ဒိသွာ သတိမုဋ္ဌါ၊ ပိယနိမိတ္တံ မနသိကရောတော။
 သာရတ္တစိတ္တော ဝေဒေတိ၊ တဗ္ဗ အဇ္ဈောသာယ တိဋ္ဌတိ။
 တဿဝဗန္ဓိ ဝေဒနာ၊ အနေကာ ရူပသမ္ဘဝါ။
 အဘိဇ္ဈာစ ဝိဟေသာစ စိတ္တမဿူပ ဟညတိ။

ဧဝံ အာစိနတော ဒုက္ခံ အာရာနိဗ္ဗာန ဝုစ္စတိ။

ရူပံ-အဆင်းရူပါရုံကို၊ ဒိသွာ-မြင်သည်ရှိသော်၊
 သတိ မုဋ္ဌာ-ဝိပဿနာ ရှုဆင်ခြင်ကမ္မဋ္ဌာန်းလွတ်ခြင်းကြောင့်၊
 ပိယ နိမိတ္တံ-ချစ်နှစ်သက်ဖွယ် ပုံပန်းနိမိတ်ကို၊ မနသိကရောတော
 -နှလုံးသွင်းသောသူအား၊ သာရတ္တစိတ္တော-ပြင်းစွာတပ်မက်
 သော စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝေဒေတိ-ခံစား၏။ တဗ္ဗ-ထိုအာရုံကို
 လည်း၊ အဇ္ဈောသာယ-တဏှာဖြင့် လွှမ်းမိုး၍၊ တိဋ္ဌတိ-တည်၏။
 တဿ-ထိုသူအား၊ အနေကာ-တစ်ပါးမက များစွာကုန်သော၊
 ရူပသမ္ဘဝါ-အဆင်မျိုးစုံ ရူပါရုံကြောင့်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝေဒနာခံ
 စားခြင်း တို့သည်၊ ဝဗန္ဓိ - တိုးပွားကုန်၏၊ အဿ - ထိုသူ၏

စိတ္တံ-စိတ်ကို၊ အဘိဇ္ဈာစ-အလိုရမ္မက်သည်လည်းကောင်း၊ ဝိဟေ သာစ-ညှင်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဥပ ဟည တိ- ကပ်၍ နှိပ်စက်၏။ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဒုက္ခံ-ဒုက္ခကို၊ အာစိနတော- ပွားစေသူအား၊ အာရာနိဗ္ဗာနဂုဇ္ဈတိ-နိဗ္ဗာန် နှင့် ဝေး၏ဟု မိန့်ဆို အပ်၏။

ဝရံ ဘိက္ခုဝေ တတ္ထာယ အယောသလကာယ

စက္ခုန္ဒြိယံ သမ္ပလိမဋ္ဌံ အနုဗျဉ္ဇနသော နိမိတ္တဂ္ဂါဟော နတွေဝ ဝရံ။

ယံဒွိန္နံ ဂတိနံ အညတရံ ဂတိံ ဂစ္ဆေယျ။
နိရိယံဝါ တိရစ္ဆာနယောနိ ဝါ။ (သံ-၂-၃၇၇)

ဘိက္ခုဝေ-ရဟန်းတို့၊ တတ္ထာယ-ရဲရဲငြိငြိ ပြောင်ပြောင် တောက်သော၊ အယောကသလကာယ-သံပူချောင်းဖြင့်၊ စက္ခု န္ဒြိယံ-စက္ခုန္ဒြေကို၊ သမ္ပလိမဋ္ဌံ-ထိုးဖောက်ခြင်းသည်၊ ဝရံ-မြတ် သေး၏။ အနုဗျဉ္ဇနသော နိမိတ္တဂ္ဂါဟော-လက်ခြေသဏ္ဍာန် ပြုံးဟန်၊ ရယ်ဟန်၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ အမှတ်အသား နိမိတ်ကို ယူရခြင်းသည်၊ နတွေဝ ဝရံ-မမြတ်သည်သာတည်း။

နိရိယံဝါ-ငရဲသို့လည်းကောင်း၊ တိရစ္ဆာနယောနိဝါ- တိရစ္ဆာန်ဘုံသို့ လည်းကောင်း၊ ဒွိန္နံ-နှစ် မျိုးကုန်သော၊ ယံဂတိနံ- အကြင်လားရာတို့တွင်၊ အညတရံ-တစ်ပါးပါးသို့၊ ဂစ္ဆေယျ- လားရောက်ရာ၏။

ဝိပဿနာ ရှုဆင်ခြင်လျှင် ဒိဋ္ဌိပြုတ်သည်။

အနိစ္စဟု ရှုလျှင် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ပြုတ်၏။

ဒုက္ခဟု ရှုလျှင် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ပြုတ်၏။

အနတ္တဟု ရှုလျှင် အတ္တဒိဋ္ဌိ ပြုတ်၏။

အဝိဇ္ဇာလည်း ပယ်၏။ ဥပါဒါန်လည်း ပယ်သေး၏။

ကထံနုခေါ ဘန္တေ ဇာနတော ကထံပဿတော မိစ္ဆာ
ဒိဋ္ဌိ ပဟိယတိ။

စက္ခုဝိညာဏံ အနိစ္စတော ဇာနတော ပဿတော မိစ္ဆာ
ဒိဋ္ဌိ ပဟိယတိ။

စက္ခုဝိညာဏံ ဒုက္ခတော ဇာနတော ပဿတော
သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ပဟိယတိ။

စက္ခုဝိညာဏံ အနတ္တတော ဇာနတော ပဿတော
အတ္တဒိဋ္ဌိ ပဟိယတိ။

စက္ခုဝိညာဏံ အနိစ္စတော ဇာနတော ပဿတော
အဝိဇ္ဇာပဟိယတိ ဝိဇ္ဇာဥပ္ပဇ္ဇတိ။ (သံ-၂--၃၅၈/၉)

ဝိဇ္ဇုပ္ပါဒါ နေဝ ဥပါဒါနံ ဥပါဒိယတိ။ (မ-၁-၃၁၀)

ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ ကထံဇာနတော-အသို့သိ
သူအား၊ ကထံပဿတော-အသို့မြင်သူအား၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-မိစ္ဆာ
ဒိဋ္ဌိသည်၊ ပဟိယတိနုခေါ-ပယ်ပါသနည်း။ စက္ခုဝိညာဏံ-မြင်
သိစိတ်ကို၊ အနိစ္စတော-မမြဲသောအားဖြင့်၊ ဇာနတော-သိသော
သူအား၊ ပဿတော-မြင်သောသူအား၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို၊
ပဟိယတိ-ပယ်၏။ အဝိဇ္ဇာ-အဝိဇ္ဇာကို၊ ပဟိယတိ-ပယ်၏။

ဝိဇ္ဇာ-ဝိဇ္ဇာသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏။

ဝိဇ္ဇာပွားဝိဇ္ဇာဉာဏ်ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဥပါဒါနံ-ဥပါဒါန်သည်၊ နေဝဥပါဒိယတိ-မစွဲလမ်းပြီ။

သင်္ခါရာဝ ဘိဇ္ဇန္တိ တေသံဘေဒေါ မရဏံ။

(ဝိသုဒ္ဓိမဂ် - ၂-၂၈၀)

သင်္ခါရာဝ-စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ် သင်္ခါရတရားတို့သည်၊ ဘိဇ္ဇန္တိ- ပျက်ကုန်၏။ တေသံ-ထိုတရားတို့၏၊ ဘေဒေါ-ပျက်ခြင်းသည်၊ မရဏံ-သေသည်မည်၏။

ဥဒယတော ပုဗ္ဗေ သင်္ခါရာ နတ္ထိ၊

ဝယတော ပရံ နဂစ္ဆန္တိ၊

ဧတ္ထေဝ အန္တရဓါယန္တိ။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ် -)

ဥဒယတော-ဖြစ်သည်မှာ၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေးအဘို့၌၊ သင်္ခါရာ-စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်၊ သင်္ခါရတရားတို့သည်၊ နတ္ထိ နသန္တိ-မရှိနှင့်ကြကုန်။ ဝယတော-ပျက်သည်မှာ၊ ပရံ-နောက်ကာလ၌၊ နဂစ္ဆန္တိ- အရပ်တစ်ပါးသို့ ရောက်မသွားကြကုန်။ ဧတ္ထေဝ-ဤဖြစ်ရာ၌ပင်လျှင်၊ အန္တရဓါယန္တိ-ကွယ်ပျောက်ကြကုန်၏။

ပဉ္စန္ဒ ခန္ဓာနံ သမဝါယေ၊

အာလောက ဝိလောကနံ၊ ပညာယတိ။

(သမ္မေ - ၁-၄)

ပဉ္စန္ဒ-ငါးပါးကုန်သော၊ ခန္ဓာနံ-ခန္ဓာတို့၏၊ သမဝါယေ-
ပေါင်းဆုံစုဝေးမိသည်၊ သတိ ရှိသော်၊ အာလောက ဝိလော
ကနံ - တည့်တည့်ကြည့်ခြင်း စောင့်ငဲ့ကြည့်ခြင်းသည်၊ ပညာယ
တိ - ထင်ရှား၏။

စတုန္ဒအာယတနာနံ၊ သမဝါယေ၊

အာလောကဝိလောကနံ၊ ပညာယတိ။

တတ္ထ ကော၊ အာလောကေတိ။

ကော၊ ဝိလောကေတိ။

ခန္ဓာ၊ အာယတနာ၊ ပရမတ္ထဓါတ်သားတို့ ပေါင်းစုမိ
ကြမှ၊ မြင်သိ ဖြစ်နိုင်လေသည်။ ကြည့်ရှုတတ်သော အဘယ်
လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ တစ်စုံတစ်ယောက် ရှိချေအံ့နည်း။

၂၁။ ဝိပဿနာဉာဏ်ရှင်တို့ အားရစရာ

သဒ္ဓါ၊ သတိ၊ ဝီရိယ၊ သမာဓိ(ဧကဂ္ဂတာ)၊ ပညာ။

ယင်းစေတသိက် (၅) မျိုးသည် မဂ်စိတ် ဖိုလ်စိတ် ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ၌ တပြိုင်နက်ဖြစ်ပေါ်၏။ ထိုအခါ လောကုတ္တရာ ဣန္ဒြေ (၅) မျိုးဟု သိအပ်၏။

ယင်းစေတသိက် (၅) မျိုးသည်ပင် ဝိပဿနာ ရှုဆင်ခြင်သော လောကီမဟာကုသိုလ်စိတ်တို့ ဖြစ်ပေါ်တိုင်း ဖြစ်ပေါ်တိုင်း (ဝါ) ဝိပဿနာ ရှုဆင်ခြင်နေတိုင်း တစ်ပြိုင်နက် အတူတူဖြစ်ပေါ်နေသည်။ ထိုအခါ လောကီဣန္ဒြေ (၅) မျိုး ဟု ဆိုအပ်သည်။

သူမြတ်သည် လောကုတ္တရာမဂ်ဖိုလ် ဣန္ဒြေ ငါးပါးသို့ ဆိုက်ရောက်ရန် လောကီဣန္ဒြေငါးပါးကို အကြိမ်ကြိမ် ဆည်းပူးရပေသည်။

“အကြင်မျှလောက် ဆည်းပူး၏။ ထိုမျှလောက်၊ ဣန္ဒြေ ရင့်သန်လာ၏။” ရှင်းပေးခဲ့ဦးအံ့။

ဝိပဿနာ ဘာဝနာ ရှုဆင်ခြင်နေခြင်းသည်၊ တစ်စုံတစ်ယောက်မဟုတ်၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမမဟုတ်။ ရဟန်းရှင်လူမဟုတ်။ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ၊ ငါကိုယ်မပါချေ။ စိတ်၊ စေတသိက်၊ ဖြစ်သော ဓမ္မသဘာဝတစ်စုက။ ဓမ္မသဘာဝ နာမ်ရုပ်အစုကို ရှုဆင်ခြင် နေခြင်းမျှသာ။

(သင်္ခါရာဝ သင်္ခါရေ ဝိပဿန္တိ) ဖြစ်၏။

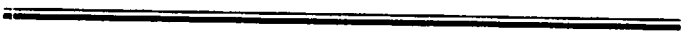

မဟာကုသိုလ် စိတ်ရှစ်ခု တို့တွင် ဉာဏသမ္ပယုတ်ကား တစ်မျိုး။ အညာသမာန်းစေတသိက်ကား (၁၃)။ သဒ္ဓါ စသော သောဘဏသာဓာရဏ စေတသိက်ကား (၁၉)။ ပညိန္ဒြေ စေတသိက်ကား (၁) = +

ယင်း - စိတ်တစ်မျိုးနှင့် - စေတသိက် (၃၃) မျိုးတို့ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို ဝိပဿနာ ရှုဆင်ခြင်နေသည်ဟု သိအပ် ၏။

၎င်းစေတသိက် (၃၃) မျိုး၌ ပါရှိသော သဒ္ဓါ၊ သတိ၊ ဝီရိယ၊ ဧကဂ္ဂတာ၊ ပညိန္ဒြေ- ဖြစ်သော စေတသိက် (၅) မျိုးကို လောကီမဟာကုသိုလ်ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ် နှင့် တပြိုင်နက် အတူတကွ ဖြစ်ပေါ်သောကြောင့် လောကီဣန္ဒြေ (၅) မျိုးဟု ဆိုအပ်သည်။

ယင်းဣန္ဒြေ (၅) မျိုး ရာနှုန်းပြည့်လာသောအခါ မဂ် ဖိုလ်လောကုတ္တရာ ဣန္ဒြေသို့ ဆိုက်ရောက်မည်ဖြစ်၏။ ထိုအခါ အပါယ်လေးပါးတံခါး တိကျစွာပိတ်၏။ ဝိပဿနာ အကြိမ်ကြိမ် ရှုဆင်ခြင်နေခြင်းဖြင့် - ဣန္ဒြေ ငါးပါး ရာနှုန်းပြည့်စေရန် အား ထုတ်နေခြင်းဖြစ်၏။ ယင်းသို့ ဝိပဿနာအကြိမ်ကြိမ်ရှုဆင်ခြင် နေခြင်းဖြင့် ရာနှုန်းတက်လာပြီး = အောက်အဘို့မသက်ပဲ။ အထက်အဘို့သာ တက်ရှိသဖြင့် အပါယ်လေးပါးမှ လွတ် မြောက်နိုင်သောကြောင့် ဝိပဿနာ ရှုသူတို့ အားရစရာ ကျေနပ် ဘွယ် ရှိလှပေသည်။

ထို့ကြောင့် - ထိုပုဂ္ဂိုလ် (၆) မျိုးတို့ကို အားကျ၍ ရတနာသုံးပါးတို့၏ ဂုဏ်တော်တို့ကို ဆထက်ထပ်ပိုး တိုး၍ ကြည်ညိုကြပြီးလျှင် ဝိပဿနာ ဘာဝနာကိုကြိုးစားအားထုတ် တော်မူကြစေလိုပါသည်။

သုတော်မြတ်အပေါင်းတို့ -

၂၂။ မဟာပဒေသတရားလေးပါး
အံ - ၁ - ၄၈၈/၉/၃ - ၃-၁၀၃/၄

အတိုချုပ်မှာ - ငါရှင်တို့ . . .

- ၁။ ဤဓမ္မဝိနယကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ မျက်မှောက်တော်မူ ကြားနာသင်ယူခဲ့ရပါသည်။
- ၂။ ဤဓမ္မဝိနယကို ဗဟုသုတ တိပိဋကဓရ-သံဃာတော် များထံမှ ကြားနာသင်ယူခဲ့ရပါသည်။
- ၃။ ဤဓမ္မဝိနယကို တိပိဋကဓရ မထေရ်ကြီးများ၏ထံမှ ကြားနာသင်ယူခဲ့ရပါသည်။
- ၄။ ဤဓမ္မဝိနယကို တိပိဋကဓရ မထေရ်ကြီး၏ထံမှ ကြားနာသင်ယူခဲ့ရပါသည်။

ဤသို့ မည်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်က ဟောပြသည် ဖြစ်စေ လွယ်ကူစွာ လက်ခံခြင်း ပယ်မြစ်ခြင်း မပြုရ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ (သာမုတ္တံ သိက) စကားတော် ပါဠိတော်နှင့်ကိုက်ညီမှလက်ခံ။

မကိုက်ညီလျှင် ပယ်မြစ်ဟု မိန့်တော်မူရင်းဖြစ်၏။
အာစရိယ ဝါဒေါပိ သုတ္တေန သမေန္တောယေဝ ဂတေတဗ္ဗော
န ဣတရော အတ္တနောမတိ ပန သဗ္ဗဒုဗ္ဗလာ။ (ဒီ-ဋ္ဌ-၁၅၈)

၂၃။ ဝိပဿနာ ဘာဝနာ ပွားများလိုလျှင်

- ၁။ အတ္တနည်းဖြင့် မရွှေ့၊ အနတ္တနည်းဖြင့် ရွှေ့ရ၏။
- ၂။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာပွင့်ပွင့် မပွင့်ပွင့် - အတ္တနည်း ရှိ၏။
အနတ္တနည်းသည် ဘုရားရှင်တို့ပွင့်မှ ရှိ၏။
- ၃။ အတ္တဖြင့်ရွှေ့လျှင် အမြတ်ဆုံးဝိပဿနာ-အကျင့်မဖြစ်။
- ၄။ ပရမတ်ဓာတ်သား ဒုက္ခ-အစု၏ အရိပ်နိမိတ်ကို လူ
နတ် သူ ငါ သတ္တဝါ ခေါ်ရသည်။
- ၅။ အခြေခံသမုတိ + ပရမတ်၊ သစ္စာ-၂ ရပ်၊ ပိုင်းခြားရှု
ရသည်။
- ၆။ လက္ခဏာသည် သဘာဝမဟုတ်၊ သဘာဝကိုသာ ရှုမှီး
ရမည်။
- ၇။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ မပွင့်လျှင် သဘာဝကို သိဘို့ဝေးစွာ သဘာဝ
နာမည်မျှကိုပင် မသိရချေ။
- ၈။ အရိပ်နိမိတ်ကို ရှုလို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းမှန်လျှင်-သမထ။
- ၉။ ဝိပဿနာ ဘာဝနာ၏ အာရုံဘူမိ တိကျမှန်ကန်
အောင် - ပညတ် + ပရမတ်ကွဲအောင် ရှုရမည်။

၂၄ ။ ဝိပဿနာ ပညာမြတ်ပူဇာ
 နုဗော၊ တေ၊ ဗုဒ္ဓဝိရတ္ထု။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာအား ဝိပဿနာပညာအကျင့်မြတ်ဖြင့် ပူဇော်ခြင်း သည် အမြတ်ဆုံး။ (ဒီ-၂-၁၁၄။ အပိုဒ် -၁၉၉)

ဝိပဿနာပညာအဓိက-အချက်ကြီး-၃ ချက်

- ၁။ အတ္တ-နဲ့-အနတ္တကွဲရမည်။ (အံ-၂-၃၅၈/ခု-၉-၄၁၀)
 - ၂။ လက္ခဏာရေး-၃ ပါးဖြင့် ရှုဆင်ခြင်ရမည်။ (ဗုဒ္ဓဝင်-၄-၃၁၈)
 - ၃။ နိဗ္ဗာန်သို့ စိတ်စေလွှတ်ပေးရမည်။ (မ-၂/၉၉)
- ယင်း-၃ ချက် မပြည့်စုံလျှင် အပါယ်တံခါးမပိတ်၊ သောတာပန်မဖြစ်၊ နတ်ပဲဖြစ်မည်။

၁။ စ-ပေအံ့။

ရှင်တော်ဘုရားတို့-မပွင့်မိပင်လျှင် ကာမဂုဏ်၏ အရသာကိုပယ်သတ်၍၊ ကမ္ဘာကိုဆက်၍ အသက်ရှည်နိုင်သော ဗြဟ္မာကြီးတို့ဖြစ်နိုင်သော လောကီကျင့်စဉ်-ရှိ နှင့် နေပေ၏။

ရှင်တော်ဘုရားတို့ ပွင့်တော်မူသော်- ကာမဂုဏ်အရသာသည် ဖြစ်လွယ်ပျက်လွယ် စက်ဆုပ်ရွံ့ရှာ ဖွယ်အတိပြည့်၏။

ကာမဂုဏ်အရသာပယ်ဖြတ်၍၊ ငါတို့ဗြဟ္မာ့ထံ လာနေလင့်ဟု ဗြဟ္မာကြီးတို့ ဆိုကြပေသည်။

ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည် ကာမဂုဏ်အရသာ ပယ် ဖြတ်ခါမျှသည်၊ စိမ်းစိုသစ်ပင် ကိုင်းခက်လက်ကို၊ တစ်ဖန်ထိုထက် စည်ပင်အောင် ခုတ်ချိုင်သကဲ့သို့ ရှိကြ၏။ အမြစ်အရင်းမပြတ်။

ကျောက်စရစ်မှန်က ဆန်ကျိုးမျှလည်း ရေမှာကျက မုချစင်စစ် အောက်သို့စုံစုံနစ်၏သို့ - ထို့အတူ မိစ္ဆာအယူမှန်က အတ္တ+သက္ကာယဒိဋ္ဌိ မျှလည်း ငါကိုယ်ငါကောင်၊ စွဲယောင်စွဲမှား၊ စွဲလမ်းသေမှု၊ မချွတ်ပါယ်ရွာ၊ လားရောက်ရာ၏ဟု မိန့်တော်မူ၏။

ဝိပဿနာပညာ မြတ်ပူဇာ ဒုလ္လဘ။

လေးသင်္ချေ - နဲ့ - ကမ္ဘာပေါင်း တစ်သိန်းအတွင်း။

တစ်ဆယ့်နှစ် ကမ္ဘာမျှသာ ဘုရားရှင်ပေါင်း - ၂၈ ဆူ ပွင့်တော် မူ၏။ ကျန်လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာပေါင်း-၉၉၉၈၈ ကမ္ဘာမှာ- ဘုရားရှင်တို့ မပွင့်ကြ။ ဝိပဿနာ ဘာဝနာ ပညာရပ် မရှိ။

လောကီအတ္တလုပ်ရပ်ရှိကြ၏။ အနတ္တလုပ်ရပ် မရှိ။ လေးသင်္ချေ

နှင့် ကမ္ဘာပေါင်းတစ်သိန်းအတွင်း - ၂၈ ဆူပွင့်၍၊ ဝိပဿနာ ပညာ + အနတ္တတရား - ၂၈ ကြိမ်သာ ပေါ်လာတော်မူ၏။

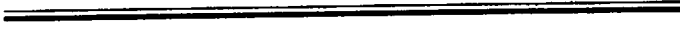
ယခု - ရှင်တော်မြတ် ဂေါတမသည် ကျင့်ရတာက လေးသင်္ချေ နှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ဘုရားဖြစ်၍၊ နေသွားရတာက ၄၅-ဝါ။ ၄၅ နှစ်။ ကျင့်ရတာ နှင့် ရ၍ဖြစ်ရတဲ့ဘုရားရှင်၏ဘဝ နှိုင်းယှဉ် ကြည့်ပါမူ။ မရေတွက်နိုင်အောင် နှစ်ပေါင်းများစွာ မိုဗ်းမှောင် ကြီး-တသမတ်တည်း ကျနေခိုက် လျှပ်စစ်တစ်ခါမျှ လက်တဲ့ အခါကမှ ကြာပေးဦးမည်။ ဘုရားသာသနာ ဝိပဿနာ ပေါ် လာခိုက် မလွတ်တမ်းအားခဲ့ကြရပေမည်။

ဘုရားရှင်တို့ - ပွင့်ပွင့် မပွင့်ပွင့် အတ္တနည်းရှိ၏။
ဝိပဿနာပညာ အနတ္တနည်းသည် ဘုရားရှင်ပွင့်မှ ရှိ၏။

အကိုင်း အခက်ကို ခုတ်ချိုင်ခြင်းသည် မငြိမ်း။ ထို့ထက်တစ်ဖန် စည်ပင်ခြင်းသို့သာ ရောက်ရာ၏။ အမြစ်အရင်း တူးဖြိုရသည်။
(မ-၁-၉၅-အချုပ်အားဖြင့်-)

ဥပါဒါန်-၄ ပါး အနက်။	၁။	ကာမုပါဒန်။
	၂။	ဒိဋ္ဌပါဒါန်။
	၃။	သီလဗ္ဗတုပါဒါန်။

ယင်း -၃ -ပါးကို အတ္တနည်းဖြင့်ပင် ပယ်သတ်လို့ရ၏။ လောကီရေးတွင်-အတ္တနည်းဖြင့် သွားရ၏။ ဗြဟ္မာ့ပြည် အထိ ရောက်၏။ ဘုရားပွင့်ပွင့် မပွင့်ပွင့် ကျင့်လို့ရ၏။

အပါယ်တံခါးမပိတ်၊ သောတာပန်မဖြစ်၊ အကိုင်းအခက် ခုတ်ချိုင်
သည်နှင့်တူ၏။

၄။ အတ္တဝါဒုပါဒါန်။

ယင်း-အတ္တဝါဒုပါဒါန်ကို၊ ဝိပဿနာပညာ+အနတ္တ
နည်းဖြင့် ပယ်သတ်ရ၏။ ဤဝိပဿနာပညာအနတ္တနည်းကို
တစ်ဆူတစ်ဆူသော ဘုရားရှင်တို့ ပွင့်တော်မူမှသာ - ထုတ်ဖော်
ဟောကြားတော်မူ၏။ အပါယ်တံခါးပိတ်စေ၏။ သောတာပန်
ဖြစ်၏။ ဝိသာခါ - အနာထပိန်တို့လိုဘုံစဉ်စံလိုက စံနိုင်၏။
အတ္တနည်းဖြင့် ရှုက အရိယာမဂ် အားလျော်သော ဝိပဿနာ
ဉာဏ်ကို မရနိုင်။ အနတ္တနည်းဖြင့် ရှုမှ ရနိုင်၏ဟု မိန့်တော်မူ၏။

အတ္တနည်း -

စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်ခေါ်ဆို ပရမတ်ဓါတ်သား၊
ယင်းဓါတ်သား သဘာဝ၏ ဖြစ်ပျက် မြန်ဆန် ခြပ်သဏ္ဍာန်
အရိပ်နိမိတ်ပေါ်ထွက်၏။ ယင်း-အရိပ်နိမိတ် သဏ္ဍာန်ခြပ်
အစဉ်သန္တာန်ကိုပင် လူ နတ် ဗြဟ္မာ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ သူငါ ခေါ်
ဝေါ်၏။ ဓါတ်သဘာဝကို ဉာဏ်မထင် အရိပ်နိမိတ် အစဉ်ကို
ပင် သူသူငါငါ စွဲလမ်း သိမ်းပိုက်ခြင်းသည် အတ္တနည်း ဖြစ်၏။

အနတ္တနည်း -

ပရမတ်ဓါတ်သား သဘာဝတရားဖောက်ထွင်း ရှုမြင်၏။
ဓါတ်သား သဘာဝ၏ ဖြစ်ပျက်မြန်ဆန် အစဉ်သန္တာန်၊ ဤကား-

ရုပ်ဟု အရိပ်နိမိတ် ပေါ်ထွက်နေသော သူငါ စသည်အပြား ပညတ်များကိုလည်း ခွဲခြမ်း ရှုမြင် သိရှိ၏။ အရိပ်နိမိတ်မထွက် ၊ ဓာတ် သဘာဝ တစ်ခုတည်းသက်သက် နိဗ္ဗာနဓာတ်ကိုလည်း နှိုင်းဆ သိမြင်၏။ ဤအလုံးစုံ ခပ်သိမ်းသောတရားကို၊ အနတ္တ သာ တည်းဟု ပိုင်ပိုင်ကြီး အယုတ်အလွန်မရှိ အတိအကျ သိရှိ ခြင်းသည် အနတ္တနည်း ဖြစ်ပေသတည်း။

ထို့ထက် အချုပ်အားဖြင့် သိရှိတော်မူကြရမည်မှာ -

သူမြတ်သည် နိဗ္ဗာန်သို့ စိတ် စေတသိက် ရုပ်ဖြင့်သာ သွားရမည်ဖြစ်၏။ အခြားသောအရာမည်မရှိ၊ ထို့ကြောင့် စိတ်၊ စေတိသက်၊ ရုပ်၏ အနတ္တဖြစ်နေခြင်းကို ကြေညက်စွာ သိရှိရ မည်ဖြစ် သည်။ စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်သည်- ခက်ခဲနက်နဲလှ၏။

မုန်ညှင်းဆီ၊ နှမ်းဆီ၊ ပဲဆီ၊ ကြက်ဆူဆီ၊ အသားဆီ၊ များကို နယ်နယ်ပယ်ပယ် မွေနှောက် အိုးစရည်းကြီးထဲထည့်ပြီးမှ တစ်မျိုး တစ်ခြားစီ၊ ဤကား-နှမ်းဆီ၊ ဤကား မုန်ညှင်းဆီ စသည် ဖြင့် ခွဲခြမ်း ရယူဘို့ရာထက်လည်းကောင်း၊ မြစ်ကြီးငါးသွယ်မှ စီးဆင်းလာသောရေသည်၊ မဟာသမုဒ္ဒရာ၌ ပေါင်းဆုံပြီးမှ ဤကား-ဂင်္ဂါရေ၊ ဤကား-အစီရဝတီရေ၊ ဤကား-မဟီရေ ဤကား-ယမုံနာရေ၊ ဤကား-သရဖူရေဟု ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ တစ် မျိုးခြင်း ရယူဘို့ရာထက်လည်းကောင်း၊ ဤကား-စိတ်၊ ဤကား- စေတသိက်သိမြင်ဘို့ရန် မနှိုင်းယှဉ်နိုင်အောင် ခက်ခဲနက်နဲလှ ပေသည်။

တစ်ဆူ တစ်ဆူသော ဘုရားရှင်တို့ ပွင့်တော်မူမှ ထုတ်
ဖော် ဟောကြားတော်မူသော အနတ္တနည်း ဝိပဿနာ ပညာ
မျက်စိဖြင့် စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်တို့ကို ခွဲခြမ်းရှုမြင်နိုင်သော
အကျင့်မြတ် ရှိပေသည်။

ဝိပဿနာ ပညာဉာဏ်မျက်စိရှိသူတို့သာ ရှုမြင်နိုင်ကြ
ပေသတည်း။

**အတ္တနည်းဖြင့် ဝိပဿနာမဂ္ဂရ
အနတ္တနည်းဖြင့် ရှုရ၏။**

သူမြတ်သည်၊ ဤသို့လျှင်၊ အနတ္တဓမ္မသဘာဝ သိရှိ
တော်မူရန် အရေးကြီးလေသည်။

ဒေဝတာအမေး . . . ။ ရှင်တော်ဘုရားအဖြေ . . . ။
သတ္တိယာ ဝိယဩမဋ္ဌေ၊ ဒယုမာနောဝ မတ္ထကေ။
ကာမရာဂပဟာနာယ၊ သတောဘိက္ခုပရိပ္ပဇေ။
သတ္တိယာဝိယဩမဋ္ဌေ၊ ဒယုမာနောဝ မတ္ထကေ။
သက္ကာယဒိဋ္ဌိပဟာနာယ၊ သတောဘိက္ခုပရိပ္ပဇေ။

(သံ-၁၊ ၁၂)

သတ္တိယာ-လုံဖြင့်၊ သြမဋ္ဌောဝိယ-ရင်ဝစူးဝင်အပ်သူ
ကဲ့သို့၎င်း၊ မတ္တကေ-ဦးခေါင်း၌၊ ဒယုမာနောဝ-မီးစွဲလောင်
အပ်သူကဲ့သို့၎င်း၊ ကာမရာဂ ပဟာနာယ-ကာမဂုဏ်ကို ပယ်
သတ်ဘို့ရန်၊ သတော-သတိနှင့်ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍၊ ဘိက္ခု-
ရဟန်းသည်၊ ပရိဗ္ဗဇေ-ကျင့်ရာ၏။

သတ္တိယာ-လုံဖြင့်၊ သြမဋ္ဌောဝိယ-ရင်ဝစူးအပ်သော
သူကဲ့သို့၎င်း၊ မတ္တကေ-ဦးခေါင်း၌၊ ဒယုမာနောဝ-မီးစွဲလောင်
အပ်သူကဲ့သို့၎င်း၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိပဟာနာယ-အတ္တ + သက္ကာဒိဋ္ဌိ
ပယ်ရန်၊ သတော-သတိနှင့်ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍၊ ဘိက္ခု-ရဟန်း
သည်၊ ပရိဗ္ဗဇေ-ကျင့်ရာ၏။

သော ဝတ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ကိစ္ဆိဓမ္မံ အတ္တတော
သမနုပဿန္တော အနုလောမိကာယ ခန္တိယာ
သမန္နာဂတော ဘဝိဿတိတိနေတံဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။
(အံ-၂-၃၅၈)

သော ဝတ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု သဗ္ဗဓမ္မေ အနတ္တတော
သမနုပဿန္တော အနုလောမိကာယ ခန္တိယာ
သမန္နာဂတော ဘဝိဿတိတိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။
(ဒု-၉-၄၁၀)

ဘိက္ခဝေ-သံသရာတစ်ဖက်ကမ်း နိဗ္ဗာန်နန်းသို့ တက်
လှမ်းလိုငြား၊ အို-ရဟန်းအများတို့၊ ဝတ-စင်စစ်၊ ကဋ္ဌိ ဓမ္မ-
ဇိုးစဉ်း အနည်းငယ်မျှသော တရားကို အတ္တတော - အတ္တအားဖြင့်

သမနုပဿန္တော-ရှုသော၊ သောဘိက္ခု-ထို ရဟန်းသည်၊ အနုလောမိကာယ-အရိယာမဂ် အားလျော်သော၊ ခန္တိယာ-ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံခြင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဧတံဌာနံ-ထိုအကြောင်းသည်၊ နဝိဇ္ဇတိ-မရှိ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဝတ-စင်စစ်၊ သဗ္ဗဓမ္မေ-ခပ်သိမ်း ကုန်သော တရားတို့ကို၊ အနတ္တတော-အနတ္တအားဖြင့်၊ သမနုပဿန္တော-ရှုသော၊ သောဘိက္ခု-ထိုရဟန်းသည်၊ အနုလောမိကာယ-အရိယာမဂ်အားလျော်သော၊ ခန္တိယာ-ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံခြင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဧတံဌာနံ - ထိုအကြောင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇတိ-ရှိ၏။

အပရိညာတာ ဘိနိဝေသောဟိ-ဇ စန္ဒာ သဗ္ဗနိမိတ္တာနိပိ
အတ္တတော သမနုပဿတိ။

ပရိညာတ ဘိနိဝေသောပန အနတ္တတော ပဿတိ
နောအတ္တတော။ (သံ-ဋ-၃-၁၆)

အပရိညာတာဘိနိဝေသော-စိတ်,စေတသိက်, ရုပ် ပရမတ္ထ ဓာတ်သားတို့၏ အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပျက်ခြင်း ရှိ ကုန်၏ဟူ၍ ပိုင်ပိုင်ကြီး သဘောကျအောင် ပိုင်းခြား၍ နှလုံးမ သွင်းသော သူသည်၊ သဗ္ဗနိမိတ္တာနိ-ခပ်သိမ်းကုန်သော အရိပ် နိမိတ်တို့ကို၊ အတ္တတော- အတ္တအားဖြင့် သမနုပဿတိ-အဖန် ဖန်ရှု၏။ ပရိညာတ ဘိနိဝေသော - ပရမတ္ထဓာတ်သား၊ အရိပ်နိမိတ်ပိုင်းခြား နှလုံးသွင်းသောသူသည်၊ အနတ္တတော-

အနတ္တအားဖြင့်၊ ပဿတိ-ရှုမြင်၏။ နောအတ္တတော-အတ္တ အား
ဖြင့် မရှုမမြင် . . . ။

အတ္တအမြင် ရှိလျှင်၊ အမြတ်ဆုံး
ဝိပဿနာ အကျင့်မြတ်မဖြစ်။

ဒိဋ္ဌိယာ သတိ ဗြဟ္မစရိယဝါသော န ဟောတိ။
(သံ-၁-၂၉၁)

ဒိဋ္ဌိယာ-အတ္တ-အမြင်သည်၊ သတိရှိသော်၊ ဗြဟ္မ စရိယ
ဝါသော-ဝိပဿနာ အကျင့်မြတ် ကျင့်သုံးခြင်းသည်၊ နဟောတိ-
မဖြစ်။

တာ သဗ္ဗာပိ မဂ္ဂဝရဏာ န သဂ္ဂဝရဏာ။
(သံ-၂-၄-၂၅၃/၃-၁-၄-၃၈၈)

သဗ္ဗာပိ-ခပ်သိမ်းကုန်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တာ- ထို
အတ္တဒိဋ္ဌိတို့သည်၊ မဂ္ဂဝရဏာ-မဂ်ကို ပိတ်ပင်တားမြစ် တတ်
ကုန်၏။ နသဂ္ဂဝရဏာ-နတ်ရွာကို မပိတ်ပင် မတားမြစ် တတ်
ကုန်။

အရဟတ္တမဂ္ဂဿ ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိအာဒိ။

အရဟတ္တမဂ္ဂဿ-အရဟတ္တမဂ်၏။ အာဒိ-အစကား။
ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ-ရောက်ကြောင်း အကျင့်စင်ကြယ်ခြင်းပေတည်း။
(နိဿယ - ၁၉၄)

ဟေဋ္ဌိမယရံ အကရိတွာ ဥပရိမံယရံ၊
အာရောပေဿာမိတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။

(သံ-၃-)

ဟေဋ္ဌိမယရံ-အိမ်၏ အောက်ပိုင်းကို၊ အကရိတွာ-မပြု
လုပ်မှု၍၊ ဥပရိမံယရံ-အိမ်၏အထက်ပိုင်းကို၊ အာရောပေဿာ
မိတိ-အမိုးတင်အံ့ဟူ၍၊ ဧတံဌာနံ-ဤအကြောင်းသည်၊ နဝိဇ္ဇ
တိ-မရှိ။

ယထာ ဟိ မုဂ္ဂမာသပ္ပမာဏာပိ ပါသာဏသက္ခရာ
ဥဒကေ၊

ပက္ခိတ္တာ ဥပ္ပိလဝမာနာ နာမ နတ္ထိ၊ ဧကန္တံ ဟေဋ္ဌါဝ
ပဝိသတိ။ (အံ-၅ - ၁ - ၃၆၉)

ဟိ-မှန်၏။ မုဂ္ဂမာသပ္ပမာဏာ-ပဲနောက်ဆန်ကျိုးမျှ
သော၊ ပါသာဏသက္ခရာပိ-ကျောက်စရစ်အိုးခြမ်းမျှသည်လည်း၊
ဥဒကေ-ရေ၌၊ ပက္ခိတ္တာ-ပစ်ချအပ်သည်ရှိသော်။ ဥပ္ပိလဝမာ
နာနာမ-ပေါလောပေါ်ခြင်း မည်သည် နတ္ထိမရှိ။ ဧကန္တံ-စင်
စစ်ဧကန်၊ ဟေဋ္ဌါဝ-အောက်အဘို့သို့သာလျှင်၊ ပဝိသတိယထာ-
စုံးစုံး နှစ်ဝင်သကဲ့သို့၊ ပဝိသတိ-အတ္တ + သက္ကာယဒိဋ္ဌိ မှန်သမျှ
စုံးစုံး နှစ်မြုပ် ဝင်သည် သာတည်း။

အဓိက အရေးအကြီးဆုံးက -

ရင်ဝလှုံနှုတ်ရေး၊ ခေါင်းကမီးငြိမ်းသတ်ရေးထက်၊ အတ္တဒိဋ္ဌိ ပယ်သတ် ဝိပဿနာ ကျင့်ဘို့က အရေးကြီးလှပေသည်။

အတ္တနည်းဖြင့် ဝိပဿနာရှုက သောတာပန် မဖြစ်။ အပါယ် တံခါး တိကျစွာ မပိတ်။ အနတ္တနည်းဖြင့် ရှုမှ ဖြစ်သည်။

အတ္တနည်းဖြင့် ရှုလျင် နတ်ပဲဖြစ်မည်။

‘အစကောင်းမှ အနှောင်းသေချာသည်’ ဆိုရိုးရှိသကဲ့သို့ အိမ်၏ အောက်ခြေက တစ်ခုမျှ မပြုလုပ်ဘဲ -

အိမ်အထက် အမိုးတင် မရသကဲ့သို့။ အစထဲက အတ္တ နဲ့ အနတ္တ မကွဲလျှင်၊ ပဲနောက် ဆန်ကျိုးမျှ - ကျောက်စရစ် ရေမှာ နစ်၏သို့ သံသရာအယဉ်၌ စုံးစုံး နစ်မြုပ် ရပေဦးမည်။

သမုတိသစ္စာနည်း နှင့် ပရမတ္ထသစ္စာနည်း မကွဲလျှင်

ပရမတ္ထသစ္စာ = စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန် - ၄ မျိုး၊
၎င်း - ၄ မျိုးက လွဲလျှင်၊ ကျန်အားလုံး = သမုတိသစ္စာ။

၁။ သမုတိသစ္စာ = အဟုတ်မရှိ သမုတ်ရှိ ဉာဏ်ဖြင့် ရှာဖွေ
မတွေ့နိုင်။

၂။ ပရမတ္ထသစ္စာ = အဟုတ်ရှိ၊ ဉာဏ်ဖြင့်ရှာဖွေတိုင်း တွေ့
မြင်ရသည်။

- ဤသို့လျှင် လွယ်ကူသည် ထင်ရ၏။ မလွယ်ကူ ခက်ခဲ
နက်နဲသောအရာဖြစ်သည်။

အသျှင်ယမကသည် ယင်း- သစ္စာ - ၂ ပါး မကွဲခြင်း
ကြောင့်၊ အာသဝေါ ကုန်ပြီးသော ရဟန်းသည် ဘဝသစ် တစ်ဖန်
မဖြစ်ဟု မိစ္ဆာအယူရှိနေ၏။ အရှင် သာဓိပုတြာမထေရ်မြတ်က
ခွဲခြား၍- ဓမ္မသဘာဝတို့ကို ထုတ်ဖော် ဟောကြားလိုက်မှ အရှင်
ယမကသည် အာသဝေါကုန်ခမ်း ရဟန္တာ ဖြစ်လေ၏။

အသျှင်ယမက-အယူသည် သာမန်အားဖြင့် မှန်၏ဟု
ထင်မှတ်ဖွယ်ရှိ၏ မမှတ်အပ်။ သမုတိသစ္စာ၌ ရဟန်းရှိ၏။
ပရမတ္ထသစ္စာ၌ ရဟန်းမရှိ၊ ခန္ဓာငါးပါး ဒုက္ခသာရှိ၏၊ ဖြစ်ပေါ်၏၊
ချုပ်ငြိမ်း၏။ ထို့ကြောင့် - ခန္ဓာငါးပါး ဝဋ်ဒုက္ခ အစဉ် ချုပ်ငြိမ်းခြင်း
ကိုသာ (ခိဏာဇာတိ+ခိဏာသဝ)ဟု အဓိပ္ပါယ်ကို အလိုရှိအပ်
လေသည်။

ဥပမာ = သားရတနာ ဖွားမြင်ခြင်းသည် သမုတိသစ္စာ၌
- သားရတနာရှိ၏။

ပရမတ္ထသစ္စာ၌ - သားရတနာမရှိ၊ စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်, ခန္ဓာ ငါးပါး ဒုက္ခသာရှိ၏၊ ဖြစ်ပေါ်၏။

ဟို - အခါက ဝေဿန္တရာမင်းကြီးသည် ယခုအခါ ငါ ဘုရားဖြစ်လာ၏။

ဟို - အခါက မဒ္ဒိမိဖုရားသည်၊ ယခုအခါ ရာဟုလာ မယ်တော်ဖြစ်လာ၏။

ဟို - အခါက - စူဇကာပုဏ္ဏားသည် ယခုအခါ ဒေဝ ဒတ်ဖြစ်လာ၏။

သမုတိသစ္စာ၌ ဝေဿန္တရာ, မဒ္ဒိ, စူဇကာ, ရှင်တော် ဘုရား, ရာဟုလာမယ်တော်, ဒေဝဒတ်-မှန်၏။ ပရမတ္ထသစ္စာ ၌ - လူ, နတ်, ဗြဟ္မာ, ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါမရှိ။ စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်ခန္ဓာငါးပါး ဒုက္ခသာရှိ၏၊ ဖြစ်ပေါ်၏၊ ချုပ်၏။

ကောင်းမှုရှင် - ဟု ဆိုကြ၏။

သဒ္ဓါ - စေတနာ ဖြစ်ပေါ်မှ အလှူရှင် ရှိ၏။

သဒ္ဓါ - စေတနာသည် မဖြစ်ပေါ်လျှင် ကောင်းမှုရှင် မရှိ။

သဒ္ဓါ - စေတနာသည် ကောင်းမှုရှင် မဟုတ်။

ကောင်းမှုရှင်သည် သဒ္ဓါ စေတနာ မဟုတ်။

သဒ္ဓါ စေတနာတစ်ခြား ကောင်းမှုရှင် တစ်ခြား။

သို့ရာတွင် - သဒ္ဓါ စေတနာ ဖြစ်ပေါ်လာလျှင် -

ကောင်းမှုရှင် ဖြစ်ပေါ်လာတော့၏။

သူခိုး - သူခိုး ဟု ဆိုကြ၏။

လောဘဖြစ်မှ သူ့ခိုးရှိ၏။ မဖြစ်က မရှိနိုင် လောဘသည်
သူ့ခိုးမဟုတ် သူ့ခိုးသည် လောဘမဟုတ်။ (တစ်ခြားစီ)
သို့ရာတွင် - လောဘဖြစ်ပေါ်လာလျှင် သူ့ခိုး ရှိပေ
တော့၏။

**မီးလျှံ နှင့် မီးရောင်၊
သစ်ပင် နှင့် အရိပ်**

မီးဟု ဆိုကြ၏ -
မီးသည် မီးလျှံတစ်ခြား၊ မီးရောင်တစ်ခြား။
မီးလျှံသည် မီးရောင်မဟုတ်။
မီးရောင်သည် မီးလျှံမဟုတ်။
မီးလျှံဖြစ်ပေါ်လျှင် မီးရောင်ပေါ်ထွက်မြဲ။
သစ်ပင်ရိပ်ဟု ဆိုကြ၏။ (၃-၉-၁၄၀)
သစ်ပင်တစ်ခြား၊ အရိပ်တစ်ခြား၊
သစ်ပင်သည် အရိပ်မဟုတ်၊ အရိပ်သည် သစ်ပင်
မဟုတ်။
သို့ရာတွင် သစ်ပင်ဖြစ်ပေါ်က အရိပ်ရှိရာ၏။
(၃-၉-၁၄၀)

ဤအတူပင် -

စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်သည် အကြောင်းတရားကို စွဲ၍
ဖြစ်သောကြောင့် - သင်္ခတ - ဟု ဆို၏။

များစွာမက ဒုက္ခတို့ ဝါးမျှီရာ ဖြစ်သောကြောင့် - ခန္ဓာ။
ဒုက္ခကိုချဲ့ထွင်ရာဖြစ်သောကြောင့် - အာယာတန- ဟု
ဆို၏။

မိမိ- မိမိတို့၏ သဘောကို ဆောင်သောကြောင့် - ဓာတ်
ဟု ဆို၏။

ဖြစ်ပျက်-ဒုက္ခ၊ စိတ်,စေတိသက်,ရုပ် တို့ဖြစ်ပေါ်လာ
လျှင်၊ လူ, နတ်, ဗြဟ္မာ, ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ ဖြစ်ပေါ်လာရတော့
ပေ၏။

ဖြစ်ပျက်- ဒုက္ခ၊ စိတ်,စေတသိက်, ရုပ်သည် မီးလျှံ
သစ်ပင် တူရာသည်။ လူ,နတ်,ဗြဟ္မာ,ပုဂ္ဂိုလ်,သတ္တဝါတို့သည်
မီးရောင် သစ်ပင်ရိပ်တူရာသည်။

ဖြစ်ပျက်-ဒုက္ခ၊ စိတ်,စေတသိက်,ရုပ်သင်္ခတတို့ ကြိမ်ဖန်
များစွာ ဖြစ်ပျက် မြန်ဆန်လှချေသောကြောင့်၊ အစဉ် သန္တာန်
ဖြစ်ပျက် ဟန်ခြပ် ထင်ရမြင်ရ၏။ ယင်းဖြစ်ပျက် မြန်ဆန်သန္တာန်
အစဉ်ကိုပင် - သူငါ ခေါ်ဆို ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ, လူ, နတ်, ဗြဟ္မာ
သမုတ်ကြသည်။

ဖြစ်ပျက်တစ်ခြား အစဉ် သန္တာန်တစ်ခြား။
ဖြစ်ပျက်တွေ မြန်ဆန်လှ၍-အစဉ် သန္တာန်ပေါ်ထွက်
ချေသည်။

ပရမတ္ထသစ္စာ = ဖြစ် - သဘာဝ၊ ပျက် - သဘာဝ။

သမုတိသစ္စာ - အစဉ် သန္တာန်ခြပ် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ စသည်။

ဥပမာ-မိုက်မှောင်အတိကျရာ၌ မီးစကို အားကောင်း မောင်းသန် လုလင်ပျိုက ကိုင်ရမ်းနေရာ၊နှစ်မိုင်ခန့်မှ ကြည့်မြင် ရသူမှာ မီးစကို မမြင်။ မီးကွင်းသာ မြင်ရပေမည်။ မီးကွင်းမဟုတ် မီးစသာဟုတ်၏။ ရမ်းမှု မြန်ဆန်လှ၍ အစဉ်သန္တာန် ပေါ်ထွက် ၏။ မီးကွင်းထင်ရပေသည်။ သဘော မိမိထင်ဟတ် ရှိစေ. . . ။

သဗ္ဗဝိ ဝရဇတ် သစ္စာ - ၂ ရတ်
ဗိုင်းဗိုင်းကြီး နှလုံးသွင်း ရှုဆင်ခြင်နည်း

စိန်နားကပ်ကြီးကို ဤသို့မြင်ပါ။ (၁၉၆၉-၈၅) ဒကာ တို့ ဒကာမတို့ -

ဥပမာအားဖြင့် စိန်နားကပ်ကြီးသည် ဟိုတုံးကသုံးလေး ထောင်ပဲ ပေးရတာ၊ အခု သုံးလေးသိန်း မကဘူး၊ မှန်၏။ အဲသည့် စိန်နားကပ်ကြီးကို စိန်နားကပ်ကြီးအတိုင်း အဟုတ် အဟတ် အမှန်တကယ် စွဲယူမိချေက သေသည့်အခါကျတော့ - အပါယ် လေးပါး ဂျောက်ပေါက်တိုးမိတော့တာပါပဲ။

အချိန်အခါမရွေး မည်သည့်အခါမဆို စိန်နားကပ်
 ကြီးကို ဝတ်ဆင်တိုင်း၊ ဟာ - စိန်နားကပ်ကြီးဆိုတာ ဓာတ်
 ကြီးလေးပါးပါပဲလားဟု အကြိမ်ကြိမ် ဆင်ခြင်ထားပါ။ ခုကထဲက
 ကြိုတင်ပြီး ဆင်ခြင်ထားပါမှ သေခါနီးကျတော့ တန်ရုံပဲ ရှိတယ်။
 ဒီတော့မှ အနေလည်းကောင်း၊ အသေလည်း ဖြောင့်မည် -

အိုးအိမ်တိုက်တာ၊ မော်တော်ကား၊ ဆွဲကြိုး၊ လက်
 ကောက်၊ လက်ဝတ်ရတနာ အသုံးအဆောင်များစွာကိုလည်း -
 ဤအတိုင်း - ဆင်ခြင်ထားပါမှ သင့်လျော်ပေမည်။

ဘုန်းကြီးရဲ့ ကျောင်းဟာလေ ဟိုတုန်းက နှစ်သောင်း
 ကျော်လောက်ပဲ ကုန်ခဲ့တာ၊ ခု ခုနှစ်သိန်း ရှစ်သိန်း မကဘူး
 တန်နေပြီ မှန်ပေသည်။ အဲသည့်အတိုင်း ကျောင်းကြီးကို
 ကျောင်းကြီးပဲဟု မြင်နေရင်၊ ထင်နေရင်၊ အဟုတ်အဟတ်
 စွဲယူမိချေက ပျံတော်မူသည့်အခါကျ၊ သေသည့်အခါကျ
 အပါယ်လေးပါး ဂျောက်ပေါက်ကို တန်းတိုးတော့တာပါပဲ။

ကျောင်းကြီးပေါ်မှာ သီတင်းသုံးတိုင်း၊ သီတင်းသုံးတိုင်း
 မည်သည့်အခါမဆို - ဪ - ကျောင်းကြီးဆိုတာ ဓာတ်ကြီး
 လေးပါးပါပဲလားဟု ကြိုတင်ပြီး အကြိမ်ကြိမ် ဆင်ခြင်ထားပါမှ
 သေခါနီးကျမှ လုပ်လို့မရဘူး ခုကတည်းက ကြိုတင်ပါမှ တော်ရုံ
 ပဲကျတယ် - အရှင်ဘုရားတို့ . . . ဒကာတို့ . . . ။

သင်္ကန်း အသုံးအဆောင် ဘီရို၊ ကုလားထိုင်၊ စားပွဲ၊
 ပန်းကန်များကိုလည်း ဆင်ခြင်ထားမှ တော်မယ် အရှင်ဘုရားတို့ -
 ယင်း သစ္စာ - ၂ ပါးကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သဘောကျအောင်-
 အကြမ်းအားဖြင့် အကြိမ်ကြိမ် ခွဲခြား၍၊ ရှုမြင်ဆင်ခြင် ထားရ
 လျှင် အတော်နေရာကျနေပြီ။ သေသောအခါ အပါယ်လေးပါး
 ကျောက်ပေါက်လွဲ၍ လူနတ်ချမ်းသာတန်းနေပေပြီ။ သူမြတ်တို့ -
 ဤကား - သမုတိသစ္စာ နှင့် ပရမတ္ထသစ္စာ -
 အကြမ်းပြင်း - ကွဲနေခြင်း၊ ရှုမြင်နေခြင်း၊ အကျိုးကျေး
 ဇူးပေတည်း။

ဒုက္ခအစုဝရဓိတိဓာတ်သား၏
အရိပ်နိမိတ်တို့
လူ့ နတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါ ခေါ်ဝေါ်သည်

ဒုက္ခဥစ္စေဝ ပညာပေမိ ဒုက္ခဿစနိရောဓံ။

သံ - ၂-၉၇/၃-၅၅၂/မ-၁-၁၉၃

ဒုက္ခဥစ္စေဝ စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ် - ဒုက္ခကိုသာလျှင်လည်း
 ကောင်း။

ဒုက္ခဿစ နိရောဓံ-ဒုက္ခ၏ချုပ်ကြောင်း နိဗ္ဗာန်ကိုသာလျှင်
 လည်းကောင်း။

ပညာပေမိ-ဟိုရှေးအခါ နှင့် ယခုလည်း ငါဘုရားသည် သိစေ
တော်မူ၏။

ဥပ္ပါဒေါဒုက္ခံ အနုပ္ပါဒေါ နိဗ္ဗာန် (၃-၉)

ဥပ္ပါဒေါ-စိတ်,စေတသိက်,ရုပ် ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည်၊ ဒုက္ခံ-ဒုက္ခ
မည်၏။

အနုပ္ပါဒေါ-စိတ်, စေတိသက်, ရုပ် မဖြစ်ခြင်းသည်၊ နိဗ္ဗာန်-
နိဗ္ဗာန်မည်၏။

ဒုက္ခမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇမာန် ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊

ဒုက္ခံ နိရုဇ္ဈမာန် နိရုဇ္ဈတိ။ (သံ - ၁-၂၅၇/၈)

ဥပ္ပဇ္ဇမာန်-စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်ဖြစ်သည်ရှိသော်၊ ဒုက္ခမေဝ-
ဒုက္ခသည် သာလျှင် ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဖြစ်၏။

နိရုဇ္ဈမာန်-စိတ်,စေတိသက်, ရုပ် ချုပ်သည်ရှိသော်၊ ဒုက္ခဝေ-
ဒုက္ခသည် သာလျှင်၊ နိရုဇ္ဈတိ-ချုပ်၏။

ပရမတ္ထတော အဝိဇ္ဇမာနာပိ အတ္တတ္ထာယာကာရေန

စိတ္တပ္ပါဒါန မာအာရပ္ပဏဘူတာ။ (သင်္ဂဟ + ပစ္စယ)

ပရမတ္ထတော-ပရမတ်ဓာတ်အားဖြင့်၊ အဝိဇ္ဇမာနာပိ-လူ
သူ ငါ ထင်ရှားမရှိသော်လည်း၊ အတ္တတ္ထာ ယာကာရေန-
ပရဓာတ်သား၏ အရိပ်နိမိတ် အတုအရောင်ဟူသော

အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ စိတ္တုပ္ပါဒါနံ-စိတ်၊ စေတသိက် တို့၏၊
အာရမ္မဏဘူတာ-အာရုံအဖြစ်ဖြင့် သိစရာဖြစ်ကြကုန်၏။

ဧတ္ထစတေ ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေ သစ္စတော ထေတတော
တထာဂတေ

အနုလတ္တိယမာနေ ကလ္လံနု တေ တံဝေယျာကရဏံ။

(သံ-၂-၉၇)

စ-ဆက်ဦးအံ့၊ တေ-သင်၏။ ဧတ္ထ-ဤလူရှိ မရှိ သေပြီးဖြစ်-မဖြစ်
စသည် အမေး၌၊ တထာဂတေ-သတ္တဝါကို၊ ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေ-
မျက်မှောက်၌ပင်၊ သစ္စတော-အမှန်အားဖြင့်၊ ထေတတော-
အခိုင်အမာအားဖြင့်၊ အနုလတ္တိယမာနေ-မရအပ်ပါပဲလျက်၊
တေ-သင်၏။ တံဝေယျာကရဏံ-သေလျှင်ဖြစ်၏။ မဖြစ်စသည်
ဖြေဆိုခြင်းသည်၊ ကလ္လံနု-သင့်လျော်ပါမည်လော။ (နောဟေ
တံဘန္တေ)

ပုတ္တမတ္ထိ ဓနမတ္ထိ ဣတိဗာလော ဝိဟညတိ။

အတ္တာပိ အတ္တနော နတ္ထိ ကုတော ပုတ္တော ကုတော
ဓနံ။ (ဓမ္မပဒ -)

ပုတ္တံ-သားသမီးသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏။ ဓနံ-ပစ္စည်းဥစ္စာသည်
အတ္ထိ-ရှိ၏။ ဣတိ-ဤသို့၊ ဗာလော-သူမိုက်သည်၊ ဝိဟညတိ-

ကိုယ်စိတ်ပင်ပန်းရ၏။ အတ္တာပိ-မိမိသည်လည်း၊ နိတ္ထိ-မရှိပါ
ပဲလျှက်၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ပုတ္တော-သားသမီးသည်၊ ကုတော-
အဘယ်လျှင် ရှိနိုင်ပါအံ့နည်း၊ ဓနံ-ပစ္စည်းဥစ္စာသည်၊ ကုတော-
အဘယ်မှာ ရှိနိုင်ပါအံ့နည်း။

ငါ-မှမရှိပဲ နှင့် ငါ့သားသမီး၊ ငါ့-ပစ္စည်းဥစ္စာ၊ အဘယ်မှာ
ရှိနိုင်ပါမလဲ။

ပရမတ္ထဓာတ်သား၏ အရိပ်နိမိတ်ကို ရှုလျှင် အတ္တ - ထင်ရ
မြင်ရမည်။

ပရမတ္ထ ဓာတ်သားပေါက်အောင် ဉာဏ်အမြင်ဆိုက်လျှင်၊
အတ္တမရှိ၊ အနတ္တချည်း မြင်သည်။

ဒုက္ခအစုအဝေး ပရမတ္ထ ဓာတ်သားချုပ်ငြိမ်းလျှင် အရိပ်
နိမိတ် လူနတ် ကိုယ်ဒြပ်သဏ္ဍာန် မပေါ်မထွက်နိုင်တော့
ချေ။ (ခိဏာဇာတိ)

ပညတ်နှင့် ပရမတ် ခွဲရှုရာ၏။

ဝိပဿနာဘာဝနာရှုရာ၌ ပညတ်မရှုရ၊ ပရမတ် ရှုရ မည်ဖြစ်၏။

ဤသို့လျှင် သူမြတ်သည် ခွဲခြားသိမြင်တော်မူရန် အရေးကြီးလာ၏။

ပညတ် - ၆ ပါးအနက်၊ ဤ၌-အလိုရှိအပ်သည်မှာ - အဝိဇ္ဇမာနပညတ် နှင့် ဝိဇ္ဇမာနပညတ်။

ဖြစ်ပျက် သဘာဝ တစ်ခုစီ၏ ဖြစ်ပျက် အစဉ် သဏ္ဍာန် အရိပ်နိမိတ် ဖြစ်တဲ့ - လူ နတ် ဗြဟ္မာ စသည် ရေမြေ၊ တော တောင်၊ သစ်ပင် စသည် အဝိဇ္ဇမာနပညတ်။

ဖြစ်ပျက်သဘာဝ နှင့် မဖြစ် မပျက် သဘောသည် ဝိဇ္ဇမာနပညတ်၊ ပညတ် နှင့် ပရမတ် ခွဲလိုက်သောအခါ၊ သမုတိ သစ္စာ-ပရမတ္ထသစ္စာ - ၂ ပါးစလုံးသည် ပညတ်သို့ သက်ဝင် သွား၏။ ပရမတ်ကား -

- ၁။ ပရမတ်ဓာတ်သားမှ ပေါ်ထွက်နေသော အရိပ်နိမိတ် လူ နတ် သူငါ စသည်လည်း ရှိနေ၏။
- ၂။ ပရမတ်ဓာတ်သားများကို ခေါ်ဝေါ်သော အမည်နာမ တွေလည်းရှိနေ၏။

- ၃။ ပရမတ်ဓာတ်သားကို သိမှတ်ကြောင်း၊ လက္ခဏာတွေ လည်းရှိနေ၏။
 - ၄။ အမည်နာမမှည့်ခံ၊ သိမှတ်ကြောင်းဖြင့် သိအပ်သော သဘာဝဓမ္မတွေလည်းရှိ၏။
 - ၁။ အဝိဇ္ဇမာနပညတ်။
 - ၂။ ဝိဇ္ဇမာနပညတ် (နာမပညတ်)။
 - ၃။ လက္ခဏာပညတ်။
 - ၄။ ပရမတ်။
- ထိုတရားတို့တွင် - ဝေဒနာ ဖြစ်ပေါ်လာလျှင် -

- ၁။ ခံစားတတ်သူ (အဝိဇ္ဇမာနပညတ်)
 - ၂။ ဝေဒနာ ဟု အခေါ်အဝေါ်နာမည် (ဝိဇ္ဇမာနပညတ်)
 - ၃။ ဝေဒယတလက္ခဏာ (ဝိဇ္ဇမာန+ လက္ခဏာပညတ်)
 - ၄။ ဝေဒနာ ဟု အမည်ခံသက်သက် သဘာဝသာ-ပရမတ်။
- အားလုံး - သဘာဝ = ပရမတ်ဓာတ် = ၈၂ မယုတ်မလွန် ရှိသည်။
 သိစရာအာရုံကို သိတတ်သော လက္ခဏာအားဖြင့်
 စိတ် = ၁ ခု။ လက္ခဏာ အသီးသီးအားဖြင့် စေတသိက်
 သည် = ၅၂ ခု
 လက္ခဏာ အသီးသီးအားဖြင့် ရုပ်သည် = ၂၈ ခု။
 သန္တိလက္ခဏာအားဖြင့် နိဗ္ဗာန်သည် = ၁ ခု။

ထိုဓမ္မသဘာဝဓာတ်သား (၈၂) သည်။

အားလုံးပေါင်း = ၈၂ ပါး။

လူ နတ် ဗြဟ္မာ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါမဟုတ်၊ အတို့၊ အရှည်၊ အလုံး၊ အခဲ မဟုတ်၊ ငြိမ်သဏ္ဍာန် မရှိ၊ အရိပ်နိမိတ် ကင်းစင်၏။ အလေးအပေါ့ မရှိ၊ ချီမ ရွှေ့ ပြောင်းယူငင်မရ။

သဘောသဘာဝ သက်သက်မျှသာဖြစ်သည်။ ဝိပဿနာ ဉာဏ်မျက်စိရှိသူတို့သာ ရှုမြင်သိရှိတော်မူနိုင်ကြပေသည်။ နိဗ္ဗာန်ဓာတ်မှ တစ်ပါးသော (၈၁) ဖြစ်ပေါ်မှသာ လောကဓာတ် + စကြာဝဠာ လူ နတ် ဗြဟ္မာ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါတို့ ရှိနိုင်ပေသည်။ မဖြစ်မပေါ်လျှင်မရှိ။ လူ နတ် သူ ငါဆိုတဲ့ အရိပ်နိမိတ်တွေ ပေါ် ထွက်နေတိုင်း (၈၁)။ သင်္ခတ ဓမ္မသဘာဝတို့ ဖြစ်ပျက်နေကြပေသည်။

▣ ဖြစ်ပျက်၊ ဖြစ်ပျက်၊ အစဉ်သည် - အရိပ်နိမိတ် - ပညတ်။
 ▣ ဖြစ်ပျက် သဘာဝ၏ အမည်နာမ နှင့် မှတ်ကြောင်းလက္ခဏာ
 ▣ သည်၊ ပညတ်။
 ▣ ဖြစ်ပျက်၊ ဖြစ်ပျက်နေသော သဘောသဘာဝ သက်သက်
 ▣ သည်သာ - ပရမတ်။

လက္ခဏာသည် - ဓမ္မသဘာဝ မဟုတ်၊
 ဓမ္မသဘာဝကိုသာ ရှာမှီးရှုရသည်။

လက္ခဏံနာမ ပညတ္တိဂတိကံ နဝတ္ထဗ္ဗ ဓမ္မဘူတံ။

(နိ- ၂၆၉)

လက္ခဏံနာမ လက္ခဏာမည်သည်၊(ဝါ) ဓမ္မသဘာဝ ဓာတ်သား သိမှတ်ကြောင်း လက္ခဏာသည်။ ပညတ္တိဂတိကံ- ပညတ်ဖြစ်၏။ (ဝါ) သိမှတ်ကြောင်းမျှ ပညတ်ဖြစ်၏။ ဓမ္မဘူတံ- ဓမ္မသဘာဝဓာတ်သား၏ အဖြစ်ကို၊ နဝတ္ထဗ္ဗ-မဆိုအပ်။

ဓမ္မသဘာဝဓာတ်သားက တစ်ခြား။

ဓါတ်သား၏ အမည်နာမက တစ်ခြား။

ဓာတ်သားကို သိမှတ်ကြောင်း လက္ခဏာ ပညတ်က တစ်ခြား။

အမည်နာမ နှင့် လက္ခဏာသည်-ပညတ်။ ဓမ္မသဘာဝ ဓာတ်သားသည်သာ -

ပရမတ်အစစ်။ ဓာတ်အနှစ်။

ပညတ်မရှုရ။ ပရမတ်အစစ် ဓာတ်အနှစ် ဖောက်ထွင်းရှု။

ပုဗ္ဗာပရက္ကမောနာမ နပရိယေသိတဗ္ဗော။

ဓမ္မာဇဝ ပရိယေသိတဗ္ဗော။ (နိ-၁၅၀)

ပုဗ္ဗာပရက္ခမောနာမ-သင်္ခါရနာမ်ရုပ်အကြောင်း အကျိုး
တရားတို့၏ ရှေးနောက်မည်သည်ကို၊ နပရိယေသိတဗ္ဗော -
မရှာမှီးအပ်၊ ဓမ္မာဇဝ-ဓမ္မသဘာဝဓာတ်သားကိုသာလျှင်၊ ပရိ
ယေသိတဗ္ဗော-ရှာမှီးရှုအပ်၏။

သင်္ခါရောစ နလက္ခဏံ၊ လက္ခဏံ နသင်္ခါရော၊
နစ သင်္ခါရေန ဝိနာ လက္ခဏံ ပညာပေတုံသက္ကာ၊
နာပိ လက္ခဏံ ဝိနာ သင်္ခါရော၊
လက္ခဏေန ပန သင်္ခါရော ပါကဋေ ဟောတိ။

(သံ-၃-၂၄၆)

သင်္ခါရောစ-သင်္ခါရသည်လည်း၊ နလက္ခဏံ-လက္ခဏာ
မဟုတ်၊ လက္ခဏံ-လက္ခဏာသည်၊ နသင်္ခါရော-သင်္ခါရမဟုတ်။
သင်္ခါရေန-သင်္ခါရနှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ လက္ခဏံ-လက္ခဏာကို၊
ပညာပေတုံ-သိစေခြင်းငှာ၊ နစသက္ကာ-တတ်လည်း မတတ်
ကောင်း။ လက္ခဏံဝိနာ-လက္ခဏာနှင့်ကင်း၍ သင်္ခါရော-
သင်္ခါရကို၊ ပညာပေတုံ-သိစေခြင်းငှာ၊ နာပိသက္ကာ- တတ်လည်း
မတတ်ကောင်း။ လက္ခဏေနပန-လက္ခဏာဖြင့်သာလျှင်၊
သင်္ခါရော-သင်္ခါရသည်၊ ပါကဋေ-ထင်ရှားသည်။ ဟောတိ-
ဖြစ်၏။

သူမြတ်သည် လက္ခဏာ မှတ်ကြောင်းဖြင့် ဓမ္မသဘာဝ
ဓါတ်သားပေါက်အောင် ရှုဆင်ခြင်နှလုံးသွင်းလေ့ကျင့်ရပေမည်။

သာဝကတို့မှာ အကြောင်း - ၂ ပါး
 ပြည့်စုံရသည်

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ နှင့် သဗ္ဗညု ဘုရားရှင်တို့သည်၊ ပရတောယောသ-မလိုအပ်၊ ယောနိသောမနသိကာရဖြင့် သာလျှင် ပြီးပြည့်စုံတော်မူကြသည်။

သာဝကတို့မှာ - ပရတောယောသ-သူတစ်ပါးထံမှ နာယူသင်ကြားရခြင်း အားကြီးသော အကြောင်းခံရှိပါမှ၊ ယောနိသော မနသိကာရ - မိမိ၏သင့်လျော်သော နှလုံးသွင်း ရရှိနိုင်ပေသည်။

သာဝကတို့တွင် အထက်မြက်ဆုံး အရှင်သာရိပုတြာ သည်ပင် တစ်သင်္ချေ နှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ဖြည့်ကျင့်ထားတော်မူ ပါလျက်၊ ရှင်အဿဇိမထေရ်ထံမှ တစ်လုံးတစ်ပါဒမျှ မကြားနာရ လျှင်၊ မိမိအလိုအလို အနုမြူမျှ-စိုးစဉ်းမျှ ကိလေသာကို မပယ် ဖျောက်နိုင်ပေ။

ထေရာဟိ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကံ၊ ဧကံ အသင်္ချေ ယံ ပါရမီယော ပူရေတွာပိ၊
 အတ္တနောဓမ္မတာယ အနုမတ္တမ္ပိ ကိလေသံ ပဇဟိတုံ နာသက္ခိ။
 (မ-၃-၄-၂၄၆)

ဟိ-မှန်၏။ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကံ-ကမ္ဘာတစ်သိန်း အလွန်ရှိသော၊ ဧကံအသင်္ချေယံ-တစ်သင်္ချေသော၊ ပါရမီယော - ဖြည့်ကျင့် ဆည်းပူးတော်မူခြင်းတို့ကို၊ ပူရေတွာပိ-ဖြည့်ကျင့်

တော်မူပြီးသော်လည်း၊ ထေရော-မထေရ်မြတ်သည်၊ အတ္တနော-
ဓမ္မတာယ-မိမိအလိုလို၊ အနုမတ္တံ-အနည်းငယ်မျှသော၊ ကိလေ
သမ္ဘိ- ကိလေသာကိုလည်း၊ ပဇဟိတုံ-ပယ်စွန့်ခြင်းငှာ၊ နာသက္ခိ-
မစွမ်းနိုင်။

ယေဓမ္မာဟေတုပဘဝါတိ။ (ဝိ-၃-၅၁-လာ)။ ယေဓမ္မာ
ဟေတု- ပဘဝါဟူသော ဝါထာကို၊ အဿဇိထေရတော-
အရှင်အဿဇိ မထေရ်မြတ်ထံမှ၊ သုတွာဝ-ကြားနာရသော
ကြောင့် သာလျှင်၊ အဿ-ထိုရှင်သာရိပုတြာအား၊ ပဋိဝေဓေါ-
နိဗ္ဗာန်ကို ထိုးထွင်း သိမြင်သော မဂ်ဉာဏ်သည်၊ ဇာတော-
ဖြစ်ပေါ်၍ လာ၏။

ဝိပဿနာ ပညာယ၊ လက္ခဏာ ပဋိဝေဓေန၊
အာရမ္မဏတော ဇနနံ ကတိတံ။

(၎င်း - ၂၄၅)

ဝိပဿနာ - ဉာဏ်ဖြင့် လက္ခဏာကိုထိုးထွင်း၍၊ အာရုံ
ပြုသောအားဖြင့် သိခြင်းကို ဆိုအပ်၏။

ဘုရားရှင်တို့သာ မပွင့်လှောင်
 သဘာဝ ဓမ္မသိဘို့ ဝေးစွာ
 အမည်နာမ မှုပင် မသိရှိရချေ။

ဗုဒ္ဓစန္ဒေ အနုပုဇ္ဈေ၊ ဗုဒ္ဓါဒိစ္စေ အနုဂ္ဂတေ။

တေသံသဘာဝ ဓမ္မာနံ၊ နာမမတ္ထံ၊ န နာယတိ။

(တေသံသဘာဝဓမ္မာနံ) ပရိဝါပါဠိတော်- ၁၅၇ ။

အပိုဒ် - ၂၅၇)

ဗုဒ္ဓစန္ဒေ- လမင်းကြီးသဖွယ် ဖြစ်တော်မူပါသော ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးသည်၊ အနုပုဇ္ဈေ-ပွင့်ထွန်းမပေါ်ထွက်သည်ရှိသော်၊ ဗုဒ္ဓါဒိစ္စေ-နေမင်းကြီး နှင့် တူတော်မူပါပေသော ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်၊ အနုဂ္ဂတေ-ထွန်းလင်းတက်ပေါ်မလာသည်ရှိသော်၊ တေသံသဘာဝဓမ္မာနံ- ထို သဘာဝ ဓမ္မဓာတ်သားတို့၏၊ နာမမတ္ထံ - ဖဿ၊ ဝေဒနာ၊ ပထဝီ၊ အာပေါ အစရှိသော နာမမည်မျှကိုပင်၊ န နာယတိ-မကြားသိရချေ။

(တေသံ သဘာဝ ဓမ္မာနံ၊ ထို အနိစ္စစသော အခြင်းအရာအား ဖြင့် သဘောတူကုန်သော တရားသဘောတို့၏။)

တေသု ဥပ္ပန္နေသု တေသံနာမံ ဥပ္ပန္နမေဝ ဟောတိ(လ)၊
 နာမဂ္ဂဟနကိစ္စံ နတ္ထိ၊ နာမံ - ဥပ္ပန္နမေဝ ဟောတိ။
 (အဋ္ဌသာလိနိ - ၄၂၁)

တေသု-ထိုနာမ်ရုပ် (၈၁)ပါး၊ ဓမ္မသဘာဝ ဓာတ်သားတို့
 သည်၊ ဥပ္ပန္နေသု-ထင်ရှားဖြစ်ကုန်သည်ရှိသော်၊ တေသံ-ထို
 ဓမ္မသဘာဝ ဓာတ်သားတို့၏ နာမံ-အမည်နာမသည်၊ ဥပ္ပန္န
 မေဝ-ဖြစ်သည်သာလျှင်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။ နာမဂ္ဂဟနကိစ္စံ-
 နာမည်မှည့်ယူခြင်း ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ နာမံ-အမည်နာမ
 ပညတ်သည်၊ ဥပ္ပန္နမေဝ- ဩပပတ် အလိုလိုဖြစ်သည်သာလျှင်၊
 ဟောတိ-ဖြစ်၏။

ရှင်တော်ဘုရားသည် ဘုရားအဖြစ်သို့ရောက်သည်နှင့်
 တစ်ပြိုင်နက်၊ ဉာဏ်တော် အမြင်သည်၊ သင်္ခတ (၈၁)ပါး၊ အသင်္ခ
 တ (၁)ပါး၊ ဓမ္မသဘာဝဓာတ်သား (၈၂)ပါးကိုလည်း သိမြင်တော်
 မူ လိုက်၏။ ထိုမျှမက-ထိုဓာတ်သားတို့၏ အမည်နာမကိုလည်း
 ပရိယာယ် ဝေဝုဏ်မျိုးမည်များစွာ ကုန်စင်အောင် သိမြင်တော်
 မူ၏။ ထိုဓာတ်ဓမ္မတို့ကို သိကြောင်းအမှတ်လက္ခဏာများကို
 လည်း ထိုးတွင်းသိမြင်တော်မူ၏။

ဖဿ၊ ဝေဒနာ၊ ပထဝီ၊ အာပေါ အစရှိသော အမည်
 နာမများကို ရှင်တော်မြတ်ဘုရားက အမည်နာမပေးထားသည်
 မဟုတ် အနတ္တ။

.....
 • အရိပ်နိမိတ် ၊ ပုံပန်းသဏ္ဍာန် ၊ အထည်ကိုယ်ဒြပ် = မရူရ ဝိ
 •.....

နနိမိတ္တဂ္ဂါဟီ ဟောတိ နာနုဗ္ဗနုဂ္ဂါဟီ။
 (မ-၁-ပဒ-၂၉၅။ နိကာယ်ငါးရပ် များစွာရှိ)

နနိမိတ္တဂ္ဂါဟီ-ယောက်ျား မိန်းမ လှ-မလှဟု အကြမ်းအား ဖြင့်
 ခွဲခြမ်းသော အမှတ်အသားကို ယူလေ့မရှိသည်။ ဟောတိ-
 ဖြစ်၏။

နာနုဗ္ဗနုဂ္ဂါဟီ-လက်ခြေသဏ္ဍာန် ပြုံးဟန် ရယ်ဟန်စသော
 အသေးစိတ် ထင်ရှားအမှတ်အသားကို ယူလေ့မရှိသည်။
 ဟောတိဖြစ်၏။ (မ-၁-နိဿယ-၁၉၇)

ယံ ပဿတိ နတံ ဒိဋ္ဌံ၊
 ယံ ဒိဋ္ဌံ တံ နပဿတိ။

ယံ-အကြင်ယောက်ျား မိန်းမ ပုံပန်းသဏ္ဍာန် အထည်
 ဒြပ်ကို၊ ပဿတိ-ပကတိ မျက်စိဖြင့် မြင်ရ၏။ တံ-ထို
 ပကတိ မျက်စိဖြင့် မြင်ရသော ဒြပ်သဏ္ဍာန်ကို၊ နဒိဋ္ဌံ-ဝိပဿနာ
 ပညာ မျက်စိဖြင့် မရှုရ ၊ ယံ- အကြင်မဟာဘုတ် ဥပဒါရုပ်

စသော ရုပ်နာမ်ကို၊ နပဿတိ - ပကတိမျက်စိဖြင့် မမြင်ကြရ၊ တံ-ထိုနာမ်ရုပ်ကို၊ ဒိဋ္ဌိ- ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ရှုအပ်၏။

လူ နတ် သတ္တဝါသည် သမုတ်ရှိ အဝိဇ္ဇမာနပညတ်၊ ဝိပဿနာ မရှုရ၊ အရိပ် နိမိတ် ရှည်တို သဏ္ဍာန် အမည်နာမ မှတ်ကြောင်း လက္ခဏာ ကင်းစင်သော ဓမ္မသဘာဝသတ္တိကို ဉာဏ်မြင်စိုက်၍ ဝိပဿနာရှုဆင်ခြင်ရသည်။

အနိမိတ္တဉ္စ ဘာဝေဟိ ဥပသန္တော စရိဿတိ။

(သုတ္တနိပါတ် ပါဠိတော်။ ၃၂၉)

အနိမိတ္တဉ္စ-အနိမိတ္တ-အမည်ရသည့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဘာဝနာကိုလည်း၊ ဘာဝေဟိ-မနေမနား ကြိုးစားပွား များပါ လော။

ဥပသန္တာ-ကိလေသာဟူ အပူခပ်သိမ်းငြိမ်းသည်ဖြစ်၍၊ စရိဿ တိ-သန္တိသုခ၊ အငြိမ်းဓာတ်နိဗ္ဗာန်မြတ်နှင့် စိတ် အစဉ်ဟတ် ၍ ငြိမ်းချမ်းစွာ နေရလိမ့်သတည်း။

သဗ္ဗနိမိတ္တာနံ အမနသိကာရာ အနိမိတ္တံ၊

စေတောသမာဓိ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ (အံ- ၂။ ၃၄၈)

သဗ္ဗနိမိတ္တာနံ - အလုံးစုံသော နိမိတ်တို့ကို၊ အမနသိကာ
 ရာ-နှလုံးမသွင်းခြင်းကြောင့်၊ အနိမိတ္တံ-နိမိတ်စင်သော၊ စေ
 တောသမာဓိ-စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်းသို့ဥပသမ္ပဇ္ဇ-ကပ် ရောက်
 ၍၊ ဝိဟရတိ-လျောင်း၊ ထိုင်၊ ရပ်၊ သွား-လေးပါး အခြင်းအရာ
 ဖြင့်၊ သူမြတ်သည် ရွှင်ပြုံးနှစ်သက် ကြည်လင်စွာ နေရ၏။

ဝိပဿနာဘာဝနာ ၏ အာရုံဘူမိသည်
 အရိပ်နိမိတ် စင်ရသည်။

သင်္ခတဓာတ်-၈၁ ပါး သည်၊ ပင်ကိုယ် - ပကတိအား
 ဖြင့်၊ ဓာတ်သဘာဝ တစ်ခုခြင်း ဖြစ်ပျက်နေ၏။ လုံးခဲသဏ္ဍာန်
 ခြပ် အကောင်အထည်မရှိ၊ အရိပ်နိမိတ် ကင်းစင်၏၊ အနိမိတ္တ။
 ဖြစ်ပျက် မြန်ဆန် အစဉ်သဏ္ဍာန်မှ အရိပ်နိမိတ်လုံးခဲ
 ပုံစံသဏ္ဍာန်ထင်၍ သနိမိတ္တ။

သညာ နှင့် ဝညာ

သညာ-သည် သနိမိတ္တကို သိနိုင်မှတ်နိုင်၏။ အနိမိတ္တ-
ဓာတ်သဘာဝ မသိနိုင်။

ပညာသည် သနိမိတ္တ နှင့် အနိမိတ္တကို ပိုင်းခြား၍ လည်း
သိနိုင်၏။

သင်္ခတဓာတ်၊ အသင်္ခတဓာတ်- ၈၂ ပါး ကိုလည်း ပိုင်ပိုင်
ကြီး သိနိုင်၏။

၈၂ ပါးသော ဓာတ်သဘာဝ၏ အနတ္တဖြစ်နေခြင်း
ကိုလည်း ပိုင်ပိုင်ကြီးသိ၏။

ဓာတ်သဘာဝ တစ်ခုခြင်း၏ အမည်နာမကိုလည်း
ကုန်စင်အောင် သိမြင်၏။

ယင်း ဓာတ်သဘာဝတို့၏ မှတ်ကြောင်းလက္ခဏာ
အသီးသီးကိုလည်း သိမြင်၏။

သင်္ခတဓာတ်- ၈၁ ပါး၏၊ ဖြစ်ပျက် မြန်ဆန် အစဉ်
သဏ္ဍာန် မှ -လုံးခဲသဏ္ဍာန် ဒြပ်ဟန်ဖြင့် လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊
သတ္တဝါ၊ ခေါ်ဆို၊ အရိပ် နိမိတ် ပေါ်ထွက်နေဟန်ကို
လည်း ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာ သိမြင်၏။

သင်္ခတဓာတ်ပရမတ်- ၈၁ ပါး နှင့် အမည်နာမ မှတ်ကြောင်း
လက္ခဏာ ဝိဇ္ဇာမာန ပညတ်၊ လူ နတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါစသည်
အပြား များပြားလှစွာ - အဝိဇ္ဇာမာနပညတ်။ နိဗ္ဗာနဓါတ်-အလုံးစုံ

ခပ်သိမ်းကုန်သော တရားအပေါင်းတို့သည်၊ အနတ္တ ပေတည်းဟု - ပိုင်ပိုင်ကြီး သဘောကျအောင် သိနိုင်စွမ်းပေသော ပညာပေ တည်း။

ဤသို့လျှင်- ဝိပဿနာ ဉာဏ်ပညာဖြင့်၊ ရှုကြည့် နှလုံးသွင်းရသော ရှုကွက်အာရုံဘူမိသည်၊ အမည်နာမ ပညတ် လည်း စင်၏။ မှတ်ကြောင်း သိကြောင်း လက္ခဏာပညတ်လည်း စင်၏။ သဏ္ဍာန်ခြပ် အရိပ်နိမိတ်လည်း စင်၏။

နိမိတ်ပညတ်စင်သော ဓာတ်သားပရမတ်၏၊ ဖြစ် ပျက်နေခြင်းကို အနိစ္စစသည်ဖြင့် လက္ခဏာရေးသုံးပါးတင် ရှု ပွားများရပေသည်။

နိမိတ်ကို ရှုလျှင်၊ ဤသို့ အပြစ်ရ၏။

နိမိတ်ကို နှလုံးသွင်းသောသူ - ပြင်းစွာတပ်မက်သော စိတ်ဖြင့်ခံစားရ၏၊ တဏှာဖြင့် လွှမ်းမိုး၍တည်၏။ အလိုရမ္မက် ကြီးခြင်း ညှင်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း တရားတို့သည် ကပ်၍ညှင်းဆဲ၏၊ ဒုက္ခကို တိုးပွားစေ၏၊ နိဗ္ဗာန် နှင့် ဝေး၏။

(သံ-၂-၄၉၆/ ၈)

ယောဂီသူမြတ်သည် သနိမိတ္တကိုရှုနေကား၊ အလိုရှိ အပ်သော နိဗ္ဗာန်နှင့်ဝေး၏။ ဆင်းရဲဒုက္ခကိုတိုးပွားစေ၏။

ထိုမျှမက၊ နိမိတ်အရိပ်ကို သာယာခိုက်၊ သေမူ- ငရဲ နှင့် တိရစ္ဆာန် တစ်ခုသော ဘဝသို့ ရောက်ရာ၏ဟု ဗုဒ္ဓမြတ် စွာ မိန့်တော်မူခဲ့၏။ (သံ-၂-၃၇၇)

သနိမိတ္တကို အာရုံပြုက-ယုတ်မာသော အကုသိုလ် တရားတို့ဖြစ်၏။ အနိမိတ္တကို အာရုံပြုက - မဖြစ်။ အနိမိတ္တ ဖြစ်တဲ့-အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တကို ရှုဆင်ခြင်တော်မူကြပါမှ - ငါ ဟု မှတ်ထင်မှု - အတ္တပြုတ်၍။ နိဗ္ဗာနဓါတ် - သိစိတ်အစဉ် - ဟတ်ပြီး ငြိမ်းချမ်းစွာ နေရပေမည်။

ထို့ကြောင့် - သဏ္ဍာန်ဒြပ် အရိပ်နိမိတ် ကင်းစင်နေတဲ့ - သင်္ခတ ဓါတ် - စာပါး၊ ပရမတ်ကို - ရှုကွင်း ရှုကွက် အာရုံ ဘူမိ မှန်အောင် ရှုမြင်နှလုံးသွင်းကြရသည်။

.....
: ၂၅ ။ လယ်တီ၊ ဉာဏ်၊ လင်္ကာများ :
.....

၁။ ခန္ဓာဒိနည်း၊ ဖွဲ့စည်းပြီးကာ၊ သုံးဖြာလက္ခဏာ၊ သုံးသပ် ရ - သမ္ပသနဉာဏ်။

ယခု၊ ရှေး၊ နောင်လျှင်၊ အတွင်း၊ အပြင်၊ အကြမ်း၊ အနု နှစ်ခုယုတ်မြတ် , နီးကပ်, ဝေးကွာ, ဆယ့်တစ်ဖြာ စုလာ များခန္ဓာ။

၂။ ဖြစ်ပွားပျက်မှု၊ အစုံရှု - ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်။

၃။ အပျက်ကိုသာ၊ ရှုတုံပါ၊ သညာ-ဘင်္ဂဉာဏ်။

- ၄။ အပျက်မြင်က၊ ဘယမစ္စု၊ ပျက်မှုခပင်း ဘေးသေ
မင်း-ဟု ကြောင်းခင်းထွေထွေ၊ ရှုတုံပေ၊ မှတ်လေ-
ဘယဉာဏ်။
- ၅။ ကြောက်ဖွယ်ခပင်း၊ မြင်တုံလျင်းက၊ ဘေးဘယမျိုး၊
နာမ်ရုပ်ဆိုး၌၊ ကိုးရာမရှိ၊ ခက်မှန်းသိ-အာဒိနဝဉာဏ်။
- ၆။ ကိုးရာမထင်၊ ခက်ပုံမြင်က၊ မရွှင်မလန်း၊ စိတ်ကုန်ခမ်း
၍၊ မချမ်းမမြေ့၊ ငြီးငွေ့သောထွေ၊ စိတ်အနေ၊ မှတ်လေ-
နိဗ္ဗိန္ဒ ဉာဏ်။
- ၇။ ငြီးငွေ့အားသန်၊ စိတ်ပူပန်က၊ လျင်မြန်တစ်၊ လွတ်လို
ဘိ- မုစ္ဆိတုကမျတာဉာဏ်။
- ၈။ လွတ်လိုလှ၍၊ လွတ်ရရန်ငှာ၊ ဘာဝနာ၊ လေးဆယ်၊
အကျယ်ဖြန့်ချိ အားတိုက်ဘိ-ပဋိသင်္ခါဉာဏ်။
- ၉။ အားတိုက်ရှု၍၊ လွတ်မှုလွတ်ရန်၊ အမြင်သန်က၊ နာမ်
ရုပ်ဓမ္မ၊ သင်္ခါရဝယ်၊ မတွယ်သမှု၊ လျစ်လျူရှု -
သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်။
- ၁၀။ ရှေးဉာဏ်၊ နောက်ဉာဏ်၊ လျော်ကန်- အနုလောမ
ဉာဏ်။

┌───┐
│ ၂၆။ ဉာဏ်စဉ်-၁၆ ပါး၊ အကျဉ်း ကျင့်စဉ်များ၊ │
└───┘

ယောဂီ ရဟန်းသူမြတ်သည် -

သွားလိုလျှင်၊ သွားမည့်အာရုံညွတ်သိမှုက- နာမ် ။
သွားလိုစိတ် နှင့် တစ်ပြိုင်နက်လှုပ်ရှားမှုက- ရုပ် ။
ရပ်လို၊ ထိုင်လို၊ လျောင်းလိုစသည်-နည်းမှီယူကျင့်။
စားလိုလျှင် စားသည့်စိတ် နှင့် စားမည့်အာရုံ ညွတ်သိမှု
က - နာမ်။ တစ်ပြိုင်နက်၊ လှုပ်ရှားမှု နှင့် စားစရာ
အာဟာရက- ရုပ် ။

* သောက်လို၊ လျက်လို စသည် နည်းမှီယူကျင့်။

အဆင်းဓာတ်ရူပါရုံ မျက်စိအကြည် ထင်လျှင် မြင်
သိစိတ် ဖြစ်သည်။ အဆင်းရူပါရုံ နှင့် မျက်စိအကြည်က ရုပ်။
မြင်သိစိတ် နှင့် ထင်လျှင်ဟူသော အဆင်းရူပါရုံ၊ ထိတွေ့ခံစား၊
မှတ်သား -စသည်များက - နာမ်။ * အသံ သဒ္ဓါရုံ နားအကြည်
- စသည်၊ နည်းမှီ နာမ်ရုပ်ခွဲ - ရူ -။

နာမ်ရုပ် - ၂ ပါး ဉာဏ်အမြင် ထင်လင်းစွာ ရှုဆင်ခြင်
မှု လေ့ကျက် အားထုတ်ရာသည်။

ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ဉာဏ်အမြင် နာမ်ရုပ် ခွဲခြားသိမြင်လျှင်-

၁။ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ် ဖြစ်သည်။
 ပုဂ္ဂလ သတ္တဇီဝ = အသက်လိပ်ပြာ ငါသူ မဟုတ်၊ နာမ်
 နှင့်ရုပ်သာ ဟုတ်မှန်သည်ဟု ရှုမြင်ခြင်းသည်၊ အမြင်
 စင်ကြယ်သည် မည်၏။

၂။ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်သည်။
 တံ ပဿတော ရူပါရူပတော ဥဒ္ဓံ အညံ သတ္တံနာမ
 နပဿတိ။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်)

တံ-ထိုနာမ်ရုပ်ကို၊ ပဿတော-ရှုမြင်သောသူအား၊ ရူပါ
 ရူပတော-နာမ်-ရုပ်မှ၊ ဥဒ္ဓံ-အလွန်၊ အညံ-တစ်ပါးသော၊ သတ္တံ
 နာမ-သတ္တဝါ မည်သည်ကို၊ နပဿတိ-မမြင်။

ဣမဿ နာမရူပဿ ဥပ္ပတ္တိတော ပုဗ္ဗေ၊
 အနုပ္ပန္နဿ ရာသိဝါ နိစယောဝါ နတ္ထိ၊
 ဥပ္ပဇ္ဇမာနဿပိ ရာသိတောဝါ၊
 နိစယတောဝါ အာဂမနံနာမ နတ္ထိ၊
 နိရုဇ္ဈမာနဿာပိ ဒိသာဝိဒိသာ၊
 ဂမနံနာမ နတ္ထိ။
 နိရုဒ္ဓမာနဿာပိ ဧကသ္မိဋ္ဌာနေ ရာသိတော၊
 နိစယတော နိမိနတော အဝဋ္ဌာနံနာမ နတ္ထိ။
 နာမ်ရုပ်သဘာဝ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဒုတိယတွဲ - ၂၆၆ မှာ ပြသ

ထားသည်။

နာမ်ရုပ်သဘာဝပြ အနက်

ဣမဿနာမရူပဿ-ဤနာမ်ရုပ်၏။ ဥပ္ပတ္တိတော-ဖြစ်သည်မှ အနုပ္ပန္နဿ-မဖြစ်မီ၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေးအဘို့၌၊ ရာသိဝါ-အစုအပုံသည်လည်းကောင်း၊ နိစယောဝါ-အစိုင်အခဲသည်၎င်း၊ နတ္ထိ-မရှိ။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနဿပိ- ဖြစ်ဆဲဖြစ်သော၊ နာမ်ရုပ်၏လည်း၊ ရာသိတောဝါ-အစုအပုံမှလည်းကောင်း၊ နိစယတောဝါ-အစိုင်အခဲမှလည်းကောင်း၊ အာဂမနံနာမ-လာခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ။ နိရုဇ္ဈမာနဿာပိ-ချုပ်ဆဲဖြစ်သော၊ နာမ်ရုပ်၏လည်း၊ ဒိသာဝိဒိသာဂမနံနာမ- ထို ထိုသော အရပ်သို့ရောက်သွားခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ။ နိရုဒ္ဓမာနဿာပိ-ချုပ်ပြီးသော နာမ်ရုပ်လည်း။ ဧကသ္မိဋ္ဌာနေ-တစ်ခုသော ဋ္ဌာန၌၊ ရာသိတော-အစုအပုံအားဖြင့်၊ + နိစယတော-အစိုင်အခဲအားဖြင့်၊ နိခါနတော-မြှုပ်နှံထားသောအားဖြင့်၊ အဝဋ္ဌာနံနာမ-သက်ဝင် တည်ရာမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ။

ရှေးသူကောင်းသူမြတ်တို့ နာမ်ရုပ်မြင်သည်မှာ -

နာမ်ရုပ်မြင်လျှင် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ သူ ငါ မမြင်ပြီ။ မြင်သော နာမ်ရုပ်သည်လည်း မဖြစ်မီ၊ ရှေးက အစုအပုံ အစိုင်

အခဲအားဖြင့်မရှိ။ ဖြစ်ဆဲမှာလည်း အစုအပုံ အစိုင်အခဲမှ လာသည်မဟုတ်၊ ချုပ်ဆဲမှာလည်း တစ်ခုခုသော အရပ်မျက်နှာသို့ ရောက်သွားသည် မဟုတ်။ ချုပ်ပြီးတော့လည်း တစ်ခုခုသော ဌာနမှာ အစုအပုံ အစိုင်အခဲ မြုပ်နှံသက်ဝင်တည်ရာမည်သည် မရှိ - ဟု - ရှုမြင်တော်မူကြသည်။

ငါသည်လည်း ရှေးသူတော်ဟောင်းတို့ လမ်းရိုးကျင့်စဉ်လိုက်သူပဲဟု နှလုံးသွင်းရာသည်။

သွားလိုလျှင် - စသည့်အခါ။ စားလိုလျှင်စသည့်အခါမှာ - အကြောင်းတရားက - နာမ်။ အကျိုးတရားက-ရုပ်။

မြင်သည် ကြားသည်-စသည့်အခါမှာ -

အကြည်ဓါတ်ပသာဒ နှင့် အဆင်းအာရုံ စသည် - ရုပ်တရားက အကြောင်းတရား။

၁။ နာမရူပပရိစ္ဆေဒ = ဤကား-နာမ်၊ ဤကား- ရုပ်။

၂။ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟ = ဤကား-အကြောင်း၊ ဤကားအကျိုးဟု အကြိမ်ကြိမ်ရှုဆင်ခြင် နှလုံးသွင်းလေ့ကျင့်ရာသည်။

နလုံးသွင်း လေ့ကျင့်နိုင်လျှင် ရရှိသောအကျိုးမှာ -

ဣမိနာပန ဉာဏေန သမန္နာဂတော ဝိပဿကော၊
ဗုဒ္ဓသာသနေ လဒ္ဓဿာသော လဒ္ဓပတိဋ္ဌော၊ နိယတဂတိကော
စူဠသော တာ ပန္နောနာမ ဟောတိ။

ဣမိနာပနဉာဏေန- ဤနာမ်ရုပ် နှင့် အကြောင်း
အကျိုး သိမြင်သော ဉာဏ်နှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံပြီးမှ၊
ဝိပဿကော-ဝိပဿနာ ရှုသူသည်၊ လဒ္ဓဿာသော-သက်သာ
ရာရသည်။ လဒ္ဓပတိဋ္ဌော-ထောက်တည်ရာရသည်။ နိယတဂတိ
ကော-ဂတိမြဲသည်။ စူဠသောတာပန္နောနာမ-စူဠသောဏာပန်
မည်သည်။ ဟောတိ-ဖြစ်၏။

နာမ်ရုပ် နှင့် အကြောင်းအကျိုး ဉာဏ်အမြင်ပိုင်လျှင် -အပါယ်
မကျ။ စူဠသောတာပန်ဘဝ ရောက်ပေပြီ။

ထိုမျှအကျိုးများပေသည်။

ရှေးဉာဏ် (၂) ပါးပိုင်မှ ဝိပဿနာ ရှုရာသည်။

၃။ သမ္မသနဉာဏ်ကျင့်နည်းမှာ -

ဉာဏ်အမြင်ဖြင့် ရှုမြင်ပြီးသော နာမ်ရုပ် နှင့် အကြောင်း
အကျိုးတရားတို့သည်၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ ယောက်ျား မိန်းမမဟုတ်။
ဖြစ်လျှင်ပျက်ကြ သဘာဝသည်၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တသာ ဟုတ်

သည်ဟု ရှုဆင်ခြင် နှလုံးသွင်း လေ့ကျင့်ရာသည်။

နာမရူပံ အတိတာ နာဂတပစ္စုပ္ပန်၊

အနိစ္စံ သင်္ခတံ ပဋိစ္စသမုပ္ပန်၊

ခယဓမ္မံ ဝယဓမ္မံ ဝိရာဂဓမ္မံ

နိရောဓဓမ္မန္တိ။ (၃- ၉ - ၅၂)

အတိတာနာဂတ-ပစ္စုပ္ပန် အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် ဖြစ်သော၊ နာမရူပံ-နာမ်ရုပ်သည်၊ အနိစ္စံ-မမြဲ၊ သင်္ခတံ အကြောင်းတရား ပြုပြင်စီရင်အပ်၏။ ပဋိစ္စသမုပ္ပန်-အကြောင်းကို စွဲ၍ဖြစ်၏။ ခယဓမ္မံ-ကုန်ခြင်းသဘော၊ ဝယဓမ္မံ-ပျက်ခြင်းသဘော၊ ဝိရာဂဓမ္မံ-ကင်းခြင်းသဘော၊ နိရောဓဓမ္မံ-ချုပ်ငြိမ်းခြင်း သဘောဟု ရှုဆင်ခြင်ရာသည်။

၄။ ဥဒယဗ္ဗယ ဉာဏ်ကျင့်နည်းမှာ -

၁။ နာမ်ရုပ် ခွဲရှုမြင်ခြင်း။

၂။ အကြောင်းအကျိုး ခွဲရှုမြင်ခြင်း။

၃။ နာမ်ရုပ် အကြောင်းအကျိုးကို အနိစ္စ စသည်ဖြင့် ရှုမြင်ခြင်း။

ရှုမြင်ရသောတရားများ ခန္ဓာနည်း။ တစ်ခုစီ တစ်ပုံစီ - ရှုကြည့်လျှင် -

(၁) ဖောက်ပြန်တတ်သော ရုပ်အစုက-တစ်ပုံ၊
 ခံစားတတ်သော သဘောတစ်စုက-တစ်ပုံ၊
 မှတ်သားတတ်သော သဘောတစ်စုက-တစ်ပုံ၊
 ပြုပြင်စီရင်တတ်သော သဘောတစ်စုက-တစ်ပုံ၊
 သိတတ်သော သဘောတစ်စုက -တစ်ပုံ၊

သတ္တဝါမှန်သမျှ ဤအစုအဝေး ငါးမျိုးသာရှိချေသည်။
 အစုအဝေးအပုံ ငါးပုံမှာ-ဖြစ်(၅) ပါး၊ ပျက်(၅) ပါး-ပေါင်း-၁၀ ပါး။

ရုပ်၏အကြောင်းကား = အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ကံ အာဟာရ
 ခံစားမှုအစု၏အကြောင်းကား= ။ ။ ။ ။ ။ ။ ။ ။ ။ ။
 မှတ်သားမှုအစု၏အကြောင်းကား= ။ ။ ။ ။ ။ ။ ။ ။ ။ ။
 ပြုပြင်စီရင်မှုအစု၏အကြောင်းကား= ။ ။ ။ ။ ။ ။ ။ ။ ။ ။
 သိမှုအစု၏ အကြောင်းကား= ။ ။ ။ ။ ။ ။ ။ ။ ။ ။ ။ (နာမ်ရုပ်)

ခန္ဓာ = အစုအပုံ၊ အစုအပုံ-တစ်စုတစ်ပုံလျှင်၊ အကြောင်း (၄)
 မျိုးစီရှိသောကြောင့် -

အစုအပုံ (၅)ခုလျှင်၊ အကြောင်းပေါင်း (၂၀) ပါး။
 အကြောင်းတရားကား=ဖြစ်(၂၀)၊ ပျက်(၂၀)=ပေါင်း

(၄၀)ပါး။

အကျိုးတရား အစုအပုံ ခန္ဓာ (၅) ပါး- ဖြစ် (၅)၊ ပျက်
 (၅)=ပေါင်း (၁၀) ပါး ။

ဤသို့လျှင် ဖြစ် (၂၅)၊ ပျက် (၂၅)=ပေါင်း ဖြစ်ပျက်
 (၅၀) ပါး ရှုမြင်လျှင်

(တရုဏ) - နုပျိုသောဝိပဿနာဉာဏ်ရှင် ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသို့ ရောက်သည်။ မြင်အောင်ရှုလေ - ဆက်ခဲ့ဦးအံ့-

နာမ်ရုပ် အကြောင်းအကျိုး မသိ မမြင်လျှင်-အဝိဇ္ဇာ။
မသိမမြင်ခြင်းကြောင့် ငါပဲ သူပဲ ထင်မှတ် တပ်မက်မှု
ဖြစ်လျှင်- တဏှာ။

တပ်မက်သောကြောင့် ပြုလုပ်ကြလျှင်- ကံ။

အထောက်အပံ့- အာဟာရ။

ဤသို့လျှင် အကြောင်းနှင့် အကျိုးတို့ ဆက်စပ်နေကြပေသည်။

တရုဏ ဝိပဿနာဉာဏ်ရှင်

ဝယဓမ္မ မေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဥပ္ပန္နဉ္စ ဝယံ ဥပေတီတိ၊
ဣမိနာ အာကာရေန သမပညာသလက္ခဏာနိ၊
ပဋိဝိဇ္ဇိတွာ ဌိတံ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနံနာမ၊
တရုဏ ဝိပဿနာဉာဏံ အဓိဂတံ ဟောတိ၊
ယဿာဓိဂမာ အာရဒ္ဓဝိပဿကောတိ သင်္ခိ ဂစ္ဆတိ။

(ဝိသုဒ္ဓိမဂ် -ဒု-၂၆၉)

ဝယဓမ္မမေဝ-ပျက်သောတရား အစုသည်သာလျှင်၊
ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏။

ဥပ္ပန္နဉ္စ-ဖြစ်သောတရားအစုသည်သာလျှင်၊ ဝယံ-
ပျက်ခြင်းသို့၊ ဥပတိ-ရောက်၏။

(စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်, သင်္ခါရသာ- ပျက်သည်-
ဖြစ်သည်၊ ဖြစ်သည်-ပျက်သည်။)

ဣတိဣမိနာအာကာရေန-ဤသို့သော အချင်းအရာ
အားဖြင့်၊ သမပညာသ လက္ခဏာနိ-အမျှငါးဆယ်သော
လက္ခဏာတို့ကို၊ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ-ထိုးထွင်း၍၊ ဌိတံ-တည်သော
ဉာဏ်ဉာဏ်သည်၊ ဥဒယဗ္ဗယာ နပဿနံနာမ-ဖြစ်ပျက် မြင်သော
ဉာဏ်အမြင်မည်၏။ တရုဏ ဝိပဿနာဉာဏ်-နုပျိုသော
ဝိပဿနာဉာဏ်ကို အဓိကတံ-ရသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။ ယဿ-
အကြင်သူအား၊ အဓိကမာ-နုပျိုသော ဝိပဿနာ ဉာဏ်ဖြင့် ဖြစ်
ပျက် ရှုမြင်ခြင်းကြောင့်၊ အာရဒ္ဓ ဝိပဿကောတိ- အားထုတ်
အပ်သော ဝိပဿနာ ဉာဏ်ရှိသူဟူ၍၊ သင်္ခိ-ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသို့၊
ဂစ္ဆတိ-ရောက်၏။

သန္တတိပစ္စုပ္ပန်ကိုသာ ရှုရသည်မှာ -

စိတ်ကြိုက်အာရုံ တွေ့ကြုံရလျှင်၊ ဟာ-ကောင်းလေးစွ
ဖြစ်သောအခါ -

သုခဝေဒနာ - တစ်ခါဖြစ်, တစ်ခါပျက်၊ အဲဒါ သန္တတိ
ပစ္စုပ္ပန် တစ်ချက်ပဲ။

အလိုမကျအာရုံ တွေ့ကြုံရလျှင်၊ ဟာ-မဟန်ပါဘူး ဟု သိသောအခါ-

ဒုက္ခဝေဒနာ-တစ်ခါဖြစ်၊ တစ်ခါပျက်၊ အဲဒါ သန္တိ ပစ္စုပ္ပန် တစ်ချက်ပဲ။

ယင်းသို့ ခံစားမှုအစုအဝေး ဖြစ်ပျက်ခိုက် ရှုဆင်ခြင် နှလုံးသွင်း လေ့ကျင့်ပွားများ အားထုတ်ရာသည်။

(ကျန် - အစုအပုံ - ၄ ခု နည်းမှီကျင့်)

သန္တတိပစ္စုပ္ပန် ဝေဒနာ၊ ဝိပဿနာဘိနိဝေသော ကာတဗ္ဗော။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ် - ဇီ ဒု- ၄၁၉)

ဖြစ်ပျက် = (၅၅၀) ပါး ရှုရမည်မှာ -

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် = ၅၀ နှင့်။ ယခု ရှေးနောင်လျှင်၊ အတွင်း အပြင်၊ အကြမ်း အနု၊ နှစ်ခု ယုတ်မြတ်၊ နီးကပ် ဝေးကွာ။ (၁၁)

ဖြာ စုလာများ ခန္ဓာဟူသည်နှင့်အညီ -

အတိတ်ကလည်း ဖြစ်ပျက် = ၅၀ ပါး

ပစ္စုပ္ပန်လည်း ဖြစ်ပျက် = ။

အနာဂါတ်မှာလည်း ဖြစ်ပျက် = ။

အဇ္ဈတ္တမှာလည်း ဖြစ်ပျက် = ။

ဗဟိဒ္ဓမှာလည်း ဖြစ်ပျက် = ။

စသည်ဖြင့် (၁၁) ဌာနေမှာ - ၅၀ ပါးစီ = ပေါင်း (၅၅၀) ပါး၊ ဖြစ်ပျက် ရှုဆင်ခြင် နှလုံးသွင်းအောက်မေ့ လေ့ကျက်ပွားများ အားထုတ်ရာသည်။

ပထမံ ပစ္စုပ္ပန္နဓမ္မာနံ ဥဒယဗ္ဗယံ ဒိသ္မာ၊

အထ အတိတာနာဂတေ နယံ နေတိ။ (ဝိ-ဋီ ဒု-၄၂၃)

ဟိ-မှန်၏။ ပထမံ-ရှေးဦး၊ ပစ္စုပ္ပန္နဓမ္မာနံ-ပစ္စုပ္ပန် တရားတို့၏။ ဥဒယဗ္ဗယံ-ဖြစ်ပျက်ကို၊ ဒိသ္မာ-ရှုမြင်၍၊ အထ- ထို့နောင်မှ၊ အတိတာနာဂတေ-အတိတ်အနာဂတ်တို့ကို၊ နယံ- ဖြစ်ပျက်ချည်းပဲဟု ရှုမြင်နည်းကို၊ နေတိ-ဆောင်ရာ၏။

တ္ထောဝတာတိ ယွာယံ “ဇာတံရူပံ ပစ္စုပ္ပန္န” န္တိ အာဒိ ပါဠိနယာနုသာရေန “ယံကိဉ္စိရူပံ အတိတာနာဂတ ပစ္စုပ္ပန္န” န္တိ အာဒိ ပါဠိနယာနုသာရေန ဝါယာဝ ဥဒယဗ္ဗယ ပဋိဝေဓါ ဘာ ဝနာဝိမိ အာရဒ္ဓေါ။ (ဝိသုဒ္ဓိ- ဋီ၊ ဒု-၄၂၆)

တ္ထောဝတာတိ-ဤမျှသောစကား အစဉ်ဖြင့်ကား၊ ယံ ကိဉ္စိရူပံ အတိတာနာဂတ ပစ္စုပ္ပန္န န္တိ အာဒိပါဠိနယာ နုသာရေန- အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော အလုံးစုံသော ရုပ်သည် ဤသို့ အစရှိသော မြတ်စွာဘုရား စကားတော် အစဉ်မှီး သဖြင့်၊ ယာဝဥဒယဝယပဋိဝေဓါ-အခု နောင် ရှေး စသည် (၁၁) ဌာနဖြစ်ကုန်သော တရားတို့၊ ဖြစ်ပျက်ကို ထိုးထွင်းသိမြင်သည့် တိုင်အောင်၊ ဘာဝနာဝိမိ-ပွားများသော အစီရင်ကို၊ အာရဒ္ဓေါ- အားထုတ်ရာသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။

၅။ ဘင်္ဂညဏ်ကျင့်နည်းမှာ -

သူမြတ်သည် အဆင်းခါတ်ရူပါရုံ ထင်လျှင် ရုပ်တရား ပါတကားဟု ရှုရာသည်။ ထို့နောက် အဆင်းရူပါရုံ ရုပ်တရား သည် “ခယ,ဝယ” ကုန်ခမ်းပျက်စီးတတ်သော သဘောပါတ ကားဟု ရှုရာသည်။

“ခယ ဝယ” ဟုရှုဆင်ခြင်သော စိတ်၏ ပျက်ခိုက်ကို ပိုင်းခြားအာရုံပြု၍ - လက္ခဏာရေး (၃) ပါး၊ ဝိပဿနာ(၄) ပါး ဖြင့် ရှုဆင်ခြင်ရမည်မှာ -

- ၁။ အနိစ္စတော အနုပဿတိ နောနိစ္စတော။
- ၂။ ဒုက္ခတော အနုပဿတိ နောသုခတော။
- ၃။ အနတ္တတော အနုပဿတိ နောအတ္တတော။
- ၄။ နိဗ္ဗိန္ဒတိ နောနန္ဒတိ။
- ၅။ ဝိရဇ္ဇတိ နောရဇ္ဇတိ။
- ၆။ နိရောဓေတိ နောသမုဒေတိ။
- ၇။ ပဋိနိဿဇ္ဇတိ နောအာဒိယတိ။ (၃-၉-၅၅)

ခယ ဝယ ကုန်ခမ်း ပျက်စီးပါတကားဟု ရှုဆင်ခြင်သော စိတ် ၏ ပျက်ခိုက်သည်။

- ၁။ မမြပါလား မြသည်မဟုတ်။
- ၂။ အချည်းနှီး စက်ဆုပ်စရာ ဒုက္ခပါလား ချမ်းသာသည် မဟုတ်။

- ၃။ ကိုယ် အထည်အကောင် အတ္တမဟုတ်၊ အလိုမပါ၊
အစိုးမရ အနတ္တပါလား။
- ၄။ ငြီးငွေ့စရာပဲ၊ နှစ်သက်ဖွယ်မဟုတ်။
- ၅။ တက်မက်ဖွယ် ကင်း၏၊ တက်မက်စရာမရှိ။
- ၆။ ချုပ်ငြိမ်းသည့် သဘောပဲ ဖြစ်စေသည် မဟုတ်။
- ၇။ စွန့်လွှတ်ဖွယ်ပဲ၊ သိမ်းပိုက်ဖွယ် မဟုတ်။

တံရူပါရမ္မဏံ ပဋိသင်္ခါ ဇာနိတွာ ခယတော ဝယတော ဒိသ္မာ
တိအတ္ထော၊ တံရူပါရမ္မဏံ-ထိုအဆင်းဓာတ် ရူပါရုံကို၊ ပဋိသင်္ခါ-
ဉာဏ်ပညာဖြင့်ဆင်ခြင်၍၊ ဇာနိတွာ-သိ၍၊ ခယတော -ကုန်သော
အားဖြင့်၊ ဝယတော-ပျက်သောအားဖြင့်၊ ဒိသ္မာ- ရှုမြင် ၍၊ ဣတိ
အယံ-ဤသည်ကား၊ အတ္ထောအဓိပ္ပါယော- အလို ရှိအပ်သော
အနက်အဓိပ္ပာယ်ပေတည်း။

တဿစိတ္တဿ ဘင်္ဂိ အနုပဿတီတိ
ယေနစိတ္တေန တံရူပါရမ္မဏံ
ခယတော ဝယတော ဒိဋ္ဌံ
တဿစိတ္တဿ အပရေနစိတ္တေန
ဘင်္ဂိ အနုပဿတီတိအတ္ထော။

တဿစိတ္တဿ ဘင်္ဂိ အနုပဿတီတိ-ထိုစိတ်၏ ဘင်္ဂိ
ရှု၏ဟူသည်ကား၊ ယေနစိတ္တေန-အကြင်စိတ်ဖြင့်၊ တံရူပါရမ္မဏံ-
ထိုရူပါရုံကို၊ ခယတော ဝယတော-ကုန်ခမ်းပျက်စီးသောအားဖြင့်

ဒိဋ္ဌိ-ရှုမြင်၏။ တဿစိတ္တဿ-ရူပါရုံကို၊ ခယဝယဟု-ရှုသော စိတ်၏။ ဘင်္ဂီ-အပျက်ကို၊ အပရေန စိတ္တေန- တစ်ပါးသောစိတ်ဖြင့်၊ အနုပဿတိ-အနုပဿနာ (၇) ပါးဖြင့်ရှု၏။ ဣတိအတ္ထော-ဤသို့ အလိုရှိအပ်၏။

အတိတ် အနာဂတ်လည်း ရှုရမည်မှာ -

အပိဋ် - (၇၄၅) ယထာဣဒံ တထာ အတိတေပိ
သင်္ခါရဂတံ ဘိဇ္ဇိတ္ထံ၊ အနာဂတေ
ပိ ဘိဇ္ဇိဿတီတိ။

(ဝိ-ဒု-၂၇၈/၂၈၀)

သင်္ခါရာဝ ဘိဇ္ဇန္တိ တေသံဘေဒေါ။
မရဏံန အညော ကောစိ အတ္ထိ။

ဣဒံယထာ- ဤပစ္စက္ခ ဖြစ်ဆဲတရားသည်၊ ပျက်သကဲ့
သို့ နှလုံးသွင်း အာရုံအစဉ်အလျှောက်ရှုသော အချင်းအရာ
အားဖြင့်၊ တထာ-ထို့အတူ၊ အတိတေပိ-အတိတ်လည်းဖြစ်သော၊
သင်္ခါရဂတံ-သင်္ခါရဖြစ်သော တရားသည်၊ ဘိဇ္ဇိန္တိ-ပျက်ပြီးပြီ။
အနာဂတေပိ-အနာဂတ်လည်းဖြစ်သော တရားသည်လည်း၊
ဘိဇ္ဇိဿတိ-ပျက်လတ်၊ ဣတိ-ဤသို့နှလုံးသွင်း အောက်မေ့ဆင်
ခြင်ရာသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။

သင်္ခါရာဝ-စိတ် စေတသိက် ရုပ်ဖြစ်သော သင်္ခါရ
 အစုသည်သာလျှင်၊ ဘိဇ္ဇန္တိ-ပျက်ကြကုန်၏။ တေသံ-ထိုတရား
 တို့၊ ဘေဒေါ-ပျက်ခြင်းသည်၊ မရဏံ-မရဏမည်၏။ ဝါ- သေ
 သည်မည်၏။ အညော-တစ်ပါးတစ်ခြားသော၊ ကောစိ- လူ နတ်
 တစ်စုံ တစ်ယောက်သည်၊ နအတ္ထိ-စင်စစ် မရှိပေ။

ဖြစ်သောတရားများသာလျှင် ပျက်နေသည်။

ပျက်သည်မှတစ်ပါး နတ် လူ မရှိ။

တစ်ပျက်တည်း- ပျက်။ တစ်သေတည်းသေနေသည်ဟု
 ရှု။(ဥပမာ)-ရွဲတစ်လုံးအပေါက် စိန်ဖြင့် ထွင်းဖောက်သူသည် ရွဲ
 လုံးအဆင်းအရောင်ကို နှလုံးမသွင်းမိပဲ၊ ရွဲလုံး၏ အပေါက်ကို
 သာ အာရုံပြု၍ နှလုံးသွင်း ထွင်းဖောက်သကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်း
 သဘော၊ ရှုဆင်ခြင်မှု လွတ်ပြီး၊ ပျက်ခြင်း သဘောကိုသာ ရှုရာ
 သည်။

အရှုခံ ပျက်သောတရားသည် လည်းကောင်း၊
 ရှုတတ်သော ဉာဏ်အမြင်သည် လည်းကောင်း၊
 နှစ်ပါးစုံသော တရားတို့သည် ပျက်ကြကုန်၏ -
 ဟု ရှုဆင်ခြင် နှလုံးသွင်း လေ့ကျင့်ပွားများရာသည်။
 (ဉာတဇ္ဇ ဉာဏဇ္ဇ ဥဘောပိ ဝိပဿတိ)
 အသံသဒ္ဓါရုံ -စသည်လျှင်လည်း ဤနည်းမှီရှု -

၆။ ဘယဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာသည်မှာ -

အတိတ်တရားသည်-ပျက်ပြီး။ ပစ္စုပ္ပန်တရားလည်း -
ပျက်ဆဲ။ အနာဂတ်တရားလည်း- ပျက်ဦးမည်ဟု ရှုသော သူ
အား ကြောက်ဖွယ်ထင်သော ဉာဏ်မည်သည် ဖြစ်၏။

(ဝိသုဒ္ဓိမဂ် - ဒု-၂၈၂)

ငါသည် ယခုဘဝ သေခြင်းလျင် အဆုံးရှိသည်။

သေရမည်။ လွန်ခဲ့သော ဘဝကြီးငယ်ကလည်း သေခဲ့
ဘူးလှလေပြီ။ နောင်ဘဝများစွာလည်း သေရဦးမည်ဟု၊ အဖန်
ဖန်ရှုမြင် နှလုံးသွင်းအောက်မေ့ လေ့ကျက်ရာသည်။

လောကသုံးပါး ဘုံဘဝများ ကြောက်ဖွယ် ဘေး အဖြစ်
ထင်ပါလိမ့်မည်။

အနိစ္စ = မမြဲဟုရှုလျှင် နိမိတ်ကို ကြောက်ဖွယ်ထင်လာ၏ -

ဒုက္ခ အနတ္တ စသည်ဖြင့် (ခု-၉-၂၆၀)

ဥပမာ = သားသုံးယောက် မိခင်သည် ရာဇဝတ်မင်းဒဏ်
ဖြင့် သားကြီးလည်ပြတ်ပြီးသည်ကို မြင် ရခြင်း။ သားလတ်
လည်ဖြတ်ဆဲကို မြင်ရခြင်းဖြစ်သဖြင့်၊ သားငယ်လည်း လည်ဖြတ်
ခံရတော့မှာပါလားဟု သုံးယောက်သော သားများ တပ်မက် ခြင်း
ကင်းသောမိခင်အလား -

စိတ် စေတသိက် ရုပ်ဖြစ်သည့် သင်္ခါရတရားတို့၏
အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် သုံးပါးလုံး၌၊ ယောဂီ ရဟန်းသူမြတ်

သည် တပ်မက်ခြင်းကင်းပြီး ကြောက်မက်ဖွယ် ဘေးအဖြစ်ဖြင့် ရှုမြင်နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်အောက်မေ့ လေ့ကျက်ပွားများ အား ထုတ်နေပေတော့၏။

ဘယ်ဘဝ ဘယ်လူနတ် မဆို ဖြစ်လေရာရာမှာ ခန္ဓာ ဝန်ထမ်းသမားတွေချည်းသာ ဖြစ်ကြချေ၏။

ဘယဉာဏ် ရသသူသည် ကြောက်လန့်နေသည် မဟုတ်၊ ခန္ဓာဝန် ဖြစ်ပျက် ဘဝအဆက်ဆက် အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ သုံးပါးလုံး ကြောက်ဖွယ်ဘေးအဖြစ်သာ ရှုမြင်နေသည် - ကုသိုလ် ဝိပဿနာ ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ်။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ် - ၃-၂၈၃/အပိုဒ် - ၇၅၁)

ဥပမာ - မြို့တံခါးဝမှာ မီးကျိုးတွင်းသည်ရှိ၏။ မီးကျိုးတွင်း-ရောက်လာသူ မှန်လျှင် ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်ကြသူများ ချည်း ဖြစ်သည်ဟု၊ ရှုမြင်သော ပညာရှိသည် ကြောက်လန့်နေသည်မဟုတ်၊ ဖြစ်လျှင် ဖြစ်တိုင်း ပျက်ခြင်းသို့ ရောက်ကြကုန်သော၊ သင်္ခါရတရားတို့သည် ဘုံသုံးပါး၌ ခိုအောင်းစရာမရှိ၊ ဘုံသုံးပါး ဖြစ်ပျက်သမျှ သင်္ခါရတရားတို့၏ ပျက်ခြင်းကို ကြောက်ဖွယ်ဘေး အဖြစ်ဖြင့် ရှုမြင်နေကြရာသည်။

၇။ အာဒိနဝဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာသည်မှာ -

ဥပ္ပါဒေါ ဒုက္ခံ။

ဥပ္ပါဒေါ - စိတ်, စေတိသက်, ရုပ်ဖြစ်ပေါ်လျှင်၊ ဒုက္ခံ-
ဒုက္ခ မည်၏။ ဖြစ်လျှင် ပျက်မည်မှာ သေချာသဖြင့် ဒုက္ခဟု
ရှုမြင် နေခြင်းသည် (အာဒိနဝ) အပြစ် ရှုမြင်သော ဉာဏ်မည်၏။

အာဒိတ္တံမိဝ အာဂါရံ

မီးလောင်နေသော အိမ်အလယ် ကျရောက်နေသူကဲ့သို့။

စစ်မြေပြင်အလယ် ကျရောက်နေသူကဲ့သို့။

ခိုးသူပေါသော ခရီး၌သွားသော ဥစ္စာရှင်ကဲ့သို့။

အဆိပ်ရိုသော အစာကိုသိလျက် စားရသူကဲ့သို့။

လောကကြီး သုံးပါးလုံး အတိတ်, အနာဂတ်, ပစ္စုပ္ပန်,
ပျက်ကြသော၊ စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်ဖြစ်သည့် သင်္ခါရတရားတို့
၏၊ ဖြစ်ပေါ်လျှင် ပျက်သည့်အပြစ်ကိုသာ ရှုမြင်နှလုံးသွင်း
အောက်မေ့ နေမိပေတော့၏။

မနောကမ္မမေဝ ဘာဝနာ (နိ)

၈။ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း။

ဥပ္ပါဒေါ ဒုက္ခံ- ဖြစ်ဖြစ်သမျှ၊ ပျက်ကြရသော
ဖြစ်ပျက်ဒုက္ခကိုသာ ရှုမြင်နေသဖြင့် ဘယ်လူနတ် ဘယ်ခန္ဓာ

ဘယ်စဉ်းစိမ်ကိုမျှ မတပ်မက်ဘဲ မပျော်မမွေ့ ငြီးငွေ့နေတော့
၏။

တိဝိဓေ သုဂတိ ဘဝေပိ နာဘိရမတိ။

(ဝိသုဒ္ဓိမဂ် - ဒု - ၂၈၈)

တိဝိဓေ သုဂတိ ဘဝေဟိ- သုဂတိ ဘုံသုံးတန်၌လည်း
နာဘိရမတိ- မမွေ့မလျော်။

တီသုပန အနုပဿနာသုယေဝ ရမတိ။

တီသုပန အနုပဿနာသုယေဝ- မမြဲခြင်း-စသည့်
လက္ခဏာယဉ်သုံးတန် အဖန်ဖန် ရှုဆင်ခြင်ခြင်းတို့၌သာလျှင်၊
ရမတိ-မွေ့လျော် ပျော်ပိုက်နေပေတော့၏။

ဥပမာ - ရွှေဟင်္သာမင်း ဒွန်းစက္ကာ ရွာဦး ရေကန်
၌မပျော်မမွေ့သကဲ့သို့။ ဟိမဝန္တာ ယူဇနာ သုံးထောင် ပျော်မွေ့
သော၊ ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း ရွှေချိုင့်မြို့တွင်း မပျော်မွေ့သကဲ့သို့။
သူမြတ်သည် ဘုံသုံးပါး၌ မပျော်မွေ့နိုင်ပေ -

အနိစ္စ - မမြဲခြင်းစသည် - နှလုံးသွင်း ပျော်မွေ့နေရာ
သည်. . . ။

၁။ နာမဇူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်၊

၂။ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ် - ၂ ပါးက အရှင်ဉာဏ်၊

၃။ သမ္မသနဉာဏ်၊

၄။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်၊

၅။ ဘင်္ဂဉာဏ် - သုံးခုက - ခုဉာဏ်၊

၆။ ဘယဉာဏ်၊

၇။ အာဒိနဝဉာဏ်၊

၈။ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်၊

၉။ မုစ္ဆိတုကမ္ပတာဉာဏ်-လေးခုက - ပေါ်ဉာဏ်၊

၉။ မုစ္ဆိတုကမ္ပတာဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာသည်မှာ -

ဉာဏ်စဉ်- ၃။ ၄။ ၅။ ဉာဏ်ဖြင့် အကြိမ်များစွာ ရှုမြင်လျှင် သင်္ခါရနာမ်ရုပ် အကြောင်းအကျိုး - အဖြစ်အပျက် - ဘုံသုံးပါးမှ လွတ်မြောက်ချင်သော ဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်လာပေသည်။

ဥပမာ - ပိုက်ကွန်မိငါး၊ လှောင်ထားကြက်၊ မုဆိုးမိ သားသမင်၊ လှောင်ချိုင့်ထားဆင်၊ ဂဠုချီနဂါး၊ ရာဟုဖမ်း-လာလွတ်ချင်ဘိသကဲ့သို့။ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်း လွတ်ကင်းမမြင်ဘုံသုံးခွင်မှ ဖြစ်ပျက်လွတ်ရာ လွတ်ချင်သော ဉာဏ်အမြင် ဖြစ်ပေါ်လာပေတော့၏။

ရှင်သာရိပုတြာမထေရ်မြတ် ချက်ချင်းပရိနိဗ္ဗာန်စံလိုခြင်း။

မထေရ်မြတ်သည် ဝေဒနာကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် ရဟန္တာ ဖြစ်ချေလျှင်၊ ဖြစ်ဖြစ်ချင်း ဖြစ်ပျက်အလုံးစုံ အကုန်အစင် (၅၅၀) ပါး၊ ရှုမြင်လိုက်ရသောကြောင့် တပည့်တော် ပရိနိဗ္ဗာန် စံမြန်းပါ ရစေတော့ဟု - မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားလေသည်။

အဝဿဇိမုနိတိ ပဉ္စက္ခန္ဓာ အနိစ္စာ။

ပဉ္စန္ဒုခန္ဓာနံ နိရောဓော နိဗ္ဗာန်။

နိစ္စန္တိအာဒိနာနယေန၊ တုလယန္တော။

ဗုဒ္ဓမုနိဘဝေ အာဒိနဝံ နိဗ္ဗာနေ စါနိသံသံ။

ဒိသ္မာ။ (သံဌ-၃-၂၈၆)

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဪ-ခန္ဓာဝန်ကား အနိစ္စပါတကား။

ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းရာ ချုပ်ငြိမ်းကြောင်း နိဗ္ဗာန် ကား-မြဲ၏။ ချမ်းသာ၏ဟု နှိုင်းချိန်လျက်၊ ဗုဒ္ဓမုနိဘဝကို အပြစ်မြင်လျက်၊ နိဗ္ဗာန်၏အကျိုး-အာနိသင်ကို ရှုမျှော် လွတ် မြောက်တော်မူချင် ရှာပေတော့သည်။

၁၀။ ပဋိသင်္ခါဉာဏ်ကျင့်နည်းမှာ -

တယောယရံ အဒ္ဓါဝိယ = ဘုံသုံးပါး နောင်အိမ်ကြီး
အဖြစ် ရှုမြင်လျက်၊ ဥပ္ပါဒေါ- ဒုက္ခံ၊ ဖြစ်သမျှ= ဒုက္ခဟု
ရှုမြင်လေ၊ ဘုံသုံးပါးမှ လွတ်မြောက်ချင်လေ၊ လွတ်
မြောက်လိုလျှင် ဘုံသုံးပါး၌ ဖြစ်ပျက်နေသော တရား
များကို ဒုက္ခ ဟု ရှုဆင်ခြင်လေ ဖြစ်သည်။

နံပါတ် - (၉) ဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်လေ၊

နံပါတ် - (၁၀) ဉာဏ်ဖြင့် - သင်္ခါရဖြစ်ပျက်တရားတို့ကို
တော (၁၁)တော။ တော (၄၀) အကျယ်ဖြန့်ချိရှုလေ
ဖြစ်သည်။

တော (၄၀) ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ရှု။ တော (၁၁) တော ထည့်သွင်း
ပါပြီးပြီ။

ဉာဏ်စဉ် - (၁) (၂) ကို ၃, ၄, ၅ ဖြင့် ရှုရမည်။ ရှုဖန်များလျှင် -
ဉာဏ်စဉ် - ၆ - ၇ - ၈ - ၉ -- ပေါ်ထွက်လာပေမည်။
ဉာဏ်စဉ် (၉) ပေါ်ထွက်လာလျှင် ဉာဏ်စဉ်-(၁၀) ဖြင့် ထပ်
တလဲလဲ . . . ။

ဝိပဿနာဉာဏ်များ - တော (၁၁) တော။ တော (၄၀) ဖြင့်
အကျယ်ဖြန့်ချိ အားစိုက် ရှုဆင်ခြင် နှလုံးသွင်းအောက်မေ့ ပွား
များအားထုတ်နေပေတော့သတည်း။

(အနိစ္စတော မနသိကရောတော နိမိတ္တံ ပဋိသင်္ခါဉာဏ်
ဥပ္ပဇ္ဇတိ) ၃ - ၉- ၂၅၉။

၁၁။ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာသည်မှာ-

ပဋိသင်္ခါဉာဏ်ဖြင့် ဝိပဿနာ အကျယ်ဖြန့်ချိ ရှုလာရာ ဖြစ်ပျက်ဒုက္ခအစုကိုချည်း၊ ရှုမြင်နေရာမှ ဖြစ်ပျက် ဒုက္ခအစု ဖြစ်သည့် နာမ်၊ ရုပ်၊ သင်္ခါရတို့ကို နှစ်သက်ခြင်းသည်လည်း မပြုရ။ ကြောက်ခြင်းလဲ မပြုရ၊ လိုလားခြင်းလဲ မရှိပဲ၊ သင်္ခါရ နာမ်ရုပ်ကို လျစ်လျူရှုသောဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာသည်။

သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်သည် နာမ်၊ ရုပ် သင်္ခါရလျစ်လျူရှု လျက် ပူပန် ခပ်သိမ်း ငြိမ်းရာဖြစ်သော အမတဓါတ် နိဗ္ဗာန်ကို သန္တိအားဖြင့် အကယ်၍ ရှုသည်ဖြစ်အံ့။ ခပ်သိမ်းသော သင်္ခါရ တို့၏ ဖြစ်ခြင်းကိုစွန့်၍ နိဗ္ဗာန်သို့သာလျှင် ပြေးဝင်၏။ နိဗ္ဗာန် ကို ငြိမ်သက်သောအားဖြင့် အကယ်၍ မရှုသည်ဖြစ်အံ့။ အဖန် တလဲလဲ သင်္ခါရတရားသာလျှင် အာရုံရှိသည်ဖြစ်၍-ဖြစ်၏။

(ဝိသုဒ္ဓိမဂ် - နှာ - ၄၄၈/၉)

ဥပမာ ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာတွင် ကမ်းခြေ အနီး အဝေး ကို စူးစမ်းသိလိုက လင်းယဉ်တိုင်မှ ကျီးတစ်ကောင် လွှတ်ကြည့် ရာသည်။ ကျီးတို့ ဓမ္မာတာ ခရီးအကွာအဝေး နှစ်မိုင်ရှိလျှင် ခရီးတစ်ဝက် တစ်မိုင်သာပျံသည်။ နားနေစရာမရှိလျှင် မူလနား နေစရာသို့ ပြန်လာသည်။ လင်းယဉ်တိုင်သို့ ပြန်လာလျှင် ကမ်းခြေ နှင့် ဝေးသေး၏ဟု သိရာသည်။ ပြန်မလာလျှင် ကမ်းခြေနီးပြီဟု သင်္ဘောသားတို့ သိကြရသည်။

သူမြတ်သည်လည်း ဖြစ်သဘောသင်္ခါရဒုက္ခ - အာရုံ မပြုပဲ၊ မဖြစ်သဘော သန္တိသုခနိဗ္ဗာန်သို့ စိတ်အာရုံ လွတ် ကြည့်ရာ၊ မဖြစ်နိဗ္ဗာန်ဉာဏ် အသိမထင်အံ့၊ ဖြစ်ဒုက္ခကို အာရုံ ပြန်ပြု နေရာသည်။ ဖြစ်ကိုလွတ်၍ မဖြစ်သို့ စိတ်ညွတ်ခြင်း အဖန်ဖန် လေ့ကျင့် နှလုံးသွင်းနေသည်ကိုပင်၊ သင်္ခါရပေက္ခာ ဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်နေသည်ဟု ဆိုအပ်သည်။ နှလုံးသွင်း လေ့ကျင့် ရမည်မှာ သေချာ၏။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဒု-၂၉၅)

၁၂။ အနုလောမဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာသည်မှာ -

၁၃။ ဂေါတြဘူဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာသည်မှာ -

အနုလောမဉာဏ်သည်- ဖြစ်ဒုက္ခကိုသာ သိနေ၏။ မဖြစ်နိဗ္ဗာန်ကို မမြင်နိုင်။ ဂေါတြဘူဉာဏ်သည် မဖြစ် နိဗ္ဗာန် ကိုသာသိ၏။ ဖြစ်ဒုက္ခကို မသိ။ နက္ခတ်လိမ္မာသူသည် လ - ကိုကြည့်ရာ တိမ်တိုက် ဖုံးလွှမ်းနေ၍ မမြင်ရာ။ သုံးကြိမ်သော လေဖြင့် မိုဃ်းတိမ်ကို လွင့်စင်စေလျက် လမင်းကို ထင်လင်းစွာ တွေ့မြင်ရသကဲ့သို့ နက္ခတ်လိမ္မာသူသည် လ-ကိုသာ မြင်နိုင် ၏။ မိုဃ်းတိမ်ကို မလွင့်စေနိုင်သကဲ့သို့ ဂေါတြဘူဉာဏ်သည် နိဗ္ဗာန်ကိုသာ မြင်နိုင်၏။ ကိလေသာကို မဖျက်ဆီးနိုင်။ သုံးတန် သော အနုလုံစိတ်သည်၊ ကိလေသာ အမှိုက်တိုက် လွင့်စင် အောင် ခေါင်းပါးစေနိုင်၏။ နိဗ္ဗာန်ကိုကား မမြင်နိုင်ဟု မိန့် တော်မူသည်။

“ဥပ္ပါဒ် အဘိဘုယျိတွာ အနုပ္ပါဒ် ပက္ခန္ဓတိတိ ဂေါတြဘူ”

ဥပ္ပါဒ်-ဖြစ်ဒုက္ခကို၊ အဘိဘုယျိတွာ-ဒုက္ခ ဒုက္ခဟု အဖန်တလဲလဲ ရှုခြင်းဖြင့် နှိပ်စက်လွှမ်းမိုး၍၊ အနုပ္ပါဒ်-မဖြစ် နိဗ္ဗာန်သို့ ပက္ခန္ဓတိ ပြေးဝင်တက်၏။ ဣတိတသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ ဂေါတြဘူ - ဂေါတြဘူ မည်၏။

ဖြစ်ဒုက္ခကို လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်၍ မဖြစ်၊ နိဗ္ဗာန်သို့ ပြေး ဝင်ခြင်းသည် ဂေါတြဘူ။ ပုထုဇဉ် အနွယ်ဖြတ်၍ အရိယာ အနွယ်သို့ သက်ဝင်ခြင်းသည်- ဂေါတြဘူဉာဏ်။

ဂေါတြဘူဉာဏ်သည် ဖြစ်ဒုက္ခ၊ ဝဋ်သံသရာ လောက ဓါတ်၊ ဤမှာဘက်ကမ်း မှ ထိုမှာဘက်ကမ်း နိဗ္ဗာန်မဖြစ်ရာသို့ ပြေးဝင်သည်မှာ -

ရေမြောင်းကြီးကိုခုန်၍ ထိုမှာဘက်ကမ်း ရပ်တည်လို သူသည် လျှင်မြန်စွာ ပြေးလတ်၍၊ ဤမှာဘက်ကမ်းရှိ သစ် ကိုင်းဝယ် ချည်နှောင်ဆွဲချိတ်ထားသော ကြိုးကိုလည်းကောင်း၊ ထောက်လှမ်းစရာ ဒုတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ကိုင်၍ မြောင်း အထက်အဖို့ဖြင့် ခုန်၍ ကူးလေလျှင်၊ ထိုမှာဘက်ကမ်းသို့ ညွတ်ကိုင်းရှိုင်းသော ကိုယ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဒုတ် လှဲ ကြိုးတို့ကို လွှတ်လျက်၊ ထိုမှာဘက်ကမ်း၌ဆင်း၍၊ တည်ငြိမ်စွာရပ်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်ဘဲ တုန်ရီစွာဖြင့် ဖြည်းဖြည်းတည်ဘိသကဲ့သို့။

သံသရာ - ရေအလျှင်၏။ တစ်ဘက်ကမ်း နိဗ္ဗာန်သို့ သက်ဝင်တည်လိုသော သူမြတ်သည် ဖြစ်ခဲ့ကွ၊ ခန္ဓာသံသရာ နှင့် မဖြစ်နိဗ္ဗာန် ဆန့်ကျင်ဘက်အာရုံပြု၊ စိတ်စေလွှတ်ခြင်းဖြစ် သည့် လျင်မြန်စွာ ပြေးခုန်လျက်၊ အတ္တဘောသစ်ကိုင်း၌ ဖွဲ့ချည် စရာ၊ ရုပ်ဖြစ်သည့်ကြီး နှင့် ဝေဒနာစသည့် လှုံဖြစ်သော နာမ် ဒုတ် (ဝါ)ဖြစ်သဘောဒုက္ခကို၊ အနုလောမဉာဏ်၏ အာဝဇ္ဇန်း အဖြစ်ဖြင့် ကိုင်၍၊ နာမ်ရုပ် သံသရာ ခန္ဓာဒုက္ခ ဖြစ်သဘော အာရုံမလွတ်မှု၍သာလျှင်၊ ရှေးဦး - အနုလုံစိတ်ဖြင့် ခုန်ကူး သည်ဟုဆိုအပ်၏။ ဒုတိယ-အနုလုံစိတ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ဖြစ်သည့် ထိုမှာဘက်ကမ်းအဘို့သို့ နီးစွာရောက်သည်ဟုဆိုအပ်၏။ အနုလုံ စိတ်-ချုပ်လျှင်၊ ဤမှာဘက်ကမ်း ဖြစ်ပျက် သံသရာ ခန္ဓာဒုက္ခ ကို ကျော်လွန်ဖောက်ထွင်းလျက် လွှမ်းမိုးလျက် ဖြစ်ပျက် အာရုံ မပြုဘဲ၊ ထိုမှာဘက်ကမ်းနိဗ္ဗာန်သို့ ပြေးဝင် အာရုံပြုထိမိစွာ၊ ထိုမှာ ဘက်ကမ်းနိဗ္ဗာန်၌ ကျရောက်လေ၏။

ထိုမှာဘက်ကမ်း နိဗ္ဗာန်၌ ကျရောက် သက်ဝင်သော ဂေါတြဘူဉာဏ်သည်၊ အာသေဝနပစ္စည်း မရသောကြောင့်၊ တုံရီစွာ ကမ်းတစ်ဘက်၌ ကျရောက်သော ယောက်ျားကဲ့သို့၊ မြဲမြံစွာ မတည်နိုင်သေးပေ။ မိမိ၏ အခြားမဲ့၌ဖြစ်မည့် မဂ် ဉာဏ်အား၊ မိမိသည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသကဲ့သို့၊ အာရုံပြုစေ ရန် အမှတ်သညာပေးပြီး ချုပ်၏။ ထို့နောက် မဂ်သည်-နိဗ္ဗာန် မျက်မှောက်ပြုပေတော့၏။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်-ဒု-၃၁၃)

၂၇။ ဂေါတြဘူညာဏ် နှင့် မဂ်ညာဏ်

အန္တရာအဗ္ဗောဟာရိက ဂေါတြဘူ-

ဤမှာဘက်ကမ်း ဖြစ်ပျက် လောကကြီးနှင့် မဖြစ် မပျက်၊ နိဗ္ဗာန်၏အကြား ကူးသန်းပေါက်ရောက် မပြောပ လောက်သည့်၊ နိဗ္ဗာန်မဖြစ်ကို သိသောညာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။

ထိုညာဏ်သည် မဖြစ်နိဗ္ဗာန် အသိအမြင် ဆိုက်ရာ အာသေဝနအား မရသောကြောင့်၊ ဖြစ်ပျက်ဒုက္ခကို ကုန်စင် အောင် အသိအမြင် ထွင်းဖောက်၊ မဖြစ် နိဗ္ဗာန်အသိအမြင်- ဆိုက်ရောက်သည့် မဂ်ညာဏ်အား - မိမိကဲ့သို့ မဖြစ်နိဗ္ဗာန် သိမြင်ဘို့ - အမှတ်သညာပေးသကဲ့သို့ ဖြစ်ပေါ်ကြသည်မှာ -

လေးအတတ် လိမ္မာသူသည်- ရှစ်ဥသဘ ဝေးကွာရာ ပိတောက်နှစ်ပျဉ်၊ အချပ်တစ်ရာကိုထား မိမိမျက်နှာ ပုဆိုး အဝတ် လုံခြုံစွာ စည်းလျက်၊ အခြားသူသည် စက်ယန္တရား လှိမ့်လည်စေလျက်၊ အကြင်အခါ လေးသမားအား ပျဉ်ချပ်သည် ရှေးရှု တည့်သည်ဖြစ်၏။ ထိုအခါ ဒုတ်တစ်ချောင်းဖြင့် ခေါက် - အမှတ်သညာပေး။ ပေးသည့် အမှတ်သညာ မလွတ်စေဘဲ

မြားကို ပစ်လျှင် ပိတောက်နှစ် ပျဉ်အချပ် တစ်ရာ ဖောက်ထွင်း မှန်သကဲ့သို့၊ ဂေါ်တြဘူဉာဏ်ပေးသည့် အမှတ်သည် မလွတ်စေဘဲ၊ မဖြစ်နိဗ္ဗာန် သက်ဝင်သိမြင် မျက်မှောက်ထင်ထင် ဆိုက်ရောက်လေတော့၏။

မဖြစ်နိဗ္ဗာန်သို့ သက်ဝင်သိမြင်လိုက်သော မဂ်ဉာဏ်သည်၊ နိဗ္ဗာန်မဖြစ်သဘောမှ အာရမ္မဏသတ္တိစသည့် သန္တိ-ငြိမ်းသည့် ဓာတ်စွမ်းရလေလျှင်၊ အစမထင် ဘဝများစွာက မခွဲစိတ်ဘူးသော၊ လောဘတုံး ဒေါသတုံး မောဟတုံး တို့ကိုလည်း ဖောက်ထွင်းခွဲစိတ်လေ၏။ အစမထင် ဝဋ်ဒုက္ခခန္ဓာ သံသရာ ရေအလျဉ်ကိုလည်း ခမ်းခြောက်စေ၏။ သဒ္ဓါ စသော သူတော် ဥစ္စာ (၇) ဖြာကိုလည်း ဒိဋ္ဌပြည့်စေ၏။ ရှင်တော်ဘုရား၏ ရွှေရင်တော်နှစ် သားတော်အစစ်ကိုလည်း ပြီးစေ၏။ ရတနာ သုံးပါး ဂုဏ်ကျေးဇူး မတုန်မလှုပ် သက်ဝင်ယုံကြည်ခြင်းကိုလည်း ပြီးစေ၏။ အရာမက များစွာသော အာနိသင်နှင့်ပြည့်စုံသော သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်သည် ဖြစ်ပေသည်ဟု မိန့်တော်မူ၏။

(ဝိသုဒ္ဓိမဂ်-ဒု-၃၁၄/၅)

၁၄။ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့်နိဗ္ဗာန်ကိုထင်လင်းစွာသိမြင်သည်မှာ-

မျက်စိအမြင်ရှိသူသည် ညဉ့်မိုက်မိုက် ဤဘက်မှ - ထိုဘက်သို့ ကူးသန်းသွားစဉ် လျှပ်စစ် လျှပ်ရောင် ဖြုန်းကန် ပျက်လက်လိုက်သည်။ လျှပ်လက်ခိုက် လမ်းကို ထင်လင်းစွာ သိမြင်လိုက်သည်။ လျှပ်ရောင်ကွယ်လျှင် မှောင်မြဲမှောင်ကျ သွား၏။ လမ်းကိုကား ညဉ့်မိုက်မိုက် မမြင်ခင်ကထက် ထင် လင်းစွာ အာရုံပြုနိုင်လေသည်။

ဖြစ်ဒုက္ခ နှင့် မဖြစ်နိဗ္ဗာန် ဆန့်ကျင်ဘက် နှိုင်းယှဉ် ထောက်ဆ တင်ကူး လေ့ကျင့်ဖန်များလျှင် မဂ်ဉာဏ်ပေါ်လာ၏။ နိဗ္ဗာန်ထင်ထင် သိမြင်၏။ မဂ်ဉာဏ်သည် လျှပ်ပျက်ခိုက်နှင့် လမ်းကို မြင်သည်တူ၏။ မဂ်စိတ် တစ်ချက်ငြိမ်းပေမဲ့ ဖိုလ်စိတ် သည် နိဗ္ဗာန်ကို မဂ်ဖြင့်သိမြင်ပြီးသား အာသေဝနရ၏။ နိဗ္ဗာန် ကို ထင်လင်းစွာပင် အကြိမ်များစွာ အာရုံပြု သိမြင်နိုင်လေ တော့သည်ဟု မိန့်တော်မူ၏။

(နိ-၄၁၈/၁၃၀၃ အပိုဒ်)

- ၁၅။ ဖိုလ်ဉာဏ်။
- ၁၆။ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်။

၂၀။ ဖြစ်ချင်ဖြစ်၊ မဖြစ်ချင် မဖြစ်-
 သစ္စာလေးပါးအစစ်။

- ၁။ ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်း ဖောက်ပြန်ခြင်း မလွင်းဒုက္ခမှတ်။
- ၂။ ဖြစ်ချင်ပြန်က သမုဒယ ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်းမှတ်။
- ၃။ ဖြစ်ပျက်ကိုမြင် မဖြစ်ချင် မဝှင်တရားမှတ်။
- ၄။ မဖြစ်ပါမှ လမ်းမှန်ကျ မဂ္ဂသစ္စာမှတ်။
- ၅။ မဖြစ်ပါမှ နိရောဓ ဒုက္ခငြိမ်းကြောင်းမှတ်။

မြို့ဗိသရာဏေဘုရားဖြစ်

**ပ - သုံးလုံး ဝိပဿနာ ပြန့်ပွားရေးအဖွဲ့ချုပ်
ဝိပဿနာပညာတက္ကသိုလ်**

ရွှေတိဂုံစာရွှေဘက်ဗုဒ္ဓါ (ဗြူးတောရလမ်း၊ ဗဟန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကင်းမြို့။
ဖုန်း ၃၇၇၇၃၁

**ဝိပဿနာ ဘာဝနာ၊ အနှစ်ချုပ်၊
ကျင့်ဖွယ် - ၂**

ပ-သုံးလုံး ပဓါန နာယကဆရာတော်
ဘဒ္ဒန္တဇောတိက
သာသနဇေဓမ္မာစရိယ၊ မဟာကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ၊
ဝိပဿနာပညာတက္ကသိုလ်အဓိက (ကျမ်းပြု)
စီစဉ်တင်ပြသည်။

သာသနာတော်နှစ် - ၂၅၃၉ ၊ ကောဇောသက္ကရာဇ် - ၁၃၅၇။

နမော တဿဘဂဝတော အရဟတော သဗ္ဗာ သမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဝိပဿနာပညာ အာရုံဘူမိ ရှုကွင်း ရှုကွက်အမှန်
ဒုက္ခကိုသိရှိတော်မူကြရေးမှာ -

အရေးအကြီးဆုံး -

* ရင်ဝ စူးဝင်နေသော လှုံ နှုတ်ရေးထက် လည်းကောင်း၊
ဦးခေါင်း လောင်နေတဲ့မီး ငြိမ်းသတ်ရေးထက်လည်းကောင်း
အရေးကြီးသည် . . .

နံနက် နေ့လယ် ညချမ်း လှုံအချက်တစ်ရာစီ တစ်နေ့
သုံးကြိမ်။ လှုံချက်သုံးရာ နှစ်ပေါင်းတစ်ရာ အထိုးခံက - ဒုက္ခ
အမှန် သိလတဲ့ဟူက အထိုးခံသင့်၏။

အနက်ဆုံး ချောက်ကမ်းပါး ခုန်ချက ဒုက္ခအမှန် သိရလတဲ့
ဟူကခုန်ချသင့်၏။

ဒုက္ခကို ချည်း အကွရာတို့ဖြင့်ကောင်းကင်ပြင်၌ ရေးပြ
ပြောပြလို့အတိုင်းအရှည်မရှိ-မကုန်နိုင်ရာဟု ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ
မိန့်တော်မူခဲ့၏။- (သံ-၃)

၁၃၅၅ခု ဝါခေါင်လပြည့်ကျော်- (၇) ရက် အင်္ဂါနေ့၊
နံက်-(၆)နာရီ စတင်ရေးသားသည်။
ပခါနနာယကဆရာတော်။

ဘဒ္ဒန္တဇောတိက
သာသနဇေဓမ္မာစရိယ၊ မဟာကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ၊
ဝိပဿနာပညာတက္ကသိုလ်အဖွဲ့ချုပ် (ကျမ်းပြု)

၂၉။ ဆင်းရဲအမှန်တိကျစွာသိရှိဘို့ ပေါန အချက်တစ်ခုဖြစ်ပေသည်။ (သစ္စသံယုတ်)

- ၁။ ဆင်းရဲအမှန်တိကျစွာ သိရလျှင် ဆင်းရဲ-ဖြစ်ကြောင်း၊ ငြိမ်းကြောင်း၊ ငြိမ်းရာရောက်ကြောင်း အကျင့်ကောင်းတို့ကို သိ၏ ဟုဆိုအပ်၏။
- ၂။ ဤကားဆင်းရဲအမှန်ဟု သိအောင်အားထုတ်ရမည်ဟု (၁၃၁) ကြိမ်တိုင်တိုင် မိန့်တော်မူ၏။
- ၃။ ဆင်းရဲအမှန်ကို မသိကြကုန်သောကြောင့် ကောင်းကင်သို့ ပစ်လွှင့်အပ်သော ဒုတ်သည်၊ တစ်ခါတစ်ရံ အရင်းဖြင့်ကျလိုက်၊ အဖျားဖြင့်ကျလိုက်ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤသို့သည်မှ ထိုသို့၊ ထိုသို့သည်မှ ဤသို့၊ ဘဝစုံဆန် အိုနာသေဘေး ထောင်းထောင်းကြေကာ လှည့်လည်ခဲ့ကြရပေပြီ။
- ၄။ ဇမ္ဗူဒိပ်တစ်ကျွန်းလုံးရှိ မြက်သစ်ရွက် သစ်ခက်တို့ကို၊ စုစည်း တံစို့သီတန် ပြုလျက်၊ ကုန်းသတ္တဝါထက် အလွန်အကျွန်များပြား၊ ရေသတ္တဝါအားလုံးကို သီကုံး
- ၅။ မကုန် နိုင်သကဲ့သို့၊ ဤကားဆင်းရဲအမှန်ပင်တည်းဟု မသိကြသူ ကား များပြားလှချေ၏။

- ၅။ ဤကား ဆင်းရဲအမှန်ပင်တည်းဟု မသိကြကုန်သော ကြောင့် လေယူရာလွင့်ပါသော ဝါဂွမ်းဆိုင်ကဲ့သို့ “ဤ အသျှင်သည် သိသင့်သည်ကို သိယောင်တကား၊ မြင် သင့်သည်ကို မြင်ယောင်တကား” ဟု ထိုအသျှင်တို့ မျက် နှာကို လှည့်လည်မော်ကြည့်ရသော၊ ဘေးကြီးဆိုက်ကြ ရပေသည်။ (နာနာသတ္ထာရ ဥလ္လောကန-ဘေးဆိုးကြီး) ဘာမှန်းမသိလျှင် ညာမှန်းမသိပေ။
- ၆။ ဆင်းရဲအမှန်ကို သိကြကုန်သောကြောင့်၊ မြေပေါ်အ နက် ရှစ်တောင်စိုက်၊ မြေပေါ်အရှိ၊ ရှစ်တောင်အထိ၊ ကျောက်သားတိုင်ကြီး၊ အရပ်ရပ်မှ လေကြမ်းတို့၊ မတုန် မလှုပ်နိုင်သကဲ့သို့၊ “ဤအသျှင်သည် သိယောင်တကား၊ မြင်ယောင်တကား” ဟု ထိုအသျှင်တို့ မျက်နှာလှည့် လည် မော်မကြည့်ရပေပြီ။
- ၇။ လေးမြားအတတ်၊ ကျွမ်းကျင်လှစွာ၊ လိစ္ဆဝီမင်းသား ငယ်သည် သံကောက်ပေါက်-သော့ပေါက်၊ အကျဉ်း မြောင်းဆုံး၊ အကောက်အကွေ အများဆုံး၊ သော့ပေါက် ငယ် အဆင့်ဆင့်၊ တည့်တည့်မတ်မတ်၊ မြားစူးဝင်စေ ခြင်းထက်ပင်။ သားမြီးများအချင်းချင်း-သားမြီးဖျား တစ်ခုမှ တစ်ခုသို့-ယှက်နေခြင်းကို တိကျစွာမြားများ အချင်းချင်း၊ သားမြီးများ တစ်ခုမှတစ်ခုသို့၊ ယှက်နေ ခြင်းကို တိကျစွာ မြားထိမှန်စေခြင်းက၊ ပို၍ပင်ခက်ခဲ၏။

ထိုအခက်ခဲထက်ပင် အရိယာတို့၏ ထူးသော ဉာဏ်အသိ အမြင်ဖြင့် သိမြင်အပ်သော ထူးသော ဆင်းရဲအမှန်ကို သိရှိတော်မူကြကုန်ရန်ကား၊ အခက်အခဲဆုံးဟု မိန့်ဆို တော်မူခဲ့ပါပေ၏။

၈။ မိမိဦးခေါင်း အဝတ်ပုဆိုး- မီးလောင်နေခြင်း ငြိမ်းသတ် ဖို့ထက်၊ ဆင်းရဲအမှန်သိရှိအောင် အားထုတ်ဘို့ ပို၍ အရေးကြီးသည်ဟု မိန့်ဆိုအပ်၏။

၉။ အလွန်တရာမြင့်မား ပဋိဘာနတောင် ချောက်ကမ်းပါး ပြုတ်ကျမည့် အရေးထက်၊ ဆင်းရဲအမှန် မသိရှိသည့် ချောက်ကမ်းပါး ပြုတ်ကျရောက်ရသည်ကား သာလွန်၍ ကြောက်မက်ဖွယ် ဘေးဆိုးကြီးပေတည်း။

၁၀။ တစ်နေ့လျှင် လှံချက်ပေါင်းသုံးရာ နေ့စဉ် နှစ်ပေါင်း တစ်ရာတိုင်တိုင် အထိုးခံက ဆင်းရဲအမှန် တိကျစွာ သိအံ့ ဆိုက အထိုးခံသင့်၏ဟု မိန့်၏။

၁၁။ လောက၌ နေ လ မထွက်သေးသမျှ နေ့ညမထင်သေး၊ လ-လခွဲ ဥတု နှစ်တို့လည်း မထင်ကြသေး။ ထွက်ပေါ်မှ ထင်လာကြသကဲ့သို့၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ မပွင့်သေးသမျှ ဆင်းရဲ အမှန်သိရန် ဉာဏ်အလင်း မဖြစ်ပေါ်သေး။ ပွင့်တော်မူမှ ဆင်းရဲအမှန်ကား- ဤသည်ပင်တည်းဟု ပြောပြသိစေ ဖွင့်လှစ်ဝေဘန် ပေါ်ပေါ်လွင်လွင် ပြုတော်မူပါပေ၏။

- ၁၂။ အိမ်၏အောက်ခြေ စိုးစဉ်းမျှ မပြုလုပ်ပဲ၊ အမိုးတင်အံ့
သောအကြောင်း မရှိနိုင်သကဲ့သို့၊ ဤသည်ပင်-ဆင်းရဲ
အမှန်တည်းဟု မသိကြရပဲ၊ ဆင်းရဲ၏အဆုံး နိဗ္ဗာန်သို့
ရောက်နိုင်သော အကြောင်းသည် စင်စစ် မရှိဟုမိန့်၏။
- ၁၃။ ယင်းတိုက် သျှိုသျှား၊ ထင်ရှူး၊ ရှားရွက်တို့ကို၊ ဖက်ခွက်
ကတော့ပြုလုပ် ရေကို ယူမရသကဲ့သို့၎င်း။ ဖက်လိပ်၊
နားဋ္ဌောင်း၊ လက်ဝတ်တန်ဆာ ပြုလုပ်ပန်ဆင် မဖြစ်နိုင်
သကဲ့သို့၎င်း၊ ဤသည်ပင် ဆင်းရဲအမှန် တိကျစွာမသိရှိပဲ
ဆင်းရဲအဆုံး နိဗ္ဗာန်သို့ မရောက်နိုင်ဟု မိန့်၏။
- ၁၄။ ကြာပဒုမ္မာ၊ မာလောရွက်၊ ခွေးတောက်ရွက်၊ ပေါက်ရွက်
တို့ကို ဖက်ခွက်ကတော့ပြု ရေကိုရယူနိုင်သကဲ့သို့၎င်း။
ဖက်လိပ်၊ နားဋ္ဌောင်း၊ လက်ဝတ်တန်ဆာ ပြုလုပ်ပန်ဆင်
နိုင်သကဲ့သို့၎င်း၊ ဤသည်ပင် ဆင်းရဲအမှန်ပင် သိသော
ကြောင့် ဆင်းရဲအဆုံး နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်၏။
- ၁၅။ မိုးကောင်းကင် ကျောက်သင်ပုန်းပြု၊ ဒုက္ခသစ္စာ ဆင်းရဲ
အမှန် ကုန်စင်အောင် ရေးပြခြင်းငှာ အကွရာ အတိုင်း
အရှည်မရှိ မကုန်နိုင်ရာဟု မိန့်၏။
- ၁၆။ အမြင်မှန်ဟူသည် ဆင်းရဲအမှန် သိသောဉာဏ်အမြင်
ပေတည်း ဟုမိန့်၏။
- ၁၇။ ဆင်းရဲအမှန်သိလျှင် အာသဝေါကုန်၏။ မသိလျှင်
မကုန်ဟုမိန့်၏။

၁၈။ အရှင်ဘုရား သာရိပုတြာ၊ အဘယ်လို့ငှာ ကျင့်သုံးပါ သနည်း၊ ဆင်းရဲအမှန် သိခြင်းအလို့ငှာ ကျင့်သုံး၏ဟု မိန့်၏။

ဒုက္ခကို တိကျစွာ သိတော်မူကြရန်၊ ထိုမျှ- အရေးကြီး ပေသတည်း။ ကြိုးစားတော်မူကြပါသူမြတ်တို့ -

၃၀။ ဆင်းရဲအမှန်တိကျစွာသိရချင်
ဈေးစွာအကျိုးကြီးဝေသည့်။

၁။ ရဟန်းတို့ မုန့်ညင်းစေ့၊ ခုနှစ်ခုစာမျှနှင့်၊ မြင့်မိုရ်တောင် ကို- နှိုင်း ခိုင်း ယှဉ်မရသကဲ့သို့၊ ဟိမဝန္တာတောင်မင်းနှင့် လည်း၊ နှိုင်းယှဉ်မရ၏သို့- ဂင်္ဂါ၊ ယမုံနာ၊ အစီရဝတီ၊ မဟီ သရဖူ၊ မြစ်ကြီးငါးသွယ်၊ စီးဆင်းရာ မဟာသမုဒြာရှိ ရေနှင့် သင်မန်းမြက်ဖျားမှ တစ်စက် နှစ်စက်ရေ နှိုင်းခိုင်းယှဉ်မရ ၏သို့၎င်း၊ လျား နံ စောက် တူညီမျှတဲ့ ယူဇနာ ငါးဆယ်ရှိ ကန်ကြီးထဲမှ ရေနှင့် သင်မန်းမြက်ဖျား ရေစက် နှိုင်းယှဉ် မရသကဲ့သို့၎င်း။

ဒုက္ခဆင်းရဲကား၊ ဤမျှသာတည်း။ ဤထက်အလွန်
အယုတ်မရှိဟု ပိုင်ပိုင်ကြီး သဘာဝကျအောင် သိသော
အရိယာ၏ တပည့်သည်-

သင်မန်းမြက်ဖျားမှ ရေစက်မျှ ဆင်းရဲဒုက္ခကျန်ပြီ။
ဆီးကင်း၊ မုန်ညင်း၊ ပဲနောက်၊ ခုနှစ်စေ့မျှပဲ ဆင်းရဲ ဒုက္ခ
ကျန်ပြီ။

မြင့်မိုရ် မဟာပထဝီ၊ ဟိမဝန္တာမျှကုန်ပြီ။ လျား၊ နံ၊ စောက်
ငါးဆယ်ယူနေမှာ။ ရေအထူမျှ ကုန်ပြီ။ မဟာသမုဒြာ
ရေမျှ ကုန်ပြီဟု မိန့်တော်မူခဲ့ပါပေ၏။

၂။ ငါဘုရား လက်သဲဖျား၊ တင်ထားတဲ့ မြေမုန့်အလား
ဆင်းရဲ ဒုက္ခကျန်ပြီ။ ကမ္ဘာမြေကြီးအမျှ ကုန်ပြီဟု အားရ
နှစ်သိမ့် အောင်မိန့်၏။

၃။ မဟာသမုဒြာ၌ အနှစ်တစ်ရာကြာမှ ပေါ်လာသော
လိပ်ကန်းကြီးသည်၊ လှိုင်းကြမ်းလေထန် မျောချင်တိုင်း
မျောနေသော ထမ်းပိုးပေါက်၌၊ လိပ်ကန်းထမ်းပိုး စွပ်မိ
လျှင် စွပ်မိပေမည်။ လူ့အဖြစ်ပြန်ရရန် မလွယ်ကူချေ။

လူမိုက်သည် အပါယ်လေးပါးသို့၊ တစ်ကြိမ်မျှ ကျလျှင်
လူ့အဖြစ်ပြန်ရရန် မလွယ်ကူချေ။

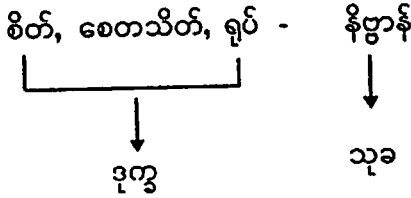
ငါဘုရား လက်သဲဖျား တင်ထားတဲ့မြေမုန့်အလား လူ
အဖြစ်ရသည်ကား နည်းလှ၏။ ကမ္ဘာမြေကြီးမျှ အပါယ်
လေးပါးကျသည်ကား များ၏။

အပါယ်ဘုံ၌ တရားနှင့် အညီကျင့်ခြင်း၊ မျှမျှတတ
ကျင့်ခြင်း၊ မည်သည်မရှိ။ အချင်းချင်းစားခြင်း၊ အားနည်း
သူကို စားခြင်းသာ ရှိ၏။ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုခြင်းမည်
သည်မရှိချေ။

လိပ်ကန်း ထမ်းပိုး စွပ်မိခြင်းသည်ခက်ခဲ၏။ အကြောင်း
ညီညွတ်မှ ဖြစ်၏။

မြတ်ဗုဒ္ဓ အဆုံးအမသာသနာသည် ခက်ခဲ၏။ အကြောင်း
ညီညွတ်မှ ဖြစ်၏။ အို- သူမြတ်၊ ဗုဒ္ဓလည်းပွင့် အဆုံး
အမ သာသနာလည်းရှိ၊ လူအဖြစ်လည်းရ၊ အကြောင်း
ညီညွတ်နေပေပြီ။ ဆင်းရဲအမှန် တိကျစွာ သိရှိဘို့ အခက်
အခဲသာ၊ ဖြေချွတ်ဘို့အချက် မိမိတာဝန်ရှိချေပြီ ဖြေချွတ်
သင့်ပေပြီ။

အရှင်းဆုံးမှာ -

ဖြစ်သဘောသည်- ဒုက္ခ။ မဖြစ်သဘောသည်- သုခ။

ဖြစ်သဘောသည်- စိတ်, စေတသိတ်, ရုပ် ။

မဖြစ်သဘောသည် - နိဗ္ဗာန် ။

သမုတိသစ္စာမှာ - နတ် လူတို့ ချမ်းသာတာ သုခ မှန်တယ်။

သမုတိသစ္စာမှာ - လူ နတ် ဗြဟ္မာတို့ ချမ်းသာတာသုခ မှန်တယ်။

ပရမတ္ထသစ္စာ- နိဗ္ဗာန်ကလွဲရင် အကုန်လုံး- ဒုက္ခချည်းပဲ။

လေးဆယ့်ငါးဝါကာလကြာ ဟောသမျှ ဒုက္ခနဲ့ နိဗ္ဗာန် ကိုသာ မမြင်မြင်အောင် ညွှန်ပြပါပေသည်ဟု ဆိုအပ်ပေသည်။

ရှိရှိသမျှ သဘာဝဓာတ်သားက စိတ်, စေတသိတ်, ရုပ် နိဗ္ဗာန်- လေးခုပဲ။ လိုချင်တာက-နိဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်ကို ရချင် ရောက် ချင်က စိတ်, စေတိသက်, ရုပ် ဖြင့်သာ သွားရ၏။ အခြားတစ်ပါး ဖြင့် မရောက်နိုင် စိတ်, စေတသိတ်, ရုပ်ကို အမှန်ကျသိလျှင် စိတ်, စေတသိတ်, ရုပ်သည် လူသူငါမဟုတ် ဖြစ်လျှင်ပျက်ရ သဘာဝသည်-ဒုက္ခသာ ဟုတ်၏။

စိတ်, စေတသိက်, ရုပ် ဖြစ်ပျက်နှင့်ကင်း၍ လွတ်ရာဘုံ
 ဌာန ဘဝခန္ဓာမည်သည် စိုးစဉ်းအနည်းငယ်မျှပင်မရှိ၊ ယခု
 ရှေး ,နောင်လျှင် သူ - ငါ တို့မှာ-စိတ်,စေတသိက်, ရုပ် သဘာဝ
 ဖြစ်ပျက် အစုမျှသာ ရှိ၏ဟု၊ စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်ကို ကောင်း
 စွာကြေညက် ဉာဏ်အမြင်ထက်ထက် ရှုကြည့်၍၊ ဒုက္ခကိုမြင်ပါ
 လျှင် အလိုရှိအပ်သော နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ရှိနိုင်ပေမည်။

ဒုက္ခကို ရှုမြင်သဖြင့် ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း၊ အဝိဇ္ဇာ တဏှာ
 စသော သမုဒယသစ္စာတို့ ချုပ်ငြိမ်း ပြတ်စဲကွယ်ပျောက်ခြင်း
 သည်၎င်း၊ အကြောင်းချုပ်ငြိမ်း ကွယ်ပျောက် ပြတ်စဲကုန်ဆုံး
 သွားသဖြင့် အကျိုးဝဋ်ဒုက္ခ ခန္ဓာစဉ် ချုပ်သွားခြင်းသည်၎င်း၊
 အရိယာတို့ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်အပ်သော နိရောဓသစ္စာသည်
 နိဗ္ဗာန် မဟုတ်။

ဒုက္ခကို၎င်း ဒုက္ခ၏ ဖြစ်ကြောင်းကို၎င်း၊ အဖန်တလဲလဲ
 ရှုမြင်သော ဝိပဿနာဉာဏ် အရှိန်အဟုန် ရင့်သန်ပြီးဆုံး၍၊
 တစ်ကြိမ် တစ်ခါဘူးမျှ မသိစဘူး မမြင်စဘူးသော အရိယာ
 သစ္စာနိဗ္ဗာန်ကို သိမြင်လိုက်သည်ရှိသော်။ ဝါ။ မဂ်ဉာဏ်ဖြစ်
 ပေါ်လိုက်သည် ရှိသော်။ ဝါ။ မဂ္ဂသစ္စာ ဖြစ်ပေါ်လိုက်သည်နှင့်
 နိရောဓသစ္စာ ဆိုက်။ ဆိုက်က ဒုက္ခအကြောင်း သမုဒယသစ္စာ
 ငြိမ်း။ အကြောင်းသမုဒယငြိမ်းက အကျိုးဒုက္ခသစ္စာ ဆင်းရဲ
 အမှန်တို့လည်း ငြိမ်းကြကုန်၏။

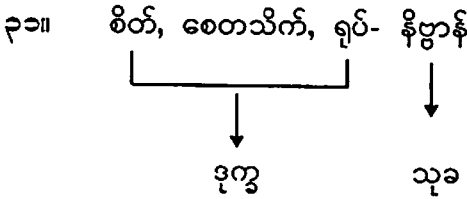
ဆင်းရဲအမှန် ဒုက္ခသစ္စာဖြစ်ပေါ်နေမှ၊ ဝါ။ စိတ်၊စေတသိက်၊ ရုပ်တို့ ဖြစ်ပေါ်နေပါမှ၊ လောကဓာတ်ကြီး လူ နတ် ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါ အရိပ်နိမိတ်ကြီး ပေါ်ထွက်နေနိုင်သည်။

အလင်းရောင်၏ ဖြစ်နေခြင်းသည် ဆီကို၎င်း၊ မီးစာကို၎င်း၊ မီးလျှံကို၎င်း၊ ယင်း-သုံးပါးအပေါင်း အစွဲပြု၍ပေါ်နေ၏။ ဆီ၏ကုန်ခြင်း၊ မီးစာ၏ကုန်ခြင်းကို သိရသဖြင့်၊ မီးလျှံ၏ ခဏမစဲ တစ်ရိပ်ရိပ်ကုန်ခြင်းကို သိအပ်၏။ မီးလျှံငြိမ်းစဲက မီး၏ အရောင်အဘယ်သို့ ရောက်သွားသနည်း။ ငြိမ်းစဲ၍သာ သွားရာ၏။

ဝဋ်ဒုက္ခ ခန္ဓာအစဉ်သည် မီးလျှံနှင့်တူ၏။ ဒုက္ခ၏ အကြောင်းသည် ဆီမီးစာနှင့်တူ၏။ မီးအရောင်သည် လူ နတ် သူ ငါ အရိပ်အရောင်နိမိတ်နှင့် တူ၏။

မီးလျှံဝဋ်ဒုက္ခ ခန္ဓာစဉ် အစဉ်မပြတ် မစဲဖြစ်ပေါ်နေပေမဲ့ - ဒုက္ခ၏အကြောင်း၊ အဝိဇ္ဇာတဏှာစသော ဆီမီးစာကုန်ခြင်းကို ထောက်ဆသိသဖြင့်၊ အကြောင်းတရားမမြဲခြင်းကို ရှုမြင်သိ ရှိသဖြင့်၊ အကျိုးတရားလည်း အဘယ်မှာလျှင်မြဲအံ့နည်းဟု မမမြဲခြင်းအဖန်ဖန် နှိပ်စက်ခံနေရသော ဒုက္ခအစု သံသရာ အယဉ်ကို ရှုမြင်သော ဉာဏ်သည် ဝိပဿနာဉာဏ်။

အရှင်းဆုံးမှာ-

ဖြစ်လျှင် - ဒုက္ခ, မဖြစ်လျှင် - သုခ ။

ဖြစ်သည်- စိတ်, စေတသိက်, ရုပ် ။

မဖြစ်သည်- နိဗ္ဗာန် ။

သမုတိသစ္စာမှာ- နတ် လူ တို့ ချမ်းသာတာ သုခမှန်တယ်။

ပရမတ္ထသစ္စာမှာ - နိဗ္ဗာန်ကလွဲရင် အကုန်လုံး - ဒုက္ခ ချည်းပဲ။

လေးဆယ့်ငါးဝါ ကာလကြာ ဟောသမျှ ဒုက္ခ နဲ့ နိဗ္ဗာန် ကိုသာ မမြင်မြင်အောင်- ညွှန်ပြသည်ဟု ဆိုအပ်ပါပေ၏။

ရှိရှိသမျှ သဘာဝဓါတ်သားက စိတ်,စေတသိက်,ရုပ်, နိဗ္ဗာန်လေးခုပဲ။ နိဗ္ဗာန်ကို ရချင်ရောက်ချင်က စိတ်,စေတသိက်, ရုပ် ဖြင့်သာ ရနိုင်ရောက်နိုင်၏။ စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်ကို အမှန် တိကျသိလျှင်၊ ဖြစ်လျှင်ပျက်ရ- သဘာဝသည် စင်စစ် သုခ မဟုတ် ဒုက္ခ ဖြစ်၏။ စိတ်, စေတသိက်, ရုပ် - ဖြစ်ပျက်နှင့်- လွတ်ကင်းရာ ဘုံဘဝခန္ဓာ ဌာနမည်သည် အနည်းငယ်စိုးစဉ်း မျှမရှိ။

ယခု ရှေး၊ နောင်၊ မိမိ- သူတပါး စကြာဝဠာ ရှိသရွေ့ အကုန်။ စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်၊ ဖြစ်ပျက် ဒုက္ခအစုမျှသာ ရှိ၏။ စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်သည် လူ နတ် သူ ငါမဟုတ်၊ ဒုက္ခသာ ဟုတ်၏ ဟုကောင်းစွာ ကြေညက် ဉာဏ်-မြင်ထက်ထက် ရှုမြင် ပါလျှင်၊ အလိုရှိအပ်သော- နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ရှိနိုင်ပေသည်။

နိဗ္ဗာန်ကို စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်ဖြင့်သာ သွားရ၏။
အခြားတပါးဖြင့် သွားလို့မရ။ အခြားတပါးလည်း မရှိချေ။
၁။ ဥပ္ပါဒေါ- ဒုက္ခံ၊ အနုပ္ပါဒေါ - သုခံ။

၂။ ဥပ္ပါဒေါ- သင်္ခါရာ၊ အနုပ္ပါဒေါ- နိဗ္ဗာန်။(ခု-၉-၅၇)
၃။ ဒုက္ခဇ္ဇေဝ ပညာပေမိ ဒုက္ခဿစနိရောခံ။
(သံ- ၂-၉၇/၅၅၂/မ-၁-၁၉၃)-။

- ၁။ ဥပ္ပါဒေါ- မဖြစ်သဘောသည်၊ ဒုက္ခံ- ဒုက္ခမည်၏။
- ၂။ အနုပ္ပါဒေါ -မဖြစ်သဘောသည်၊ သုခံ- သုခ မည်၏။
- ၃။ ဥပ္ပါဒေါ- ဖြစ်သဘောသည်၊ သင်္ခါရာ- စိတ်၊စေတသိက်၊ ရုပ် ဖြစ်ကုန်၏။
အနုပ္ပါဒေါ- မဖြစ်သဘောသည်၊ နိဗ္ဗာန်- နိဗ္ဗာန်မည်၏။
- ၄။ ဒုက္ခဇ္ဇေဝ- ဒုက္ခကိုသာလျှင် လည်းကောင်း။ ဒုက္ခဿ- ဒုက္ခ၏။ နိရောဓဉ္စ- ချုပ်ငြိမ်းကြောင်း နိဗ္ဗာန်ကိုသာ

လျှင်လည်းကောင်း။ ပညာပေမိ- ယခုဖြစ်စေ ရှေးအခါက ဖြစ်စေ ငါဘုရားသည် သိစေတော်မူ၏။

၃၂။ ဒုက္ခ နှင့် ဒုက္ခသစ္စာ

ဒုက္ခဟူသည် ကိုယ်စိတ်ဆင်းရဲပင်၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာတို့ ပွင့်- ပွင့်၊ မပွင့်- ပွင့် အများသူငါသတ္တဝါတို့သိရှိကြပါသည်။

ဒုက္ခသစ္စာဟူသည်မှာ- ကိုယ်စိတ်ဆင်းရဲခြင်း အလျှင်း မပါမရှိဘဲ၊ ခန္ဓာငါးပါး ဝဋ်ဒုက္ခအစဉ် သံသရာ အယဉ် တစ် လျှင်လျှင် သွင်သွင်ကြီး ဆင်းရဲအမှန်၊ ဒုက္ခသစ္စာ သန့်သန့် သက်သက်ဖြစ်နေခြင်းကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ထုတ်ဖော် ဟောကြား မှ သိရှိကြရပေသည်။

ကာယိက ဒုက္ခဟူသည်- အဟိတ်အကုသလဝိပါက် ဒုက္ခ သဟဂုတ် ကာယဝိညာဏ်စိတ်၌ ယှဉ်သောဝေဒနာသည် ကိုယ်ဆင်းရဲ . . . ။

စေတသိကဒုက္ခဟူသည်- ဒေါသမူဒွေး၌ ယှဉ်သော ဝေဒနာသည် စိတ်ဆင်းရဲ၊ ယင်းဝေဒနာ သုံးခုမှ ကြွင်းကျန် သော ဝေဒနာများနှင့် စိတ်အားလုံး၊ စေတသိက်အားလုံး၊ ရုပ် အားလုံးသည် ဒုက္ခသစ္စာသန့်သန့် ဆင်းရဲအမှန် သက်သက် ဖြစ်နေကြပေသည်။

ကိုယ်စိတ်ဆင်းရဲ အလျင်းမပါမရှိပဲ ဆင်းရဲအမှန် သက်သက်
 မှာ- အားရဝမ်းသာ ပီတိဖြာ သုခဝေဒနာဖြစ်ပွားနေကြသူ။
 ဈာန်ဝင်စားနေကြသူ။ စကြာမန္တာတ်၊ မိဖုရား ရတနာ၊ သိကြား
 ဗြဟ္မာ- စသည့်သူတို့မှာ ကုသိုလ် အစွမ်း ဣဋ္ဌာရုံ ငါးဖြာ
 'ခဲ'စားနေကြရသဖြင့် အသို့လျှင် ကိုယ်စိတ်ဆင်းရဲခြင်း
 ရှိချေအံ့နည်း။

'ခဲ'စား၏ဟူသည် သုခဝေဒနာဖြစ်ပေါ်နေခိုက် 'ခဲ'စားရ
 ၏။ ပျက်ခိုက်မှာ 'ခဲ'စားလို့မရ အဘယ်လျှင် ရနိုင်အံ့နည်း။
 သုခ ဝေဒနာနှင့် တစ်ပြိုင်နက်အတူတစ်ကွ ဖြစ်ကြသော စိတ်၊
 စေတသိက်ဖြစ်တဲ့ ခန္ဓာငါးပါး ဝဋ်ဒုက္ခ အစဉ်၏ ဆင်းရဲအမှန်
 ကိုလည်း၊ အသို့လျှင် ကိုယ်စိတ်ဆင်းရဲဟု ဆိုအံ့နည်း။ ကိုယ်
 စိတ် ဆင်းရဲအလျင်း၊ မပါမရှိပဲ ဆင်းရဲအမှန် ဒုက္ခသစ္စာသန့်
 သန့် ဟောတော်မူခဲ့ပါပေ၏။

သိကြားမင်းကြီးသည် သိကြားမင်းစည်းစိမ်ချမ်းသာ 'ခဲ' စား
 နေ၏ဟု ဆိုကြ၏။ သို့ရာတွင်- သုခဝေဒနာဖြစ်ပေါ်မှ 'ခဲ'စား
 လို့ရ၏။ မဖြစ်ပေါ်ကမရ။ ဖြစ်ပေါ်တိုင်း အစဉ်သဖြင့် ဖြစ်တိုင်း
 ပျက်နေတဲ့ သုခဝေဒနာ ဆင်းရဲအမှန်ဖြစ်နေခြင်းကို သိကြား
 မင်းကြီး မသိရှာချေ၊ ဝိပဿနာပညာကျက်စားသူတို့သာ သိနိုင်
 ပေသည်။

ကိုယ်၏ဆင်းရဲခြင်း၊ စိတ်၏ဆင်းရဲခြင်း၊ အလျင်းမပါ မရှိ
ပဲ၊ စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ် ခန္ဓာငါးပါးတို့ ဆင်းရဲအမှန်ဖြစ်-

နေခြင်းကို ရှုမြင်ဆင်ခြင်နိုင်ကြပါမှသာ ဝိပဿနာ ပညာ
၏ အာရုံဘူမိ - ရှုကွက်မှန်ပေသည်။

၃၃။ **ဒုက္ခ နှင့် ဒုက္ခသစ္စာ နှိုင်းချိန်ချက်**

၁။ ကိုယ်၊စိတ်၊ဆင်းရဲဒုက္ခ။ အကုသိုလ်စိတ်၊စေတသိက်၊
 အဖြစ်များက များများဆင်းရဲ။ နည်းက- နည်းနည်း
 ဆင်းရဲ။ အကုသိုလ်က အကျိုးပေး - ဆင်းရဲ ကာယိက
 ဒုက္ခ။ စေတသိက်က ဒုက္ခခေါ်သည်။
 ကိုယ်၏ ဆင်းရဲ၊ စိတ်၏ဆင်းရဲ-ဒုက္ခကို ပုထုဇဉ် လူ့ပြိန်း
 တို့သိသည့် ဆင်းရဲကို၊ အရိယာတို့လည်း သိကြသည်ကို
 ဒုက္ခလည်း ဟုတ်၏။ ဒုက္ခသစ္စာလည်း ဟုတ်၏ဟု ဟော
 တော်မူခြင်းဖြစ်ပါပေ၏။
 ကိုယ်ဆင်းရဲ၊ နှုနာဝဲစွဲ ယားယံပေါက်ကွဲ စသော ဆင်းရဲ
 သည့် ဆေးကောင်းသမားကောင်းတွေက အကြောင်း
 ညီညွတ်က ပျောက်ကင်း၏။ ချုပ်ကွယ် ငြိမ်းပျောက်၏။
 စိတ်ဆင်းရဲသည် ဝမ်းသာစရာကြုံက ချုပ်ကွယ်ငြိမ်း
 ပျောက်၏။

၂။ ကိုယ်၊ စိတ်ဆင်းရဲ လုံးဝမပါရှိ၊ ခန္ဓာငါးပါး ဝဋ်ဒုက္ခအစဉ် ဆင်းရဲအမှန်ကို ထူးသောတရား ရရှိထားသော အရိယာ တို့၏ထူးသောဉာဏ်ဖြင့်သာ သိရ၏။ အရိယာဖြစ်ချင်သူ ယောဂီတို့ သိရမည့် တရား။ ပုထုဇဉ်လူပြိန်းတို့ အသို့ လျှင် သိနိုင်အံ့နည်း၊ မသိသည်သာ- ဤသည်ကို ဒုက္ခ သစ္စာသာ ဟုတ်၏။ ဒုက္ခကား မဟုတ်ဟု ဟောတော် မူခဲ့ ဖြစ်ပါပေ၏။

ယောဂီရဟန်း သူမြတ်တို့ ရှုမည့် ရှုကွင်း ရှုကွက် ဝိပဿ နာအာရုံဘူမိမှာ- ကိုယ်စိတ်ဆင်းရဲ ဒုက္ခ လုံးဝ မပါမရှိတဲ့ ခန္ဓာငါးပါး ဝဋ်ဒုက္ခ အစဉ်ဆင်းရဲ အမှန် ဒုက္ခသစ္စာ သက်သက်ရှု ကြရပေမည်။

ဝိပဿနာ၏ အာရုံဘူမိ ရှုကွက်မှန်မှ အလိုရှိအပ်သော အပါယ်တံခါး တိကျစွာ ပိတ်မည်၊ ဝဋ်ဒုက္ခချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန် သို့ ရရှိရောက်ရှိနိုင်ပေမည်။ ဝိသာခါ အနာထပိဏ် တို့ကဲ့သို့ ဘုံစဉ်စံလိုက စံနိုင်ကြပေမည်။

အချုပ်မှာ - ကိုယ်၏ဆင်းရဲခြင်း၊ စိတ်၏ ဆင်းရဲ ခြင်း၊ ဒုက္ခနှင့်ကိုယ် စိတ်ဆင်းရဲလုံးဝ မပါမရှိတဲ့ စိတ်၊စေတသိက်၊ရုပ်တို့ လျင်လျင်မြန်မြန် ဖြစ်ပျက် နေတဲ့ ခန္ဓာငါးပါး ဝဋ်ဒုက္ခ အစဉ်ဆင်းရဲ အမှန် ကို ကွဲပြားခြားနားစွာ သိမြင်ဘို့ အရေးကြီးဆုံး အချက်တစ်ချက်ဖြစ်ပေ၏ . . . ။

၃၄။ ရာဇဂြိုဟ်သူဌေးကြီး ဒုက္ခ

သူဌေးကြီး၏ ခေါင်းကိုက်ရောဂါဒုက္ခကား- တိုင်းပြည်ရှိ သမားတော်ကြီးများ နှစ်စုကွဲပြီး တစ်စုက ငါးရက်၊ တစ်စုက ခုနစ်ရက် ကြာလျှင်သေမည်ဟု သိရှိပြောနိုင်ကြသည်။ မကုသ နိုင်ကြချေ-

ထိုစဉ် တက္ကသိုလ်ပြည်မှ ပြန်ရောက်လာသော ဆရာ ဇီဝကအား - ဆရာ ကျွန်ုပ်ရောဂါ ကုသနိုင်ပါက သူဌေးကြီး စည်းစိမ် သားမယား ကျေးကျွန်အကုန်ပေးရုံမက တစ်သက် လုံးလည်း ကျွန်ခံဦးမည်ဟု ကတိဝန်ခံပြောဆို၏။ ထိုမျှ သူဌေးကြီး ဒုက္ခပြင်းထန်၏။ ကိုယ်၊စိတ်ဆင်းရဲ၏။ ထိုမျှဆင်းရဲ ၏-ခန္ဓာငါးပါးကား ထို့ထက်ပင် ဆင်းရဲသေး၏။

ဆရာဇီဝကသည် ခုနစ်ရက်မျှဖြင့် ခေါင်းခွဲ ပိုးနှစ်ကောင် ထုတ် ကုသပေးနိုင်၏။ ပိုးအကြီးမြင်သူများက ငါးရက်၊ အငယ်မြင်သူများက ခုနစ်ရက်၊ ကြာလျှင် သေမည်ဟု ပြောဆို ကြခြင်းပင်ဖြစ်၏။

အရှေ့တိုင်းသား ဆရာဇီဝက - ဘီစီ - ၆၂၃ စော၏။

အနောက်တိုင်းသား ယခုခေတ် ဆရာဝန်တို့၏ ဖခင်ကြီး ဟိပိုကရက်သည်ဘီစီ- ၄၉၀ ရှိ၏။ ဟိပိုကရက်ထက် ဆရာဇီဝကသည် နှစ်ပေါင်းတစ်ရာကျော်စော၏။ ဦး၏။ ဆေးပညာစွမ်းကလည်း ထက်မြတ် စွမ်းလှပေသည်။

ဘုရားရှင်တို့ပွင့်ပွင့် မပွင့်ပွင့်၊ လူပြိန်းသိ၊ ကိုယ်စိတ်ဆင်းရဲဒုက္ခသည် ဝမ်းသာရလျှင်၊ သမားဆေးကောင်းလျှင်၊ အကြောင်းညီညွတ်လျှင်၊ ကုသိုလ်အစဉ်သဖြင့် အကျိုးပေးနေလျှင်၊ ချုပ်ငြိမ်းကွယ်ပျောက် ချမ်းသာခြင်းသို့ ရောက်နိုင်ပေသည်။

လူပြိန်းတို့ မသိမမြင်နိုင်၊ အရိယာတို့သိမြင် အရိယာဖြစ်ချင်သူတို့သည် သိမြင်ရမည့်၊ ကိုယ်စိတ်ဆင်းရဲ မြူမှု မသန်းခန္ဓာငါးပါးအစဉ် ဝဋ်ဆင်းရဲအမှန်သည်၊ ဝမ်းသာဖွယ် ကြုံလည်းမရ၊ သမားကောင်း ကုသလည်းမရ၊ ရွှေငွေ ရတနာ အစုအပုံ- ပုံ လာဘ်ထိုးလည်းမရ။ ဘယ်လူနတ် ဘယ်ဗြဟ္မာ ဘယ်ခန္ဓာ အဖြစ်နှင့်မှ ပုန်းလျှိုးကွယ်ဖျောက်နေလို့လည်း မရ။ မြတ်ဗုဒ္ဓတစ်ဆူ တစ်ဆူပွင့်မှ ဝိပဿနာ မြတ်ပညာဖြင့် ရှုမြင်သိရှိတော်မူကြပါမှသာ ချုပ်ငြိမ်း ကွယ်ပျောက်ချမ်းသာခြင်း အစစ်သို့ ရောက်နိုင်ကြပေသည်။

ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါး ဆင်းရဲခြင်း ဒုက္ခအစုဝေးသည် ထိုမျှ ဆင်းရဲဒုက္ခကြီး၏။ ကိုယ်စိတ်ဆင်းရဲ မြူမှုမသန်း၊ ခန္ဓာ

ငါးပါး အစဉ် ဝဋ်ဆင်းရဲအမှန်နှင့် နှိုင်းချိန်ထောက်ဆကြည့်
လျှင်-

ဒုက္ခထက်ပင် ဒုက္ခသစ္စာကား - ရာထောင်မက မနှိုင်း
ယှဉ်နိုင်အောင်၊ အနှိုင်းမဲ့ အဆင်းရဲဆုံး ကြီးပါပေ၏ဟု မိန့်ကြား
တော်မူခဲ့ပါပေသတည်း။

ဒုက္ခ-ပြု။ ပါဠိတော်များနှင့် အနက်များ။

ဒုက္ခံ ဒုက္ခန္တိ ဘန္တေ ဝုစ္စတိ။

ကတမံနုခေါ ဘန္တေ ဒုက္ခန္တိ။ (သံ- ၂-၁၆၀။ ပဒ- ၁၇၄)

ဘန္တေ-ဘုန်းတော်ခြောက်စုံ တန်ခိုးဂုဏ်တော်နှင့်

ပြည့်စုံတော်မူပါပေသော မြတ်စွာဘုရား၊ ဒုက္ခံ ဒုက္ခန္တိ-ဒုက္ခ-
ဒုက္ခဟု၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်ပါ၏ဘုရား။

ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ ဒုက္ခန္တိ -ဒုက္ခဟူသည်၊ ကတမံ

နုခေါ- အဘယ်ပါနည်း ဘုရား။

ရူပံ - ဒုက္ခံ၊ ဝေဒနာ - ဒုက္ခာ၊ သညာ - ဒုက္ခာ၊

သင်္ခါရာ- ဒုက္ခာ၊ ဝိညာဏံ- ဒုက္ခံ။

ရာဓ -ချစ်သားရာဓရဟန်း၊ ရူပံ - ရူပက္ခန္ဓာသည်၊

ဒုက္ခံ-ဒုက္ခမည်၏။

ဝေဒနာ -ဝေဒနက္ခန္ဓာသည်၊ ဒုက္ခာ-ဒုက္ခမည်၏၊

သညာ - သညာက္ခန္ဓာသည်၊ ဒုက္ခာ- ဒုက္ခမည်၏။ သင်္ခါရာ-

သင်္ခါရကုဏ္ဍာတို့သည်၊ ဒုက္ခာ-ဒုက္ခမည်ကုန်၏၊ ဝိညာဏံ-ဝိညာဏကုဏ္ဍာသည်၊ ဒုက္ခံ- ဒုက္ခမည်၏။

စက္ခု၊ ဘိက္ခဝေ ဒုက္ခံ၊ သောတံ - ဒုက္ခံ၊ ယာနံ-ဒုက္ခံ၊ ဇိဝှာ-ဒုက္ခာ၊ ကာယော- ဒုက္ခော၊ မနော- ဒုက္ခော။

(သံ - ၂ - ၂၃၇)

ရူပါ ဘိက္ခဝေ ဒုက္ခာ၊ သဒ္ဓါ၊ ဂန္ဓာ၊ ရသာ၊ ဖေါဋ္ဌာဗ္ဗာ ဓမ္မာဒုက္ခါ။

ဘိက္ခဝေ- အိုရဟန်းတို့၊ စက္ခု- စက္ခုပသာဒ အကြည်သည်၊ ဒုက္ခံ- ဒုက္ခမည်၏။

သောတံ-သောတပသာဒ အကြည်ရုပ်သည်၊ ဒုက္ခံ- ဒုက္ခမည်၏။

ယာနံ- ယာနပသာဒ အကြည်ရုပ်သည်၊ ဒုက္ခံ- ဒုက္ခမည်၏။

ဇိဝှာ- ဇိဝှာပသာဒ အကြည်ရုပ်သည်၊ ဒုက္ခာ- ဒုက္ခမည်၏။

ကာယော- ကာယပသာဒ အကြည်ရုပ်သည်၊ ဒုက္ခော- ဒုက္ခမည်၏။

မနော-စိတ်ဘဝင်မနော အကြည်ဓါတ်သည်၊ ဒုက္ခော- ဒုက္ခမည်ကုန်၏။

ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့၊ ရူပါ- အဆင်းဓါတ် ရူပါရုံတို့သည်၊ ဒုက္ခာ- ဒုက္ခမည်ကုန်၏။ သဒ္ဓါ- အသံဓါတ် သဒ္ဓါရုံတို့သည်၊ ဂန္ဓာ- အနံ့ဓါတ်တို့သည်၊ ရသာ - အရသာဓာတ်တို့သည်၊ ဖောဋ္ဌာဗ္ဗာ- အတွေ့ အထိ ဓါတ်တို့သည်။

ဓမ္မာ-စိတ်ဘွင်၌ ထင်ပေါ် အကြံအစီ မှန်သမျှတို့သည်။ ဒုက္ခော-ဒုက္ခမည်ကုန်၏။

ဒုက္ခဟူသည် လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါပညတ်ကို ဟောတော်မူသည်မဟုတ်။ ဓန္ဒာငါးပါးနှင့် တကွ မျက်စိ၊ နား၊ နှာလျှာ၊ ကိုယ်၊ စိတ်အခံ (၆)ပါးမည် အကြည်မှန်၌ အဆင်း၊ အနဲ့ စသည့် ခြောက်ဖြာအာရုံတို့ကို ဒုက္ခ - ဟု ဟောတော်မူခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ကာယိကဒုက္ခ၊ စေတသိကဒုက္ခ- ဖြူပျံ့တော်နှင့် အနက်

ကတမဉ္စ ဘိက္ခဝေ ဒုက္ခံ။
ယံ ခေါ ဘိက္ခဝေ ကာယိကံဒုက္ခံ။
ကာယိကံ အသာတံ ကာယသမ္ပဿင်္ဂံ။
ဒုက္ခံ အသာတံ ဝေဒယိတံ။
ဣဒံ ဝုစ္စတိ ဘိက္ခဝေ ဒုက္ခံ။ (မ- ၁၊ ၁၊ ၃)
ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့၊ ဒုက္ခံ- ကိုယ်၏ဆင်းရဲခြင်းသည်။

ကတမဉ္စ- အဘယ်နည်းဟူ မူကား. . .

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ကာယိကံ-ကာယပသာဒ၌ မှီ သော။
ယံဒုက္ခံ- အကြင်ဆင်းရဲခြင်းသည်၊ ကာယိကံ-ကာယပသာဒ
၌ မှီသော၊ ယံအသာတံ - အကြင် မသာယာခြင်းသည်

ကာယသမ္ပဿင်္ဂ- ကာယပသာဒ၌ မှီသော ဖဿကြောင့် ဖြစ်
သော။ ဒုက္ခ- ဆင်းရဲသော၊ အသာတံ- မသာယာ အပ်သော၊
ယံဝေဒယိတံ- အကြင်ဝေဒနာသည်၊ အတ္ထိ- ရှိ၏။

ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့သည်၊ ဣဒံ- ဤတရားကို၊ ဒုက္ခံ -
ကိုယ်၏ ဆင်းရဲခြင်းဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏။

ကတမဉ္စ ဘိက္ခဝေ ဒေါမနဿံ။

ယံခေါ ဘိက္ခဝေ စေတသိကံဒုက္ခံ။

စေတသိကံ အသာတံ မနောသမ္ပဿင်္ဂ။

ဒုက္ခံ အသာတံ ဝေဒယိတံ ဣဒံ ဝုစ္စတိ ဘိက္ခဝေ
ဒေါမနဿံ။ (ဒီ - ၃)

ဘိက္ခဝေ - ရဟန်းတို့၊ ဒေါမနဿံ-နှလုံးမသာယာခြင်း
သည်၊ ကတမဉ္စ- အဘယ်နည်းဟူမူကား -

ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့၊ စေတသိကံ- စိတ်၌မှီသော၊
ယံဒုက္ခံ- အကြင်ဆင်းရဲခြင်းသည်၊ စေတသိကံ-စိတ်၌မှီသော၊
ယံအသာတံ- အကြင်မသာယာခြင်းသည်၊ မနောသမ္ပဿင်္ဂ-
စိတ်၌ မှီသော ဖဿကြောင့်ဖြစ်သော၊ ဒုက္ခံ- ဆင်းရဲသည်။
အသာတံ-မသာယာအပ်သော၊ ယံဝေဒယိတံ- အကြင်ခံစား
ခြင်း ဝေဒနာသည်၊ အတ္ထိ- ရှိ၏။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဣဒံ-ဤတရားကို၊ ဒေါမနဿံ-
နှလုံးမသာယာခြင်း ဆင်းရဲဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏။

ရဟန်းတို့ ကာယပသာဒ ကိုယ်အကြည်ခါတ်မှန်
 ကိုမှီ၍ တွေ့ထိခြင်းကြောင့် ထိသိစိတ် နှင့် တကွ ဖြစ်သော
 မသာယာအပ်သော ခံစားခြင်း ဝေဒနာစေတသိက်သည်
 ကိုယ်၏ ဆင်းရဲခြင်းဖြစ်သည်။

မနောဘဝင် စိတ်အကြည်မှန်မှီ၍၊ တွေ့ထိခြင်း
 ကြောင့် ကြံသိစိတ် နှင့် တကွ မသာယာအပ်သော နှလုံး
 မသာယာခြင်း၊ ခံစားသော ဝေဒနာ စေတသိက်သည် စိတ်
 ဆင်းရဲခြင်းဖြစ်သည်ဟု ငါဘုရားမိန့်၏။

ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း စိတ်၏ ဆင်းရဲခြင်း
 အသျှင်းမပါမရှိဘဲ ဆင်းရဲအမှန်- ပြု
 ပါဠိတော် နှင့် အနက်

ဒုက္ခသစ္စံ ဒုက္ခန္တိ၊
 ကာယိကံ ဒုက္ခံ စေတသိက်ကံဒုက္ခံ၊
 ထပေတွာ အဝသေသံ ဒုက္ခသစ္စံ နဒုက္ခံ၊
 ကာယိကံဒုက္ခံ စေတသိက်ဒုက္ခံ၊
 ဒုက္ခသစ္စဉ္စေဝ ဒုက္ခဉ္စ။ (သစ္စာယမိုက် - ၂၀၈)

ဒုက္ခသစ္စံ- ဒုက္ခသစ္စာမည်၏။ ဒုက္ခံ - ဒုက္ခမည်သလော။
 ဣတိပုစ္ဆာယံ- ဤသို့သော အမေးတော်သည်။ သတိ ရှိသော်-
 ကာယိကံဒုက္ခံ- ကိုယ်၏ဆင်းရဲခြင်း- ဒုက္ခကို၊ စေတသိကံ
 ဒုက္ခံ-စိတ်၏ ဆင်းရဲခြင်းဒုက္ခကို၊ ထပေတွာ- ချန်ထား၍။
 အဝသေသံ- ကြွင်းကျန်သော စိတ်၊ စေတသိကံ၊ ရုပ်၊ ခန္ဓာငါးပါး
 အပေါင်းသည်။ ဝါ။ စိတ်တစ်ခု ယုတ်ကိုးဆယ် ဒုက္ခသဟဂုတ်
 ကာယဝိညာဏ်၌၊ ယှဉ်သော ဝေဒနာ နှင့် ဒေါသမူဒွေး၌ ယှဉ်
 သော ဝေဒနာကြင်သော စေတသိကံ ဒွေးပညာသရုပ်၊ အဋ္ဌ
 ဝီသ - သည်။ ဒုက္ခသစ္စံ- ဒုက္ခသစ္စာမည်၏။ နဒုက္ခံ- ဒုက္ခမ
 မည်။

ကာယိကံဒုက္ခံ- ကာယိကဒုက္ခသည်။ စေတသိကံ ဒုက္ခံ-
 စေတသိကဒုက္ခသည်။ ဒုက္ခသစ္စဉ္စေဝ - ဒုက္ခသစ္စလည်း မည်
 ၏။ ဒုက္ခဉ္စ - ဒုက္ခလည်းမည်၏။

၁။ နတ္ထိ ခန္ဓသမာ ဒုက္ခာ။
 (ဓမ္မပဒ- သုခဝဂ်- အပိုဒ်- ၂၂)

၂။ ဒုက္ခမေဝဟိသမ္ဘောတိ။
 ဒုက္ခံ တိဋ္ဌတိ ဝေတိစ။ (သံ-၁-၁၃၇)

၃။ ဒုက္ခမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။
 ဒုက္ခံ နိရုဇ္ဈမာနံ နိရုဇ္ဈတိ။ (သံ -၁-၂၅၇/၈)

၁။ ခန္ဓာသမာ- ခန္ဓာ နှင့် တူသော၊ ဒုက္ခာ- ဒုက္ခမည်သည်၊
နတ္ထိ- မရှိ။

၂။ ဟိ- မှန်၏။ ဒုက္ခမေဝ- ဒုက္ခသည်သာလျှင်။ သမ္ဘောတိ-
ဖြစ်ပေါ်၏။

ဒုက္ခံ - စိတ် စေရုပ်- ဒုက္ခသည်သာလျှင်။ တိဋ္ဌတိစ-
တည်လည်း တည်၏။ ဝေတိစ- ပျက်လည်း ပျက်၏။

၃။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ- ဖြစ်သည်ရှိသော်။ ဒုက္ခမေဝ- ဒုက္ခအစုသည်
သာ။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ- ဖြစ်၏။ နိရုဇ္ဈမာနံ- ချုပ်ငြိမ်းသည်ရှိသော်။
ဒုက္ခမေဝ- ဒုက္ခအစု- စိတ် စေတသိက် ရုပ်သည်သာလျှင်
နိရုဇ္ဈတိ- ချုပ်ငြိမ်း၏။

ဒုက္ခသစ္စာ + ပြု - ပါဠိတော်များနှင့် အနက်များ

ကတမဉ္စ ဘိက္ခဝေ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ။

ဇာတိပိ- ဒုက္ခာ ဇရာပိ - ဒုက္ခာ မရဏမ္ပိ-ဒုက္ခ

သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒေါနဿု ပါယာသာပိ- ဒုက္ခာ

အပ္ပိယေဟိ သမ္ပယောဂေါ- ဒုက္ခော

ပိယေဟိ ဝိပ္ပယောဂေါ- ဒုက္ခော

ယမ္ပိစ္ဆံ နလဘတိ တမ္ပိ- ဒုက္ခံ

သံခိတ္တေန ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာ။ (သံ - ၃)

ဘိက္ခုဝေ- ရဟန်းတို့၊ ဒုက္ခံ- ဒုက္ခဖြစ်သော၊ အရိယ
သစ္စံ- အရိယသစ္စာသည်၊ ကတမဉ္စ- အဘယ်နည်း။

ဇာတိပိ- ပဋိသန္ဓေနေခြင်းသည်လည်း၊ ဒုက္ခာ- ဆင်းရဲ
ကြောင်းဖြစ်၏။

ဇရာပိ- ဆိုးရွားဟောင်းမြေ့ အိုမင်းမှည့်ပျော် ရင့်ရော်
ခြင်းသည်လည်း၊ ဒုက္ခာ- ဒုက္ခမည်၏။ မရဏဗ္ဗိ- စုတိပြတ်
ကြွေ သေလွန်ခြင်းသည်လည်း၊ ဒုက္ခံ- ဒုက္ခမည်၏။ သောက
ပရိဒေဝ ဒုက္ခဒေါမနဿုပါယာသာပိ-စိုးရိမ်ခြင်း၊ ငိုကြွေးမြည်
တမ်းခြင်း၊ ကိုယ်၏ ဆင်းရဲခြင်း၊ နှလုံးမသာယာခြင်း၊ စိတ်၏
လွန်စွာ ပင်ပန်းခြင်းတို့သည်လည်း၊ ဒုက္ခာ- ဒုက္ခ မည်ကုန်၏။

အပ္ပိယေဟိ- မချစ်အပ်ကုန်သော သတ္တဝါ သင်္ခါရတို့
နှင့်၊ သမ္ပယောဂေါ- တကွတွေ့ကြုံ၊ ပေါင်းဆုံခြင်းသည်၊ ဒုက္ခော-
ဆင်းရဲ၏။

ပိယေဟိ- ချစ်အပ်ကုန်သော အာရုံသင်္ခါရသတ္တဝါတို့
နှင့်၊ ဝိပွယောဂေါ- ကွေကွင်း ကင်းကွာခြင်းသည်၊ ဒုက္ခော-
ဆင်းရဲ၏။

ယမ္ပိယေနပိဓမ္မေန- အကြင်မဂ်ကို ပွားစေခြင်းမှ
တစ်ပါးသော တောင့်တခြင်းဟူသော အကြောင်းဖြင့်လည်း၊
အလဗ္ဘနေယျဝတ္ထု- ပဋိသန္ဓေနေခြင်းသဘော၏။ မရှိခြင်း

စသော မရအပ်သော ဝတ္ထုကို၊ ကုသိုလ် ကုသိုလ်- တောင့်တ
သောသူသည်၊ နလဘတိ- မရ ။ တမ္ဗိကုသိုလ်-ထိုမဂ်ကို ပွားစေ
ခြင်းမှ တစ်ပါးသော အကြောင်းဖြင့် မရအပ်သော ဝတ္ထုကို
တောင့်တခြင်းသည်လည်း၊ ဒုက္ခ- ဆင်းရဲ၏။

သံခိတ္တေန- အကျဉ်းအားဖြင့်၊ ပဉ္စ- ငါးပါးကုန်သော၊
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ- ဥပါဒါန်၏ အာရုံဖြစ်ကုန်သော ခန္ဓာတို့သည်၊
ဒုက္ခာ- ဆင်းရဲကုန်၏။

ရဟန်းတို့ အရိယာတို့သစ္စာ - အမှန်ဆင်းရဲဟူသည်မှာ
ပဋိသန္ဓေ - နာမက္ခန္ဓာကမ္မဇရုပ် မှစ၍ စုတိတိုင်အောင် ခန္ဓာ
ငါးပါးအလုံးစုံပင်တည်းဟု မိန့်တော်မူခဲ့၏။

မျက်စိ၊ နား၊ နှာစသည် နာမ်ရုပ် ခန္ဓာသည် ဒုက္ခ
သာဖြစ်၍ ဒုက္ခများစွာ ဖြစ်ကြရ၏ဟု ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ
ဟောတော်မူသည်မှာ-

ဧဝံ ဒိဃရတ္ထံ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ဒုက္ခ ပစ္စနုဘူတံ။
တိဗ္ဗံ ပစ္စနုဘူတံ ဗျသနံ ပစ္စနုဘူတံ ကဋသိ ဝမိတာ။
(သံ -၁- ၃၈၇-၃၈၉-ထိ- ၂၃- ကြိမ်)

ဘိက္ခဝေ-ဒုက္ခအမှန် ရှုဉာဏ်ကိုပွား အို-ရဟန်း အများ
 တို့၊ ဒီဃရတ္တံ- ရှည်ကြာလှစွာ ကမ္ဘာသင်္ချေ မရေတွက်နိုင်အောင်
 ညဉ့် နေ့ ရက် လ ရှိသမျှကာလပတ်လုံး။ ဝေါ- သင်ရဟန်း တို့
 အား ဒုက္ခံ နေ့တိုင်း ညတိုင်း ဖြစ်ဆင်းရဲ ပျက်ဆင်းရဲကို၊ ပစ္စ
 နုဘူတံ- ခံစားခဲ့ရဘူးလှလေပြီ။ တိဗ္ဗံ- ထက်ထက် မြက်မြက်
 အသက်ပါအောင် နာကျင် ဆင်းရဲခြင်းကို၊ ပစ္စနုဘူတံ- တွေရ
 ကြုံရ ခံခဲ့ရဘူးလေပြီ။ ဗျသနံ- ဆွေမျိုး စည်းစိမ် သေကြေပျက်စီး
 များလှထွေထွေ ဆင်းရဲခြင်း ဒုက္ခကို၊ ပစ္စနုဘူတံ- တွေ့ဘူး ကြုံဘူး
 ခံခဲ့ရဘူးလှလေပြီ။ ကဋသိ- ဖြစ်ရာဘဝဘုံဌာန၌ ဖြစ်လျှင်ပျက်ရ
 သေကြေရသော၊ သင်္ချိုင်း သုဿာန်ကြီးသည်၊ ဝမီတာ- များစွာ
 ဘဝ သေဘူးလှ၍ တိုးပွား ဖြစ်ထွန်းခဲ့ဘူး လှလေပြီ။

အလမေဝ သဗ္ဗသင်္ခါရေသု နိဗ္ဗိန္ဒိတုံ။

အလံဝိရိန္ဒိတုံ အလံ ဝိမုစ္စိတုံ။

(သံ-၁-၃၈၇-၃၈၉ = ၂၃= ကြိမ်/ ဒီ-၃-၁၆၁)

ဘိက္ခဝေ- ဒုက္ခဝဋ်ဘေး လွတ်လိုရေးကို မျှော်တွေး
 ရှုငြား အို ရဟန်းများတို့။ သဗ္ဗသင်္ခါရေသု- အလုံးစုံသော
 ဒုက္ခတို့၌။ ဝါ- ခပ်သိမ်းသော ဖြစ်လျှင်မုချ ပျက်ကြကုန်
 သော စိတ်, စေတသိက်, ရုပ် တို့၌၊ နိဗ္ဗိန္ဒိတုံ- ရွံ့မုန်းငြီးငွေ့ကြ
 ခြင်းငှာ၊ အလမေဝ- အသင့်ကြီး သင့်ကြပေပြီ။ ဝိရိန္ဒိတုံ- ရွံ့ရှာ

စိတ်ပျက် မစုံမက်ပဲ နှစ်သက်ခင်တွယ် မရှိခြင်းငှာ၊ အလမေဝ-
သင့်သမျှ- ကြာမြင့်စွာကပင်- အသင့်ပင် သိသင့်လှပေသည်။
ဝိမုစ္စိတုံ- ခပ်သိမ်းဥသယုံ အလုံးစုံ ဖြစ်ပျက်နေကြ စိတ်၊ စေ
တသိက်၊ ရုပ်၊ ဒုက္ခတွေ့မှ လွတ်မြောက်အောင် ရှာကြံ၍ နိဗ္ဗာန်
ပေါက် ရောက်ခြင်းငှာ၊ အလမေဝ- အလွန်ပင် သင့်မြတ်လှ
ပေတော့သည်တကား။

မျက်စိ၊ နား၊ နှာ စသည့် စိတ်၊ စေတိသက်၊ ရုပ်၊
သည် = ဖြစ် ပျက် ဒုက္ခ။
မျက်စိ၊ နား၊ နှာ စသည့် စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ် မရှိတဲ့
နိဗ္ဗာန်သည် = မဖြစ် မပျက် သုခ။

၃၅။ ဒုက္ခ နှင့် နိဗ္ဗာန်

၁။ ရဟန်းတို့ ငါဘုရားသည် ရှေးအခါ၌ လည်းကောင်း၊
ယခုအခါ၌ လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခကို သာလျှင်လည်းကောင်း၊
ဒုက္ခ၏ ချုပ်ငြိမ်းကြောင်း နိဗ္ဗာန်ကို သာလျှင်လည်းကောင်း၊
သိစေတော်မူ၏။ ဟောကြားတော်မူ၏ဟု မိန့်တော်မူ၏။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် အမြိုက်တရား နာယူသူများ၏ အလို (အဇ္ဈာသယ) အလိုက် ရှုမြင်တော်မူ၍၊ တိုတို ရှည်ရှည် အကျဉ်း အကျယ် နည်းမျိုးစုံခြယ်ကာ (၄၅) ဝါ ကာလ ပတ်လုံး ဟောကြားတော်မူအပ်သော နိကာယ်ငါးရပ်၊ ပိဋကတ် သုံးသွယ်သည် ဒုက္ခ နှင့် နိဗ္ဗာန်ကို မမြင်-မြင် အောင် ညွှန်ပြနေတော်မူခြင်းပင် တည်းဟုသိအပ်ပေ သည်။

ခပ်သိမ်းဥသယုံ အလုံးစုံ ရှိရှိသမျှ နိဗ္ဗာန်ကလွဲလျှင်၊ ဒုက္ခသာ ရှိ၏။ ဒုက္ခမှတစ်ပါး နိဗ္ဗာန်သာ ရှိ၏။

ဤစာကို ရေးသူသည် လည်းကောင်း၊ ဖတ်သူသည် လည်းကောင်း ဒုက္ခသာဖြစ်၏။ ထိုမျှမက နတ်လူများစွာ သတ္တဝါအနန္တ လောကဓါတ်အဝန်း စကြာဝဠာ ရှိသမျှ သည် နိဗ္ဗာန် ဓာတ်ဘက်တည်း၌ မရှိ။ ဒုက္ခ အစုအဝေး ဘက်၌သာ တည်ရှိပေ၏ဟု နိဗ္ဗာန်လိုချင်သူသည် စွဲမြဲစွာ အာရုံသတိ အစဉ် ရှိနေရပေမည်။

- ၂။ အကြင်အရာ၌ နာမ်ရုပ်တရား ဖြစ်၏။
ထိုအရာ၌ နတ်လူ လောက တည်ရှိ၏ဟု မိန့်၏။
- ၃။ လူအပေါင်းသည် အဘယ်၌ တည်ပါသနည်း။
လူအပေါင်းသည် ဒုက္ခ၌တည်၏ဟု မိန့်တော်မူ၏။

သူမြတ်သည် ရှေးဦးစွာ ဒုက္ခကို မြင်အောင် ကြည့်ရာ၏။
ဒုက္ခကို အစွမ်းကုန်မြင်လျှင် - နိဗ္ဗာန်ကို ဆိုက်တော့ သည်သာ
ဖြစ်ပေသည်။

၁။ ဒုက္ခဥစ္စေဝ ပညာပေမိ ဒုက္ခဿစနိရောဓန္တိ။

(သံ-၂-၉၇/ ၅၅၂/မ-၁-၁၉၃)

၂။ ယတ္ထ ခေါ သမိဒ္ဓိ အတ္တိ ဓမ္မာ။

အတ္တိ တတ္ထ လောကာဝါ။

လောကပညတ္တိဝါ။ (သံ-၂-၂၆၇)

၃။ ကိသ္မိ လောကော ပတိဋ္ဌိတော

ဒုက္ခေ လောကော ပတိဋ္ဌိတော။ (သံ-၃၇)

၃၆ ၊ ကုသလာဓမ္မာ - အကုသလာဓမ္မာ - အဗျာကတာဓမ္မာ

ရှင်တော်မြတ်ဘုရား သုမေဓာရှင်ရသေ့ အလောင်းမတော်
ဘဝမှသည်၊ ဂေါတမ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား ဖြစ်သည့်တိုင်အောင်
လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာပေါင်း တစ်သိန်းမျှ ကာလပတ်လုံး

မြင်နိုင်သော ဉာဏ်အမြင်တို့ကို သန့်ရှင်းထက်မြက်စေရန် အလေ့အကျင့်ပြု၊ သွေးအပ်သဖြင့် အလုံးစုံ အကုန် သိမြင်နိုင်သော ဉာဏ်အမြင်ဖြင့် ခပ်သိမ်းများစွာ အကုန် အစင် သိမြင် တွေ့ရှိတော်မူလိုက်သော ဓမ္မသဘာဝသည် အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်-

ကုသလာဓမ္မာ- အကုသလာဓမ္မာ - အဗျာကတာဓမ္မာ။

ဤမျှသာတည်းဟု အဘိဓမ္မာ ခုနှစ်ကျမ်းတို့တွင် ထိပ်ဆုံးကျမ်း ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ထိပ်ဆုံး၌ မိန့်တော်မူ၏။ ထိုသုံးမျိုးသော- ဓမ္မာကို၊ ရှိရှိသမျှ လောကဓာတ် အလုံး၌ ဖြစ်ကြပျက်ကြ ကြောင်းကျိုးရှိကြသော ဓမ္မတို့က တစ်စုတစ်စုံ။ မဖြစ်မပျက် ဓာတ်သဘာဝကတစ်မျိုး၊ ဓာတ်သားသဘာဝမရှိ၊ မဖြစ်မပျက် မရှိ၊ ပညတ်သဘာဝ ဤသို့ စသည်များလှ ခပ်သိမ်းသော ဓမ္မ- တို့ကို ဉာဏ်မြင်ဥသည့် အလုံးစုံ အကျယ်ပြန့်၍ ထုတ်ဖော်ဟောကြားတော်မူလိုက်သောအခါ။ ဓမ္မသင်္ဂဏီ၊ဝိဘင်း၊ဓာတုကထာ၊ ပုဂ္ဂလပညတ်၊ ကထာဝတ္ထု၊ ယမိုက်၊ ပဋ္ဌာန်း အားဖြင့်၊ အနန္တနယ- ကြီးကျယ်သော ဒေသနာတော်ကြီးဖြစ်ချေသည်။

ဤ၌ အမြွက်မျှ သိအပ်သည်မှာ -

ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ လူ နတ် ဗြဟ္မာလုံးဝ မပါမရှိ။ ဖြစ်ပျက်မျှဟု အစုံပြုတော့သည်ကား - ယမိုက်ကျမ်း။ ဖြစ်ပျက်အစုသည်

တန်ခိုးရှင် ဖန်ဆင်းသည်မဟုတ်၊ အကြောင်း အကျိုးမျှသာပဲဟု ထန်ကုန်အောင် တန်းကုန်အောင် ဟောဖော်ပြသည်မှာ ပဋ္ဌာန်း ကျမ်းကြီး ဖြစ်တော်မူပါပေသတည်း။

၁။ ကုသလာဓမ္မာ ဟူသည်မှာ-

ကုသိုလ်စိတ်-၂၁၊ စေတသိတ်-၃၈ ဖြစ်ကြသော ခံစား၊ မှတ်သား၊ ပြုပြင်အပ်ငြား၊ သိငြားအစု ဤလေးခုကား ခန္ဓာ ဖြစ်သည်။

၂။ အကုသလာဓမ္မာဟူသည်ကား-

အကုသိုလ်စိတ်-၁၂၊ စေတသိတ် -၂၇ ဖြစ်သော ခံစားမှု တစ်စု ,မှတ်သားမှု တစ်စု, ပြုပြင်မှု တစ်စု, သိမှု တစ်စု, အစုခန္ဓာ ဖြစ်သည်။

၃။ အဗျာကတာဓမ္မာဟူသည်မှာ-

ဝိပါတ်စိတ်-၃၆၊ ကြိယာစိတ်-၂၀၊ ရုပ်-၂၈ နိဗ္ဗာန်ဖြစ် သော ဖောက်ပြန်တတ်ငြား ရုပ်အစုတစ်ခုနှင့်၊ အာရုံ သိစရာ ညွတ်သိတတ်ငြား နာမ်အစုလေးစု၊ ခန္ဓာငါးပါးနှင့် ထိုမှ တစ်ခြား နိဗ္ဗာန်ဖြစ်၏။

၁။ ကုသလာ အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကလက္ခဏာ။

အပြစ်မရှိခြင်း၊ ကောင်းသောအကျိုးကိုပေးခြင်း၊ လက္ခဏာ ရှိကုန်သော။

၂။ အကုသလာ သာဝဇ္ဇဒုက္ခဝိပါက လက္ခဏာ။

အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်ခြင်း၊ မကောင်းသော အကျိုးကိုပေး
ခြင်း လက္ခဏာရှိကုန်သော။

၃။ အဗျာကတာ၊ ကုသလာ ကုသလ ဘာဝေန အက
ထိကာ အညာဘာဝေနတထိတာ။

ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဖြစ်အားဖြင့်ကား မဟောကြား
အပ်ကုန်၊ တစ်ပါးသော အဖြစ်အားဖြင့်သာ ဟော
ကြား အပ်ကုန်သော။

ဓမ္မ နိသတ္တ၊ နိဇီဝ ဓမ္မ သဘာဝ။

သတ္တလည်း မဟုတ်၊ ဇီဝလည်းမဟုတ်ကုန်သော
သဘော တရားတို့သည်၊ သံဝိဇ္ဇန္တိ- ထင်ရှားရှိကုန်၏။
ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည် ဘုရားမဖြစ်မှီ ရှေ့အဘိုး
တို့၌ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့ဖြင့် ရောထွေး
ယှက်တင်နေသော လောကကြီး၌၊ ကျေနပ်အားရခြင်း
ရှိတော်မမူ၍၊ လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာပေါင်း တစ်သိန်း
ကာလပတ်လုံး ရှာဖွေတော်မူရာ၊ လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊
ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ အကောင်အထည် လုံးဝမပါ မရှိတဲ့၊
ဓမ္မသဘာဝ သက်သက် ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ အဗျာ
ကတာ တရားသုံးမျိုး အကျဉ်းအကျယ် ဘုရားအဖြစ်သို့

ရောက်ရှိတော်မူသောအခါ ဉာဏ်အမြင်ဖြင့် သိမြင်လိုက်
ရာ ဤသည်ပင်တည်းဟု သွားတွေ့တော်မူလိုက်ပေတော့
၏။

၃၇။ ရူပဓာတ် - အရူပဓာတ် - နိရောဓဓာတ်

ရဟန်းတို့ ဓာတ်တို့သည် ဤသုံးမျိုးတို့ပေတည်း။

အဘယ်သုံးမျိုးတို့နည်းဟူမူ-

ရူပဓာတ်, အရူပဓာတ်, နိရောဓဓာတ် ဤသုံးမျိုးတို့တည်း။

ရူပဓာတ်သည် = ရုပ်ဓာတ်။

အရူပဓာတ်သည် = နာမ်ဓာတ်။

နိရောဓဓာတ်သည် = နိဗ္ဗာန်။

နာမ်ဓာတ်သည် ဖြစ်ပျက်အာရုံ ညွတ်သိတတ်သော
သဘာဝဓာတ်၊ စင်ကြယ်ကောင်းမြတ်သော ဓာတ်တို့ ဖြစ်ပေါ်
လာလျှင် မဖြစ်မပျက် နိဗ္ဗာနဓာတ်၊ မိမိသို့ ညွတ်စေတတ်သော
သဘာဝဓာတ် နှစ်မျိုးရှိ၏။ ဖောက်ပြန်ပျက်စီး ရုပ်ဓာတ်နှင့် ဖြစ်
ပျက်အာရုံ ညွတ်သိ နာမ်ဓာတ်၊ နှစ်ခုသည် အကြောင်းမကင်းဘဲ

ဖြစ်ချည် ပျက်ချည်ဖြင့် အစဉ်သဖြင့် ဖြစ်ပျက်နေကြသော အချည်းအနီး စက်ဆုပ်ဖွယ် ဒုက္ခအစု အဝေးကြီးက တစ်စု တစ်ပုံ ဤသည်ပင် လောကကြီးဖြစ်သည်။

ထိုမှ တစ်သီးတစ်ခြား စင်ကြယ်ကောင်းမြတ် ကုသိုလ် ဓာတ် ဖြစ်ပေါ်လာပါက မိမိသို့ ညွတ်စေတတ်သော၊ ဒုက္ခမှ ထွက် ပေါက်- နိဗ္ဗာန်ဓာတ်ကြီး ရှိပေသည်။ နိဗ္ဗာန်မှလွဲလျှင် ဒုက္ခ၊ ဒုက္ခ မှလွဲလျှင် နိဗ္ဗာန်။ အချုပ် ဤမျှသာတည်း။

ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ အလျှင်းမပါမရှိ ဓမ္မသဘာဝ အနတ္တ ပရမတ္ထဓာတ်တို့ကို ထီးနန်း သားမယားစွန့်၍ ပြုနိုင်ခဲ့သော အကျင့်၊ ကျင့်စဉ်ကလည်းမသိခဲ့ရ၊ လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ဖြည့်ကျင့်စဉ်ကလည်း မသိခဲ့ရ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာအဖြစ်သို့ ရရှိ ရောက်ရှိတော်မူပါမှ သိရှိတော်မူရခြင်း ဖြစ်ပေသတည်း။

- ၁။ တိသော ဣမာဘိက္ခဝေ ဓါတုယော၊
 ကတမာ တိသော ရူပဓါတု အရူပဓါတု နိရောဓဓါတု၊
 (ဣတိဝုတ်ပါဠိတော် တိကနိပါတ်။ ၂၂၆ အပိုဒ်-၅၁)

၃၈။ နိရောဓ နှင့် နိရောဓသစ္စာ

နိရောဓ = ချုပ်ကာမှု၊ ငြိမ်းကာမှု၊ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း ခုနှစ်မျိုး။

- ၁။ လျှပ်စစ်လက်ခိုက် အမှောင်ပျောက်ခိုက်ကဲ့သို့ ကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်ခိုက်၊ အကုသိုလ် ချုပ်ငြိမ်းကာမှုသည်လည်းကောင်း၊ အကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်ခိုက်၊ ကုသိုလ်စိတ် ချုပ်ငြိမ်းကာမှုသည်လည်းကောင်း။ (တဒင်္ဂနိရောဓ)
- ၂။ မှော်ရှိရေကန် ခဲကျက ခဲအဟုန်ကြောင့် မှော်ချသကဲ့သို့၊ သမထဈာန်ဖြစ်ခိုက် နီဝရဏတရား ငါးပါး ချုပ်ကာမှု ငြိမ်းကာမှုလည်းကောင်း။ (ဝိက္ခမ္ဘနနိရောဓ)
- ၃။ မိုဃ်းကြိုးကျသကဲ့သို့ မဂ်ဉာဏ်ဖြစ်လျှင် နီဝရဏခြောက်ပါး ချုပ်ငြိမ်းကာမှုလည်းကောင်း။ (သမုစ္ဆေဒနိရောဓ)
- ၄။ မီးလောင်ရာ ရေလောင်းသကဲ့သို့ ဖိုလ်စိတ်ဖြစ်လျှင် ကိလေသာ အငွေ့အသက် အကြွင်းမဲ့ငြိမ်းကာမှု ချုပ်ကာမှုသည် လည်းကောင်း။ (ပဋိပဿဒ္ဓိနိရောဓ)
- ၅။ စကြာမင်းဖျား နတ်ရွာလားက သားကြီးရတနာ မင်းဖြစ်သကဲ့သို့၊ ရဟန္တာ စုတိမှတစ်ပါး ရှေးစိတ်ချုပ်ပျက်

နောက်စိတ်ဖြစ်လျက် ဖြစ်ဖြစ်သမျှ စိတ် စေတသိက်တို့
ချုပ်ဆုံး ပျက်သုံးငြိမ်းခါမျှသည် လည်းကောင်း။

(ဥပ္ပါဒဏဘင်္ဂနိရောဓ)

၆။ မီးစာ၊ ဆီကုန်က မီးလျှံငြိမ်းသကဲ့သို့ ရဟန္တာတို့၏ စုတိ
သည့် စိတ်ပျက်သည်မှနောက်၊ တစ်စုံတစ်ခုသော နာမ်
ရုပ်တရားတို့ စိုးစဉ်းအနည်းငယ်မျှ မဖြစ်ပဲ၊ ချုပ်ခြင်း
ငြိမ်းခြင်းသည်လည်းကောင်း။ (အနုပ္ပါဒဘင်္ဂနိရောဓ)

၇။ ဝန်ကိုဆောင်လား ခန္ဓာအားကို သုံးပုံနှစ်ပုံချ ဝန်ကျသ
ကဲ့သို့၊ နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားက ဝေဒနက္ခန္ဓာ နှင့်
သညာက္ခန္ဓာ ချုပ်ငြိမ်းခါမျှသည် လည်းကောင်း။

(သညာ + ဝေဒယိတနိရောဓ)

ယင်း ချုပ်ငြိမ်းခါမျှ - ခုနှစ်မျိုးသည် . . . ။

မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်အပ်သော နိဗ္ဗာန်မဟုတ်၊
မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်အပ်သော နိဗ္ဗာန်ကို
ဘုရားအစရှိသော အရိယာသူတော်မြတ်တို့ အာရုံပြု
အလိုရှိတော်မူကြရပေသည်။

စိတ် စေတသိက် ရုပ်တို့ -
 ၃၉။ ချုပ်ငြိမ်း ခါမျှသည် နိရောဓ သာမည။

စိတ်, စေတသိက်, ရုပ် ဟုလည်းကောင်း ၊

ရုပ်, နာမ် ဟုလည်းကောင်း ၊

ခန္ဓာငါးပါး ဟုလည်းကောင်း ၊

ဒုက္ခအစု ဟုလည်းကောင်း ၊

အခေါ်ဝေါ်သာ ကွဲပြား၏။

သဘောသဘာဝမှာ အတူတူ။

ထိုတရားတို့ ချုပ်ငြိမ်းခါမျှသည် နိရောဓဟု - ဗုဒ္ဓ မြတ်စွာ
 ဤသို့ ဟောတော်မူခဲ့၏။

နိရောဓေါ နိရောဓေါတိ ဘန္တေ ဝုစ္စတိ။

ကတမေသာနံခေါ ဘန္တေ ဓမ္မာနံ။

နိရောဓေါ နိရောဓေါတိ ဝုစ္စတိ။ (သံ - ၂-၂၁)

ဘန္တေ- ဘုန်းတော်ခြောက်စုံ တန်ခိုးဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ
 တော်မူပေသော မြတ်စွာဘုရား၊ နိရောဓေါ နိရောဓေါတိ-
 နိရောဓ နိရောဓော ချုပ်ငြိမ်း၏ဟု၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်ပါ၏။

ဘန္တေ-ဘုရား၊ ကတမေသာနံ ဓမ္မာနံ-အဘယ်မည်
 သော တရားတို့၏၊ နိရောဓေါ- ချုပ်ငြိမ်းခြင်းကို၊ နိရောဓေါတိ-

ချုပ်ငြိမ်း၏ - ဟု = ဝါ။ နိရောဓ- နိရောဓ ဟု၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်ပါ သနည်း။

ရူပံ ခေါ် အာနန္ဒ အနိစ္စံသင်္ခတံ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံ၊ ခယဓမ္မံ ဝယဓမ္မံ၊ ဝိရာဂဓမ္မံ၊ နိရောဓဓမ္မံ၊ တဿ နိရောဓေါ နိရောဓေါ တိ ဝုစ္စတိ။

ဝေဒနာ အနိစ္စာ၊ သင်္ခတာ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ၊ ခယဓမ္မာ၊ ဝယဓမ္မာ၊ ဝိရာဂဓမ္မာ၊ နိရောဓဓမ္မာ၊ တဿ နိရောဓေါ နိရောဓေါတိဝုစ္စတိ။ (သညာ - သင်္ခါရာ)

ဝိညာဏံ အနိစ္စံ။ ပ။ နိရောဓဓမ္မံ တဿ နိရောဓေါ နိရောဓေါတိ ဝုစ္စတိ။

ဣမေသာနံ ခေါ အာနန္ဒ ဓမ္မာနံ နိရောဓေါ နိရောဓေါ တိ ဝုစ္စတိ။

အာနန္ဒ- အို အာနန္ဒာ။

အနိစ္စံ - မမြဲသော။

သင်္ခတံ - အကြောင်းတရားတို့သည် ပြုပြင်အပ်သော။

ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံ - အကြောင်းကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော။

ခယဓမ္မံ - ကုန်ခြင်းသဘောရှိသော။

နိရောဓဓမ္မံ - ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသဘောရှိသော။

ရူပံ - ဖောက်ပြန်တတ်ငြား ရုပ်တရားသည်။

- ဝေဒနာ- ခံစားတတ်ငြား ဝေဒနာတရားသည်။
- သညာ- မှတ်သား တတ်ငြား သညာတရားသည်။
- သင်္ခါရာ- ပြုပြင်တတ်ငြား သင်္ခါရာတရားသည်။
- ဝိညာဏံ- အသိထင်ရှား ဝိညာဏံတရားသည်။
- အတ္ထိ- စင်စစ်ဧကန် အမှန်ပင် ထင်ရှား ရှိပါပေ၏။
- တဿ- ထိုသို့သဘောရှိငြား ခန္ဓာ အစုအဝေးတရား၏။
- နိရောဓော- နိရောဓကို။ ဝါ။ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းဟူ၍။
- ဝုစ္စတိ- ဆူဆူပွင့်ငြား မြတ်စွာဘုရားတို့ ထင်ရှားမိန့်ဟတော် မူခဲ့ပါပေ၏။

နိရောဓေါ နိရောဓသစ္စန္တိ
 နိရောဓသစ္စံ ထပေတွာ အဝသေသော
 နိရောဓေါ န နိရောဓသစ္စံ
 နိရောဓသစ္စံ နိရောဓေါစေဝ။
 နိရောဓသစ္စာဉ္စ (သစ္စယမက + ပဏ္ဏတ္တဝါရ)

နိရောဓေါ- နိရောဓမည်၏။ နိရောဓသစ္စံ- နိရောဓသစ္စာမည် သလော။ ဣတိပုစ္ဆာယံ - ဤသို့သော အမေးတော်သည်။ သတိ ရှိသော်။ နိရောဓသစ္စံ- နိရောဓသစ္စာ မည်ထိုက်သော မဂ်ဖိုလ်အာရုံနိဗ္ဗာန်ကို။ ထပေတွာ- ချန်ထား၍၊ အဝသေသော ကြွင်းကျန်သော။ နိရောဓေါ- နိရောဓမှန်သမျှသည်။ ဝါ။ အဝ သေသော- ကြွင်းကျန်သော စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်ဟု ဆိုအပ် သော ခန္ဓာနာမ်ရုပ်တို့သည်။ နိရောဓေါ- နိရောဓ မည်၏။ န နိရောဓသစ္စံ- နိရောဓသစ္စာမဟုတ်။ နိရောဓသစ္စံ- နိရောဓ သစ္စာ မည်ထိုက်သော မဂ်ဖိုလ် အာရုံ နိဗ္ဗာန်သည်။

နိရောဓေါစေတ-နိရောဓလည်း မည်၏။ နိရောဓသစ္စဉ္စ-နိရောဓ
သစ္စာ လည်းမည်၏။

နိရောဓတစ်ခြား - နိရောဓသစ္စာတစ်ခြား။

နိရောဓဟူသည် - ကိလေသာ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း၊ နာမ်ရုပ်

ခန္ဓာ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း။

နိရောဓသစ္စာဟူသည် - မဂ်ဖိုလ်၏ အာရုံဖြစ်သော

နိဗ္ဗာန်။

ပ - သုံးလုံး ဝိပဿနာ ပြန့်ပွားရေးအဖွဲ့ချုပ်
ဝိပဿနာပညာတက္ကသိုလ်

ရွှေတိဂုံစာရွှေဘက်ခြင်၊ ဖြားတောရလမ်း၊ ဗဟန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကင်းမြို့။
ဖုန်း ၃၇၇၇၃၁

နိဗ္ဗာန် - အမြင်

ပ-သုံးလုံး ပဓါန နာယကဆရာတော်
ဘဒ္ဒန္တဇောတိက
သာသနဓဇဓမ္မာစရိယ၊ မဟာကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ၊
ဝိပဿနာပညာတက္ကသိုလ်အဓိက (ကျမ်းပြု)
စီစဉ်တင်ပြသည်။

သာသနာတော်နှစ် - ၂၅၃၉ ၊ ကောဇောသက္ကရာဇ် - ၁၃၅၇။

ရှေးသူတော်မြတ်တို့၏
နိဗ္ဗာန်စိတ်စေလွှတ်နည်းမှာ . . .

နိ- နိဒါနကထာ။ ၁၃၃၈ - ခုနတ်တော်လဆန်း - ၄ ရက် ရေးသားသည်။

- ၁။ ဘဝများစွာသံသရာ၌၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းသည် ဆင်းရဲ၏။ ဖြစ်လေရာရာဘဝ၌ ကြိမ်ဖန်များစွာ ကိုယ်၏ ပျက်စီးသေရခြင်းသည် ဆင်းရဲ၏။ အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ တရားနှိပ်စက်ခြင်းသည် - ဆင်းရဲ၏။
- ၂။ ငါသည် ကြိမ်ဖန်များစွာ ပဋိသန္ဓေနေရခြင်း အိုခြင်း နာခြင်း၊ သေခြင်း သဘောရှိသည်။
- ၃။ ငါသည် ပဋိသန္ဓေနေရခြင်း အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်း ကင်းရာ၊ ဘေးဥပါဒ်တို့ကင်းရာ၊ ငြိမ်းအေးရာ၊ နိဗ္ဗာန်ကို ရှာမှီးပေတော့အံ့။
- ၄။ ငါသည် အထူးထူးသော ကျင်ကြီး ကျင်ငယ်တို့ဖြင့် အတိပြည့်သော၊ ဤကိုယ်ကောင်ပုတ်ကို ငဲ့ကွက်ခြင်း၊ အလိုရှိခြင်း မရှိမူ၍၊ စွန့်လွှတ်သွားရပါမူကား ကောင်းလေရာ၏။
- ၅။ ငါသည် အကျင်လမ်းခရီးဖြင့် ဘဝသံသရာ ဤခန္ဓာမှ ထွက်ခွာ လွတ်မြောက်ခြင်းသည် ဖြစ်ရာ၏။ ထိုလမ်းခရီး

သည် မရှိသည်မဟုတ်၊ ရှိ၏။ ဘဝသံသရာ ဤခန္ဓာမှ လွတ်မြောက်ခြင်းငှာ ရှာမှီးပေတော့အံ့။

၆။ ဥပမာ- အပူသည်ရှိသော်၊ အအေးသည်ရှိရာ၏သို့၊ ရာဂ ဒေါသ မောဟ - မီးသုံးပါးရှိသော်၊ ထိုမီးသုံးပါးငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်သည် ရှိရပေမည်။

၇။ ဥပမာ- ဆင်းရဲရှိသော်၊ ချမ်းသာရှိရာ၏သို့ ကြိမ်ဖန်များစွာ ဖြစ်ရာဘဝ ရှိလတ်သော်၊ ထိုဘဝ၏ ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်သည် ရှိရပေမည်။

၈။ ဥပမာ- ကောင်းမှုရှိသော် မကောင်းမှုသည် ရှိရာ၏သို့ ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းရှိသော်၊ ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းကင်းရာ နိဗ္ဗာန်သည် ရှိ၏။

၉။ ဥပမာ- မစင်ဘင်ဘုတ်အတိ ပြည့်သောတွင်းသို့ ကျသော သူသည် စင်ကြယ်အေးမြကြည်လင်သော ရေကန်ကို မြင်ပါလျက်၊ ထိုရေကန်သို့ မသွားခြင်းသည် ရေကန်၏ အပြစ်မဟုတ်၊ ထိုသူ၏ အပြစ်သာဖြစ်တိ၏သို့ ထို့အတူ ကိလေသာ အညစ်ကြေးဖြင့်၊ လိမ်းကြံနေသော ငါသည် အညစ်ကြေးဆေးကြောသုတ်သင်ရာ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်သည် ရှိပါလျက်၊ ထိုအမြိုက်နိဗ္ဗာန်သို့ မသွား မရှာမှီးခြင်းသည် အမြိုက်နိဗ္ဗာန်၏ အပြစ်မဟုတ် ငါ၏ အပြစ်သာလျှင် ဖြစ်ပေတော့သည်။

၁၀။ ဥပမာ - ရန်သူများစွာ ဝိုင်းရံပိတ်ဆို့ခံရသော သူသည် ပြေးထွက်စရာ လမ်းရှိပါလျက်၊ မပြေးထွက်ခြင်းသည် လမ်း၏ အပြစ်မဟုတ်၊ ထိုသူ၏ အပြစ်ဖြစ်ဘိသကဲ့သို့၊ ကိလေသာ ရန်သူဝိုင်းရံ ပိတ်ဆို့သော ငါသည် ကိလေသာ ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်သို့ လမ်းခရီးကောင်း ရှိပါလျက်၊ နိဗ္ဗာန်သွား ရာလမ်းကောင်း ခရီးလမ်းကောင်းကို မရှာမှီးမသွားခြင်း သည်၊ နိဗ္ဗာန်သွားရာ လမ်းခရီး၏ အပြစ်မဟုတ်၊ ငါ၏ အပြစ်သာလျှင် ဖြစ်လေတော့သည်။

၁၁။ ဥပမာ- နှုနာဖြင့် နှိပ်စက်အပ်သောသူသည် ကုစားစရာ ဆေးသမားကောင်းရှိပါလျက်၊ မကုစားခြင်းသည် ဆေး သမားကောင်း၏ အပြစ်မဟုတ်၊ နှုနာရှင်၏ အပြစ်သာ ဖြစ်ပေ၏။

ကိလေသာ နှုနာဖြင့်နှိပ်စက်အပ်သော ငါသည် ကိလေ သာ နှုနာပျောက်ကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ရှိပါလျက်၊ မရှာမှီး ခြင်းသည် ကိလေသာ နှုနာစွဲကပ်သော ငါ၏အပြစ်သာ လျှင် ဖြစ်ပေတော့၏။

၁၂။ ဥပမာ-အဆင်းတန်ဆာ မြတ်နိုးခုံမင် လှလင်ပျိုသည်။ ရန်သူသည် မိမိလည်၌ ဆွဲချိတ်ဖွဲ့ချည်အပ်သော စက်ဆုပ် ဖွယ် မြွေကောင်ပုတ် ခွေးကောင်ပုတ်ကို ချမ်းသာစွာ

ဖြေချွတ်၍၊ လွတ်လပ်စွာ သွားသော လုလင်ပျိုကဲ့သို့-
ငါသည်လည်း မျိုးမည်များစွာ အပုပ်အသိုး စုဝေးရာ
ကျင်ကြီးကျင်ငယ် အတိပြည့်သော၊ ဤကိုယ်ကောင်ပုပ်
ကို ငဲ့ကွက်လိုလားခြင်းမရှိမူ၍၊ စွန့်လွှတ်၍၊ သွားရပါမူ
ကား ကောင်းလေရာ၏။

၁၃။ ဥပမာ- အမျိုးသား အမျိုးသမီးတို့သည် ကျင်ကြီးကျင်
ငယ် အပုပ်အသိုးတို့ဖြင့် စုဝေးရာ၊ ဤကိုယ်ကောင်ပုပ်
ကို စွန့်လွှတ်၍၊ သွားရပါမူကား ကောင်းလေရာ၏။

၁၄။ ဥပမာ- လှေရှင်တို့သည် ယိုယွင်းဆွေးမြေ့ ကွဲပျက်သော
လှေကို လိုလားငဲ့ကွက်ခြင်းမရှိဘဲ စွန့်၍၊ သွားကြဘိသကဲ့
သို့၊ ငါသည် အမြဲမပြတ် ယိုစီးသော ကျင်ကြီးကျင်ငယ်၊
မျက်ဝတ်၊ မျက်ချေး၊ နှပ်၊ တံတွေး စသည်များစွာ။ ကိုး
ပေါက် ဒွါရမှ ယိုစီးပျို့လျှံ အံ၍ထွက်သော၊ ဤကိုယ်
ကောင်ပုပ်ကို စွန့်ပစ်၍ သွားရပါမူ ကောင်းလေရာ၏။

၁၅။ ဥပမာ- ခိုးသူများနှင့်အတူ ခရီးသွား မှားသော ဥစ္စာရှင်
သည်၊ ခိုးယူမည့်ဘေးမှ ကြောက်လျက်၊ ခိုးသူကို စွန့်
လမ်းခွဲသွား၏သို့ ဤကိုယ်ကောင်ပုပ်ကြီးသည် ခိုးသူ

နှင့်တူလေစွ၊ သဒ္ဓါ၊ သီလ စသောသူတော်ဥစ္စာ ဆုတ်ယုတ်
လုယက်အံ့သော၊ ဘေးမှ ကြောက်သည်ဖြစ်၍၊ ဤကိုယ်
ကောင်ပုပ်ကို စွန့်ပယ်၍၊ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်သို့ သွားရပါမူ
ကား ကောင်းလေရာ၏။

၁၆။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှလည်း - ငတ်မွတ်ဆာလောင် နှိပ်စက်သူသည်
အဖျော် ဘောဇဉ်စသည် တောင့်တသကဲ့သို့၊ ဝဋ်သံသရာ
ခန္ဓာ ငတ်မွတ်ခြင်း တောင့်တသည်ဖြစ်၍၊ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်
ကို ရှာမှီး တောင့်တပေတော့၏။

၁၇။ ရေငတ်သူသည် အဖျော်စသော အရည်ကို တောင့်တဘိ
သကဲ့သို့၊ ဝဋ်ဒုက္ခ ခန္ဓာစဉ် သံသရာအလျှင် ရေငတ်မွတ်
သည်ဖြစ်၍၊ အရိယာမဂ် အဖျော်ကို ရှာမှီးတောင့်တ
ပေ၏။

၁၈။ အချမ်းဖြင့် နှိပ်စက်သူ အပူကိုလည်းကောင်း၊ အပူဖြင့်
နှိပ်စက်သူ အအေးကိုလည်းကောင်း၊ တောင့်တဘိသကဲ့
သို့၊ ဝဋ်ဒုက္ခ ခန္ဓာ ပြင်းစွာ ပူလောင်သူသည် ငြိမ်းအေးရာ
နိဗ္ဗာန်ကို ရှာမှီးတောင့်တလိုလား၏။

၁၉။ အမှောင်ဖြင့် နှိပ်စက်ခံရသူသည် အလင်းကို လိုလား
တောင့်တဘိသကဲ့သို့၊ အဝိဇ္ဇာအမှောင် ဒုက္ခဖြင့် နှိပ်စက်ခံ
ရသော ငါသည်၊ နိဗ္ဗာန်အလင်းကို လိုလားတောင့်တ ရှာ
မှီးပေတော့အံ့-

သံသရာခန္ဓာ ဤမှာ ဘက်ကမ်းမှ -
ဟိုမှာ ဘက်ကမ်း နိဗ္ဗာန်သို့ ကူးသန်းနည်း။

ရဟန်းတို့သည် ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ရဲရဲညီညီ ဇာတိစသည် (၁၁) မီး လောင်မြိုက်၏ဟု ရှုမြင်သော ရဟန်းသည်၊ အရိယာမဂ် အားလျော်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ကိုရ၏။ ဇာတိစသည့် (၁၁) မီး ငြိမ်းအေးကြောင်း မြတ်နိဗ္ဗာန်ကို ရှုမြင်သော ရဟန်းသည်၊ မိမိ၏ အခြားမဲ့၌ အကျိုးပေးမြဲသော အရိယာ မဂ်ဉာဏ်သို့ သက်ဝင်၏ဟု မိန့်တော်မူ၏။

(၃- ၉- ၄၁၃ စတ္တာလီသင်္ချေ ပကာသိတံဒဌဗ္ဗံ)။

ဘာရဒါနံ ဒုခံ လောကေ၊
ဘာရနိက္ခေပနံ သုခံ။ (သံ - ၂- ၂၂)
လောကေ- လောက၌၊ ဘာရဒါနံ- ခန္ဓာဝန်ကို ယူရခြင်းသည်၊
ဒုက္ခံ- ဆင်းရဲလှ၏။ ဘာရနိက္ခေပနံ- ခန္ဓာဝန်ကို ချထားရ
ခြင်းသည်၊ သုခံ- ချမ်းသာပေစွ။

နတ္ထိ ခန္ဓသမာ ဒုက္ခာ။
နတ္ထိ သန္တိပရံ သုခံ။ (ဓမ္မပဒ - ၄၃)

ခန္ဓာသမာ - ခန္ဓာ နှင့် တူသော၊ ဒုက္ခာ-ဆင်းရဲမည်သည်၊
နတ္ထိ- မရှိ။

သန္တိပရံ - နိဗ္ဗာန်ထက်လွန်ကဲသော။ သုခံ- ချမ်းသာမည်
သည်၊ နတ္ထိ - မရှိ။

ဥပ္ပါဒေါ သင်္ခါရာ၊

အနုပ္ပါဒေါ နိဗ္ဗာန်။ (၃-၉-၅၈)

ဥပ္ပါဒေါ ဒုက္ခံ၊

အနုပ္ပါဒေါ နိဗ္ဗာန်။

သင်္ခါရာ- စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်သည်၊ ဥပ္ပါဒေါ- ဖြစ်
တရားတည်း။

နိဗ္ဗာန် - နိဗ္ဗာန်သည်၊ အနုပ္ပါဒေါ- မဖြစ်တရားတည်း။

ဥပ္ပါဒေါ- ဖြစ်တရားသည်၊ ဒုက္ခံ- ဒုက္ခတည်း။

အနုပ္ပါဒေါ- မဖြစ်တရားသည်၊ နိဗ္ဗာန်- နိဗ္ဗာန်တည်း။

ဩရိမံ တီရံ သာသကံ သပ္ပဋိဘယံ။

ပါရိမံတီရံ ခေမံ အပ္ပဋိဘယံ။ (သံ - ၂-၃၈၃)

ဩရိမံတီရံ - ခန္ဓာသံသရာ ဤမှာဘက်ကမ်းသည်၊ သာသကံ-
ရွံရှာဖွယ်ရှိ၏။ သပ္ပဋိဘယံ - ဘေးဘျမ်းများလှ၏။ပါရိမံတီရံ-
ထိုမှာ ဘက်ကမ်း နိဗ္ဗာန်သည်၊ ခေမံ - ဘေးကင်း၏။ အပ္ပဋိ
ဘယံ - ဘေးဘျမ်းမရှိပေ။

ဒုက္ခေ ဝိဇ္ဇန္တေ သုခံနာမ ဝိဇ္ဇတိ။ (နိ- ၃၄)

ဒုက္ခေ- ဒုက္ခသည်၊ ဝိဇ္ဇန္တေ- ထင်ရှားရှိသော်၊ သုခံနာမ-
ချမ်းသာမည်သည်၊ ဝိဇ္ဇတိ- ရှိရာ၏။

ဩရိမံတီရံဝိယ သက္ကာယော။

ပါရိမံတီရံဝိယ နိဗ္ဗာနံ။ (အံဋ္ဌ ၂ ၃၅၃)

သက္ကာယော - ဥပါဒါန်အာရုံ ခန္ဓာငါးပါးကို၊ ဩရိမံတီရံ
ဝိယ- ဤမှာဘက်ကမ်းကဲ့သို့၊ နိဗ္ဗာနံ - နိဗ္ဗာန်ကို၊ ပါရိမံတီရံ
ဝိယ- ထိုမှာ ဘက်ကမ်းသို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ - ရှုအပ်၏။

ဤသို့ -နည်းမှီ အာရုံပြု နှလုံးသွင်းရှုဆင်ခြင်မှု ကြိမ်ဖန်
များစွာ လေ့ကျင့်အားထုတ်ကြရပေမည်။

အရှင်သာရိပုတြော နှင့် အရှင်အနုရုဒ္ဓါ
၁၃၃၈ ခု၊ နတ်တော်လဆန်း (၄) ရက်

အရှင်အနုရုဒ္ဓါသည် ရှေးဦးကပင် သမာပတ် ရှစ်ပါးလည်းရာ
လောကဓိတ် တစ်ထောင်ကိုလည်း လွယ်ကူစွာ မြင်ရသည်။
သို့ပေမဲ့ နိဗ္ဗာနဓိတ်ကို မသိမမြင်ရချေသောကြောင့် အရှင်သာရိ
ပုတြောထံ ချဉ်းကပ် တောင်းပန်လေလျှင်-

အရှင်ဘုရား အနုရုဒ္ဓါ တပည့်တော်တောင်းပန်ပါ၏။
သုံးပါးသော တရားကိုပယ်၍၊ နှလုံးမသွင်းပဲ နိဗ္ဗာန်ဓာတ်သို့
စိတ် စေလွှတ်စေချင်ပါသည်ဟု နိဗ္ဗာန် စိတ်လွှတ်နည်း ကမ္မ
ဌာန်း ပေးတော်မူပါသည်။

၁။ မာန = ဉာဏ်အမြင်ထက်လွန်းသည်ဟု အထင်ကြီးခြင်း။

၂။ ဥဒ္ဓစ္စ = ဝီရိယလွန်ပြီး နိဗ္ဗာန်မထင်လေခြင်းဟု ပြန်လွင့်
ခြင်း။

၃။ ကုက္ကုစ္စ = အလိုလိုဖြစ်ပူပန်ခြင်း။
ထိုတရားသုံးပါးနှလုံးမသွင်းပဲ နိဗ္ဗာန်အာရုံ စိတ်အကြံစေ
လွှတ်ပါဟု မိန့်တော်မူ၏။

ဝိပဿနာ စိတ်အစဉ်ရုပ် နိဗ္ဗာန်စိတ်
အစဉ်ထင်ဟပ်ပါ။
(မ-၂၊ ၉၉/အံ - ၃၊ ၅၂၅)
၁၃၃၈ - ၃ နတ်တော်လဆန်း (၄) ရက်ရေး။

တေဓမ္မေ-ထိုခန္ဓာငါးပါးနာမ်ရုပ်တရားတို့ကို -

- ၁။ အနိစ္စတော = မမြဲသောအားဖြင့်။
- ၂။ ဒုက္ခတော = အချည်းနှီးစက်ဆုပ်ဖွယ်အားဖြင့်။
- ၃။ ရောဂတော = အနာ နှင့် တူသောအားဖြင့်။
- ၄။ ဂဏ္ဍတော = အိုင်အမာအနာ နှင့် တူသော အားဖြင့်။
- ၅။ သလ္လတော = ဆူးငြောင့် နှင့် တူသောအားဖြင့်။
- ၆။ အယတော = ဆင်းရဲသောအားဖြင့်။
- ၇။ အာဗာဓတော = ထိုးကျင့်နှိပ်စက်အပ်သော ဖျားနာ စသည် နှင့် တူသောအားဖြင့်။
- ၈။ ပရတော = ကိုယ်မပိုင် စိုးမရ ပြင်ပသူစိမ်း နှင့် တူသော အားဖြင့်။
- ၉။ ပလောကတော = ပျက်စီးတတ်သောအားဖြင့်။
- ၁၀။ သုညတော = ကင်းဆိတ်သော အားဖြင့်။
- ၁၁။ အနတ္တတော = အတ္တကိုယ်မဟုတ်သော အားဖြင့် သမနုပဿတိ ရှု၏။ (၄င်း နိဿယ-၁၀၄/၅) သောတေဟိဓမ္မေဟိ စိတ္တံ ပဋိဝါပေတိ။

သောတေဟိဓမ္မေဟိ စိတ္တံ ပဋိဝါပေတွာ အမတာယ
ဝါတုယာစိတ္တံ ဥပသံ ဟရတိ။ (မ - ၂- ၉၉)

သော- ထိုရဟန်းသည်၊ တေဟိဓမ္မေဟိ- ထိုခန္ဓာနာမ်
ရုပ်တို့၊ စိတ္တံ- ဝိပဿနာ ရှုဆင်ခြင်သော စိတ်ကို၊ ပဋိဝါပေတိ-
ပယ်ခွာစေ၏။ ပဋိဝါပေတွာ- ပယ်ခွာစေပြီး၍၊ အမတာယဝါ
တုယာ- အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ခါတ်သို့၊ စိတ္တံ- စိတ်ကို၊ ဥပသံဟရတိ-
ရှေးရှုဆောင်ရ၏။

မဂ္ဂစိတ္တံ နိဗ္ဗာန် အာရမ္မဏကရဝသေနေဝ၊
ဧတံသန္တံ ဧတံပဏိတန္တိ နဧဝံ ဝဒေတိ။
(မ - ၂-၅-၁၀၂/၃)

၄၄။ မဟာပုရိသဝိတက်

ယောက်ျားမြတ်တို့ ကြံစိတော်မူကြသည်မှာ-
မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် တရားမြတ်သည်။

- ၁။ အလိုနည်းသူ အားသာ ဖြစ်၍ အလိုကြီးသူများ မဖြစ်နိုင်။
- ၂။ ရောင့်ရဲလွယ်သူ အားသာ ဖြစ်၍ မရောင့်ရဲနိုင်သူများ မဖြစ်နိုင်။
- ၃။ ဆိတ်ငြိမ်မှု ရှိသူမှာသာ ပြည့်စုံ၏။ မရှိသူများ မပြည့်စုံနိုင်။

- ၄။ လုံ့လရှိသူမှာသာ ပြည့်စုံ၏။ မရှိသူမှာ မပြည့်စုံနိုင်။
- ၅။ သတိထင်သူမှသာ ပြည့်စုံ၏။ မထင်သူမှာ မပြည့်စုံနိုင်။
- ၆။ တည်ကြည်သည့်စိတ်ရှိသူမှာသာ ပြည့်စုံ၏။ မတည်ကြည်သူများ မပြည့်စုံ။
- ၇။ ပညာဖြင့်ရှုမြင်သူမှာ ပြည့်စုံ၏။ မရှုသူများ မပြည့်စုံ။ သာဝကတို့သည် ဤခုနှစ်ခုမျှသာ ဆင်ခြင်နိုင်ကြကုန်၊ ရှေးဆက်၍ သာဝကတို့ ဓမ္မတာ သဘောသည်၊ မဆင်ခြင်နိုင်ကြကုန်။ သာဝကတို့သည် ဆင်ခြင်ရန် ဝန်လေးမြဲ၊ ပင်ပန်းမြဲ ဓမ္မတာပင်။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရား ကြွလာတော်မူ၍ ရှစ်ခုမြေ့က် ကြံဦးလော့ဟု မိန့်တော်မူ၏။

နိဗ္ဗာန်အာရုံ ယူသောသူအားသာ ပြည့်စုံနိုင်၏။
 မယူသူအား မပြည့်စုံနိုင်ဟု မိန့်တော်မူ၏။
 နိဗ္ဗာန်အာရုံပြု၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း ဘုရားရှင်ပေးတော်မူခြင်းပင်။
 အရှင်သာရိပုတြာ မထေရ်မြတ်သည်လည်း- အရှင်အနုရုဒ္ဓါအား မာန၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ ကုက္ကုစ္စ တရားသုံးပါးပယ်၊ တရားသုံးပါး နှလုံးမသွင်းပဲ။
 နိဗ္ဗာန်အာရုံပြု ကမ္မဋ္ဌာန်းညွှန်ပြတော်မူ၏။
 ထို့ကြောင့်- နိဗ္ဗာန်အာရုံပြု ကမ္မဋ္ဌာန်းယူကြရပေမည်။

နှုတ်ဖြင့်လေ့ကျက် စိတ်ဖြင့်ကပ်ရှု
၅၅။ ဉာဏ်အမြင် ထိုးထွင်းသိမြင်ရမည်
အချက်များမှာ -

- တုလမတုလဉ္စ သမ္ဘဝံ။ (ဒီ-၃)
- ဓမ္မသင်္ခတမပ္ပဋိကူလံ။ (ဝိမာန- ၇၆)
- ဧတာယ ဒုက္ခနိရောဓံ ဂစ္ဆတိ။
- အာရမ္မဏဝသေနေဝ။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ် - ၂-၁၂၆)

အတုလဉ္စ- မနှိုင်းယှဉ်အပ်ငြား၊ နိဗ္ဗာန်တရားကို လည်းကောင်း။ သမ္ဘဝဉ္စ- အဖန်ဖန်ဖြစ်ပွား ဘဝသုံးပါး၊ ခန္ဓာ တရားကို၎င်း။ တုလံ တုလန္တော- ခန္ဓာငါးဝ သင်္ခါရကား၊ အနိစ္စ သာ မှန်လှစွာ၏။ ခန္ဓာငါးတန် - ချုပ်ရာမှန်သည့် နိဗ္ဗာန် မည်ငြား၊ ဤတရားမူ ပျက်ပြားမရှိ မြတ်လှဘိဟု နှိုင်းယှဉ် သုံးသပ်ပညာရပ်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်တော်မူပါပေသည်တကား။

အသင်္ခတဉ္စ- ဖြစ်ပျက်လည်း မရှိထသော၊ အပ္ပ ဋိကူလဉ္စ- စက်ဆုပ်ဖွယ်လည်း မရှိထသော၊ အဇာတိဉ္စ- ဘဝသုံးရပ်အဆုံးသတ်၍ ထပ်မျှတစ်ဖန် စပ်ရပြန်သော သန္ဓေကင်းကုန် ဇာတိလည်း မြဲထသော။ အဇရံစ- မယို

မယွင်း နဂိုရ်ရင်းပင်၊ အိုမင်းခြင်းလည်း မရှိထသော။ အမတဉ္စ-
 ဘယ်ခါသမယ ဘယ်ကာလမှ အိုရချည်းသေး နာရချည်းသေး
 နှင့် ဘယ်ဘေးဘယ်ဒဏ် ခံရဦးအံ့၊ မထိတ်လန့်ရဘဲ နိဗ္ဗာန်
 တရထည် အမြဲတည်လျက် မဖီမသွေ အရှည်နေရသဖြင့်၊
 စုတေပြတ်ကြွေ သေလွန်ခြင်းလည်း မရှိထသော။ ဒုက္ခနိရောဓ-
 ဒုက္ခခပ်သိမ်း ငြိမ်းစဲရာ ငြိမ်းစဲကြောင်းဖြစ်သော။ ဓမ္မ - နိဗ္ဗာန်
 မည်ငြား၊ မြတ်တရားကို၊ ဧတာယ- ဤမဂ်ဉာဏ်ဖြင့်၊ အာရမ္မဏ
 ဝသေန- အာရုံပြုသည်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဂစ္ဆတိ- ဉာဏ်အမြင်
 ပေါက် အသိကြီး သိရောက်ပါပေတော့သည်တကား။

သင်္ခတံ - ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းလည်းရှိထသော၊ ပဋိက္ခလံ-
 စက်ဆုပ်ဖွယ်လည်းရှိထသော။ ဇာတိ- ဘဝသုံးရပ် အဆုံး
 မသတ်ဘဲ ထပ်မျှတစ်ဖန် စပ်ပြန်သော ပဋိသန္ဓေ နေခြင်းလည်း
 ရှိထသော။ ဇရံ- ယိုယိုယွင်းယွင်း နဂိုရ်ရင်းမတည် အိုမင်းမှည့်
 ပြီးလည်းဖြစ်ထသော။ မတံ- ဘယ်ခါသမယ ဘယ်ကာလမှအိုရ
 ချည်းသေး၊ နာရချည်းသေး၊ ဘယ်ဘေး ဘယ်ဒဏ်ခံရဦးအံ့
 ထိပ်လန့်ကြောက်ရသည်နှင့် အမြဲမတည်၊ ဖီဖီသွေသွေ အရှည်
 မနေ စုတေပြတ်ကြွေ သေလွန်ခြင်းလည်း ရှိထသော။ သမ္ဘ
 ဝေါစ- ဖန်ဖန် ဖြစ်ပွား၊ ဘဝသုံးပါး ခန္ဓာတရားသည်ကား။

ဟောတိ ဟောန္တိ- ဗြဟ္မာလူနတ် အရပ်ရပ်ဖြစ်ပွား မုချနေကြရ ပါကုန်သည်တကား။ (အရကျက် နှလုံးသွင်း)

စောရနဂရံဝိယ သက္ကာယော၊ (အံဋ္ဌ - ပဇ္ဇက-၁၃၂)

ခေမနဂရံဝိယ နိဗ္ဗာန်၊

မဟာယောဓေါဝိယ ယောဂါဝစရာ။

သက္ကာယော- စွဲလမ်းသိမ်းပိုက်ဖွယ် ခန္ဓာတရား ဤငါးပါး ကို၊ စောရနဂရံဝိယ- ခိုးသူများစွာ ကိလေသာတို့ လုကာတိုက် ဖျက် မြို့ပြင်ပျက်ကဲ့သို့။ နိဗ္ဗာန်- ခန္ဓာဇာတ်သိမ်း ငြိမ်းအေး အမှန်၊ မြတ်နိဗ္ဗာန်ကို၊ ခေမနဂရံဝိယ-ဘေးရန်ခပ်သိမ်း၊ ငြိမ်း အေးသည်သာ၊ ရွှေ့ပြည်မှာသို့။ ယောဂါဝစရာ- ယောဂီသူမွန် ပညာဝန်ကို၊ မဟာယောဓေါဝိယ-ခိုးသူများစွာ ကိလေသာကို ပယ်ခွာနှိပ်စက် တိုက်ဖျက်တွန်းလှန်သည့် စစ်ဗိုလ်ကြီးကဲ့သို့။ ဒဋ္ဌဗော- ရှုအပ်၏။

၄၆။

**သူတော်မြတ်တို့ အမြတ်ဆုံး
နှလုံးသွင်းအပ်ကြသည့်မှာ**

မြတ်စွာဘုရား၊ ထိုထိုဤဤ၊ စဉ်းစား စိတ်ကူးနေမည့် အစား၊
အဘယ်သို့ စိတ်ကူးစဉ်းစား၊ နှလုံးသွင်းနေပါက အမွန်မြတ်
ဆုံး ဖြစ်ပါသနည်းဘုရား။

ညီချစ်အာနန္ဒာ ဤလောက၌ ခန္ဓာငါးပါး ဝဋ်ဒုက္ခ အစဉ်
သံသရာအလျှင်တို့၏ မဖြစ်ရာ၊ ငြိမ်းအေးရာ၊ ငြိမ်းအေး
ကြောင်း မဂ်ဖိုလ်အာရုံဖြစ်သည်၊ မြတ်နိဗ္ဗာန်အာရုံပြု နှလုံး
သွင်း အောက်မေ့ စဉ်းစား စိတ်ကူးနေခြင်းသည် အမြတ်ဆုံးဟု
မိန့်တော်မူ၏။

သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော သဗ္ဗုပဓိ ပဋိနိဿဂ္ဂေါ
တဏှာက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓေါ နိဗ္ဗာနန္တိ။

(အံ့-၃-ကောဒသက- မနသိကာရသုတ်) (စာ-၂၅၂)

သမထဘာဝနာ၌၊ ဥပသမာနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်း= နိဗ္ဗာန် ၏
ရာဂ- စသော တရားတို့ ငြိမ်းအေးရာ၊ ငြိမ်းအေးကြောင်း
အဖန်တလဲလဲ နှလုံးသွင်းလေ့ကျင့်ပွားများထားပါလျှင်...။

ဝိပဿနာဘာဝနာ၌ - သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်= ဖြစ်ပျက်နှင့်
မဖြစ်မပျက် ဆန့်ကျင်ဘက် ထောက်ဆတင်ကူး အာရုံပြုနှလုံး

သွင်း၊ လေ့ကျင့်ပွားများ အားထုတ်သောအခါ များစွာအထောက်အကူ အာသေဝနပစ္စည်း ရရှိလေသည်။

အဘယ်ကို စိတ်ကူးနေသည်နည်း - ဟု ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ မေးလေလျှင်-

ဥဒါယိသည် - ရှေ့ဟောင်း နှောင်းဖြစ် အာရုံစိတ်ရောက် နေပါသည် ဘုရားဟုဖြေ၏။

အာနန္ဒာ - ဥဒါယိသည် ဤအဖြေ ဖြေဆိုသဖြင့် ဝိပဿနာ ဘာဝနာ မပွားများသည်မှာ သေချာ၏ဟု ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ မိန့်တော်မူ၏။

ထိုထို ဤဤ စိတ်ကူးလျှင်
ဝိပဿနာမှ လွတ်နေပေပြီ။

၄၇။ သုပ္ပဝါသမင်းသမီး ပမာနည်းယူစရာ

သုပ္ပဝါသ မင်းသမီးသည် ရှင်သီဝလိသားလျှာ သန္ဓေ ခုနှစ်နှစ်
ခုနှစ်လ၊ ခုနှစ်ရက် လွယ်ထားရ၏။

ယောက်ျားဖောင်စီး၊ မိန်းမမီးနေ-ဆိုသည့်အတိုင်း ဖွားမြင်
ခါနီး မချီတင်ကဲ အလွန်ဆင်းရဲ နာကျည်းစွာရှိခိုက်၊ နိဗ္ဗာန်သို့
ဤသို့ အာရုံပြုလျက် ချောမောစွာ ဖွားသန့်စင်၏။

ငါ၏ ခန္ဓာမှာသာ၊ ဤသို့ဆင်းရဲခြင်းသဘောမည်သည်
စင်စစ်ရှိ၏။ နိဗ္ဗာန်၌ကားမရှိ၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သည် ဪ- ချမ်းသာ
စွာတကား။

သုသုခံ ဝတ တံနိဗ္ဗာန် ယတ္ထယိဒံ၊

ဧဝဇ္ဈပံ ဒုက္ခနာမ နသံဝိဇ္ဇတိ။

ယတ္ထ- အကြင်နိဗ္ဗာန်၌၊ ဧဝဇ္ဈပံ-ဤသို့သဘောရှိသော၊
ဣဒံဒုက္ခနာမ-ဤဆင်းရဲဒုက္ခမျိုး မည်သည်၊ နသံဝိဇ္ဇတိ- မရှိ
ဧကန် အမှန်ပင်၊ တံနိဗ္ဗာန်-အရိယာဇာတ် ထိုသူမြတ်တို့
သိမြင်အပ်သော၊ ထိုနိဗ္ဗာန်ဇာတ် တရားထူး တရားမြတ်သည်၊
ဝတ- အဘယ်အရာနှင့်မှ မနှိုင်းယှဉ်နိုင် စင်စစ်ဧကန်၊ သုသုခံ-
ဪ- အချမ်းသာကြီး ချမ်းသာပေစွတကား။

မှတ်ချက်။ ။ မိခင်လောင်းသည်လည်းကောင်း၊ သူနာပြု
ဆရာမသည်လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာန်အာရုံပြု
နည်း အထူးလေ့ကျင့်ထားသင့်၏။

သို့မှသာ သားသမီးရတနာကောင်း ထွန်းကားဘို့ သေချာ
၏။ ချမ်းသာချောမော ဖွားသန့်စင်နည်းကောင်းလည်း ဖြစ်၏။
အမေလေး ဘာလေးနဲ့ဆိုက၊ အကုသိုလ်ဒေါသဇော ဖြစ်နေလျှင်
အဘယ်မှာလျှင် သားကောင်းဖြစ်နိုင်အံ့နည်း၊ ဖြစ်လာအောင်
အတော်ကျိုးစားရပေမည်။

၄၈။ အကုသိုလ် ဓေတနာသတ္တိများ

နွားသတ်ယောက်ျားသည် နေ့စဉ် နွားသတ် အသက်မွေး
မြူ၏။ နေ့စဉ် အမဲဟင်းလျာဖြင့် ထမင်းစားသုံး၏။ တစ်နေ့
သော် ချက်ပြုတ်ရန်ပေးခဲ့သည့် အမဲဟင်းလျာ ဈေးကောင်း
ရ၍၊ ဇနီးသည် ရောင်းချလိုက်လေသည်။ ထိုနေ့ထမင်းပွဲ အမဲ
ဟင်းလျာ မပါရကောင်းလားဟု ခိုက်ရန်ဒေါသ ပြင်းပြကြ၏။
နွားခြံတွင်းရှိ အရှင်လတ်လတ် နွား၏ လျှာဖြတ် ချက်ပြုတ်
စားသောက်လေလျှင်၊ နွားသတ်လုလင်သည် လျှာအတစ်လိုက်

အတစ်လိုက် ပျက်ကျကာ (၇) ရက်ပတ်လုံး နွားလိုအော်- အော် ပြီး သေပွဲဝင် ငရဲကျရှာလေတော့သည်။

ဇေတဝန်ကျောင်းတော်နှင့် မလှမ်းမကမ်း ဝက်ထိုးသမား လည်း၊ ဤအတူပင် (၇) ရက်ပတ်လုံး ဝက်အော်- အော်ပြီး သေပွဲဝင်ရလေသည်။

တောလိုက်မုဆိုးလည်း၊ ခွေးတစ်အုပ်နှင့် တောလိုက် အထွက်၊ ရဟန်းဦးပြည်း၊ အယုတ်ကောင်မြင်၊ နိမိတ်မကောင်း သားကောင်၊ ယနေ့ရမည်မဟုတ်ဟု ရဟန်းအား ခွေးများ ရှူးတိုက် လိုက်ကိုက်စေရာ၊ ရဟန်းလည်းကြံရာမရ နီးရာသစ် ပင်အထက်၊ သစ်ကိုင်းပေါ်ရောက်လျှင်၊ ခွေးများကလည်း စားကမန်း ဝါးကမန်း၊ မုဆိုးကလည်း ရဟန်းခြေတွဲလဲ စူးဖြင့် အတင်းထိုးဆွရာ၊ ကြောက်ကြောက်လန့်လန့် တုံတုံရီရီရှိခိုက်၊ ကိုယ်ရုံ သင်္ကန်းပြုတ်အကျ၊ သစ်ပင်အောက်ကမုဆိုး သင်္ကန်း က အပေါ်မှ ကျခြုံရုံ အုပ်မိလေလျှင်၊ ရဟန်းကျလာပြီ အထင် နှင့် မုဆိုးအား ခွေးများဝိုင်းကိုက် သေပွဲဝင် ငရဲကျ ရှာလေ သည်။

ဒေဝဒတ်အလောင်း မုဆိုးလည်း နန္ဒိယမည်တွင် မျောက်ညီနောင်က မျက်မမြင် မိအိုဖအိုများ မသတ်ပါနှင့် သူသတ် ငါ့သတ်ပါဟု တောင်းပန်ပေမဲ့၊ ညီနောင်ကိုလည်း သတ်၊ မျက်မမြင် မိအိုဖအိုကိုလည်းသတ်၊ ထမ်းပိုးပြန်အိမ် ရောက်လေလျှင်၊ အိမ်အမိုးထုတ်တန်း ပြုတ်ကျ ဦးခေါင်းကွဲ

အဝိဇ္ဇာ- မောဟကို မင်းတုံးဟု ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ မိန့်တော်မူ၏။
(အဝိဇ္ဇာလင်္ကီ)

ဒေါသ (ဖါးပွ) ဟူသည်မှာ-ပင်ကိုယ်ကကြီးလှသည် မဟုတ် လက်သဲခွံမျှရှိ၏။ သစ်ရွက်ဟောင်း ချုံနွယ်များ အကြား နေလေ့ရှိ၏။ ဒုတ်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ နွယ်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ မြေမှုန်ဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ထိမိ ခိုက်မိလျှင် ဒေါသအမျက် ဟုန်းဟုန်း ထွက်ကာ၊ တဖြည်းဖြည်း ကိုယ်ခန္ဓာကြီးပြင်းလာ၏။ ဘဲဥနှင့် တူစွာ ဝန်း ဝိုင်းလာ၏။ ဥသျှစ်သီးခန့်မျှ ကြီးလာ၏။ ခြေလေးဘက်မိုး မျှော်ကာ ပက်လက်လန်နေတတ်၏။ ထိုအခါ ဖါးပွသည် အသွားပြတ်လေတော့၏။ ကျီးငှက်စသော ရန်သူနိုင်ငံသို့ လိုက် ပါရတော့၏သို့ ယမ်းပုံမီးကျ ဟုန်းဟုန်းထလျက် အမျက် ဒေါသ ရှောင်းရှောင်းထွက်မိချေကာ၊ ဖြစ်စမှာ စိတ်လက်မကြည် နောက် ကျယုံမျှပင်၊ နှလုံးသွင်းကောင်းဖြင့် ဆင်ခြင်လျှင် လွယ်ကူစွာပင် ငြိမ်းစဲနိုင်သေး၏။ မဆင်ခြင်နိုင်လျှင် မျက်နှာရှုံ့တွဲ မဲ့ရွဲကြီး ထွားလာစေ၏။ ထိုအခိုက် ဆင်ခြင်နှိပ်ကွပ် မပြုမိလေလျှင်၊ ထို့ထက်ကြီးထွား သူတစ်ပါးဆဲရေး တိုင်းထွာဖို့၊ မေးတစ်လှုပ် လှုပ် ဖြစ်စေတော့၏။ ထိုအခိုက် မဆင်ခြင် မနှိပ်ကွပ်နိုင်လျှင် ဆဲရေးတိုင်းထွာ ကြမ်းတမ်းစကား ပြောကြားစေတော့၏။ ထိုအခိုက် မနှိပ်ကွပ် မဆင်ခြင်လျှင်၊ သူတစ်ဖက်သား အကူ အညီ ရှိ၊မရှိ သိအောင် ကြည့်ရှုခြင်းသို့ ရောက်စေတော့၏ ထိုအခိုက် ဆင်ခြင် နှိပ်ကွပ်မပြုနိုင်လျှင်၊ သူတစ်ဖက်သားအား

ရိုက်ပုတ်ဖို့၊ ဆွဲငင်မှုပြုသော အခြေအနေသို့၊ ရောက်စေတော့
 ၏။ ထိုစဉ် ဆင်ခြင် သတိမရရှိက ခဲ၊ဒုတ်၊လှံတန်၊ခါး၊လက်နက်
 တို့ ကိုင်တွယ်သုံးသပ်ခြင်းသို့ ရောက်စေတော့၏။ ထိုခဏ
 မနှိပ်လျှင်၊ ဒုတ်ဖြင့်ရိုက်ခတ်၊ ခဲဖြင့်ပစ်ပေါက်၊ ခါးလက်နက်ဖြင့်
 ခုတ်ဖြတ် သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ ရာဇဝတ်သင့်လေတော့၏။ ထိုအခိုက်
 ဆင်ခြင် နှိပ်ကွပ်က တော်ပေသေး၏။မနှိပ်ကွပ်နိုင်ချေက မိမိသူ
 တစ်ပါး နှစ်ဦးသား သေပွဲဝင်ခြင်း အဆုံးလမ်း ရောက်ရချေ
 တော့၏။

ဖါးပွသည် အခြေလေးချောင်း မိုးမျှော်ပက်လက် ဖြစ်ချေ
 သော်၊ အသွားလုံးဝပြတ် ရန်သူ့အလို၊ ကျီးငှက်အစာ သို့
 ရောက်ရသကဲ့သို့၊ ယမ်းပုံမီးကျ ဟုန်းဟုန်းထ အမျက်မာန်ပွား၊
 ဒေါသတရား လွှမ်းမိုးခံရသော သူသည် ကမ္မဋ္ဌာန်း ဘာဝနာ
 တရားမပွားများ အားမထုတ်နိုင်တော့ပေ။ ဉာဏ်ပညာ အသွား
 လုံးဝ ပြတ်တောက်ရချေတော့၏။ ဒုက္ခခပ်သိမ်း ငြိမ်းရာမှန်
 မြတ်နိဗ္ဗာန်သို့ သွားရောက်စေတတ်သည်။ ဉာဏ်အသွား ပြတ်
 တောက်သွားလေသောကြောင့်၊ ဒေါသကို ဖါးပွဟု ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ
 မိန့်တော်မူခဲ့၏။ (မ-၁-၀မ္ပိကသုတ်)။

(၂၈-၄-၉၆) ၁၃၅၈ ခုနှစ်၊ ကဆုန်လဆန်း ၁၂ ရက်၊
 တနင်္ဂနွေနေ့၊ နံနက်သင်ပြပြီး တနင်္လာနေ့ နံနက်ရေးသားသည်။

၅၀။ အန္တဘာရလုင် သဒ္ဓါစေတနာသတ္တိ

ထမင်းအတွက် အလွန်လျှင် ဝန်လေးသော လုင်ဖြစ်
 သောကြောင့်၊ ထိုသူဆင်းရဲကို အန္တဘာရလုင်ဟု ခေါ်သည်။
 လုင်သည် တောမှ အလုပ်လုပ်ရာက ပြန်ရောက်လျှင်၊ ဆာ
 လောင်မွတ်သိပ်လှ၍ ဇနီးသည်အား မိမိအတွက်ဝေစု ဝေပုံ
 ထမင်းကျန်မကျန် မေးမြန်း၏။ အနည်းငယ်မျှ ကျန်ရှိ၍၊ ပေး
 လေလျှင် စားမည်ပြုစဉ်၊ နိရောဓသမာပတ်မှ ထလာသော
 ဥပရိဋ္ဌ မည်သော၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ် ဆွမ်းလာရပ်၏။
 လှူဖွယ်လည်း မိမိအတွက် ဝေပုံကျရထား၏။ စေတနာက
 လည်း ရှေးကမလှူခဲ့၍၊ ယခုထမင်းအတွက် ဝန်လေးလှ၏။
 မရှိ၍ မလှူ၊ မလှူ၍ မရှိ။ သဒ္ဓါရှိပေမဲ့ လှူဖွယ်မရှိ၊ လှူဖွယ်
 ရှိပေမယ့် အလှူခံမရှိ။ ယခုငါ့အား လှူဖွယ်လည်းရှိ၊ သဒ္ဓါလည်း
 ရှိ။ အလှူခံလည်းရှိ၊ နောင်အရှည်သံသရာ ချမ်းသာစေအံ့
 ဟု နှလုံးသွင်း လောင်းလှူလိုက်၏။ နတ် ဗြဟ္မာအပေါင်း
 ဘဝဂ်မဆန့် ကောင်းအိုးနုမော် သာဓုခေါ်ကြသည်။ ထိုသို့ သာဓု
 ခေါ်ကြသည့်အထဲ၊ ထီးချက်စောင့် နတ်သမီးလည်း သာဓု
 ခေါ်၏။ မင်းကြီးကြားလေလျှင် မေးမြန်းရာ၊ နတ်သမီးက
 အန္တဘာရ လုင် ဒါနအတွက် သာဓု ခေါ်ကြောင်းပြော၏။
 ထိုသို့သော အကြောင်းကြောင့် ဗာရာဏသီဗြဟ္မဒတ် မင်းကြီး
 က အန္တဘာရလုင်အား အိမ် မြေ နေရာပေးရာ မြေတူးဆွ

ကြလျှင်၊ နေရာတိုင်းတွင် နခမ်းချင်း ထိစပ်လျက် မြေအဝန်း
 နှင့် အညီ ရတနာရွှေအိုးကြီးတို့သည် ပေါ်ထွက်လာကြကုန်၏။
 မင်းကြီးအား ပြောကြားရာ မင်းမိန့်ဘဏ္ဍာအဖြစ် တူးကြသည်။
 ရွှေအိုးကြီးတို့သည် တူးဆွတိုင်း တူးဆွတိုင်း တစ်ရွေ့ရွေ့နှင့်
 အောက်သို့သာ နစ်မြုပ်ကြကုန်၏။ မင်းကြီးအား အကြောင်း
 လျှောက်ကြားရာ အန္ဓဘာရလင်အတွက် ဆိုပြီး တူးကြဟု
 မိန့်တော်မူမှ၊ မိန့်တော်မူသည့်အတိုင်း တူးကြလေလျှင် အလိုလို
 တရွေ့ရွေ့နှင့် ရွှေအိုးကြီးတို့ ပေါ်လာကြကုန်၏။ လွယ်ကူစွာ
 တူးဖော်ရကြကုန်၏။ လုလင်အား - မဟာဓနသူဌေးဟု ချီး
 မြှောက်တော်မူ၏။ ငါတို့ မြတ်စွာဘုရားပွင့်သော်၊ မရှိစကား
 မကြားရသည့်၊ မရှိမုန့်စားရသည့်ကား ပိုမိုကောင်းသည်။
 ထမင်းအိုးထဲမှ ထမင်းဖြစ်သည်ဟုဆိုသည့် အနုရုဒ္ဓါလင်
 ဖြစ်လာလေသည်။

မိမိသဒ္ဓါ စေတနာကား မိမိအား အကျိုးပေးလေသည်။

၅၁။ မဟာဘောဂသူဌေး သဒ္ဓါစေတနာသတ္တိ

မဟာဘောဂသူဌေးသည် နက္ခတ်လိမ္မာ ပုဏ္ဏား ဆရာ၏ ကြိုတင်တွက်ဆ အသိပေးမှုကြောင့်၊ ဒုဗ္ဗိက္ခန္ဓရကပ်-အစာ ရေစာ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးခြင်း၊ ဘေးကြီးမဆိုက်မီ၊ သုံးနှစ်ကြို တင် လယ်ယာ မိုး မြေ၊ ဆန်ရေစပါး တိုးချဲ့ပြုလုပ် သိုမှီး ခြင်းများစွာဖြင့်၊ မြေ၌ တူးမြှုပ်ထားသည့်တိုင်၊ သိုမှီးထားလေ သည်။ ကပ်ကြီးဆိုက်က နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း အစဉ်သဖြင့် စားသုံး လေက သိုမှီးထားသည့်၊ ကျည်ကျဘဏ္ဍာများသာမက အဆင့် ဆင့် စားသုံးကုန်ခမ်းလေ၏။ နောက်ဆုံး ဆန်တစ်ခွက်ချက်မျှ၊ မြေမှထုတ် ချက်ပြုတ်စီစဉ် စားမည်ပြုစဉ် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင် မြတ် ဆွမ်းလာရပ်လေလျှင်၊ ငါတို့မိသားစုငါးဦး ယခုတစ်ခါ စားပြီးလျှင်လည်း စားစရာမရှိ၊ ငတ်မွတ်သည့်ဘေး သေကြ ရမည့် အရေးသာ ရှိတော့၏။ နောင်အရှည် သံသရာမှာသည် ဘေးမျိုးမှ လွတ်စေအံ့ဟု၊ စိတ်တူ စေတနာ သဒ္ဓါတူ လောင်း လှူလိုက်လေသည်။ မိသားစုများ ဆုအသီးသီး တောင်းကြ လေသည်။ ထို့နောက် သူဌေးကြီးသည် ညနေချမ်းသို့ ရောက် လေလျှင်၊ ဆာလောင်မွတ်သိပ်လွန်း၍၊ သူဌေးကတော်ကြီး အားပြောပြရာ ရေဆေးပြီး မှောက်ထားသော ထမင်းအိုးသာ ရှိသည်ဟုပြောပြ၏။ ဆာလွန်းလှသည်ဟု ပြောလွန်းလှ၍၊ အိုး ကို သွားကြည့်လေလျှင် ထမင်းအိုးအပြည့် ပကတိအတိုင်း တွေ့မြင်ရလေ၏။ မိသားစုငါးဦးသား စား၍မကုန်၊ ခူးခပ်ရာ

မထင်၊ ထမင်းပြည့်မြဲ ပြည့်နေ၏။ ဇမ္ဗူဒိပ်တစ်ကျွန်းလုံး ကျွေး၍လည်း မကုန်နိုင် ပြည့်မြဲပြည့်နေ၏။ ထိုနေ့မှာပင် - စပါးကျီ-၁၂၅၀နှင့် အိုးစည်းမှန်သမျှ ဆန်စပါး ပြည့်မြဲ ပကတိ အတိုင်း ပြည့်လျက်နေ၏။ ဇမ္ဗူဒိပ် တစ်ကျွန်းလုံး မျိုးရိက္ခာ ယူကြရာ ထိုဘောဂသူဌေးကို အမှီပြု၍ ချမ်းသာရာ ရကြ ကုန်၏။

ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ မည်သည် ပြုသင့် ပြုထိုက်သော သဘောရှိပါပေကုန်စွ။

အလှူဒါနတို့ မည်သည် ပြုသင့် ပြုထိုက်သော သဘော ရှိပါပေစွတကား၊ ငါတို့ ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား ပွင့်လေလျှင်၊ ဘောဂသူဌေးသည် မေဏှကသူဌေးကြီး ဖြစ်လာလေသည်။

ထိုသို့ဖြစ်လာခြင်းသည် နတ်တို့၏ တန်ခိုးမဟုတ်၊ တန်ခိုး ရှင် ဖန်ဆင်းသောကြောင့်မဟုတ်၊ လှူဒါန်းခဲ့သည့် သဒ္ဓါ စေတနာ သတ္တိစွမ်းကြောင့် ဖြစ်ရပေသည်။

ဖြစ်ပျက်သဘောရှိသော သဒ္ဓါစေတနာ သတ္တိစွမ်းသည် အိုနာသေရေး၊ ဆင်းရဲဘေးကိုကား အစဉ်သဖြင့် မပယ်မဖျောက် နိုင်ပေ။

မဖြစ်မပျက် အစဉ်အမြဲ တည်ရှိသော နိဗ္ဗာန် ပရမတ် သည်ကား၊ အိုနာသေရေး ဆင်းရဲဘေး ခပ်သိမ်းဒုက္ခ ငြိမ်းအေး ပယ်ပျောက်နိုင်ပေသည်။

နိဗ္ဗာန်ခါတ် ပရမတ်တစ်ချက် မြင်သိလိုက်လျှင်၊ ဘဝ ခန္ဓာ နောင်ခါ ခန္ဓာဘဝ ခပ်သိမ်း ဒုက္ခ ငြိမ်းစဲရပေတော့၏။

၅၂။ [ဇောတိကသူဌေး- သဒ္ဓါဇောတနာသတ္တိ]

ဇောတိက သူဌေးလောင်းလျာသည် ဝိပဿီ မြတ်စွာ
 ဘုရား ဂန္ဓကုဋီတိုက် ကျောင်းတော်ကြီး ဆောက်လုပ်လှူဒါန်း
 ခဲ့၏။ ကျောင်းတော်ကြီးအပြည့် ပုဆစ်ဥးဝန်းထိမျှ၊ ရွှေ ငွေ
 ကျောက်သံ သန္တာပုလဲ မြ ကျောက်မျက်ရွဲ ရတနာ အစုံ
 ကြဖြန်း လှူဒါန်းတော်မူခဲ့၏။ မြို့တွင်း မြို့ပြင် စည်မောင်းဖြင့်
 လှည့်လည်၍၊ မြတ်စွာဘုရား ဖူးမြင်လိုသူ၊ တရားနာလိုသူ
 အများ ရတနာ ရွှေငွေများ လက်တစ်ခုပီစီမျှ သယ်ယူနိုင်ပါ
 ကြောင်း၊ ကြေငြာမောင်းတီးခတ် နိုးဆော်စေ၏။ ရတနာ
 ခုနှစ်ပါး ရွှေ ငွေ စသည်များ၊ လူအများ တစ်လက်ခုပီစီမျှယူ
 လျှင် ပထမ အကြိမ်ကုန်၏။ ဒုတိယအကြိမ်မြောက် ရတနာ
 များ ကြဲဖြန့်တော်မူပြန်၏။ ကုန်ပြန်၏။ တတိယအကြိမ်
 မြောက်ကြဲဖြန့် လှူဒါန်းတော်မူခဲ့၏။ ရတနာများ လူတို့ယူကြရာ
 မြတ်စွာဘုရား ပလ္လင်တော်မှ တရားဟောလျှင် မြတ်ဘုရား
 မျက်နှာတော် အရောင်တော်ဟတ် တောက်ပစေရန် ပလ္လင်
 မြတ်ရှေ့ အရောင်တောက်ပသော၊ ကျောက်မျက်ရတနာ သခွား
 ကဆစ်သီးကြီး လှူဒါန်းထား၏။ ထိုသခွားကဆစ် ကျောက်
 မျက်ရတနာကြီးမှ မိစ္ဆာ ပုဏ္ဏား ယူလေလျှင် ကျောင်းဒါယကာ

သူဌေး စိတ်မချမ်းမြေ့ကြောင်း၊ မြတ်ဘုရား လျှောက်ထား၏။
 ဝိပဿီ မြတ်စွာဘုရားသည် မိမိပိုင်ပစ္စည်း သူတပါးမယူနိုင်
 အောင် ဆုတောင်း ဆုယူနည်း မိန့်ကြားတော်မူ၏။ ငါတို့ဘုရား
 လက်ထက် ဇောတိက သူဌေးဖွားမြင်လျှင်၊ အရောင်တလက်
 လက် တောက်ပလေသည်။ ရတနာတံတိုင်း ခုနှစ်ထပ်ဖြင့် ရတနာ
 ဝိမ္မာန်ကြီး ပေါက်လေ၏။ ဘဝတစ်ခု၌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား
 ကြံပင်လှူခဲ့သောကြောင့်၊ ထန်းပင်ပမာဏ ရွှေကြံပင်ကြီးများ
 မြေမှပေါက်၏။ ရတနာဝိမ္မာန်ကြီး၏ အထောင့်လေးဒေါင့်မှ
 ရွှေအိုးကြီးများပေါ်လာ၏။ တံတိုင်းခုနှစ်ထပ်အကြား ပဒေသာ
 ပင်များပေါက်၏။ လာကြည့်သူများ ရွှေအိုးကြီးတို့မှ လည်း
 ကောင်း၊ ပဒေသာပင်တို့မှ လည်းကောင်း၊ အလိုရှိတိုင်း ယူကြ
 ပေမဲ့ ယူရာမထင် ပြည့်မြဲပြည့်၏။ ကုသိုလ်ပြုဖက် မြောက်
 ကျွန်းသူ ဇနီးသည် အတုလကာရီ ဆန်တခွက်ချက်၊ လာကြည့်
 သူများ နေ့စဉ်ခူးခပ် ကျွေးသော်လည်း၊ ခူးခပ်ရာမထင် ပြည့်မြဲ
 ပြည့်နေ၏။ ထိုသို့ ဖြစ်ခြင်းမှာ နတ်တို့ တန်ခိုးမဟုတ်၊ တန်ခိုး
 ရှင်တို့ ပြုလုပ်သည်မဟုတ် ပြုခဲ့ဘူးသော သဒ္ဓါစေတနာသည်
 ပင်လျှင်၊ ထိုမျှ သတ္တိ ရှိပါလျှင် မဖြစ်မပျက် အစဉ်ထင်ရှား
 ရှိသော၊ နိဗ္ဗာန်ပရမတ် သတ္တိစွမ်းကား - အဘယ်လျှင် ဆိုဘွယ်
 ရာ ရှိချေတော့အံ့နည်း။

၅၃။ နေသည် လ ကဲ့သို့ အေးမြခြင်း။

မိထွေးတော်ဂေါတမီ ရဟန္တာမထေရ်မကြီးနှင့် ဘိက္ခုနီမ
 ငါးရာတို့ ပရိနိဗ္ဗာန်စံမြန်းတော်မူလျှင် မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်
 တိုင်လည်းကောင်း၊ ရှင်သာရိပုတြာမထေရ်မြတ်ကြီး ကိုယ်တော်
 တိုင်လည်းကောင်း ကြွရောက် သဂြိုဟ်တော်မူကြရာ၊ လ - နေ
 တို့ကို လူတို့မြင်နေကြရကုန်၏။ နက္ခတ်ကြယ်များ စုံလင်စွာ
 ထွန်းလင်းတောက်ပနေသည်တို့ကို တွေ့မြင်နေကြရကုန်၏။
 နေသည် မွန်းတည့်ချိန် ဖြစ်သော်လည်း အေးမြနေ၏။ ထိုသို့
 ဖြစ်ခြင်းမှာ ဘုရားအစရှိသော အရိယာ သူတော်ကောင်းတို့၏
 နိဗ္ဗာန်ဓါတ်မြတ် ပရမတ်တိုင်အောင် ဉာဏ်ပညာ အသွားအဟုန်
 ကူးခပ် သွားလာထားတော်မူသောကြောင့်၊ နိဗ္ဗာန် ပရမတ်ဓါတ်
 အမြတ်မှသည်၊ အရိယာအရှင်မြတ်တို့ ပညာဉာဏ် အသွား
 အေးမြကြည်စေ သတ္တိအား ကျေးဇူးပြုမှုကြောင့်၊ နေသည်
 မွန်းတည့်ပူပြင်းချိန်ဖြစ်လျက် လ-ကဲ့သို့ အရိယာဇာတ် စခမ်း
 သိမ်းပွဲ၊ အေးမြစေတော်မူကြပါသည်။ နိဗ္ဗာန်ဓာတ် အေးမြ
 ငြိမ်းချမ်း သတ္တိစွမ်းကား၊ အံ့ဩမဆုံး ရှိချေစွတကား။

၅၄။

စန္ဒပဒုမာဒေဝီ သဒ္ဓါ စေတနာသတ္တိ

ရှေးဘုရားလက်ထက် သံဃာတော်များအား ဆွမ်းအိုး ဘယ်လက်ဖြင့်မ၊ ညာလက်ဖြင့် ယောက်ချိုကိုင်း၊ ဆွမ်းဟင်း လျာ ပြည့်ပြည့်ဖြိုးဖြိုး လှူဒါန်းခဲ့သော၊ သဒ္ဓါ စေတနာသတ္တိကြောင့်၊ ဘယ်လက်ဖဝါးအပြည့်၊ ပဒုမာကြာပန်း လက္ခဏာ အမှတ် ထင်သည်။ ညာလက်ဖဝါးအပြည့် လဝန်းအသွင် လက္ခဏာ အမှတ်ထင်သည်။ သံဃာများရှိရာ ကျောင်းတိုက်တော်ကြီး၌ မောပန်းမှုမရှိ၊ လှည့်လည်သွားလာ ရေစစ်ယူကာ သောက်ရေ လှူဒါန်းသော၊ သဒ္ဓါစေတနာ သတ္တိကြောင့်၊ ညာခြေဖဝါး-လဝန်း အပြည့်၊ ဘယ်ခြေဖဝါး ပဒုမာကြာပန်း လက္ခဏာ အမှတ်အသား ထင်ပေါ်စေသောကြောင့် စန္ဒပဒုမဒေဝီဟု အမည်တွင်လေ သည်။

ကဿပဘုရားရှင်လက်ထက် ဝိသာခါ ကျောင်းအမ လောင်းလျာသည်၊ သံဃာတော်များ ဆွမ်းပြည့်စုံပေမဲ့၊ အရှင် ဘုရားတို့ - ဤအစားအစာသည်ကား သလိပ် သည်းခြေ လေ ဒေါသတို့ကို အထူးနိုင်နင်းပါသည်။ စသည်ဖြင့် မစားချင်စား

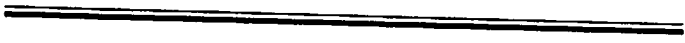
ချင်အောင် လျှောက်ထားခါ လိုသည်ထက်ပို၍ လှူဒါန်းခဲ့သော သဒ္ဓါ စေတနာ သတ္တိ၊ ပုညဝဗ္ဗ အမျိုးသားအိမ်သို့ လိုက်သော အခါ၊ မိဘပေးသော နွားများ ရှစ်ဥဿဘတိုင်တိုင် ပြည့်၍ ခြံတံခါးကို ပိတ်ထားသော်လည်း၊ ကျန်နွားများ ခုန်လိုက်သွား ကြသည်မှာ များပြားစွာ မရေမတွက်နိုင်အောင် ရှိလှချေသည်။

သဒ္ဓါစေတနာကား - ဖြစ်ပျက်၊

နိဗ္ဗာန်ကား- မဖြစ်ပျက် သတ္တိချင်းကွာလှ၏။

၅၅။ သုဇာတဆွမ်းနှင့် စန္ဒဆွမ်းသတ္တိ

သုဇာတာ သူဌေးသမီး လှူဒါန်းသော ဆွမ်းသည် ရှင်တော် ဘုရားသန္တာန် မြတ်သောရုပ်ကိုဖြစ်စေ၏။ မြတ်သော ရုပ်ကို မှီရာရသောကြောင့် (၄၅)ရက်ကာလပတ်လုံးဝိပဿနာ ဉာဏ် ကို ကျေးဇူးပြု၏။ ဝိပဿနာဉာဏ်မှသည်၊ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် အားကျေးဇူးပြု၏။ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် ခပ်သိမ်းဒုက္ခ ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ကိုသိမြင်၏။ သိမြင်လိုက်သည် နှင့် တစ်ပြိုင်နက် နိဗ္ဗာန်မှ သည် မဂ်ဖိုလ်အား အာရမ္မဏာဓိပတိ၊ ဥပနိဿယ(၃) သတ္တိဖြင့် အငြိမ်းဓာတ်သန္တိလက္ခဏာ ကျေးဇူးပြုလိုက်သည်။ နိဗ္ဗာန်မှသည် မဂ်ဖိုလ်အား ကျေးဇူးပြုသော သတ္တိကြောင့် ဝိပဿနာဉာဏ်

မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဟူသော ဓမ္မ ကာယအစွမ်းဖြင့်၊ ရှင်တော် ဘုရားသန္တာန် ကိလေသာတို့ ငြိမ်းစဲခြင်း၊ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံတော်မူရပါသည်။ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန်အား သုဇာတာ၏ ဆွမ်းအာဟာရက အကြောင်းထူးအဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်ဟု မိန့်တော်မူကြပါသည်။

စုန္ဒလှိုင် ဆွမ်းဘုန်းပေးမှသည် ခန္ဓာပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံသည် အထိ ဆွမ်းအာဟာရသတ္တိဖြင့်လည်း ကျေးဇူးပြုတော်မူသည်မှာ အလွန်လျှင် ထင်ရှားလှပါသည်။

အာဟာရဇရုပ် - ဖြစ် ပျက်၊ နိဗ္ဗာန် - မဖြစ် မပျက်။

စိတ္တသုက္ကယ် သဒ္ဓါစေတနာသတ္တိ

ကဿပ ဘုရားရှင်လက်ထက် စိတ္တသုက္ကယ်လောင်းလျာ သည် တောအုပ်၌ တရားအားထုတ်နေသော၊ ရဟန်းတစ်ပါး အား ဆွမ်း ဆွမ်းဟင်းလျာနှင့် အဆင်းငါးမျိုးရှိသော ပန်းတို့ ကို လျှာဒါန်းခဲ့ဘူးသော၊ ဒါန စေတနာ သဒ္ဓါ တရားသတ္တိကြောင့် ပန်းလျှာပြီး၊ ဘဝမှသည် ကွယ်လွန်ပြီး နတ်ပြည်ဝယ် နတ်သား ဖြစ်လျှင်၊ ပုဆစ်ဒူးဝန်းမြုပ်လှနီးနီး နတ်ပန်းမိုး ပြုံးပြုံးဖြိုင်ဖြိုင် ရွာသွန်း၏။

ငါတို့ဘုရားလက်ထက် မာဂဓတိုင်း၊ မစ္ဆိကာသဏ္ဍမြို့၌
စိတ္တသူကြွယ် ဖွားမြင်လျှင်၊ ပုဆစ်ဒူးဝန်း မြုပ်လုနီးမျှ အဆင်း
ငါးမျိုးရှိသော ပန်းတို့ တစ်ဖြိုးဖြိုး တစ်ဖြိုင်ဖြိုင် ရွာသွန်း၏။

မြတ်စွာဘုရားကို လာရောက် ဖူးမျှော်စဉ်မှာလည်း
ဤအတူပင် နတ်ပန်းမိုး ဖြိုးဖြိုးဖြိုင်ဖြိုင်ရွာသွန်း၏။ ဤသို့လျှင်
နတ်ပန်းမိုး ရွာသွန်းခြင်းသည် နတ်တို့တန်ခိုးမဟုတ် လှူဒါန်း
ခဲ့ဘူးသော သဒ္ဓါစေတနာ သတ္တိကြောင့် ဖြစ်သည်။

(စိတ္တသံယုတ်ရှု အလွန်ကောင်း၏)။

သဒ္ဓါ စေတနာ - ဖြစ် ပျက်၊ နိဗ္ဗာန် - မဖြစ် မပျက်။

၅၆။ နိဗ္ဗာန်နှင့် သဒ္ဓါ စေတနာ သတ္တိချင်းပြိုင် နှိုင်းချိန်ကြည့်ကြစို့

သဒ္ဓါကောင်း စေတနာကောင်း တို့သည်ကား၊
ဘုံကောင်း ဘဝကောင်း လူနတ်ခန္ဓာကောင်း
တိုးပွားရစေနိုင်ကြပါသည်။

သဒ္ဓါဆိုး စေတနာဆိုး တို့သည်ကား၊
ဘုံဆိုး ဘဝဆိုး လူနတ်ခန္ဓာဆိုး တို့ကို
တိုးပွားရစေ ဖြစ်စေနိုင်ကြပါသည်။

မည်သည့်ဘဝ မည်သည့်ဘုံ မည်သည့်
 ခန္ဓာမဆို ဖြစ်ပေါ်လာလျှင် ပျက်ရမြဲ၊
 အိုနာသေ ဆင်းရဲရရှိမြဲ ဖြစ်ရမြဲ ဖြစ်သောကြောင့်၊
 လျှပ်တစ်ပျက်မျှ ဘဝခန္ဓာရခြင်းသည် အနည်းငယ်၊
 မစင်သည် အပုတ်နဲ့လှိုင်သကဲ့သို့၊
 ငါဘုရား ချီးကျူးတော်မမူဟု မိန့်ဟော်မူ၏။

သဒ္ဓါ စေတနာသတ္တိကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ရသည့်
 ဘဝခန္ဓာမည်သည် ထိုမျှ ဆိုးဆိုးဝါးဝါး ဆင်းရဲဒုက္ခ
 ကြီးလွန်းလှပေသည်။

နိဗ္ဗာန်တရားကို စိတ်အစဉ် နှင့် တစ်ခါမြင်သိ
 သိရှိလိုက်ရသည် ရှိသော် အလွန်ဆုံး ဘဝခန္ဓာ
 ခုနှစ်ကြိမ်ရရှိပြီး၊ နောင်ဖြစ်ရမည့် ဘဝခန္ဓာ
 ခပ်သိမ်း ဒုက္ခငြိမ်းအေး ရပေသည်။

နိဗ္ဗာန်သတ္တိ သိမြင်လိုက်ရလျှင်၊ ဘဝခန္ဓာ ဒုက္ခ
 ခပ်သိမ်း ငြိမ်းစဲကြရကုန်၏။

အော်- နိဗ္ဗာန်တရား မြတ်ကြီး မြတ်လှပေသည်တကား။

၅၇။ (ပုညသတ္တိ မဂ်သတ္တိ နိဗ္ဗာနရိတ်သတ္တိ)

၁၃၃၈-ခု၊ နတ်တော်လဆန်း(၄)ရက်၊ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ (၂၄. ၁၁. ၇၆)

ပုညသတ္တိ = ကုသိုလ်ကောင်းမှုသည် ကောင်း၏။ အပါယ် မကျစေပဲ နတ်လူ ဗြဟ္မာ ခန္ဓာ ရစေ၏။ နိဗ္ဗာန် ရခြင်း၏အကြောင်း အထောက်အပံ့ဖြစ်စေ၏။ သံသရာအလျှင် ခန္ဓာစဉ်တို့တော့ ပြီးပြတ်အောင် မချုပ်ငြိမ်းစေနိုင်ဟု ဆိုအပ်၏။

မဂ်သတ္တိ = ဥပတိဿ ပရိဗိုဇ်သည် ရှင်အဿဇိထံမှ ‘ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပဘဝါ’ နာကြားရလျှင် သောတာ ပတ္တိ မဂ်ဉာဏ်ဖြစ်သည်နှင့် လည်းကောင်း၊ ဥပတိဿထံမှကောလိတပရိဗိုဇ် နာကြားရလျှင် လည်းကောင်း၊ ပရိဗိုဇ် (၂)ဦး သန္တာန်ဖြစ်သည့် မဂ်ဉာဏ် ဓမ္မကာယ၏ အစွမ်းဖြင့် တစ်ကြိမ်မျှ ပင် မတွေ့စဘူးသော မြတ်စွာဘုရား၏ ရူပ ကာယ- ကိုယ်တော်မြတ် ထင်လာပြီး၊ တပည့် တော်တို့၏ ဆရာမြတ်စွာဘုရား အဘယ်မှာ ပါနည်းဟု မေးမြန်းကြ၏။

(ဓမ္မံ ပဿန္တော မံ ပဿတိ)

တရားစစ်မြင်သူသည် ဘုရားအစစ်မြင်၏။

နိဗ္ဗာန်ခါတ်သတ္တိ = နိဗ္ဗာန်ခါတ်ကို မဂ်ဉာဏ်တစ်ကြိမ် သိလိုက်
 က အပါယ်ခန္ဓာငြိမ်းစဲသွားစေ၏။ နှစ်ကြိမ်
 မြောက်သိလိုက်လျှင်၊ ကာမဘုံသို့ တစ်ကြိမ်
 သာလာတော့၏။ သုံးကြိမ်သိလိုက်လျှင် ကာမ
 ဘုံသို့ တစ်ကြိမ်မျှ မလာတော့ပြီ၊ လေးကြိမ်
 မြောက်လျှင် ဝဋ်ဒုက္ခ ခန္ဓာစဉ်ဖြစ်ပေါ်စေ
 ကြောင်းဖြစ်သည့် အဝိဇ္ဇာတဏှာ စသည်သည်
 လည်းကောင်း၊ အကြောင်းငြိမ်းသဖြင့် အကျိုး
 သံသရာအလျဉ် ခန္ဓာစဉ်သည် လည်းကောင်း၊
 ငြိမ်းစဲပြတ်တောက် ကုန်ခမ်းခြင်း အဘာဝ သို့
 ရောက်စေနိုင်ကြသည်။

ထို့ကြောင့် အကြောင်း ကိလေသာအာသဝေါတရား
 နှင့် အကျိုးသံသရာအလျဉ် ဝဋ်ဆင်းရဲ၊ ခန္ဓာစဉ် ချုပ်ငြိမ်းခြင်း
 သည် မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို သိမြင်လိုက်ရပေသောကြောင့်၊
 သံသရာ ခန္ဓာကိလေသာ ချုပ်ငြိမ်းကြောင်းဟု နိဗ္ဗာန်ခါတ်ကို
 ဆိုအပ်၏။

နိဗ္ဗာန်၏ အာရမ္မဏာဓိပတိ၊ ဥပနိဿယသတ္တိ ကျေးဇူး
 ပြုမှုဖြင့်၊ မဂ်သည် ကိလေသာကို ပယ်သတ်နိုင်ပေသည်။

မဂ်ဉာဏ် ဖြစ်ဖြစ် မဖြစ်ဖြစ် နိဗ္ဗာနခါတ်သည် အစဉ်
သဖြင့် ထင်ရှားစွာ သန္တိသုခအနေဖြင့် ရှိပေသည်။

ဒုက္ခ၏ အကြောင်းကိလေသာနှင့် အကျိုးဝဋ်သံသရာ
ခန္ဓာစဉ်၊ ငြိမ်းစဲကုန်ခမ်းစေနိုင်သော သတ္တိရှိသည့် နိဗ္ဗာနခါတ်
ဟု ဆိုအပ်ပါပေ၏။

သန္တိသုခ စွမ်းရည် ပေါ်လွင်သည်ဟု-
ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ မိန့်တော်မူခဲ့ပါပေသတည်း။

၅၈။ (မြေစိသေးစိ အရဟတ္တမဂ်သတ္တိ)

ပဒုမ္မဒေဝီ သားငါးရာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါလောင်းလျာများ
ရေမျှောခံခဲ့ရလေသည်။ အနာမဲ့ သျှင်ဇာကူ လောင်းလျာလည်း
ရေမှာ နစ်မျှော ငါးမျှောခံရရှာပေသည်။ သျှင်သံကိစ္စ လောင်းလျာ
မှာ မိခင်ဝမ်း သန္ဓေရင့်မာစဉ်၊ မိခင်သေဆုံး မီးသဂြိုဟ်စဉ်
မိခင်လောင်းသာပြာကျ၊ သားလျာကား မီးကျိုးရဲရဲအတွင်း
ရွှေဆင်းတုပမာ ထင်ရှားစွာ အသက်ရှင်လာပေသည်။ သျှင်ဒဗ္ဗ
လောင်းလျာလည်း မိခင်ဝမ်း သန္ဓေရင့်မာ သေဆုံးလျှင်၊
အလောင်းလျာသဂြိုဟ်ရာ၊ မိခင်ဝမ်းဗိုက် ဗုံးကနဲ ဖေါက်ခွဲခုန်
ထွက် သမန်းမြက်ချိုသို့ကျရာ အဘွားကောက်ယူ မွေးမြူလေ
သည်။

ဆိုခဲ့ပြီး လောင်းလျာသတို့သားတို့ အသက် (၇)နှစ် ပြည့်က ရဟန္တာဖြစ်ကြလေသည်။ ဤကား- မဖြစ်သေးသော၊ ဖြစ်ဘို့သေချာသော၊ အရဟန္တမဂ်ဉာဏ်ကျေးဇူး သတ္တိထူးကြောင့်၊ ရေမျော၊ ငါးမျို၊ မီးရှို့ခံကြရသော်လည်း အသက် အန္တရာယ်သည်ပင် လွတ်မြောက်ကြပေသည်။

ဒဗ္ဗ = သမန်းမြက်

ပစ္ဆာဇာတ ပဋ္ဌာန်းသတ္တိ။

အကြောင်းတရား၊ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် မဖြစ်ပေါ်မီ အကျိုးသတ္တိစွမ်းများ ထွက်ပေါ်နှင့်လေပြီ။

မဂ်ဉာဏ် အဆင့်ဆင့်အား နိဗ္ဗာန်မှ- အာရမ္မဏာဓိပတိ၊ ဥပနိဿယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေးသောကြောင့်၊ မဂ်ဉာဏ် သည်ပင် ထိုမျှ သတ္တိစွမ်းရှိလျှင် နိဗ္ဗာန်၏သတ္တိစွမ်းကား အံ့မခန်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်ဟု၊ အနုဗောဓဉာဏ်- လျော်စွာသိ၊ အောက်မေ့ နှလုံးသွင်း လေ့ကျက်ရာသည်။

မဂ်ဉာဏ်၏ အစကား- ဝိပဿနာဉာဏ်၊ ဝိပဿနာ ဉာဏ်ပွားများ အားထုတ်လျှင် ဆင်းရဲခပ်သိမ်းငြိမ်းအေး နိဗ္ဗာန် ရှေးဦးစွာ အာရုံပြု အားထုတ်ရာ၏။

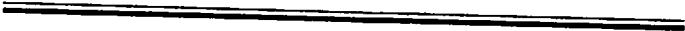
နိဗ္ဗာန်သည် အာရုံပြုသူအား အာရမ္မဏာသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုရာ၊ နိဗ္ဗာန်သည် အမြတ်ဆုံးဖြစ်၍၊ အာရုံပြုသူလည်း စင်ကြယ်ပေသည် မညစ်နွမ်း မယုတ်ညံ့ပေ။

ယေဘိက္ခဝေ ဝိရာဂေဓမ္မေ ပသန္နာနံ အဂ္ဂေတေ ပသန္နိ
အဂ္ဂေခေါပန ပသန္နာနံ အဂ္ဂေါ ဝိပါကော ဟောတိ။

ယေ-အကြင်သူတို့သည်၊ ဝိရာဂေဓမ္မေ - ရာဂစင်ကြယ်ရာ
နိဗ္ဗာန်၌၊ ပသန္နာနံ- ကြည်ညိုကုန်ကြ၏။ တေ- ထိုသူတို့သည်၊
အဂ္ဂေ- အမြတ်ဆုံး၌၊ ပသန္နာ- ကြည်ညိုသည်မည်ကုန်၏။
အဂ္ဂေခေါပန ပသန္နိနံ- အမြတ်ဆုံး နိဗ္ဗာန်၌ကြည်ညိုကုန်သော
သူတို့အား၊ အဂ္ဂေါ- အမြတ်ဆုံး၊ ဝိပါကော- အကျိုးသည်၊
ဟောတိ- ဖြစ်၏။ (အံ / အဂ္ဂပဿာဒသုတ်)

နိဗ္ဗာန်ကို ခြင်သော ဗုဒ္ဓါလိ၏ သန္တာန်ဗျာသာ
ထူးခြားလည်း နိဗ္ဗာန်၌ကား မထူးခြားပေ။
(တိပိဋကဓမ္မဒရာသိကျမ်း)

ကောင်းကင်ပြင်ရှိ လပြည့်ညဉ့်အခါ၊ လ-ကိုကြည့်ရှုကာ၊
လ-ကိုမြင်သောသူ၏သန္တာန်မှာ ကြည်လင်ခြင်း၊ ချမ်းမြေ့
အေးမြခြင်းဖြင့် ထူးခြားစွာခံစားရသည်။ လ- ၌ကား
မထူးခြားပေ။

နိဗ္ဗာန်ကို မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်သောသူ၏ သန္တာန်
မှာ- သောတာပတ္တိမဂ်စိတ် ၁၈ အခိုက်၌ အလုံးစုံသော
အာသဝတို့ကို ဖျက်ဆီး၏။ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၏။

(ခု - ၉-နိဿယ-၁၂၅/၂၅၂/ပြန်-၂၇၉)

ကေဝိဂေါဟိ နိဗ္ဗာန်။

စန္ဒောဝိယ နိဗ္ဗာန်။ (နိ)

နိဗ္ဗာန်- မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်အပ်သော နိဗ္ဗာန်သည်၊
ကေဝိဂေါ- နှစ်ခု စသည်မပြား တစ်ပါးတည်းသာဖြစ်၏။

နိဗ္ဗာန်- မဂ်ဖိုလ်အာရုံနိဗ္ဗာန်ကို၊ စန္ဒောဝိယ- အဇ္ဈော
ပြင်ကျယ် ကောင်းကင်အလယ်၌၊ ထွန်းလင်းလှစွာ လမင်းကြီး
ပမာပင်တည်း။

နတ္ထိ ဧတေသံ ဥပ္ပါဒေဝါ ဌိတိယံဝါ။

ပစ္စယောတိ အပစ္စယော။ (နိ-၉၀)

ဧတေသံ- ထိုနိဗ္ဗာန်ဓာတ်တရား မြတ်၏။ ဥပ္ပါဒေဝါ-
ဖြစ်ပေါ်စေရန်လည်းကောင်း၊ ဌိတိယံဝါ- တည်နေစေရန်
လည်းကောင်း၊ ပစ္စယော- တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းသည်၊
နတ္ထိ-မရှိ။ ဣတိတသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ သော-ထိုနိဗ္ဗာန်သည်
အပစ္စယော - အကြောင်းကင်း၏။

မဂ် ဖိုလ် အာရုံ နိဗ္ဗာန်အတွက်၊

တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းမရှိပေ။

နိဗ္ဗာန်သည်- သဘာဝဓါတ်သားလည်း တစ်ခုတည်းပင်။
 စိတ်, စေတသိက်, ရုပ် တို့ကား ဓါတ်သားလည်းများ၏။
 အကြောင်းပေါင်းများစွာကြောင့်၊ အကျိုးပေါင်းများစွာလည်း
 ဖြစ်ပျက်နေ၏။
 နှလုံးသွင်း-ငါ့သန္တာန် စိတ်, စေတသိက်, ရုပ် တို့ ဤသဘောရှိ၏။
 နိဗ္ဗာန်ဓါတ်ကား ဤသို့မဟုတ်ပေ။

ဗုဒ္ဓခြံတိစ္ဆာတို့ ဝှင်းဝှင်း မဝှင်းဝှင်း
 နိဗ္ဗာန်လည်း ရှိနေ၏။ စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်
 ခုတူလည်းရှိနေ၏။

ဥပ္ပါဒါဝါ တထာဂတိနံ၊ အနုပ္ပါဒါဝါ တထာဂတာနံ၊
 ဌိတာဝ သာဓါတု ဓမ္မဌိတတာ ဓမ္မနိယမတာ သဗ္ဗေဓမ္မာ
 အနတ္တာ။

တထာဂတာနံ-ဘုရားရှင်တို့၊ ဥပ္ပါဒါဝါ-ပွင့်ထွန်းပေါ်ပေါက်
 သော်လည်းကောင်း၊ တထာဂတာနံ- ဘုရားရှင်တို့၊ အနုပ္ပါ
 ဒါဝါ- မပွင့်ထွန်း မပေါ်ပေါက်သော်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗေ
 ခပ်သိမ်းသော၊ အနတ္တာ- အနတ္တဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ- စိတ်

စေတသိက်,ရုပ်,နိဗ္ဗာန်တရားတို့သည်။ ဓမ္မဋ္ဌိတတာ- ဓမ္မသဘော တည်ရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဓမ္မနိယမတာ- ဓမ္မသဘာဝ အစဉ်အလာ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ သာဓါတု- ထိုသဘာဝ ဓါတ်တို့သည်၊ ဋ္ဌိတာဝ- တည်ရှိ ကြကုန်သည် သာလျှင်တည်း။

ဝဋ်ဒုက္ခ ခန္ဓာအစဉ် ချုပ်ငြိမ်းရန်
နိဗ္ဗာန် အာရုံဖြူပေးရသည်။

ကရဏီယမတ္တ ကုသလေန ယံတံသန္တပဒံ၊
အဘိသမေစ္စ။

သန္တံ- ဖြစ်ပျက်မရှိ ငြိမ်သက်စွာသော၊ ယံပဒံ-အကြင် နိဗ္ဗာန်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏။ ယံပဒံ- အကြင်နိဗ္ဗာန်ကို၊ အဘိသမေစ္စ- ဉာဏ်ဖြင့်သက်ဝင် အာရုံပြု၍၊ အတ္ထကုသလေန- အကျိုးစီးပွားကို လိုလားသော အမျိုးကောင်းသားသည်၊ ကရဏီယံ- သမ္မာ ပဋိပတ် အကျင့်မြတ်ကို ပြုကျင့်အားထုတ် အပ်၏။

သူမြတ်သည် ပြုအပ်သော ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို မပြု မှီ၊ ရှေးဦးစွာ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု ရည်စူး၍၊ ဤကောင်းမှု သည် ဒုက္ခအပ်သိမ်းငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ကိုရကြောင်း ဖြစ်စေသတည်း။

ဇာတိပဋိသန္ဓေ-မရှိခြင်းဖြင့် ငြိမ်းရာကာလကို၊ အာဂမေတိ-
သက်တော်စေ့ငှ အချိန်ကျအောင် ဆိုင်းငံ့မသွေ နေတော်မူ
ရပါသေး၏။

ရာဂက္ခယောတိ နိဗ္ဗာန် အာဂမ္မ
ရာဂေါ ခီယတိ၊ တသ္မာ ရာဂက္ခ
ယောတိဝုစ္စတိ။ (သံဋ္ဌ-၃-၁၂၇)

ရာဂက္ခယောတိ- ရာဂက္ခယော ဟူသည်ကား၊ နိဗ္ဗာန်-
မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်အပ်သော နိဗ္ဗာန်ကို၊အာဂမ္မ- အစွဲပြု
အကြောင်းခံ၍၊ ရာဂေါ- အာရုံတပ်မက် ညွတ်လျက်တဏှာ
ကာမတရားသည်၊ ခီယတိ- ပြုတ်ပြုတ်မသွေ စင်စေလျက် ကုန်
ခမ်းပေ၏။ တသ္မာ -ထို့ကြောင့်၊ ရာဂက္ခယောတိ- ရာဂက္ခ
ယောဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆူဆူပွင့်ငြား မြတ်စွာဘုရားတို့ ထင်ရှား
ထုတ်ဖော် မိန့်ဟတော်မူခဲ့ပေ၏။

•••••
• ယူခြတ်ထန္နာန် ထင်ရှားဖြစ်ဝေါ်ထည့် ခပ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ထို •
• ခြင်ထိလိုက်လျှင်၊ ယူခြတ်ထန္နာန် ထိဝေထာ ဖြစ်ခွင့်ခေ •
• အငြိမ်းထိုး ငြိမ်းထွား၏။ အကြောင်းထိဝေထာတို့ ငြိမ်းကြ •
• ရထုန်ထဖြင့်၊ အထိုးဝင်္ဂုထွ ခန္ဓာအစဉ်တို့လည်း အမှန်ဝင် •
• အငြိမ်းထိုး ငြိမ်းကြထုန်၏။ •
•••••

နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်၏ဟူသည်၊
 မဂ်စိတ် အခိုက်၌သာ ရောက်သည်။
 စုတိနောင်မှ ရောက်စရာမလိုပေ။

(ဒီပဲရင်း)

ကမမာနန္တိ ဘဂဝါ မဟာဗောဓိမဏ္ဍေယေဝ။
 အရိယာမဂ္ဂေန ဂတော နက္ကဒါနိ ဂစ္ဆတိ။
 အတိတံ ပန ဥပါဒါယ ဣဒံ ဝုတ္တံ။ (သံဠ-၁-၈၀)

ကမမာနန္တိ- နိဗ္ဗာန်သို့ ကြွသွား၏ဟူသည်ကား၊ ဘဂဝါ-
 ဘုန်းတော်နေဝန်း ထွန်းလင်းလှစွာ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်
 ကြီးသည်၊ မဟာဗောဓိ မဏ္ဍေယေဝ- မဟာဗောဓိမဏ္ဍိုင်
 အပရာဇိတပလ္လင်တော်ထက်ဝယ်၊ အရိယာမဂ္ဂေန- ဖြူစင်
 မြင့်မြတ် မဂ်ဉာဏ်ခါတ်ဖြင့်၊ ဂတော- နိဗ္ဗာန်ရွှေနှန်း အောင်မြင်
 ခန်းသို့ ကြွသွားတော်မူပါပေ၏။ ဣဒါနိ- ပရိနိဗ္ဗာန်စံသည်မှ-
 နောက် ယခုရောက်ကာ နဂစ္ဆတိ- ဘယ်ရာဌာန ဘယ်ကာလမှ
 ကြွမြန်းတော်မမူပါချေ။

ပရိနိဗ္ဗာန်သည် -

- ၁။ ကိလေသာပရိနိဗ္ဗာန် (သုဉ္ဇပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်)
 - ၂။ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန် (အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်)
 - ၁။ ကိလေသာငြိမ်း၍ ခန္ဓာကြွင်းသေး၏။
 - ၂။ ခန္ဓာအကြွင်းမရှိ အပြီးတိုင်ငြိမ်း၏။
- ၁+၁။ ၂+၂။ သဘောတူ၏။

၅၉။ ။ ထူတော်ထူခြတ်တို့၊ ဒုက္ခအစဉ် ငြိမ်းလို့လျှင် ။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ပွင့်ပွင့် မပွင့်ပွင့်၊
ဒုက္ခ နဲ့ နိဗ္ဗာန် ရှိနေ၏။
နိဗ္ဗာန်ကလွဲလျှင် - ဒုက္ခပဲ၊
ဒုက္ခကလွဲလျှင် - နိဗ္ဗာန်ပဲ၊
နိဗ္ဗာန်ကို - သိမြင်လိုက်လျှင်၊
ဒုက္ခအစဉ် ငြိမ်းသွား၏။

နိဗ္ဗာန် အသိအမြင် ပေါ်လာအောင် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ သူငါ မဖက် သက်သက် နာမ်ရုပ်။ သက်သက် အကြောင်းအကျိုး ဒုက္ခ - အစုပဲဟု ရှု . . . ။

ဒုက္ခ- အစုဟူသည် စိတ်သည်လည်းကောင်း၊ စေတသိက် သည် လည်းကောင်း၊ ရုပ်များသည်လည်းကောင်း ဖြစ်လျှင် ပျက်ကြ သဘာဝ၊ အမှန်ဒုက္ခ- အစုပဲ။ စိတ်ဖြစ်ပေါ်လျှင် ဒုက္ခ ဟုမြင်အောင်ရှု။ စေတသိက်ဖြစ်ပေါ်လျှင် ဒုက္ခ-ဟုမြင်အောင် ရှု။ ရုပ်ဖြစ်ပေါ်လျှင် ဒုက္ခ-ဟု မြင်အောင်ရှု။

မည်သည့် စိတ်၊ စေတသိတ်၊ ရုပ်ဖြစ်ဖြစ် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ သူငါမဟုတ်၊ ဒုက္ခ - ဟုတ်သည်ဟု ရှုဉာဏ် ရင့်သန်လျှင်၊

မဖြစ် မပျက် အစဉ်ငြိမ်းတဲ့၊ နိဗ္ဗာန် - မြင်တဲ့ အသိဉာဏ်ပေါ်အံ့။

နိဗ္ဗာန်ကို-သိမြင်လျှင် ဒုက္ခငြိမ်းသွား၏။

မမြင်လျှင်-မငြိမ်းနိုင်ပေ။

နိဗ္ဗာန်ကို - အသိအမြင် ပေါ်လာအောင်-

ဒုက္ခကိုပင်ရှု - လူသူမဟုတ် စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်

ဖြစ်တိုင်းပျက် ဒုက္ခအဟုတ်မြင်အောင်ရှု။

နိဗ္ဗာန်မြင်က ဒုက္ခငြိမ်း၊

မမြင်က မငြိမ်း။

၆၀။ နိဗ္ဗာန်

- ၁။ ဖြစ် မဖြစ် - ပရမတ် အစစ်၊
- ၂။ ဖြစ် နှင့် မဖြစ် - သဘာဝနှစ်မျိုးသာရှိ၏။
- ၃။ ဖြစ်သဘောကို ခန္ဓာဒုက္ခဟု ဟောတော်မူ၏။
- ၄။ မဖြစ်သဘောကို နိဗ္ဗာန်ဟု ဟောတော်မူ၏။
- ၅။ မဖြစ်သဘောကို အာရုံပြုပါများလျှင်၊
- ၆။ ဖြစ်သဘော ငြိမ်းသွားရပါသည်။
- ၇။ မဖြစ်နိဗ္ဗာန် အာရုံပြု ဝိပဿနာရှုရပါသည်။

- ၉၀ ဖြစ်သဘောတို့ ငြိမ်းသည်ကိုပင်၊ ‘ဒီကာဇာတိ’ - ဟု ဟောတော်မူခဲ့ပါပေ၏။
- ၉၁ မဖြစ်နိဗ္ဗာန် အာရုံပြုလျှင် တရားမြင်သည်ဟု မိန့်တော်မူ၏။
- ၉၂ ရဟန်းတို့ မဖြစ်သဘောသည် ထင်ရှားရှိ၏။
- ၉၃ အကယ်၍ မဖြစ်သဘောသည် မရှိငြားအံ့။
- ၉၄ ဤလောက ဖြစ်သဘောမှ လွတ်မြောက်ရာသည်၊ မထင်ရှားရာ။
- ၉၅ အကြင်ကြောင့် မဖြစ်သဘောသည် ထင်ရှားရှိ၏။
- ၉၆ ထို့ကြောင့် မဖြစ်သဘောမှ ထွက်မြောက်ရာသည်၊ ထင်ရှား၏ ဟု မိန့်တော်မူ၏။

ယောဂီ ရဟန်းသူမြတ် အလိုရှိအပ်သော နိဗ္ဗာန်မှာ-

- ❖ အသင်္ခတ တရားလည်း ဖြစ်ရပါမည်။
- ❖ ပရမတ် တရားလည်း ဖြစ်ရပါမည်။
- ❖ နိဗ္ဗာန်သည် အနတ္တတရား ဖြစ်ရပါမည်။
- ❖ နိဗ္ဗာန်သည် နာမ်တရား ဖြစ်ရပါမည်။
- ❖ နိဗ္ဗာန်သည် ဗဟိဒ္ဓတရား ဖြစ်ရပါမည်။
- ❖ နိဗ္ဗာန်သည် ပစ္စည်းတရား ဖြစ်ရပါမည်။
- ❖ နိဗ္ဗာန်သည် အ-ပစ္စယတရား ဖြစ်ရပါမည်။
- ❖ နိဗ္ဗာန်သည် အ-ဗျာကတတရား ဖြစ်ရပါမည်။
- ❖ နိဗ္ဗာန်သည် အ-နိမိတ္တတရား ဖြစ်ရပါမည်။
- ❖ နိဗ္ဗာန်သည် ဥပါဒ်စွန်း ဘင်စွန်းမရှိ။

နိဗ္ဗာန်ကို နိဗ္ဗာန်ဟု မမှတ်ရ၊ ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် မြင်မှ တိတိကျကျ သိ၏။ နိဗ္ဗာန်သည် နှစ်ခု သုံးခု-မရှိ၊ တစ်မျိုး တည်းသာရှိ၏။

ခယသဒ္ဓါ = ကုန်ကြောင်းအရ - မဂ်ဖိုလ် အာရုံနိဗ္ဗာန်။

ခယသဒ္ဓါ = ကုန်ရာအရ - အရဟတ္တဖိုလ်။

ခယသဒ္ဓါ = ကုန်ခြင်း-အရ - ကိလေသာမရှိခြင်း၊

(အဘာဝ) ပညတ်။

၆၁။ ယောအတွင်းဝန် ဦးဘိုးလှိုင် နှင့် နိဗ္ဗာန်

နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ကိလေသာကုန်ခြင်း၊ ငြိမ်းခြင်းမဟုတ်။ ကိလေသာ၏ကုန်ကြောင်း၊ ငြိမ်းရာငြိမ်းကြောင်း အာရုံဖြစ်၏။ နာမ်တရားတို့မည်သည် အာရုံနှင့်ကင်း၍ မဖြစ်နိုင်၊ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဟူသော နာမ်တရားသည် နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာရုံကိုမှီ၍ ကိလေသာကို ကုန်စေ ငြိမ်းစေသောကြောင့်၊ ကိလေသာ ကုန်ရာ ကုန်ကြောင်းကား- နိဗ္ဗာန်မည်၏။ ထို့ကြောင့် ကိလေသာ ကုန်ခြင်း ငြိမ်းခြင်းက မဂ်ဖိုလ် (ကာရဏူပစာ) . . . ။

ကိလေသာ ကုန်ရာ ကုန်ကြောင်းကား နိဗ္ဗာန်ဖြစ်၏။
 လောက၌ ငြိမ်းချမ်းသော အာရုံတွေ့လျှင် ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါး
 ငြိမ်းချမ်းသည် ပူပန်သောအာရုံနှင့် တွေ့လျှင်၊ ကိုယ်စိတ်နှလုံး
 ပူပန်သည်။ နွေအခါ နေပူ၍ ခရီးပန်းသောယောက်ျားသည်
 လွင်တီးခေါင် နေပူပြင်းခြင်းကို မြင်သည်ရှိသော်၊ ပင်ပန်းခြင်း
 ဖြစ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဥယျာဉ် တောအုပ် စိမ့်စမ်းကို
 မြင်လျှင်၊ စိတ်၏ ငြိမ်းချမ်းခြင်း ဖြစ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း
 မှတ်အပ်၏။

လူ့ပြည်တည်းဟူသော ဤမှာဘက်၌ရှိသော၊ လူတို့၏
 ပူအိုက်ခြင်းကို ဟိုမှာ ဘက်ကမ်းဟူသော၊ နတ်ပြည် ကောင်းကင်
 ၌ရှိသော တန်ဆောင်မုန်းအခါ လပြည့်ဝန်းသည် ဖျောက်နိုင်
 သကဲ့သို့၊ အစမထင်အနမတဂ္ဂသံသရာမှဖြစ်သော၊ ဤမှာဘက်
 ဟူသော လောကီသံသရာစက်၌ လည်ကုန်သော သတ္တဝါတို့၏
 ကိလေသာဟူသော ပူအိုက်ခြင်းကို၊ ထိုမှာဘက် လောကုတ္တရာ
 အာရုံဖြစ်သော လောကုတ္တရာဟူသော နိဗ္ဗာန်သည်၊ ထိုနိဗ္ဗာန်
 ကို အာရုံပြုသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ဖျောက်ပျက်နိုင်ရကား၊
 လပြည့်ဝန်းနှင့်တူသော-အလွန် ငြိမ်းချမ်းသော သဘောဧကန်
 အမှန်ဖြစ်သည်။

ကေဝိခေါဟိ နိဗ္ဗာန်၊

စန္ဒောဝိယ နိဗ္ဗာန်။ (နိ)

ယောမင်းကြီး ဦးဘိုးလှိုင် နိဗ္ဗာန်အကြောင်း စာတမ်းမှာ-
အလွန်ကောင်းသည်။ ၁၀ ကျပ် ပေးရသည်။

၎င်းစာတမ်း ဖော်ပြသူ-မေမြို့ ဆရာမိုးကြည်အား ကျေးဇူးတင်
ပါသည်။

ပ-သုံးလုံး ဝိဿနပညာတက္ကသိုလ် ပမိန နာယက ဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တဇောတိက-
၏ ဝိဿနာ ဘာဝနာ အနှစ်ချုပ် ကျင့်စွယ်ကျမ်းမှ - ဝိဿနာဂူဆင်ခြင် နှလုံး
သွင်း ပွားများအားထုတ်နည်း နှင့် နှလုံးသွင်း အားထုတ်နည်းမှာ -

သဗ္ဗသင်္ခါရေ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော
ဝိပဿန္တိ။

သဗ္ဗသင်္ခါရေ- ကံ စိတ် ဥတု အာဟာရ ဟု အကြောင်းတရား
လေးပါးတို့သည်၊ ပေါင်းစု၍ ပြုပြင်အပ်ကုန်သော မိမိခန္ဓာ၊

သူတစ်ပါးခန္ဓာ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော ရုပ်နာမ် ဓမ္မသင်္ခါရတရား တို့သည်။ အနိစ္စတော- အပျက်ကြီးပျက်၊ အပျက်သေးပျက်၊ တစ်ပျက်တည်းပျက်၊ ဖြစ်ပျက်မစဲ- ဖြစ်ပျက်ဖန်ဖန် ဧကန်မှန်လှ အနိစ္စ - အမြဲမရှိပါတကားဟု . . .။

ဒုက္ခတော- အပျက်ကြီးပျက်၊ အပျက်သေးပျက်၊ တစ်ပျက်တည်း ပျက်၊ ဖြစ်ပျက်မစဲ- ဖြစ်ပျက်ဖန်ဖန် နှိပ်စက်ဒဏ်ကြောင့်၊ တစ်ရံ မစဲ လွန်ဆင်းရဲလှ၊ အချည်းနှီးစက်ဆုတ်ဖွယ် ဒုက္ခ-ဆင်းရဲအစု အဝေးကြီးပါတကားဟု . . .။

အနတ္တတော - မဖြစ်စေလို မပျက်စေလို ကြောင်းကြဆိုလည်း၊ ဆိုတိုင်းမရ အလိုမပါ အနှစ်မရှိ အစိုးမရ အနတ္တချည်းပါ တကားဟု . . .။

ဝိပဿန္တိ- ဝိပဿနာဉာဏ် အမြင်မြတ်ဖြင့် ရှုဆင်ခြင်နှလုံးသွင်း ပွားများ အားထုတ်ကြပါကုန်သည် ဘုရား။

တုလမတုလဉ္စ သမ္ဘဝံ။

သမ္ဘဝဉ္စ- ဖန်ဖန်ဖြစ်ပွား ဘဝသုံးပါးခန္ဓာတရားကိုလည်းကောင်း၊ အတုလဉ္စ- မနှိုင်းယှဉ်အပ်ငြား နိဗ္ဗာန်တရားကိုလည်းကောင်း၊ တုလံ - တုလန္တော ခန္ဓာငါးဝ သင်္ခါရကား အနိစ္စသာ မှန်လှ စွာ၏၊ နိဗ္ဗာန်မည်ငြား ဤတရားမူ ပျက်ပြားမရှိ မြတ်လှ ဘိဟု ခန္ဓာနှင့်နိဗ္ဗာန် ဆန့်ကျင်စွာသည် နှိုင်းယှဉ်သုံးသပ် ဝိပဿနာ ဉာဏ်အမြင် အထွဋ်တင်၍ စိတ်အစဉ်. . .

ဘဝင်ငြိမ်းအောင် မျှော်ထောက်ရှုလျက် ပွားများခြင်းဖြင့် ဆုံးဖြတ် အားထုတ်တော်မူကြပါသည်ဘုရား။

သာဓု သာဓု သာဓုပါဘုရား။

🌀	နိဗ္ဗာန်	-----	အနိမိတ္တ
🌀	ဖိုလ်ဉာဏ်	-----	အနိမိတ္တ
🌀	မဂ်ဉာဏ်	-----	အနိမိတ္တ
🌀	ဝိပဿနာဉာဏ်	-----	အနိမိတ္တ
🌀	နာမ်ရုပ်ခန္ဓာ	-----	အနိမိတ္တ

သနိမိတ္တ ⇄ နာမ်ရုပ်ခန္ဓာ ⇄ အနိမိတ္တ

နိမိတ်ခံလျှင် နိမိတ်မစင်လျှင် ဝိပဿနာမဟုတ်။
ခန္ဓာ နာမ်ရုပ် - ဝိပဿနာရှုရာ အနိမိတ္တတရား ဖြစ်ရမည်။
ရှုဉာဏ် ဝိပဿနာကလည်း အနိမိတ္တ တရားဖြစ်ရပါမည်။
အရှုခံ နာမ်ရုပ်ခန္ဓာကလည်း အနိမိတ္တတရား ဖြစ်ရပါမည်။
သို့မှသာ-အနိမိတ္တ ဖြစ်သည့် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် ပေါ်နိုင်ပါ
သည်။ အနိမိတ္တဖြစ်သည့် နိဗ္ဗာန်အစစ် မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြ
ပေမည်။

သနိမိတ္တရူနေသလော၊ အနိမိတ္တရူနေသလောစိစစ်. . . ။

နိဗ္ဗာန် ရာဂါဒိနိမိတ္တာနံ၊ အဘာဝါ အနိမိတ္တံ၊ မဂ္ဂဖလာနိ နိမိတ္တ
ကရဏာနံ၊ ကိလေသာနံ အဘာဝေန အနိမိတ္တာနံ၊ နိဗ္ဗာနမ္ပိ
အနိမိတ္တမေဝ (သံ-ဋ= ၂-၁၃၅-/၇)

နိဗ္ဗာန် - နိဗ္ဗာန်သည်၊ ရာဂါဒိနိမိတ္တိနံ- ရာဂအစရှိသော
နိမိတ်တို့၏၊ အဘာဝါ- မရှိခြင်းကြောင့်၊ အနိမတ္တံ - အနိမိတ္တ
မည်၏။

မဂ္ဂဖလသန္တာန်- မဂ်ဖိုလ်တို့သည်၊ နိမိတ္တကရဏာနံ- နိမိတ်
ကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ ကိလေသာနံ- ကိလေသာတို့၏၊ အဘာ
ဝေန - မရှိခြင်းကြောင့်၊ အနိမိတ္တာနိ - အနိမိတ္တ မည်ကုန်၏။
နိဗ္ဗာနမ္ပိ-နိဗ္ဗာန်သည်လည်း၊ အနိမိတ္တမေဝ-အနိမိတ္တ မည်သည်
သာလျှင်တည်း။

နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍ သစ္စာလေးပါးကို ရ၏။ သိ၏။ မြင်၏။
ထိုးထွင်း၍ သိ၏ ဟုဆိုလိုသည်ဖြစ်၏။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်-မြန်မာပြန်-
၃-ဆဋ္ဌမူ-၅၃၉) နိဗ္ဗာန်ကို ဒုက္ခနိရောဓ အရိယသစ္စာ ဟုဆို
အပ်၏။ ဆင်းရဲ၏။ ချုပ်ခြင်းမျှကို မဆိုအပ်၏။

(ဝိသုဒ္ဓိမဂ်-ပြန်- ၂-ဆဋ္ဌမူ-၄၉၀။)

၃ = အာဂမယုတ္တိများ

ဥပ္ပါဒေါ ဒုက္ခံ။

အနုပ္ပါဒေါ နိဗ္ဗာန်ံ။ (၃-၉-၅၇)

ဥပ္ပါဒေါ- နာမ်ရုပ်ခန္ဓာ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည်၊ ဒုက္ခံ- ဒုက္ခမည်၏။

အနုပ္ပါဒေါ- စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်, ခန္ဓာမဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည်၊ နိဗ္ဗာန်ံ- နိဗ္ဗာန်ဖြစ်၏။

ပဝတ္တာ သင်္ခါရာ

အပဝတ္တာ နိဗ္ဗာန်ံ။

သင်္ခါရာ- စိတ်, စေတသိက်, ရုပ်သင်္ခါရတို့သည်၊ ပဝတ္တာ- ဖြစ်တရားတို့တည်း၊ နိဗ္ဗာန်ံ- နိဗ္ဗာန်သည်၊ အပဝတ္တာ-မဖြစ်တရားတည်း။

တဗ္ဗိပရိတေ နိဗ္ဗာနေ

တိန္နိန္ဒတာယ ပက္ခန္ဓတိ။

(ဝိသုဒ္ဓိမဂ်-ပ-၂၈၂/ပါရာဇိကဏ်-၄-၃၅)

(ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်-၁၀၂/၃)

တဗ္ဗိပရိတေ- ဖြစ်ဟူသော သင်္ခါတတရား နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် မဖြစ်ဟူသော အသင်္ခါတဖြစ်သော၊ နိဗ္ဗာနေ- နိဗ္ဗာန်၌၊ တိန္နိန္ဒတာယ- ထိုမဖြစ်နိဗ္ဗာန်၌ညွတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပက္ခန္ဓတိ - အာရုံသက်ဝင် ပြေးဝင်တတ်၏။

ကရုဏီယမတ္တ ကုသလေန

ယံတံ သန္တံ ပဒံ အဘိသမေစ္စ (မေတ္တသုတ်)

သန္တံ - ဖြစ်ပျက်မရှိ ငြိမ်သက်စွာထသော၊ ယံပဒံ- အကြင် နိဗ္ဗာန်သည်၊ အတ္ထိ- ရှိ၏။ တံပဒံ-ထိုနိဗ္ဗာန်ကို၊ အဘိ သမေစ္စ-ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်စေ၍၊ အာရုံပြု၍၊ အတ္ထကု သလေန- မိမိအကျိုးစီးပွား လိုလားသော အမျိုးကောင်းသား/ သမီး သည်။ ကရုဏီယံ- သမ္မာပဋိပတ် အကျင့်မြတ် ခေါ်ဆို ဒါန၊ သီလ၊ သမထ၊ ဝိပဿနာ လေးရပ် ကောင်းစွာမသွေ ပြုကျင့် အားထုတ်တော်မူ အပ်ပါပေသတည်း။

ဓမ္မဒသောတိ တမာဟု ပဟိတတ္ထံ။ (သံ-၁-၁၈၉)

တံ-ထိုနိဗ္ဗာန်ကို၊ ပဟိတတ္ထံ- စိတ်စေလွတ် အာရုံပြု သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဓမ္မဒသောတိ- တရားကိုမြင်သောသူဟူ၍၊ အာဟု- ဘုရားအစ များလှဘိတောင်း အရိယာ သူတော်ကောင်း တို့သည် ငြိမ်းညောင်းသံသာ မိန့်ဆိုတော်မူကုန်၏။

သတဉ္စ ဝိဝဋံ ဟောတိ

အာလောကောပဿမိဝ။ (သုတ္တနိပါတ်-၃၉၇)

အာလောကော-အလင်းရောင်သည်၊ ပဿမိဝ- အပိတ် အဆီးမရှိ ဟင်းလင်းပွင့် ရှုမြင်ရသကဲ့သို့၊ သတဉ္စ-သူတော်

ကောင်းတရား နိဗ္ဗာန်သည်၊ ဝိဝဋ်- ဉာဏ်မျက်စိအမြင်ဟင်းလင်း
ပွင့်သည်၊ ဟောတိ- စင်စစ်မသွေဖြစ်ပါပေ၏။

အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အဇာတံ၊

နော စေတံ ဘိက္ခဝေ အဘဝိဿ၊

နယိမ ဇာတဿ။ ပ။ နိဿရဏံ ပညာယေထ၊

ယသ္မာစခေါ ဘိက္ခဝေ အတ္ထိ အဇာတံ၊

တသ္မာ ဇာတဿ ပ နိဿရဏံ ပညာယတိ။

(ဥဒါန်းပါဠိတော်-၁၇၈/ဣတိဝုတ်ပါဠိတော်-၂၂၀)

ဘိက္ခဝေ- အိုရဟန်းတို့၊ အဇာတံ-မဖြစ်သဘော-နိဗ္ဗာန်
သည်၊ အတ္ထိ- ထင်ရှားရှိ၏။ ဘိက္ခဝေ- အိုရဟန်းတို့၊ ဧတံ-
ထိုမဖြစ်သဘော နိဗ္ဗာန်သည်၊ နောစေအဘဝိဿ-အကယ်၍
မရှိငြားအံ့။ ဣမ- ဤလောက၌၊ ဇာတဿ- ဖြစ်သဘော ဒုက္ခ
၏။ နိဿရဏံ- လွတ်မြောက်ရာသည်၊ နပညာယေထ- မထင်
ရှားရာ။ ဘိက္ခဝေ- အိုရဟန်းတို့၊ ယသ္မာစခေါ- အကြင်ကြောင့်
လျှင်၊ အဇာတံ- မဖြစ်သဘော နိဗ္ဗာန်သည်၊ အတ္ထိ-ထင်ရှား
မသွေရှိပါပေ၏။ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ ဇာတဿ-ဖြစ်သဘော
ဒုက္ခ၏။ နိဿရဏံ- လွတ်မြောက်ရာသည်၊ ပညာယတိ- ထင်
ရှား၏။

ဝိရာဂေါ တေသံဓမ္မာနံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ။

(အံ-၁-၃၄၃)

တေသံဓမ္မာနံ- ထိုသင်္ခတ အသင်္ခတ တရားပေါင်းတို့တွင်၊
ဝိရာဂေါ-ရာဂကင်းရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို၊ အဂ္ဂံအဂ္ဂေါ- အမြတ်
ဆုံးဟူ၍၊ အက္ခာယတိ - ငါဘုရား ဟောကြားတော်မူ၏။

ပရမတ္ထံ နိဗ္ဗာန်ံ သစ္စိကရောတိ။

(၃-၉-၃၇၄/၃/၈)(မိလိန္ဒပဠါ- ၂၅၈)

ပရမတ္ထံ - ဖြစ်ပျက်မရှိ ငြိမ်သက်စွာ ထင်ရှားရှိသော၊ နိဗ္ဗာန်ံ-
ပရမတ်နိဗ္ဗာန်ကို၊ သစ္စိကရောတိ-လျင်လျင်မြန်မြန် မျက်မှောက်
ပြု၏။

နိဗ္ဗာန်ံ မဂ္ဂဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော။

(ပဠါဝါရ-၁၆၇/၄၁၀)

နိဗ္ဗာန်ံ - နိဗ္ဗာန်သည်၊ မဂ္ဂဿ-မဂ်အား၊ အာရမ္မဏ ပစ္စ
ယေန-အာရမ္မဏ ပစ္စယ သတ္တိဖြင့်၊ ပစ္စယော ဥပကာရကော-
ကျေးဇူးပြုသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။

နိရောဓသစ္စံ ထပေတွာ အဝသေသော၊

နိရောဓေါ နနိရောဓသစ္စံ။ (သစ္စာယမိုက်၊ ပဏ္ဍိတိဝါရ)

နိရောဓသစ္စံ-နိရောဓသစ္စာထိုက်သောနိဗ္ဗာန်ကို၊ ထပေ
တွာ-ချန်ထား၍၊ အဝသေသော - ကြွင်းကျန်သောတရား

အပေါင်းသည်၊ နိရောဓေါ- နိရောဓမည်၏။ နနိရောဓသစ္စံ-
နိရောဓသစ္စာ မမည်။

နိဗ္ဗာနဉ္စေဝ၊ ပညတ္တိအနတ္တာဏုတိ နိစ္ဆယာ။
ပရိဝါပါဠိတော်၊ (၁၅၇/အပိုဒ် - ၂၅၇)

နိဗ္ဗာနဉ္စေဝပညတ္တိ- နိဗ္ဗာန်နှင့်ပညတ်ကို၊ အနတ္တာဏုတိ-
အနတ္တဟူ၍၊ နိစ္ဆယာ- ဆုံးဖြတ်အပ်၏။

အသင်္ခတာစဓါတု ဣဒံ ဝုစ္စတိနာမံ။

ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်။ (၂၅၆/အပိုဒ် - ၁/၃၁၆။)

အသင်္ခတာစဓါတု- အသင်္ခတဓါတ် နိဗ္ဗာန်မြတ်သည်
လည်း၊ အတ္ထိ- ရှိ၏။ ဣဒံ- သင်္ခတနာမ် ခန္ဓာလေးပါး နှင့်
အသင်္ခတ- နိဗ္ဗာန်တရားကို၊ နာမံ- နာမ်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- မိန့်၏။

ပဉ္စဝိဓမ္မိ အရူပန္တိစ နာမန္တိစ ဝုစ္စတိ။

(သင်္ဂြိုဟ် ပစ္စည်းပိုင်း - ၁၁၆)

ပဉ္စဝိဓမ္မိ- နာမ်ခန္ဓာလေးပါး နှင့် နိဗ္ဗာန်တရား ငါးပါးကို
လည်း၊ အရူပန္တိစ- အရူပဟူ၍လည်းကောင်း၊ နာမန္တိစ- နာမ်ဟူ
၍ လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ- မိန့်၏။

နိဗ္ဗာနံပန သဒ္ဓါပိ နိဗ္ဗာနမေဝါတိ၊

နာမကရုဏဋ္ဌေန နာမံ၊ နိဗ္ဗာနံ။

အာရမ္မဏာဓိပတိ ပစ္စယတာယ၊

အတ္တနိ အနဝဇ္ဇမေဓ နာမေတိ။ (နိ - ၄၂၂)

နိဗ္ဗာန်ပန- နိဗ္ဗာန်သည်ကား၊ သဒ္ဓါပိ- အခါ ခပ်သိမ်းလည်း၊ နိဗ္ဗာန်မေဝါတိ-နိဗ္ဗာန်ဟူ၍သာလျှင်၊ နာမရကဏဋေန- နာမည်ကိုပြုတတ်သော အနက်သဘော သတ္တိကြောင့်၊ နာမံ- နာမ်မည်၏။

နိဗ္ဗာန်- နိဗ္ဗာန်သည်။ အာရမ္မဏာဓိပတိ ပစ္စယတာယ- အာရမ္မဏာ-အဓိပတိပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အတ္တနိ- မိမိဟု ဆိုအပ်သော နိဗ္ဗာန်၌၊ အနဝဇ္ဇမေဓ - အပြစ်ကင်းသောတရား တို့ကို၊ နာမေတိ- ညွတ်စေတတ်၏။

နတ္ထိ ဧတေသ ဥပ္ပါဒေဝါ ဌိတိယံဝါ ပစ္စယောတိ
အပစ္စယော။ (နိ - ၉၀)

ဧတေသံ- ထိုနိဗ္ဗာန်ခါတ်၏၊ ဥပ္ပါဒေဝါ- ဖြစ်ပေါ်စေရန်လည်းကောင်း၊ ဌိတိယံဝါ- တည်နေစေရန်လည်းကောင်း၊ ပစ္စယော-အကြောင်းသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ။ ဣတိတသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ အပစ္စယော- နိဗ္ဗာန်၏ ဖြစ်ကြောင်းသည် မရှိ။

နိဗ္ဗာန် အာဂမ္မ ရာဂေါ ဒီယတိ၊
တသ္မာ ရာဂက္ခ ယောတိ ဝုစ္စတိ၊
အဇ္ဈပိနော ဓမ္မာတိသင်္ဂဟိတတ္တာ၊
နကိလေ သက္ခယ မတ္တမေ ဝါတိ။

နိဗ္ဗာန်- နိဗ္ဗာန်ကို၊ အာဂမ္မ- အကြောင်းခံ၍၊ ရာဂေါ - ရာဂသည်၊ ဒီယတိ-ကုန်၏။တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ ရာဂက္ခယောတိ- နိဗ္ဗာန်ကို ရာဂကုန်ကြောင်းဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏။ အရူပိနော ဓမ္မာတိ သင်္ဂဟိတတ္တာ- နိဗ္ဗာန်ကို နာမ်တရားဟူ၍ ရေတွက် အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နကိလေသက္ခယ မတ္တမေဝ-ကိ လေသာကုန်ခါမျှ ကုန်ခြင်းမျှသည်၊ နိဗ္ဗာန်မဟုတ်သည်သာလျှင် တည်း။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- သိအပ်၏။

၆၂။ ရတန္တာမြစ်ခြင်း နှင့် ချစ်ခြင်းခြင်း။

ခပ်သိမ်းသော တရားတို့သည်၊ သိစရာအာရုံနှင့် အသိ အာရမ္မဏိက နှစ်မျိုးရှိ၏။ မှီရာအကြည် ဝတ္ထုရုပ်ကိုမှီ၍ ဖြစ် သော အသိနာမ်တရားတို့၏ ကျက်စားစရာသည် အာရုံမည် ၏။ ကျက်စားစရာ အာရုံကိုလည်း အစွဲပြု အကြောင်းခံ၍- မှီရာဝတ္ထုရုပ်ကို မှီ၍၊ ဖြစ်ခြင်းသဘောသည် - အသိ - တရား အာရမ္မဏိက မည်၏။ ထိုအသိနှင့် သိစရာ (၂)မျိုးတို့တွင်- နိဗ္ဗာန်တရားသည် ဓမ္မာရုံဖြစ်၍ သိစရာ အာရုံ၌ အကျုံးဝင်၏။

သိစရာအာရုံဖြစ်သည့် နိဗ္ဗာန်တရားကို အာရုံပြု၍၊ ဝိပဿနာရှုလေလျှင် နိဗ္ဗာန်ကိုသိမြင်သည့် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်သည် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ မဂ်ဖိုလ်သည် ကိလေသာကို အကြွင်းမဲ့ပယ်သတ်သဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ကို အစွဲပြု၍ ရဟန္တာခေါ်ဝေါ်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

ရဟန္တာဟု ခေါ်ဝေါ်သည့် ခန္ဓာရုပ်နာမ်သည် အဆုံးစွန်အကြွင်းမဲ့ ချုပ်ငြိမ်းသောအခါ မီးလျှံငြိမ်းသကဲ့သို့ ငြိမ်းတော်မူလေပြီ။

* နိဗ္ဗာန်ကို ဒုက္ခနိရောဓ အရိယသစ္စာဟု ဆိုအပ်၏။
ဆင်းရဲ၏ ချုပ်ခြင်းမျှကိုမဆိုအပ်။

(ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ပြန် ၂/၄၉၀)

* နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍ သစ္စာ-၄ပါးကိုရ၏၊ သိ၏၊ မြင်၏။
(၎င်း - ၃/၅၃၉)

နိဗ္ဗာန် ပဋိစ္စ ကိလေသ ပရိနိဗ္ဗာနေန ပရိနိဗ္ဗတော။
ပရိနိဗ္ဗာနကာလံ အာဂမေတိ။ (သံဋ္ဌ - ၁ - ၂၈၈)

နိဗ္ဗာန်- မဂ်ဖိုလ်ဖြင့် သိမြင်အပ်သော နိဗ္ဗာန်ကို၊ ပဋိစ္စ-အစွဲပြု၍၊ အကြောင်းခံ၍၊ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနေန- ကိလေသာအကြွင်းမရှိ ငြိမ်းခြင်းဖြင့်၊ ပရိနိဗ္ဗတော - ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။ ပရိနိဗ္ဗာနကာလံ- ခန္ဓာနာမ်ရုပ် မီးလျှံ

ငြိမ်းသကဲ့သို့ အပြီးတိုင် ငြိမ်းခြင်းကို၊ အာဂမေတိ- ဆိုင်းငံ့ရ
သေး၏။

ဧဝံ ဝိမုတ္တစိတ္တော ဘိက္ခုတော ကုဟိ ဥပပဇ္ဇတိ။

ယော တေ အယံ ပုရတော အဂ္ဂိ နိဗ္ဗတော။

သော အဂ္ဂိက္ကတော ကတမံ ဒိသံ ဂတော။

(မ-၂-၁၅၅/၆)

ဧဝံ- ဤသို့၊ ဝိမုတ္တစိတ္တော- ကိလေသာမှ လွတ်သော၊
ဘိက္ခု- ရဟန္တာသည်၊ ကုဟိ- အဘယ်အရပ်၌၊ ဥပပဇ္ဇတိ-
ဖြစ်သနည်း။ တေ- သင်၏၊ ပုရတော- ရှေး၌၊ အယံအဂ္ဂိ-
ဤမီးလုံသည်၊ နိဗ္ဗတော- ငြိမ်းလေပြီ၊ သောအဂ္ဂိ- ထိုမီးလုံသည်၊
ပုရတော-ဤမှ၊ ကတမံဒိသံ-အဘယ်သို့သော အရပ်သို့၊
ဂတော- ရောက်သွားသနည်း။ နိဗ္ဗန္တိ မိရာ ယထာယံပဒီပေါ-

၆၃။ ချမ်းသာရကြောင်းအခြေတရား(၄) ဝါး

လောကီချမ်းသာ၊ လောကုတ္တရာချမ်းသာ- နှစ်မျိုး လုံး
ပင် အထိကရ အရေးအကြီးဆုံးမှာ -

မိမိချမ်းသာရာ ချမ်းသာကြောင်း ကိစ္စ၌ ဦးတည်ချက်
ထား၍ -

၁။ အစဉ်သဖြင့် အောက်မေ့ အမှတ်သတိ ရှိရမည်။

၂။ စိစစ်ဝေဖန် နှိုင်းချိန်ဉာဏ်ရှိရမည်။

၃။ မတွန့်မဆုတ် လွန်စွာ အားထုတ်ရမည်။

၄။ နှစ်သိမ့်အားရ ကျေနပ်လာမည်။

၅။ ဆန့်ကျင်ဘက်အပူငြိမ်း အေးချမ်းလာမည်။

၆။ တည်ငြိမ်သက်ဝင် မယုံ့လွင့်ပဲ ရှိလာမည်။

၇။ သုခဘက်၊ ဒုက္ခဘက်၊ မယုတ်မလွန် အညီအမျှ
သက်ဝင်မှု နှလုံးသွင်းနိုင်လာမည်။

ရှေးသုံးပါးက-အကြောင်း၊ နောက်လေးပါးက-အကျိုး။

အကြောင်းရှိသ၍၊ အကျိုးရနိုင်သည်။ ယင်းအကြောင်း
အကျိုးတို့ အညီအညွတ် စည်ပင်ပြန့်ပြောခြင်းသို့ရောက်လျှင်
အချမ်းသာဆုံး အထွဋ်အထိပ် နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်နိုင်သည်ဟု
ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဟောကြားခဲ့ပါပေ၏။

ခုနှစ်ပါးဟူသည် ဗောဇ္ဈင်ပင်။ အတွင်းရှု - ဆက်ရှု...။

တိရတနံ ပဏာမံ

၆၄။ ဧကောဓမ္မော - ဓမ္မဋ္ဌာနိး
အာနာပါနဿတိ သမာဓိဘာဝနာ

အို - ယောဂီသူမြတ်၊ ရှု-ဝင်လေ၊ ရှိုက်-ထွက်လေ
 ရှုသတိ၊ ရှိုက်သတိ၊ မလွတ်ရ။
 ရှည် တို ထင် စွာ ငြိမ်းစေရာ၏။
 ၁။ ရှည်လျှင် ရှည်မှန်း သိရမည်။
 ၂။ တိုလျှင် တိုမှန်း သိရမည်။
 ၃။ ထင်ရှားစွာ ရှုရှိုက်ကျင့်ရမည်။
 ၄။ ငြိမ်းစေအံ့-ဟု ရှုရှိုက် ကျင့်ရမည်။

ယင်း - ၄ မျိုးကိုက်ညီ၍ မငြိမ်းစဘူး ငြိမ်းသဖြင့် ထင်လာ
 မည်မှာ -

- ၁။ နှစ်သိမ့်ခြင်း ထင်လျှက် ရှုရှိုက်အံ့ -
 ဟု ကျင့်၏။
- ၂။ ချမ်းသာခြင်း ထင်လျှက် ရှုရှိုက်အံ့ -
- ၃။ ခံစားခြင်း မှတ်သားခြင်း ငြိမ်းစေအံ့ဟု
 ထင်လျှက် ရှုရှိုက် - ကျင့်၏။

ခံစားမှတ်သားခြင်းတို့ မငြိမ်းစဘူး ငြိမ်းသဖြင့် သိလာမည်မှာ-

- ၁။ သိစိတ် ထင်ထင်ရှားရှားဖြင့် ရှုရှိုက်အံ့ဟု ကျင့်၏။
- ၂။ သိစိတ် ရွှင်ရွှင်ပြပြဖြင့် ရှုရှိုက်အံ့ဟု ကျင့်၏။
- ၃။ သိစိတ် ထင်သော အာရုံ၌သာထားအံ့ဟု ရှုရှိုက်ကျင့်၏။
- ၄။ နိဝရဏတို့မှ လွတ်စေအံ့ဟု ရှုရှိုက်ကျင့်၏။

ညစ်ငြူးကြောင်း နိဝရဏတို့မှ လွတ်သဖြင့် - ရှုမြင်ဆင်ခြင် နှလုံးသွင်းလာမည်မှာ -

- ၁။ မမြဲခြင်းကို ဖန်ဖန်ရှုလျက် ရှုရှိုက်အံ့ဟု ကျင့်၏။
- ၂။ တပ်မက်ခြင်း ကင်းခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုလျက်၊ ရှုရှိုက်အံ့ ကျင့်၏။
- ၃။ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုလျက်၊ ရှုရှိုက်အံ့ ကျင့်၏။
- ၄။ စွန့်လွှတ်ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုလျက်၊ ရှုရှိုက်အံ့ ကျင့်၏။

၄-၌။ ဝိပဿနာဉာဏ်သည် ဖြစ်ပျက်မြင်၍၊ တပ်မက်ခြင်း ရာဂကို စွန့်၏။

မဂ်ဉာဏ်သည် နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်၍၊ ကိလေသာ-အပြီးတိုင် စွန့်၏။

ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ်ရ၍၊ ကိလေသာကို တစ်စတစ်စနှင့်စွန့်ခဲ့ရာ၊ အကြွင်းမဲ့အကုန်အစင် ချုပ်ငြိမ်းလျှင်၊ အကျိုးဝဋ်ဒုက္ခ ခန္ဓာအစဉ် သံသရာအယဉ်ဆင်းရဲခပ်သိမ်းသည်၊ ဧကောဓမ္မော-အားထုတ်သဖြင့် အပြီးအပိုင် ဇာတ်သိမ်း ငြိမ်းအေးရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သည်ဟု ဟောတော်မူခဲ့၏။

၃-၌။ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် သာမညနိရောဓ၊ ခဏိကပင် ချုပ်ပျက်၊ ကုန်ဆုံး ငြိမ်း၏ဟု မြင်၏။ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် သစ္စာနိရောဓ၊ နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်၍ အကြွင်းမဲ့ ချုပ်ငြိမ်းသည်ကို မြင်၏။

၂-၌။ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်၊ ခဏိက- တပ်မက်ဖွယ်ကင်း၏။ ကုန်၏။ ပယ်ခွာ၏။ စွန့်၏။ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် အစွန္တဝိရာဂ-အဆုံးစွန်၊ တပ်မက်ဖွယ်၊ ကင်း၏။ ကုန်၏။

၁-ကား - ဝိပဿနာဉာဏ်သက်သက်၊ ၂-၃-၄-ကား ဝိပဿနာဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ် နှစ်ပါးလုံး ဟောတော်မူ၏။

၆၅။ တိရတနံ ဝဏဓံ၊ ဒေဝောဓဇ္ဈော ဓှ သတိပဋ္ဌာန်းသို့

ရဟန်းတို့ ဟိမဝန္တာတောင် အနောင်တတ် စသော အိုင်ကြီး ခုနှစ်အိုင်မှ စီးဆင်းသော၊ ဂင်္ဂါ၊ ယမုံနာ၊ အစီရဝတီ၊ မဟီ၊ သရုဖူ မြစ်ကြီးငါးသွယ်မှ မြစ်ရေသည်၊ အရှေ့အရပ်သို့ ညွတ်ကိုင်နှိုင်း စီးဆင်းသကဲ့သို့၊ ဤမဟာသတိပဋ္ဌာန် (၄) ပါး ပွားများ အားထုတ်သည်ရှိသော်၊ နိဗ္ဗာန်သို့သာ ညွတ်ကိုင်နှိုင်း စီးဆင်းကြကုန်၏။

ရဟန်းတို့ ဤမဟာသတိပဋ္ဌာန် (၄) ပါးတို့သည် ပွားများ အားထုတ်အပ်သည်ရှိသော်၊ ဤမှာဖက်ကမ်း သံသရာ ဆင်းရဲ ခပ်သိမ်းမှ ထိုမှာဖက်ကမ်း နိဗ္ဗာန်သို့သွားရောက်ခြင်းငှါ ဖြစ်၏ ဟု မိန့်တော်မူ၏။

ရဟန်းတို့ ရှေး၌ ဖြစ်ဘူးသည်မှာ-

သိန်းစွန်သည် ဝီလုံးငှက်အား ထိုးသတ် သုတ်ချီရာ၊ ဤသို့ ငိုကြွေးမည်တမ်း၏။ ငါတို့သာ အသရေမဲ့ကုန်၏။ ဘုန်းကံ မဲ့ကုန်၏။ မိရိုးဖလာ မိမိအဖ စားကျက်၌ မကျက်စားပဲ သူတစ်ပါးစားကျက် ကျက်စားမိ၍ ထိုးသုတ်ခံရကုန်၏။ မိမိ အဖစားကျက် ကျက်စားကာ ဤသို့ ထိုးသုတ်ခြင်းသည် စစ်ထိုး စစ်ပြိုင်ခြင်းသာ ဖြစ်ရာ၏ဟု ငိုကြွေးမည်တမ်း၏။

သင့်အဖ - စားကျက်က ဘယ်မှာနည်း။

ထွန်ဖြင့် ထွန်ယက်ခြင်းကို ပြုရာ ထွန်ချေးခဲ့ ထယ်ခဲ ရှိရာ အရပ်ပေတည်း။

သွားလော ငါ့လက်မှ မလွတ်နိုင်ရာ အောက်မေ့ လွတ်လိုက်၏။

ဗီလုံးငှက်သည် ထယ်ခဲပေါ်သို့ သွားရောက်တက်၍၊
လာခဲ့ - သိန်းစွန်ကြီးဟု ကြိမ်းဝါးခေါ်၏။ သိန်းစွန်သည် စွမ်း
အင်အဟုန်ပြင်းစွာ ထိုးသုတ် လိုက်ရာ ဗီလုံးငှက်သည် ထယ်ခဲ
အကြားသို့ လျင်မြန်စွာ ဝင်လိုက်၏။ သိန်းစွန်၏ ရင်ဝ ပြင်းပြ
စွာ ထယ်ခဲနှင့် ဆောင့်တိုက်မိ၍ ပျက်စီးခဲ့ဘူးလှလေပြီဟု မိန့်
တော်မူ၏။

ရဟန်းတို့ မိမိစားကျက် မဟုတ်သော၊ သူတစ်ပါးစား
ကျက် ကျက်စားကြကုန်သော သူတို့အား၊ ကိလေသာမာရ်
သည် ဖျက်ဆီးဖို့ အခွင့်ရ၏။

မိရိုးဖလာ မိမိအဖ စားကျက် ကျက်စားကုန်သော
သူတို့အား၊ ကိလေသာမာရ်သည် ဖျက်ဆီးရန် အခွင့်မရ၊
ဖျက်ဆီးရန်အကြောင်းကို မရနိုင်ကုန်ဟု မိန့်တော်မူ၏။

ရဟန်းတို့ မိမိအဖဟူသည်၊ ငါဘုရားပင် မိရိုးဖလာစား
ကျက်ဟူသည်-မဟာသတိပဋ္ဌာန်ပင်။ သူတစ်ပါးစားကျက်ဟူ
သည်၊ ကာမဂုဏ်တရား ငါးပါးပင်တည်းဟု မိန့်တော်မူ၏။

ရဟန်းတို့ အာနာပါနဿတိ သမာဓိ ပွားများလျှင် သတိပဋ္ဌာန် (၄) ပါးဖြင့် ပြည့်စုံ၏ဟု မိန့်တော်မူ၏။

အာနာပါန - ပြန် - စကောက်ဦးအံ့။

ဧကောဓမ္မော - တစ်ခုတည်းသော တရားကမ္မဋ္ဌာန်း

အာနာပါနဿတိ ရှုသတိ၊ ရှိုက်သတိ မလွတ်ရ။

ရဟန်းတို့ ထွက်သက်၊ ဝင်သက် လေတို့သည် ပထဝီ စသော ကာယပေါင်းတို့တွင်၊ ဝါယောကာယ တစ်ပါးအပါအဝင် ဖြစ်သောကြောင့်၊ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် ဘာဝနာ ပွားသည်မည်၏။

ရုန်းရင်းသော ရှုရှိုက်ခြင်း ငြိမ်းစေလျက်၊ ထပ်၍ ငြိမ်းစေလျက်၊ အထူးသဖြင့် ငြိမ်းစေလျက်၊ ချုပ်စေလျက် ရှုအံ့ ဟု ကျင့်၏။ ရှုရှိုက်ခြင်းကပ်၍တည်သော၊ သတိဖြင့် အဖန်ဖန် ရှု ဆင်ခြင်သော ဉာဏ်ပညာဖြင့်၊ ကပ်၍ ရှုသောကြောင့် ချုပ်၏။ ငြိမ်း၏ဟု - ပဿမ္ဘယံကာယသင်္ခါရံ ကို အဋ္ဌကထာ အရှင်မြတ် ဖွင့်ပြတော်မူခဲ့၏။

(ဝိသုဒ္ဓိမဂ် - ပြန် - ပ- ၅၄၃/၄)

ရှုရှိုက်ခြင်း၊ မငြိမ်းစဘူး၊ ငြိမ်းသဖြင့် နှစ်သိမ့် ချမ်းသာ ခံစားမှတ်သားခြင်းတို့ ထင်စွာ သိမြင်၍၊ ငြိမ်းစေအံ့ဟု ရှုရှိုက် ကျင့်၏။

ရဟန်းတို့ ရှုရှိုက်ခြင်းကို ကောင်းစွာ နှလုံးသွင်းသော သူ့အား၊ ဝေဒနာအပေါင်းတို့တွင် တစ်ပါးအပါအဝင် သုခ ဝေဒနာကို ရှုသောကြောင့်၊ ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် ဘာဝနာ ပွားများသည်မည်၏။

ထင်လင်းစွာ သိရသော ခံစားမှတ်သားခြင်းတို့ သိမ်သိမ် မွေ့မွေ့၊ ငြိမ်းကြသဖြင့်၊ သိမြင်လာသည်မှာ အသိထင်ထင် စိတ်ရွှင်ရွှင် အာရုံ၌ တည်ထားစွာ၊ ကာမဂုဏ်နီဝရဏမှ လွတ် စေအံ့ဟု ရှုရှိုက်ကျင့်ရာ၏။

ယင်းသို့ စိတ်ကို ကောင်းစွာ ရှုဆင်ခြင် နှလုံးသွင်း သောကြောင့်၊ စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်ဘာဝနာ ပွားသည် မည်၏။

စိတ်သည် ကောင်းစွာထား၍၊ နီဝရဏတို့မှ လွတ်ကင်း သဖြင့်၊ မမြဲခြင်း၊ တပ်မက်ဖွယ်ကင်းခြင်း၊ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း၊ စွန့်လွှတ် ခြင်း သဘောတို့ကို ရှုဆင်ခြင် နှလုံးသွင်းလျက် ရှုအံ့ ရှိုက်အံ့ ဟု ကျင့်ရာသည်။

သဘောတရားတို့ကို ရှုဆင်ခြင် အားထုတ်ရာ ဖြစ်သော ကြောင့်၊ ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် ဘာဝနာ ပွားများသည် မည်၏။

ဤသို့လျှင် ဧကောဓမ္မော မှ သတိပဋ္ဌာန် (၄)ပါး ပြည့် စုံစေ၏။

၆၆။ တိရတနံ ပဏမံ ကောဓမ္မော မှ ဗောဇ္ဈင်သို့

ရဟန်းတို့ သတိပဋ္ဌာန်ပွားများလျှင် ဗောဇ္ဈင်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းသို့ ရောက်သည်ဟုမိန့်၏။ ဗောဇ္ဈင်ပွားများခြင်းသည် ခန္ဓာသံသရာ ဤမှာဖက်ကမ်းမှ ထိုမှာဖက်ကမ်း နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ခြင်းငှာ ဖြစ်၏။ ဗောဇ္ဈင်ပွားလျှင် နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း မချွတ်ယွင်း၊ မပွားလျှင် ချွတ်ယွင်း၏။ သူဆင်းရဲ၊ ဖျင်းအသူ၊ ပညာမဲ့သူ ဖြစ်၏။ ပွားလျှင် ကြွယ်ဝသူ၊ မဖျင်းသူ၊ ပညာရှိသူ ဖြစ်၏ဟု မိန့်တော်မူ၏။

စကြာမင်းပေါ်လာလျှင် စကြာရတနာ၊ ဆင်ရတနာ၊ မြင်းရတနာ၊ မိန်းမရတနာ၊ ပတ္တမြားရတနာ၊ သူကြွယ်ရတနာ၊ သားကြီးရတနာ ဖြစ်ပေါ်လာသကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရား ထင်ရှားပွင့်လျှင် ဗောဇ္ဈင်(၇)ပါး ပေါ်လာ၏။

ရွှေသည်-သံ၊ ကြေး၊ ခဲပုတ်၊ ခဲမဖြူ၊ ငွေ ဟူသော အညစ်အကြေး (၅) မျိုးရှိနေလျှင်၊ နူးလည်းမနူးညံ့ ပြုလုပ်ခြင်းငှာမခံ။ အရောင်လည်း မထွက်။ ကျွတ်ဆတ်၏။ လက်ဝတ်တန်ဆာပြုလုပ်ခြင်းငှာ မဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့၊ နီဝရဏ (၅)ပါးသည်-

စိတ်ကို လွှမ်းမိုးတတ်၊ ညစ်ညူးအောင် ပြုတတ်၊ မျက်စိမရှိ ကန်းအောင် ပြုတတ်၊ ပညာမဲ့အောင် ပြုတတ်ကုန်၏။ ပင်ပန်း ခြင်းအဘို့ ရှိကုန်၏။ ငြိမ်းအေးခြင်းငှာ မဖြစ်နိုင်ပေ။

ညောင်ဗုဒ္ဓဟေပင်၊ ပညောင်ပင်၊ ညောင်ကျပ်ပင်၊ ရေ သဖန်းပင်၊ ခအောင်းပင်၊ ညောင်ချဉ်ပင် တို့သည် အစေ့သေး ငယ်သော်လည်း၊ အပင်ကြီးသော သစ်ပင်ကြီးတို့ကို လွှမ်းမိုး တတ်၊ ဖျက်ဆီးတတ်၊ ချိုးဖဲ့တတ်၊ ပျက်ဆီးစေတတ် ကုန်သကဲ့ သို့၊ နိဝရဏ(၅)ပါးတို့သည်လည်း၊ စိတ်ကို လွှမ်းမိုး ဖျက်ဆီး ချိုးဖဲ့တတ်ကုန်၏။

ရဟန်းတို့ အရိအသေပြုကာ နှလုံးသွင်းလျက် အလုံးစုံ တို့ စိတ်၌ကောင်းစွာထားပြီး၊ စူးစိုက်နားထောင်သည်ဖြစ်၍၊ တရားတော်ကို နာကြားသောအခါ အရိယာတို့၏ တပည့်အား နိဝရဏ (၅) ပါးတို့သည် မဖြစ်ကုန်၊ ဗောဇ္ဈင်ခုနှစ်ပါး တို့သည် ပွားများခြင်းသို့ရောက်ကုန်၏။

(မြန်မာပြန် - ၈၉)

သီလ သမာဓိ ဉာဏ်ပညာ နှင့် ပြည့်စုံကုန်သော မထေရ်ကြီးတို့အား ဖူးမြင်ရခြင်းသည်၊ တရားနာကြားရခြင်း သည်၊ အောက်မေ့ အမှတ်သတိရခြင်းသည်၊ အတုလိုက်၍ ရဟန်းပြုရခြင်းသည် ကျေးဇူးများလှ၏။

ထိုမထေရ်ကြီးတို့၏ တရားဓမ္မ ဟောပြခြင်းကို အဖန်ဖန် အောက်မေ့ ကြံစည်ဆင်ခြင်သောအခါ၊ ဗောဇ္ဈင်ကို အားထုတ်၏။ ပွားများခြင်းသို့ ရောက်၏။ ပွားများသော စိတ်သည် မဖောက်ဘူး၊ မခွဲဘူးသေးသော- လောဘတုံး၊ ဒေါသတုံး၊ မောဟတုံး တို့ကို ဖောက်ခွဲ၏ဟု မိန့်တော်မူ၏။

၆၇။ ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါး

- ၁။ အာနန္ဒာ အကြင်အခါ ကယာနုပဿနာ ရှုဆင်ခြင်သော၊ ရဟန်းတို့အား သတိမလွတ် ထင်သောသတိရှိသည်ဖြစ်၍၊ သတိသမ္မောဇ္ဈင်သည် ပြည့်စုံ၏။ ပွားများ၏။ ပွားများပြည့်စုံခြင်းသို့ ရောက်၏။
- ၂။ အာနန္ဒာ ထင်သော သတိရှိသည်ဖြစ်၍၊ ထိုတရားတို့ကို ပညာဖြင့် စိစစ်သော၊ လှည့်လည်ကျက်စားသော၊ အထပ်ထပ် ဆင်ခြင်ခြင်းသို့ ရောက်သောရဟန်းအား ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်သည် ပြည့်စုံ၏။ ပွားများ၏။ ပွားများပြည့်စုံခြင်းသို့ ရောက်၏။
- ၃။ အာနန္ဒာ ထိုတရားတို့ကို ပညာဖြင့်စိစစ်သော၊ လှည့်လည်ကျက်စားသော၊ အထပ်ထပ်ဆင်ခြင်ခြင်းသို့ ရောက်သော ရဟန်းအား၊ မတွန့်မဆုတ်ကြိုးစားအား

ထုတ်သော ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်သည် ပြည့်စုံ၏။ ပွားများ
၏။ ပွားများပြည့်စုံခြင်းသို့ ရောက်၏။

၄။ အာနန္ဒာ ကြီးစားအားထုတ်သော ရဟန်းအား၊ ကိလေ
သာအပူ - အာမိသကင်းသော နှစ်သက် နှစ်သိမ့်ခြင်း
ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်သည် ပြည့်စုံ၏။ ပွားများ၏။ ပွားများ
ပြည့်စုံခြင်းသို့ ရောက်၏။

၅။ နှစ်သိမ့်သောစိတ် ရှိသောရဟန်းအား၊ ကိုယ်စိတ်ငြိမ်း
အေးခြင်း၊ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်သည် ပြည့်စုံ၏။ ပွားများ
၏။ ပွားများပြည့်စုံခြင်းသို့ ရောက်၏။

၆။ ကိုယ်စိတ် ငြိမ်းချမ်းသောရဟန်း၏ စိတ်သည် တည်ကြည်
သဖြင့် သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်သည် ပြည့်စုံ၏။ ပွားများ၏။
ပွားများပြည့်စုံခြင်းသို့ ရောက်၏။

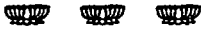
၇။ တည်ကြည်သောစိတ်သည် ကောင်းစွာအညီအမျှရှုသဖြင့်
ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်သည် ပြည့်စုံ၏။ ပွားများ၏။ ပွား
များပြည့်စုံခြင်းသို့ ရောက်၏။

၈။ ရဟန်းသည် ထင်သောသတိ ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝေဒနာ
တို့၌၊ စိတ်တို့၌၊ တရားသဘောတို့၌၊ ဝေဒနာ စိတ်
သဘောတရားတို့ကို အကြိမ်ကြိမ် ရှုဆင်ခြင်လေ့ရှိ
သောအခါ၊ သတိပဋ္ဌာန် (၄)ပါး ပွားများအပ်၊ ကြိမ်ဖန်
များစွာ ပြုလုပ်သည်ရှိသော်၊ ဗောဇ္ဈင်တရား(၇)ပါး
တို့ကို ပြည့်စုံစေကုန်၏။

အာနန္ဒာ တစ်ခုတည်းသော ရှုရှိုက်ခြင်းနှင့်
 ယှဉ်သောစိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်း - အာနာပါနဿတိ
 သမာဓိ ကို ပွားများအပ်၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ အလေ့
 အလာ ပြုအပ်သည်ရှိသော် သတိပဋ္ဌာန်(၄) ပါး ပြည့်
 စုံ၏။ ဗောဇ္ဈင် (၇) ပါး ပွားများအပ်။ ကြိမ်ဖန်များစွာ
 အလေ့အလာ ပြုလုပ်အပ်လျှင် အသိဉာဏ်ဝိဇ္ဇာ ကိလေ
 သာမှ လွတ်မြောက်မှု - ဝိမုတ္တိရသ နှင့် ပြည့်စုံ၏ဟု
 မိန့်တော်မူ၏။

သူမြတ်သည် အကြောင်းကိလေသာ၊ အကျိုး
 ဒုက္ခခပ်သိမ်းမှ လွတ်မြောက်လိုလျှင်၊ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်
 လိုအပ်၏။ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ရရှိရေး ဗောဇ္ဈင်(၇) ပါးပွားများ
 နိုင်ရေး၊ ဧကောဓမ္မော တစ်မျိုးတည်းသော အာနာပါန
 ဿတိ သမာဓိ ပွားများတော်မူကြရပေမည်။

၆၈။ တိရတနံ ဝဏဈံ ဧကောဓမ္မော ဓူ သည် ဝိမုတ္တိရသံ

ရဟန်းတို့ မဟာသမုဒ္ဒရာ ရေ၏ အရသာသည်၊ ဆားငန်ရေ အရသာ တစ်မျိုးတည်းသာ ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဗုဒ္ဓ မြတ်စွာ သာသနာတော် ဓမ္မဝိနယ-အရသာသည် အကြောင်း ကိလေသာ၊ အကျိုး ဝဋ်ဒုက္ခ ခန္ဓာစဉ် ဆင်းရဲခပ်သိမ်းတို့မှ လွတ် မြောက်ခြင်း- ဝိမုတ္တိရသ တစ်မျိုးတည်းသာဖြစ်၏ဟု မိန့် တော်မူ၏။

လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာပေါင်းတစ်သိန်းမျှ အရင်းအနှီး တန်ဘိုးအနုလွှဲ-စိုက်ထုတ်ကျင့်တော်မူ ရေးသည်၎င်း၊ (၄၅)ဝါ ကာလကြာအောင် ဟောကြားတော်မူရေးသည်၎င်း၊ ဟော ကြားတော်မူသည့်အတိုင်း လိုက်နာ ကျင့်သုံးရေးသည်၎င်း၊ နတ် လူ စည်းစိမ် မင်း မိဖုရား ချမ်းသာရရှိရေး မဟုတ် ဝိမုတ္တိရသ ရရှိတော်မူရေး ဖြစ်ပေသည်။

ထိုရသကို ရချင်၊ ရောက်ချင်၊ သိချင်၊ မြင်ချင်၊ ခံစား ချင်သော သူမြတ်သည်၊ ဧကောဓမ္မော-တစ်ခုတည်းသော အာနာပါနကို ပွားများရ၏။ ပွားများရလျှင် သတိမလွတ် သဖြင့်၊ သတိပဋ္ဌာန် (၄)ပါး ဉာဏ်အမြင် ထင်လာ၏။ ထင် လာလျှင် သတိ ပညာ ဝီရိယ ပီတိ ပဿဒ္ဓိ သမာဓိ တတြ မဇ္ဈတ္တ ဖြစ်ကြ၏။

သတိလည်းမလွတ်၊ ရှုဉာဏ်လည်းသွင်း အားထုတ်မှု ပြုသဖြင့်၊ နှစ်သိမ့်ခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်းခြင်း၊ စိတ်တည်ကြည်ခြင်းကို ရ၏။ ရလျှင်ပင် စိတ်ကို မယုတ်မလွန် အညီအမျှ ရှုနိုင်၊ ထားနိုင်၏။ ထားနိုင်လျှင်ပင်-နိဗ္ဗာန်သိမြင် အကျိုးငှာ ဗောဇ္ဈင်-
(၇) ပါး ပြည့်စုံခြင်းသို့ ရောက်၏။

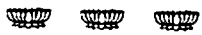
ဗောဇ္ဈင်(၇) ပါးသည်လည်း-

- ၁။ ဝိဝေဒနာနိဿိတ = ဆိတ်ငြိမ်ခြင်းမှီ၏။
- ၂။ ဝိရာဂနိဿိတ = တပ်မက်မှုကင်းခြင်းမှီ၏။
- ၃။ နိရောဓနိဿိတ = ချုပ်ငြိမ်းခြင်းမှီ၏။
- ၄။ ဝေါသဂ္ဂပရိဏာမ = အလုံးစုံ စွန့်လွှတ်ကြောင်း နိဗ္ဗာန်သို့ညွတ်၏။

ဗောဇ္ဈင်(၇)ပါးသည် - ၎င်း (၄)မျိုးသော သတ္တိထူးစွမ်းရည် စွမ်း၍၊ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ကို အပြီးတိုင် ရင့်ကျက်စေ၏။

ဧကောဓမ္မော မှသည် သတိပဋ္ဌာန်
သတိပဋ္ဌာန် မှသည် ဗောဇ္ဈင်တိုင်အောင်

တစ်ဆင့်ထက်တစ်ဆင့်၊ ဉာဏ်ရည်မြင့်သည်ထက် မြင့်၍။ တစ်နည်း-အာနာပါန မှစ၍- သတိမလွတ်သဖြင့် ကမ္မာဋ္ဌာန်းအာရုံ၌ မိနေသော သတိပဋ္ဌာန်၊ ဗောဇ္ဈင်ပွားများ ဉာဏ်အမြင်ပေါက်သဖြင့်၊ ဧကောဓမ္မော မှသည် ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိသို့၊ ရရှိရောက်ရှိ ခံစားသိမြင်နိုင်ကြပါသည် သူမြတ်တို့ . . .။

**တိရတနံ ပဏမ္ပံ
အာဂမယုတ္တိမ္ပာ:**

ထုံးမှီဝါကျ၊ ဆိုတတ်ကြမှ၊ ပွဲမလယ်မှာ၊ ခုံတည်ရာ၏။
သစ္စာဝါစိ၊ အရိုးမှီ၍၊ ဒဠိဉာပက၊ အာဝုံပြလျက်၊
သာဓကယုတ္တိ၊ သဘောမိမှ၊ ပဏ္ဍိ-တကာ ယုံကြည်ရာ၏။
(မယဒေဝ-၂၁၆)

သော သတောဝ အဿသတိ၊ သတောဝ ပဿသတိ။
(သံ-၃-၂၇၁)

သော-ထိုရဟန်းသည်၊ သတောဝ- သတိရှိသည်
ဖြစ်၍ သာလျှင်၊ အဿသတိ- ထွက်သက်ရှိ၏။ သတောဝ-
သတိ ရှိသည်ဖြစ်၍ သာလျှင်၊ ပဿသတိ- ဝင်သက်ရှု၏။

(သံ-၃-၂၇၁/မ-၁-ရဝ/၁/မ-၃-၂၃၁/၂)

နာဟံ အာနန္တ မုဋ္ဌဿတိဿ အသမ္ပဇာနဿ
အာနာပါနဿတိ သမာဓိဘာဝနံဒေါမိ။ (သံ-၃-၂၈၂)

အာနန္တ- အာနန္ဒာ၊ မုဋ္ဌဿတိဿ- သတိလွတ်သော
သူအား၊ အသမ္ပဇာနဿ - အဆင်ခြင်ဉာဏ် ကင်းသူအား၊
အာနာပါဿတိ သမာဓိဘာဝနံ - အာနာပါနနှင့် ယှဉ်သော

စိတ်တည်ကြည်ခြင်း ဘာဝနာကို အဟံ- ငါဘုရားသည်၊ နဝဒါမိ-
ဟောတော်မမူ။

၁။ ဒီယံဝါ အဿသန္တော ဒီယံအဿသိဿာမိတိ
ပဇာနာတိ။ ဒီယံပဿသာမိတိ ပဇာနာတိ။

ဒီယံဝါ- ရှည်စွာမူလည်း၊ အဿသန္တော- ထွက်သက်ရှု
လတ်သော်၊ ဒီယံ- ရှည်စွာမူလည်း၊ အဿသာမိတိ-
ထွက်သက်ရှု၏ဟူ၍၊ ပဇာနာတိ- အပြားအားဖြင့် သိ၏။

၂။ ရသံဝါပဿသန္တော။ပ။ ပဇာနာတိ။

ရသံဝါ- တိုစွာမူလည်း။ပ။ ပဇာနာတိ- အပြား အား
ဖြင့် သိ၏။

၃။ သဗ္ဗကာယပဋိသံဝေဒီ၊ အဿသိဿာမိတိ သိက္ခတိ၊
သဗ္ဗကာယပဋိသံဝေဒီ၊ ပဿသိဿာမိတိ သိက္ခတိ။
သဗ္ဗကာယပဋိသံဝေဒီ- အလုံးစုံသော ထွက်သက်၊
ဝင်သက်၊ ထင်ရှားစေလျက်၊ အဿသိဿာမိတိ-ထွက်
သက် ရှိုက်အံ့ဟူ၍၊ သိက္ခတိ-ကျင့်၏။ ပဿသိဿာ
မိတိ-ဝင်သက် ရှုအံ့ဟူ၍၊ သိက္ခတိ- ကျင့်၏။

၄။ ပဿမ္ဘယံကာယသင်္ခါရံ အဿသိဿာမိတိ သိက္ခတိ၊
ပဿမ္ဘယံကာယသင်္ခါရံ ပဿသိဿာမိတိ သိက္ခတိ။
ပဿမ္ဘယံကာယသင်္ခါရံ-ရုန့်ရင်းသော ထွက်သက်ကို
ငြိမ်းစေလျက်၊ ဝင်သက်ကို ငြိမ်းစေလျက်၊ အဿာသိ
ဿာမိတိ- ထွက်သက်ရှိုက်အံ့ဟု၊ သိက္ခတိ-ကျင့်၏။
ပဿသိဿာမိတိ- ဝင်သက်ရှုအံ့ဟု။ သိက္ခတိ-
ကျင့်၏။

- ၁။ ပီတိပဋိသံဝေဒီ ။ ပ ။ သိက္ခတိ။
- ၂။ သုခ ။ ပ ။ ။
- ၃။ စိတ္တသင်္ခါရ ။ ပ ။ ။
- ၄။ ပဿမ္ဘယံစိတ္တသင်္ခါရံ ။ ပ ။ ။

- ၁။ ပီတိပဋိသံဝေဒီ- နှစ်သိမ့်ခြင်း ထင်ရှားစေလျက်။ ပ ။
သိက္ခတိ- ကျင့်၏။
- ၂။ သုခပဋိသံဝေဒီ-ချမ်းသာခြင်း ထင်ရှားစေလျက်။ ပ။
သိက္ခတိ- ကျင့်၏။
- ၃။ စိတ္တသင်္ခါရပဋိသံဝေဒီ-ဝေဒနာ သညာ ထင်ရှားစေ
လျက်။ ပ။ သိက္ခတိ- ကျင့်၏။
- ၄။ ပဿမ္ဘယံ စိတ္တသင်္ခါရံ-ဝေဒနာ သညာ ငြိမ်းစေလျက်
။ ပ။ သိက္ခတိ- ကျင့်၏။

- ၁။ စိတ္တပဋိသံဝေဒီ။ ပ ။ သိက္ခတိ။
- ၂။ အဘိပ္ပမောဒယံစိတ္တံ။ ပ ။ သိက္ခတိ။
- ၃။ သမာဒဟံစိတ္တံ။ ပ ။ သိက္ခတိ။
- ၄။ ဝိမောဓယံစိတ္တံ။ ပ ။ သိက္ခတိ။

- ၂။ ဝိရာဂါနုပဿီ- တပ်မက်မှုကင်းခြင်းကို အဖန်တလဲလဲ ရှုလေ့ ရှိသည်ဖြစ်၍ ။ပ။ သိက္ခာတိ- ကျင့်၏။
- ၃။ နိရောဓါနုပဿီ - ချုပ်ငြိမ်းခြင်းကို အဖန်တလဲလဲ ရှုလေ့ရှိ သည်ဖြစ်၍ ။ ပ။ သိက္ခာတိ- ကျင့်၏။
- ၄။ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ- စွန့်လွှတ်ခြင်းကို အဖန်တလဲလဲ ရှုလေ့ ရှိသည်ဖြစ်၍ ။ပ။ သိက္ခာတိ- ကျင့်၏။

မ - ၁ - ၇၀ / ၁။
 မ - ၃ - ၁၂၅။
 ဒီ - ၃ - ၂၃၁ / ၂။
 သံ ၃ - ၂၇၁ / ၂
 ဝိ - ၁ - တတိယပါရာဇိတ။
 ခု - ၉ - ၅ - ၁၇၃ / ၄။

တိရတနံ ပဏမံ၊
 ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသာသနာ မဆုတ်ယုတ်ရေး
 အခွန်ရှည်စွာ တည်ရှိရေး - အကျင့်

၆၉။

စတုန္ဒံ ခွဲခေါ် အာဝုသော သတိပဋ္ဌာနာနံ ဘာဝိ
 တတ္ထာ ဗဟုလိတတတ္ထာ တထာဂတေ။
 ပရိနိဗ္ဗုတေ သဒ္ဓမ္မောစိရဋ္ဌိတိကော ဟောတိ။
 (သံ ၃-၁၄၉)

(သဒ္ဓမ္မအပရိဟာနံ ဟောတိ)

စတုန္ဒံ- လေးပါးကုန်သော၊ သတိပဋ္ဌာနာနံ-တို့ကို၊
 ဘာဝိ တတ္ထာ-ပွားများအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဗဟုလိက
 တတ္ထာ- ကြိမ်ဖန်များစွာ လှေ့ကျက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။
 တထာဂတေ- မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပရိနိဗ္ဗုတေ-ပရိနိဗ္ဗာန်စံ
 သည် ရှိသော်၊ သဒ္ဓမ္မော- သူတော်ကောင်းတရားသည်၊ စိရဋ္ဌိ
 တိ ကော- ကြာမြင့်စွာတည်သည်၊ အပရိဟာနံ- မဆုတ်ယုတ်
 သည်၊ ဟောတိ -ဖြစ်၏။

ကာယညတရာဟံ၊ အာနန္ဒ ဧတံ ဝဒါမိ။

ယဒီဒံ အဿာသပဿာသံ။

အာနန္ဒ-အာနန္ဒာ၊ ယဒီဒံ- အဿာသပဿာသံ- ဤ
 ထွက်သက်၊ ဝင်သက်လေသည်။ ကာယညတရံ-ပထဝီ စသော

ကာယ အပေါင်းတို့တွင် တစ်ပါးအပါအဝင် ဖြစ်၏။ ဧတံ-
ထို ဝါယောကာယကို၊ အဟံ-ငါဘုရားသည်၊ ဝဒါမိ- ဟော
တော်မူ၏။

ဝေဒနာညတရာဟံ အာနန္ဒ ဧတံ ဝဒါမိ၊

ယဒိဒံ အဿာသပဿာသနံ သာဓုကံ မနသိကာရံ။

ယံဒိဒံအဿာသပဿာသနံ- ဤ ထွက်သက်၊ ဝင်သက်တို့ကို၊
သာဓုကံ- ကောင်းစွာ၊ ဝါ ။ မေ့လျော့လွတ်ကင်း ချွတ်ယွင်း
မရှိ၊ သတိပညာဖြင့် ထိန်းကြောင်းလျက် ကောင်းမွန်စွာ၊
မနသိကာရံ မနသိကရောက္ခော- နှလုံးသွင်းခြင်းကို ပြုသည်၊
ဟောတိ- ဖြစ်၏။ ဧတံ- ထိုသို့နှလုံးသွင်းခြင်းသည်၊ ဝေဒနာ
ညတရံ-ဝေဒနာအပေါင်းတို့တွင် ဝေဒနာတစ်ပါး အပါအဝင်
သုခဝေဒနာဟူ၍၊ အဟံ-ငါဘုရားသည်၊ ဝဒါမိ- ဟောတော်
မူ၏။

နာဟံအာနန္ဒ မုဋ္ဌဿတိဿ အသမ္ပဇာနဿ၊

အာနာပါနဿတိသမာဓိဘာဝနံ ဝဒါမိ။

အာနန္ဒ- အာနန္ဒာ၊ မုဋ္ဌဿတိဿ-သတိလွတ်သော၊ အသမ္ပ
ဇာနဿ- ပညာဉာဏ် အဆင်ခြင်ကင်းသောသူအား၊ အာနာ
ပါနဿတိသမာဓိဘာဝနံ- အာနာပါနဿတိသမာဓိဘာဝနာ
ကို၊ အဟံ- ငါဘုရားသည်၊ နဝဒါမိ- ဟောတော်မူ။

တံ ပညာယ ဒိသ္မာသာဓုကံ အဇ္ဈပေက္ခိကာဟောတိ။

တံ- ထိုတရားကို၊ ပညာယ- ဖြင့်၊ ဒိသ္မာ- ၍၊ သာဓုကံ-စွာ၊ အဇ္ဈပေက္ခိကာ- အညီအမျှ ရှုသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။

တသ္မိံသမယေ- ထိုအခါ၌၊ ကာယေ- ရူပကာယ၌၊ ကာယ နုပဿီ- ရူပကာယကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည် ဖြစ်၍၊ ဝိဟရတိ- ၏။ စိတ္တေ- ၌၊ စိတ္တာနုပဿီ- ၍၊ ဝိဟရတိ-၏။ ဓမ္မေသု- သဘောတရားတို့၌၊ ဓမ္မောနုပဿီ- ၍၊ ဝိဟရတိ - ၏။

<p>တိရတနံ ပဏမံ-</p> <p>၇၀၊ ရွှေ၏ အညစ်ကြေး (၅)ပါး ပမာ နှင့်</p> <p>အစေ့သေး၊ ပင်စည်ကြီး သစ်ပင်တို့ပမာ</p>

ရဟန်းတို့ ရွှေ၏ အညစ်ကြေး သံ၊ ကြေး၊ ခဲပုတ်၊ ခဲမဖြူ၊ ငွေ၊ တို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးရှိနေပါလျှင်၊ ရွှေသည် နူးလည်း မနူးညံ့၊ ပြုလုပ်ခြင်းငှာလည်း အသင့်မဖြစ်၊ အရောင်လည်းမထွက်၊ ကြွတ်လည်း ကြွတ်ဆတ်၏။ လက်ဝတ်ရတနာ လုပ်ခြင်းငှာလည်း ကောင်းစွာမဖြစ်၊ အညစ်ကြေးငါးပါးလုံး ရှိပါမူ - ဘယ်ဆိုဘွယ်ရာ ရှိပါအံ့နည်း။

ညောင်ဗုဒ္ဓဟေပင်၊ ပညောင်ပင်၊ ညောင်ချပ်ပင်၊ ရေသဖန်းပင်၊ ခအောင်းပင် တို့သည် အစေ့သေးငယ်ပေမဲ့ ပင်စည်းကြီးထွား သစ်ပင်ကြီးများကို၊ လွှမ်းမိုးပေါက်ရောက် ကျိုးပြတ်ပျက်စီးလဲကျစေနိုင်၏။

ဤအတူပင် နိဝရဏတရား(၅)ပါးတို့သည် စိတ်ကိုလွှမ်းမိုးတတ်၊ ညစ်နွမ်းစေတတ်ကုန်၏။ ညစ်နွမ်းသောစိတ်သည်၊ နူးလည်း မနူးညံ့။ သိမ်လည်းမသိမ်မွေ့ ပြုလုပ်ခြင်းငှာလည်း အသင့်မဖြစ်၊ အရောင်လည်းမထွက် ကြွတ်ဆတ်ဆတ်လည်းရှိ၏။ အာသဝေါတရားတို့ ကုန်ခြင်းငှာလည်း၊ ကောင်းစွာမထားနိုင်-

နိဝရဏတရား (၅) ပါး-

- ၁။ ကာမစ္ဆန္ဒ = ကာမဂုဏ် အာရုံတပ်မက် ထကြွသောစိတ်။
- ၂။ ဗျာပါဒ = ပျက်စီးစေလိုလျက် ထကြွသောစိတ်။
- ၃။ ထိနမိဒ္ဓ = လေးလံထိုင်းမှိုင်းလျက် ထကြွသောစိတ်။
- ၄။ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စ = ပျံလွင့်ပူပန်လျက် ထကြွသောစိတ်။
- ၅။ ဝီစိတိစ္ဆာ = မဝေခွဲနိုင်လျက်၊ ထကြွသောစိတ်တို့သည် ကန်းအောင်လည်း ပြုတတ်၊ မျက်စိမရှိအောင်လည်း ပြုတတ်။ အသိဉာဏ်မဲ့အောင်လည်း ပြုတတ်။ ပညာကို ချုပ်ပျောက်စေတတ်။ မငြိမ်းအေးအောင် ဖြစ်စေတတ်သော သဘောတရားတို့ပေတည်း။

ထိုနိဝရဏတရားတို့သည် မသိနိုင် မမြင်နိုင်ခြင်း၏ အကြောင်း အထောက်အပံ့တို့လည်း ဖြစ်ကြပေသည်။

ဥပက္ကိလေသေဟိ ဥပက္ကိလိဋ္ဌံ ဇာတဇ္ဈပံ နစေဝမုဒု ဟောတိ။

နစကမ္မနိယံ နစပဘဿရံ ဘဂ္ဂီစ နစသမ္မာဥပေတိ ကမ္မာယ။

ဥပက္ကိလေသေဟိ- ညစ်နွမ်းကြောင်း၊ အယော- သံ၊ လောဟ- ကြေး၊ တိပု-ခဲပုတ်၊ သီသံ-ခံမဖြူ၊ သဇ္ဈ-ငွေ တို့သည်။ ဥပက္ကိလိဋ္ဌ- ညစ်နွမ်းသော၊ ဇာတဇ္ဈပံ- ရွှေသည်၊ နစေဝမုဒု- နူးလည်း မနူးညံ့၊ နစကမ္မနိယံ- ပြုလုပ်ခြင်းငှာလည်း အသင့်မဖြစ်၊ နစပဘဿရံ- အရောင်လည်းမထွက်၊ ဘဂ္ဂီစ- ကြွတ်လည်း ကြွတ်ဆတ်၏၊ ကမ္မာယစ- လက်ဝတ်တန်ဆာ ပြုလုပ်ခြင်းငှာလည်း၊ သမ္မာ- ကောင်းစွာ၊ နဥပေတိ-မထားနိုင်။ ဧဝမေဝ- ဤအတူသာလျှင်၊ ဥပက္ကိလေသေဟိ-ညစ်နွမ်းတတ်သော နိဝရဏတရားတို့ဖြင့်၊ ဥပက္ကိလိဋ္ဌံ- ညစ်နွမ်းသော၊ စိတ္တံ- စိတ်သည်၊ နစေဝမုဒု-နူးညံ့သည်လည်းမဖြစ်၊ နစကမ္မနိယံ-အသင့်ပြု လုပ်ခြင်းငှာလည်း မဖြစ်။ အာသဝါနံ-အာသဝေါတရားတို့၏။ ခယာယ-ကုန်ခြင်းငှာ၊ သမ္မာ-ကောင်းစွာ။ နစသမ္မာဓိယတိ-တည်ကြည်စွာလည်း မထားနိုင်။

- အဿတ္တေ - ညောင်ဗုဒ္ဓဟေပင်။
- နိဂြောဓေ - ပညောင်ပင်။
- ပိလက္ခော - ညောင်ကြပ်ပင်။
- ကပိတ္တနော - ညောင်ချဉ်ပင်။
- ဥဒုမ္မဇရာ - ရေသဖန်းပင်။
- ကစ္ဆိံ ကော - ခအောင်းပင်။

ယေရုက္ခာ-အကြင်သစ်ပင်ကြီးတို့သည်၊ အဏုဗီဇ- အစေ့
 သေးငယ်ကုန်၏။ မဟာကာယာ- ပင်စည်ကြီးကုန်၏။ ရုက္ခာ
 နံ-တစ်ပါးသော သစ်ပင်ကြီးတို့သို့၊ အဇ္ဈာရုဟာ-လွှမ်းမိုးပေါက်
 ရောက်တတ်ကုန်၏။ ဩဘဂ္ဂဝိဘဂ္ဂါ- ကျိုးကျပြတ် ပျက်စီးစေ
 တတ်ကုန်၏။ ပတိတာသေန္တိ- လဲကျ သေစေတတ်ကုန်၏။

ဧဝမေဝခေါ ဘိက္ခဝေ ဣဓေကစ္စော ကုလပုတ္တော
 ယာဒိသကော ကာမေ ဩဟာယ အဂါရသ္မာ အနာဂါရိ ယံ
 ပဗ္ဗဇ္ဇိတော ဟောတိ။ သောတာဒိသကေဟိ ကာမေဟိ
 တတောဝါ ပါပိဋိတရေဟိ ဩဘဂ္ဂဝိဘဂ္ဂါ ဝိပတိ တာ
 သေတိ။ (သံ-၃-၈၅)

ဘိက္ခဝေ- အိုရဟန်းတို့၊ ဧဝမေဝ-ဤအတူသာလျှင်၊ ဣဓ-
 ဤလောက၌၊ ဧကစ္စော- အချို့သော၊ ကုလပုတ္တော - အမျိုး
 ကောင်းသားသည်၊ ယာဒိသကေ-အကြင်သို့သော၊ ကာမေ-ကာမ
 ဂုဏ်တို့ကို၊ ဩဟာယ- ပယ်စွန့်၍။ အဂါရသ္မာ-အိမ်ယာတည်

ထောင် လူ့ဘောင်မှ၊ အနာဂါရိ ယံ- အိမ်ယာမထောင် ရဟန်း
 ဘောင်၌၊ ပဗ္ဗဇ္ဇိတော- လူ့ဘောင်မှထွက်၍ ရဟန်းပြုသည်၊
 ဟောတိ-ဖြစ်၏။ သော- ထိုအမျိုးကောင်းသားသည်၊ တာဒိသ
 ကေဟိ- ထိုသို့ သဘောရှိကုန်သော၊ ကာမေဟိဝါ- ကာမဂုဏ်
 တို့မှ လည်းကောင်း။ တတော -ထိုကာမဂုဏ်တို့ထက်၊ ပါပိဋ္ဌတ
 ရေဟိဝါ- ယုတ်ညံ့သော ကာမဂုဏ်တို့မှ လည်းကောင်း။
 သြဘဂ္ဂဝိဘောဂ္ဂါ- ကျိုးပြတ် ပျက်စီးသည်ဖြစ်၍၊ ဝိပတိတော-
 ဖရိုဖရဲပြို လဲသည်၊ သေတိ- ပျက်စီးယိုယွင်း၏။

ပဋိမေ ဘိက္ခဝေ အာဝရဏာ နီဝရဏာ စေတသော၊
 အဇ္ဈာရုဟာ ပညာယ ဒုဗ္ဗလိကရဏါ။

ဘိက္ခဝေ- အိုရဟန်းတို့၊ ပဉ္စ-ငါးပါးကုန်သော၊ ဣမေ- ဤနီဝ
 ရဏတရားတို့သည်၊ အာဝရဏာ- ကုသိုလ်တရားတို့ကို ပိတ်ဆို့
 တတ်ကုန်၏။ နီဝရဏာ- တားမြစ်တတ်ကုန်၏။ စေတသော-
 စိတ်ကို၊ အဇ္ဈာရုဟာ- လွှမ်းမိုးဖျက်ဆီးတတ်ကုန်၏။ ပညာယ-
 ဉာဏ်ပညာ၏။ ဒုဗ္ဗလိကရဏာ- အားနည်းအောင် ပြုလုပ်တတ်
 ကုန်၏။

အယမ္ပိခေါ ရာဇကုမာရ ဟေတု အယံပစ္စယာ။

အညာဏာယ အဒဿနာယ။ (သံ -၃-၁၁၂)

ရာဇကုမာရ-အဘယမင်းသား၊ အညာဏာယ-မသိရန်၊
 အဒဿနာယ-မမြင်ရန်၊အယမ္ပိ- ဤနီဝရဏတရားသည်လည်း။

ဟေတု- အကြောင်းတည်း၊ အယ- ဤနိဝရဏတရားသည်၊
ပစ္စယော- အထောက်အပံ့တည်း။

တိရတနံ ပဏာမံ

၇၁၂ နွားကျောင်းသာ ပမာ နှင့်
ဆင်ကြမ်းကို ရှောင်ကြဉ်သည့်ပမာ

မိုးလတို့နောက်ဆုံး တန်ဆောင်မုန်းလအခါ ကောက်နှံ
တို့ဖြင့်၊ ကျဉ်းမြောင်း လယ်ကံသင်း၊ လမ်းအပေါ် နွားဆွဲသွားရာ
နွားကျောင်းသား နွားများကို ဒုတ်ဖြင့်၊ အာကောဋေယျ-ဘေးဖဲ့
မသွားအောင်၊ ဝဲယာတဖက်ဖက်မှာ ရိုက်ပေးရာသကဲ့သို့၊ သံနိ
ရုန္ဒေယျ- ရှေးကောက်နှံ မစားမိအောင် ကြိုးတင်းတင်းဆွဲ၊
ဟန်ရာသကဲ့သို့၊ သံနိဝါရေယျ- ဝဲယာကောက်နှံမစားမိအောင်၊
ကြိုးတင်းတင်းဆွဲ တားမြစ်ရာ၏သို့။

ငါအား ကာမဝိတက် ဖြစ်ပေါ်လာပြီ၊ ကာမဝိတက်
သည် မိမိ သူတစ်ပါး နှစ်ဦးဆင်းရဲခြင်းငှာဖြစ်၏။ အသိဉာဏ်
ပညာ မဲ့ခြင်းငှာဖြစ်၏၊ ဆင်းရဲခြင်း အဖို့ရှိ၏၊ ငြိမ်းချမ်းခြင်းကို
မဖြစ်စေတတ်၊ ဤသို့ဆင်ခြင်သော သူမြတ်အား ထိုစိတ်ချုပ်၏၊
ငြိမ်း၏။ ဖြစ်ပေါ် ဖြစ်ပေါ်တိုင်း ကာမဝိတက်ကို ပစ်ပယ်ဖျောက်
ဖျက် ကင်းခြင်းကို ပြုလေပြီ။

ဤကား ကာမဝိတက်တည်း။ ဤကာမဝိတက်သည် အကုသိုလ်တည်း။ ဤအကုသိုလ်သည်ကား အပြစ်ရှိ၏။ ဆင်းရဲခြင်းအကျိုးပေး၏။ မိမိဆင်းရဲခြင်းငှာဖြစ်၏။ ဤသို့ အစရှိသော နည်းဖြင့် သင့်လျော်စွာ ကာမဝိတက်အပြစ်ကို ဆင်ခြင်၍၊ ထိုသို့ အာရုံ၌ဖြစ်သော ကာမဝိတက်ကို ကင်းအောင်ဖျက်စီး ပယ်စွန့်ခြင်းဖြင့်၊ နှလုံးမသွင်းဘဲနေရာ၏။

ကြမ်းသောဆင်၏ အနီး၌ မရပ်သင့်၊ ရပ်ချေက သေသည့် တိုင်အောင်၊ သေလောက်အောင်၊ ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်ရာ၏။ ဖြစ်ရာ၏သို့။ ဤသို့သင့်လျော်စွာ ဆင်ခြင်၍၊ ရှောင်ကျဉ်ရာ၏။

ငါ့အား ကာမမှ လွတ်မြောက်ရန် အကြံအစီ ဝိတက်သည် ဖြစ်၏။ ထိုဝိတက်သည် မိမိ သူတစ်ပါး နှစ်ဦးသား ဆင်းရဲခြင်း ငှာမဖြစ်၊ အသိဉာဏ်ပညာတိုးပွားခြင်းငှာဖြစ်၏။ ပင်ပန်းခြင်း အဖို့မရှိ။ ငြိမ်းအေးခြင်းကိုဖြစ်စေ၏။ ဤသို့ ကြံစည်သုံးသပ်သော သူအား ဖြစ်ပေါ်တိုင်း-နေက္ခမဝိတက်သည်၊ ပြန်ပြောတိုးတက် ပွားလေ၏။

နွေ၏နောက်ဆုံးလအခါ ကောက်ပဲသီးနှံတို့ကို ရွာတွင်း သို့ဆောင်ယူပြီး၍၊ သစ်ပင်ရင်းလွင်ပြင် တစ်ခုခု၌၊ နေသော နွားကျောင်းသားသည်၊ ဤကား နွားတို့ပေဟု သတိပြုရုံမျှသာ လျှင် ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ရှုဖန်များသောသူမြတ်သည်၊ ဤကား တရားပေတည်းဟု သတိပြုရုံမျှသာလျှင်တည်း။

သင့်သောအကြောင်းဖြင့် ဆင်ခြင်၍ ပွား၏ ဟူသည်၊
အားမထုတ်ခြင်း၏-အပြစ်၊ အားထုတ်ခြင်း၏-အကျိုးကို ဆင်
ခြင်၍ သတိသမ္ပောဇ္ဈင်ကို ဖြစ်ပွားစေ၏။

**တိရုတနံ ပဏမု၍
သာဓကယုတ္တိ ပါဠိတော်များ အဋ္ဌကထာများ**

တဿ ရုက္ခမူလဂတဿ ဝါ အပ္ပောကာသဂတဿ ဝါ
သတိကရဏီယမေဝ ဟောတိ၊

ဧတေဂါဝေါတိ ဧဝမေဝံ ခေါ ဘိက္ခဝေ သတိကရဏီယ
မေဝ အဟောသိ ဧတေ ဓမ္မာတိ။ (မ-၁-၁၆၄)

ဘိက္ခဝေ-အိုဟန်းတို့၊ ရုက္ခမူလဂတဿဝါ-သစ်ပင်ရင်းသို့
မူလည်းကပ်သော၊ တဿ-ထိုနွားကျောင်းသား၏၊ ဧတေ-
ဤသည်တို့ကား၊ ဂါဝေါတိ-နွားတို့ပေတည်းဟု၊ သတိကရ
ဏီယမေဝံ-သတိပြုရုံမျှသာ၊ ဟောတိယထာ-ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဧဝ
မေဝံ-ဤအတူ၊ ဧတေ-ဤသည်တို့ကား၊ ဓမ္မာတိ-တရား
သဘောတို့ပေတည်းဟု၊ သတိကရဏီယမေဝံ-သတိပြုရုံမျှသာ
လျှင်၊ အဟောသိ-ဖြစ်၏။

ဥပ္ပန္နေါ ခေါ မေ အယံ ကာမဝိတက္ကော၊ အတ္တဗျာပါဝါယ
 သံဝတ္တတိ ပရဗျာပါဝါယပိ သံဝတ္တတိ ဥဘယဗျာပါဝါ ယပိ
 သံဝတ္တတိ။ ပညာနိရောဓိကော ဝိယာတပက္ခိကော အနိဗ္ဗာန
 သံဝတ္တနိကောတိပိ ပဋိသဗ္ဗိက္ခတော အဗ္ဘတ္တံ ဂစ္ဆတိ။ ကာမဝိ
 တက္ကံ ပဇော မေဝ။ (မ-၁-၁၆၂)

မေ-ငါ့အား၊ အယံကာမဝိတက္ကော-ဤကာမဝိတက်သည်၊
 ဥပ္ပန္နော-ဖြစ်ပေါ်၏။ သောစ-ထိုကာမဝိတက်သည်လည်း၊
 အတ္တဗျာပါဝါယပိ-မိမိဆင်းရဲခြင်းငှါလည်း၊ သံဝတ္တတိ-ဖြစ်၏၊
 ပရဗျာပါဝါယပိ-သူတစ်ပါးဆင်းရဲခြင်းငှာလည်း၊ သံဝတ္တတိ-
 ဖြစ်၏၊ ဥဘယဗျာပါဝါယပိ-နှစ်ဦးစလုံး ဆင်းရဲခြင်းငှာလည်း၊
 သံဝတ္တတိ-ဖြစ်၏။ ပညာနိရောဓိကော-ပညာချုပ်ခြင်းငှာ ဖြစ်၏။
 ဝိယာတပက္ခိကော-ဆင်းရဲခြင်းအဘို့ရှိ၏။ အနိဗ္ဗာနသံ ဝတ္တနိ
 ကော-ငြိမ်းအေးခြင်းကိုမဖြစ်စေတတ်၊ ဣတိပိ- ဤသို့ လည်း၊
 ပဋိသဗ္ဗိက္ခတော-ဆင်ခြင်သောသူအား၊ ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နံ- ဖြစ်ပေါ်လာ
 တိုင်း၊ ကာမဝိတက္ကံ-ကာမဝိတက်ကို၊ ပဇောမေဝ-ပယ်စွန့်သည်
 သာလျှင်တည်း။

န စက္ကဿ ဟတ္ထိဿ အာသနေ ဌာတဗ္ဗံ တတောနိ
 ဒါနဉ္စိ မရဏမ္ပိ မရဏမတ္တမ္ပိ ဒုက္ခံ ဘဝေယျာတိ ဧဝံ
 ဥပါယပထေန ပစ္စဝေက္ခိတွာ စက္ကံဟတ္ထိ ပဋိက္ကမတိ။
 (အံဋ-၃-၁၂၉)

စက္ကသ-ကြမ်းသော၊ ဟတ္ထိသ-ဆင်၏၊ အာသနေ-
 အနီး၌၊ နဋ္ဌာတဝံ-မရပ်သင့်၊ တတောနိဒါနံ-ထိုသို့ရပ်ခြင်း
 ကြောင့်၊ မရဏမိ-သေသည့်တိုင်အောင်လည်း၊ မရဏမတ္တမိ-
 သေလောက်အောင်လည်း၊ ဒုက္ခံ- ဆင်းရဲ ဒုက္ခသည်၊ ဘဝေယျ
 -ဖြစ်ရာ၏။ ဣတိ-ဤသို့၊ ဥပါယေန ပထေန-သင့်လျော်သော
 အကြောင်းဖြင့်၊ ပစ္စဝေက္ခိတွာ- ဆင်ခြင်၍၊ စက္ကံဟတ္ထိ-
 ဆင်ကြမ်းကို၊ ပရိဝဇ္ဇေတိ-ရှောင် ကြဉ်၏။

ဣတိပါယံ ဝိတက္ကော အကုသလော ဣတိပိသာ
 ဝဇ္ဇော၊

ဣတိပိ ဒုက္ခဝိပါကော သောစ အတ္တဗျာပါဓာယ
 သံဝတ္တတိတိ။

အာဒိနာနယေန ယောနိသော ကာမဝိတက္ကော
 အာဒိ နဝံ၊

ပစ္စဝေက္ခိတွာ တသ္မိတသ္မိအာရမ္မဏေ ဥပ္ပန္နံ
 ကာမဝိတက္ကံ နာဓိဝါသေတိ။

(အံ - ဋ - ၃ - ၁၂၉/၁၃၀)

ဣတိပိ- ဤသည်ကား၊ အယံဝိတက္ကော- ဤဝိတက်
 သည်၊ အကုသလော-အကုသိုလ်တည်း။ ဣတိပိ-ဤအကု
 သိုလ်သည်ကား၊ သာဝဇ္ဇော- အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်၏။ ဣတိပိ-
 ဤအကုသိုလ်သည်လည်း၊ ဒုက္ခဝိပါကော- ဆင်းရဲခြင်း အကျိုး
 ရှိ၏။ သောစ- ထိုကာမဝိတက်သည်လည်း၊ အတ္တဗျာပါ ဓာယ-
 မိမိဆင်းရဲခြင်းငှာ၊ သံဝတ္တတိ-ဖြစ်၏။

ဣတိအာဒိနာနယေန- ဤသို့အစရှိသောနည်းဖြင့်၊ ယော
 နိသော- သင့်သောအကြောင်းဖြင့်၊ ပစ္စဝေက္ခိတွာ- ဆင်ခြင်၍၊
 တသ္မိံ တသ္မိံအာရမ္မဏေ- ထိုထိုအာရုံ၌၊ ဥပ္ပန္နံ- ဖြစ်ပေါ်သော၊
 ကာမဝိတက္ကံ- ကာမဝိတက်ကို၊ နာမိဝါသေတိ- နှလုံးမသွင်းပဲ
 ပယ်ဖျောက်၏။

ဥပ္ပန္နော ခေါ မေ အယံ နေက္ခမဝိတက္ကော သော စ ခေါ
 နေဝတ္ထဗျာပါဓါယ သံဝတ္တတိ နပရဗျာပါဓါယ
 သံဝတ္တတိ။

နဥဘယဗျာပါဓါယ၊သံဝတ္တတိ၊ပညာဗုဒ္ဓိကော အဝိ
 ယာတ ပက္ခိကော နိဗ္ဗာနသံဝတ္တနိကော တိပိအနုဝိ တက္က
 ယတော အနုဝိစာရတော၊ဗ။ အဇ္ဈတ္တမေဝ စိတ္တံ သက္ကာ
 ပေမိ။

မေ-ငါ့အား၊ အယံနိက္ခေမဝိတက္ကော- ကာမမှထွက်
 မြောက်ရန် ကြံစီခြင်း၊ ဤနေက္ခမဝိတက်သည်၊ ဥပ္ပန္နော- ဖြစ်
 ပေါ်လာ၏။ သောစ- ထိုဝိတက်သည်လည်း၊ အတ္တဗျာပါ ဓါယ-
 မိမိ၏ဆင်းရဲခြင်းငှါ၊ နေဝသဝတ္တတိ-မဖြစ်၊ ပရဗျာ ပါဓာယ-
 သူတပါး၏ဆင်းရဲခြင်းငှါ၊ နသံဝတ္တတိ- မဖြစ်၊ နဥဘယဗျာ
 ပါဓာယ- နှစ်ဦး စလုံး၏ ဆင်းရဲခြင်းငှါ၊ နသံဝတ္တတိ- မဖြစ်

ပညာဗုဒ္ဓိကော- ပညာတိုးပွားခြင်းငှါဖြစ်၏။ အဝိယာ တပက္ခိ
 ကော- ပင်ပန်းခြင်းအဘို့မရှိ၊ နိဗ္ဗာနသံ ဝတ္တနိကော- ငြိမ်း
 အေးခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်၏။ ဣတိပိ- ဤသို့လည်း၊
 အနုဝိတက္ကယတော- အဖန်ဖန် ကြံစီသောသူအား၊ အနုဝိစာရ
 တော- တဖန်ဖန် သုံးသပ်သောသူအား၊ အဇ္ဈတ္တံ- မိမိကိုယ်ကို
 စွဲ၍ ဖြစ်သောအာရုံ၌သာလျှင်၊ စိတ္တံ- စိတ်ကို၊ သဏ္ဍာပေမ-
 ကောင်းစွာထား၏။

ပဋိသင်္ခါယောနိသော သတိသမ္ပောဇ္ဈင်္ဂိ ဘာဝေတိတိ
 အဘာဝနာယ အာဒိနဝံ ဘာဝနာယစ အာနိသံသ
 ဥပါယပထေန ပစ္စဝေက္ခိတွာ သတိသမ္ပောဇ္ဈင်္ဂိ
 ဘာဝေတိ၊ (ဧသေဝနာယော သဗ္ဗတ္ထ)

အံ-ဋ-၃-၁၃၀။

ပဋိသင်္ခါယောနိသော သတိသမ္ပောဇ္ဈင်္ဂိ ဘာဝေတိတိ-
 သင့်သော အကြောင်းအားဖြင့် ဉာဏ်ပညာဖြင့် ဆင်ခြင်၍
 သတိသမ္ပောဇ္ဈင် ပွားများ၏ ဟူသည်ကား-

အဘာဝနာယ-ဘာဝနာမပွားများ အားထုတ်ခြင်း၌၊
 အာဒိနဝု- အပြစ်ကို လည်းကောင်း၊ ဘာဝနာယ- ဘာဝနာ
 အားထုတ်ခြင်း၏၊ အာနိသံသာစ- အကျိုးအာနိသင်ကို လည်း
 ကောင်း၊ ဥပါယပထေန- သင့်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊
 ပစ္စဝေက္ခိတွာ- ဆင်ခြင်၍၊ သတိသမ္ပောဇ္ဈင်္ဂိ- သတိ သမ္ပော
 ဇ္ဈင်ကို၊ ဘာဝေတိ- ပွားများ အားထုတ်၏။

တိရုတနံ ပဏမုံ

၇၂။ အမြွက်မျှ ဘာဝနာမပွားများခြင်း အပြစ် နှင့် ပွားများခြင်းအကျိုး

ရဟန်းတို့ ဗောဇ္ဈင်ဟူသည် နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာ ဖြစ်၏။ ဤမှာ ဖက်ကမ်း သံသရာမှ ထိုမှာဖက်ကမ်း နိဗ္ဗာန်သို့ ၊ ကူးသန်းခြင်း ပင် အသိဉာဏ်တိုးပွားခြင်း၊ မဆုတ်ယုတ်ခြင်း၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာ အခွန်ရှည်ကြာ တည်ရှိရေးပင်ဖြစ်၏။

ပညာမျက်စိ၊ ဉာဏ်မျက်စိတိုးပွားခြင်း၊ မပင်ပန်းခြင်း၊ ငြိမ်းအေးခြင်းကို ဖြစ်စေတက်၏။ လောဘတုံး၊ ဒေါသတုံး၊ မောဟတုံး၊ အစုအပုံကို ဖောက်ခွဲတတ်၏။

မပွားများ အားမထုတ်လျှင်၊ ပညာမဲ့ အဖျင်းအ အ သူဆင်းရဲ။

ပွားများအားထုတ်လျှင် ပညာရှိ မဖျင်းမအ သူကြွယ်။ ဗောဇ္ဈင်္ဂီ ဗောဇ္ဈင်္ဂီတိ ဘန္တေ ဝုစ္စတိ။ ကိတ္တာဝတာနုခေါ ဘန္တေ ဗောဇ္ဈင်္ဂီတိဝုစ္စတိ။

ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂီ ဗောဇ္ဈင်္ဂီတိ- ဗောဇ္ဈင် ဗောဇ္ဈင်ဟု၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်ပါ၏။ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ ကိတ္တာဝတာ- အဘယ်မျှဖြင့်၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂီတိ -ဗောဇ္ဈင်ဟု၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုဆပ်ပါသနည်း။

ဗောဓိယ သံဝတ္တန္တိ ခေါ် ဘိက္ခု၊
တသ္မာ ဗောဇ္ဈင်္ဂါတိ ဝုစ္စတိ။

ဘိက္ခု- ရဟန်း၊ ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်၊ ဗောဓိယ -
နိဗ္ဗာန်ကို သိခြင်း အကျိုးငှာ၊ သံဝတ္တန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏။ တသ္မာ-
ထို့ကြောင့်၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါတိ- ဗောဇ္ဈင်တို့ဟု၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်ပါ၏။

ဒုပ္ပညော ဒုပ္ပညောတိ ဘန္တေ ဝုစ္စတိ၊

ကိတ္တာဝတာနုခေါ ဘန္တေ ဒုပ္ပညောတိ ဝုစ္စတိ။

ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ ဒုပ္ပညော ဒုပ္ပညောတိ- ပညာမဲ့
ပညာမဲ့ဟု၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်ပါသည်။

ဧဠမူဂေါ ဧဠမူဂေါတိ ဘန္တေ ဝုစ္စတိ၊

ကိတ္တာဝတာနုခေါ ဘန္တေ ဧဠမူဂေါတိ ဝုစ္စတိ။

ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ ဧဠမူဂေါတိ- အဖျင်အ၊အ အဖျင်း
အ၊အဟု၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်ပါ၏။

ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ ကိတ္တာဝတာ- အဘယ်မျှဖြင့်၊ ဧဠမူ
ဂေါတိ- အဖျင်းအ၊အဟု၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်သည်။

ဒလိဒ္ဓေါ ဒလိဒ္ဓေါတိ ဘန္တေ ဝုစ္စတိ၊

ကိတ္တာဝတာနုခေါ ဘန္တေ ဒလိဒ္ဓေါတိ ဝုစ္စတိ။

ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ ဒလိဒွေဒါ ဒလိဒွေဒါတိ- ဆင်းရဲသူဟု၊
ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်ပါ၏။ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ ကိတ္တာဝတာ-အဘယ်
မျှဖြင့်၊ ဒလိဒွေဒါတိ- ဆင်းရဲခြင်းသူဟု၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်ပါ
သနည်း။

ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ အဘာဝိတတ္ထိ အပဟုလိကတ္တာ၊
ဒုပ္ပညော ဇဠမူဂေါ ဒလိဒွေဒါတိ ဝုစ္စတိ။

ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ- ဗောဇ္ဈင်တို့ကို၊ အဘာဝိတတ္ထိ- မပွားများ
အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အပဟုလိကတ္တာ- ကြိမ်ဖန်များ
စွာ မလေ့ကျင့်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် -

ဒုပ္ပညောတိ - ပညာမဲ့ဟု၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏။
ဇဠမူဂေါတိ - အဖျင်းအအဟု၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏။
ဒလိဒွေဒါတိ - သူဆင်းရဲဟု၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏။

ပညဝါ ပညဝါတိ ဘန္တေ ဝုစ္စတိ။

ကိတ္တာဝတာနုခေါ ဘန္တေ ပညဝါတိ ဝုစ္စတိ။
ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ ပညဝါ ပညဝါတိ- ပညာရှိ ပညာရှိ
ဟု၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်ပါ၏။

ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ ကိတ္တာဝတာ- အဘယ်မျှဖြင့်၊ ပည
ဝါတိ- ပညာရှိဟု၊ ဝုစ္စတိနု- ဆိုအပ်ပါသနည်း။

အနေဠမူဂေါ အနေဠမူဂေါတိ ဘန္တေ ဝုစ္စတိ။
ကိတ္တာဝတာနုခေါ ဘန္တေ အနေဠမူဂေါတိ ဝုစ္စတိ။

ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ အနေဠမူဂေါ-အနေဠမူဂေါတိ မဖျင်း
 မအသူ မဖျင်းမအသူဟု၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်ပါ၏။ ဘန္တေ-
 အရှင်ဘုရား၊ ကိတ္တာဝတာ - အဘယ်မျှဖြင့်၊ အနေဠမူဂေါတိ-
 မဖျင်း မအသူဟု၊ ဝုစ္စတိနု- ဆိုအပ်ပါသနည်း။

အဒလိဒ္ဓေါ အဒလိဒ္ဓေါတိ ဘန္တေ ဝုစ္စတိ၊
 ကိတ္တာဝတာနုခေါ ဘန္တေ အဒလိဒ္ဓေါတိ ဝုစ္စတိ။
 ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ အဒလိဒ္ဓေါ အဒလိဒ္ဓေါတိ- သူကြွယ်
 သူကြွယ်ဟု၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်ပါ၏။

ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ ကိတ္တာဝတာ- ဘယ်မျှဖြင့်၊ အဒလိ
 ဒ္ဓေါတိ- သူကြွယ်ဟု၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်ပါသနည်း။

ဗောဇ္ဈင်္ဂီနံ ဘာဝိတတ္တာ ဗဟုဟိကတတ္တာ၊
 ပညဝါ အနေဠမူဂေါ အဒလိဒ္ဓေါတိ၊ ဝုစ္စတိ။

ဗောဇ္ဈင်္ဂီနံ- ဗောဇ္ဈင်တို့ကို၊ ဘာဝိတတ္တာ- ပွားများအပ်
 သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဗဟုဟိကတတ္တာ- ကြိမ်ဖန်များစွာ
 လှေ့ကျက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် -

ပညဝါတိ - ပညာရှိဟု၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်ပါ၏။
 အနေဠမူဂေါတိ - မဖျင်းမအသူဟု၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်ပါ၏။
 အဒလိဒ္ဓေါတိ - သူကြွယ်ဟု၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်ပါ၏။

သတ္တတိမေ ဘိက္ခဝေ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ဘာဝိတာ
ဗဟုလိကတာ အပါရံပါရံ ဝမာနယ သံဝတ္တန္တိ။

(သံ-၃-၇၃)

ဘိက္ခဝေ- အို- ရဟန်းတို့၊ သတ္တ- ခုနှစ်ပါးကုန်သော၊
ဣမေဗောဇ္ဈင်္ဂေ- ဗောဇ္ဈင်တို့ကို၊ ဘာဝိတာ- ပွားများအပ်ကုန်
သည်ရှိသော်၊ ဗဟုလိကတာ- ကြိမ်ဖန်များစွာ လေ့ကျက်အပ်
ကုန်သည်ရှိသော်၊ အပါရံပါရံ- သံသရာခန္ဓာ နာမ်ရုပ် ဆင်းရဲ
ဟူသော ဤမှာဖက်ကမ်းမှ ထိုမှာဖက်ကမ်း နိဗ္ဗာန်နန်းသို့၊
ဝမာနယ- ကူးသန်းထုတ်လျှောက်၊ အပြီးတိုင်ပေါက်မြောက်
အောင် သွားရောက်ခြင်းငှါ၊ သံဝတ္တန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏။

ဗုဒ္ဓိယာ - အသိဉာဏ်ဖြစ်ခြင်း၏။

အပရိဟာနာယ - မဆုတ်ယုတ်ခြင်းငှါ၊ သံဝတ္တန္တိ- ဖြစ်
ကုန်၏။

တိရုတနံ ပဏမ္ပံ၊
 ၇၃။ ဗွဲသဘင်တွင်း ဆီသပိတ်ပိုက်ပမာ နှင့်
 လှေကွဲပေါက်ကြီးပေါ် ရုတနာအတိ တင်ဏူးသည့်ပမာ

ရဟန်းတို့ လှကညာ ကခြေသည် ပြည်ကြီးမယ် သီဆိုကပြ
 ပွဲခင်းမ၌၊ များစွာလူရှင် စည်ကားလှ၏။ ပွဲခင်းအတွင်း ဆီပြည့်
 သပိတ်ပိုက်ကာ တိုးရှိုးသွားရမည်။ ဆီတစ်စက်ကျက သင့်
 ဦးခေါင်း ပြတ်အံ့ဟု၊ ထပ်ချပ်မကွာ သံလျက်မိုး လိုက်ချေသည်။
 ဆီပြည့်သပိတ် ပိုက်သူသည် သီဆိုကပြ ပြင်ပအာရုံ မရောက်နိုင်၊
 ဆီပြည့် သပိတ်ကိုသာ အာရုံစိုက် သွားရာ၏။ အို-ရဟန်း
 သူမြတ် ပြင်ပအာရုံ မစိုက်ဘဲ၊ တရားဓမ္မအာရုံသာ စိုက်ရှုရပေ
 မည်။

အပိနုသော ပုရိသော အမုတေလပတ္တံ အမနသိ ကရိတွာ၊
 ဗဟိဒ္ဓါ ပမာဒံ အာဟာရေယျ။

(သံ- ၃-၁၄၇)

သောပုရိသော- ထိုယောက်ျားသည်၊ အမုတေလပတ္တံ-
 အနားရေးညီ ဤဆီပြည့်သပိတ်ကို၊ အမနသိကရိတွာ- နှလုံး
 မသွင်းမူ၍၊ ဗဟိဒ္ဓါ- ကပြသီဆို ပြင်ပအာရုံကြောင့်၊ ပမာဒံ-
 မေ့လျော့လျက်၊ အာဟာရေယျအပိနု - သယ်ဆောင်ရာအံ့လော။

ရတနာအတိ တင်ဆောင်ဘိသည့် လှေကွဲလှေပေါက်ကြီး
 ဖြင့်၊ တစ်ဖက်ကမ်းရောက် ကူးမြောက်လိုလျှင် ရေတသွင်သွင်
 ဝင် အကွဲအပေါက်ကို၊ တစ်ခါခဏမျှ လစ်လျူရှုနေခြင်း ငှာမသင့်၊
 လျှင်မြန်စွာပိတ်ဆို့ရာ၏သို့။ ကိုယ်တွင်းသဏ္ဍာန် သီလ - အစ
 ရှိသော သူတော်ဥစ္စာ ရတနာတို့ကို၊ အကြင်မျှလောက် ပတ်လုံး
 ညစ်နွမ်းစိတ်သည်၊ မဝင်ရောက် မနှောက်ယှက် မဖျက်ဆီးသေး၊
 ထိုမျှလောက်ပတ်လုံး နာမ်ရုပ်နှစ်ဖြာ ငါးခန္ဓာကို၊ အနိစ္စ စသည့်
 မမြဲအောင် ရှုဆင်ခြင် နှလုံးသွင်းခြင်းဖြင့် နှိပ်ကွပ်ကြရမည်။

ယထာခေါပန အနေကရတနာပူရာ မဟာဝါနာ
 ဘိန္နုဖလာကန္တရေန၊

ဥဒကံ အာဒိယမာနာ မုဟုတ္တမ္ပိ နအဇ္ဈပေက္ခိတဗ္ဗာ
 ဟောတိ၊

ဝေဂေနဿာ ဝိဝရံ ပိဒလိတုံ ဝဋ္ဋတိ ဧဝမေဝံ
 အယမ္ပိ နအဇ္ဈပေက္ခိတဗ္ဗာ၊

ယာဝဿ အယံကိလေသာ အပ္ပန္တရေသီလရတနာ
 ဒီနိ၊

နဝိနာသေတိ၊ တာဝဒေဝနံ၊ နိဂ္ဂဏှိဿာမိတိ။

(မ-၄-၁-၉၃)

အနေကရတနာပူရာ- တစ်ပါးမက များစွာရတနာတို့ဖြင့် ပြည့်သော၊ ဘိန္နုဖလာကန္တရေန- ကွဲပေါက်ပျဉ်ချပ်ဖြင့်၊ ဥဒကံ အာဒိယမာနာ- ရေတသွင်သွင် စီးဝင်ယူသော၊ မဟာနာဝါ- လှေအိုကြီးကို၊ မဟုတ္တမ္မိ-တစ်မဟုတ်မျှလည်း၊ အဇ္ဈပေက္ခိ တဗ္ဗာ-လစ်လျူရှုခြင်းငှာ၊ နဟောတိ- မဖြစ်၊ အဿ- ထိုပျဉ် ကြားပေါက်၏။ ဝါ- ထိုလှေ၏။ ဝိဝရံ -အပေါက်ကို၊ ဝေဂေန- လျှင်စွာ၊ ပိဒဟိတံ- ပိတ်ဆိုခြင်းငှာ၊ ဝဇ္ဇတိယထာ- သင့်သကဲ့ သို့။ ဧဝမေဝံ- ဤအတူသာ၊ အယမ္မိ- ဤနာမ်ရုပ် ခန္ဓာကို လည်း၊ နအဇ္ဈပေက္ခိတဗ္ဗာ- လျစ်လျူရှုခြင်း ငှာမသင့်၊ အဿ- ထိုရဟန်း၏၊ အဗ္ဗန္တရေ-ကိုယ်တွင်း၌၊ သီလ ရတနာဒိနိ- သီလအစရှိသော ရတနာတို့ကို၊ ယာဝ- အကြင်ရွှေလောက်၊ နဝိနာသေတိ- မဖျက်ဆီးသေး၊ တာဝ- ထိုရွှေလောက်၊ နံ- ထိုနာမ်ရုပ် ခန္ဓာကို၊ နိဂ္ဂဏှိဿာမိ- အနိစ္စ စသည်ဖြင့် ဝိပ သနာရှု နှိပ်ကွက်ပေအံ့။

အထ ပသန္နဥဒကေ မစ္ဆဝိယစ ပရီသုဒ္ဓေ အာဒါသ
မဏ္ဍလေ မုခနိမိတ္တံဝိယစ တဿ တံ စိတ္တပ္ပါဒံ အဒ္ဓသ။

(မ-ဋ္ဌ-၁-၉၃)

အထ- ထိုသို့ ရှုဆင်ခြင်သောအခါ၌၊ ပသန္နဥဒကေ- ကြည်လင်သောရေ၌၊ မစ္ဆံ- ငါးကို၊ အဒ္ဓသံဝိယစ- မြင်ရသ ကဲ့သို့ ၎င်း၊ ပရီသုဒ္ဓေ - စင်ကြယ်သော၊ အာဒါသမဏ္ဍလေ- ကြေးမုံမှန်ပြင်၌၊ မုခနိမိတ္တံ - မျက်နှာရိပ်ကို၊ အဒ္ဓသံဝိယစ-

မြင်ရ၏ သို့၎င်း၊ တဿ- ထိုရဟန်း၏၊ တံစိတ္တုပ္ပါဒ်-ဖြစ်ပျက် သဘော စိတ်၊ စေတသိက်ကို၊ အဒ္ဓသ- ကောင်းစွာ ထင်ထင် သိမြင်ရပေ၏။

၇၄၁

တိရတနံ ပဏမံ
အထွဋ်တပ်အိမ်၏ အခြင်နရယ်ပမာ
ဂင်္ဂါမြစ်ပမာ၊ စကြာမင်းပမာ၊

အို-ရဟန်းတို့၊ အထွဋ်တပ်သောအိမ်၏ အခြင်နရယ် တို့သည်၊ အထွဋ်သို့သာ ရှေးရှုညွတ်ကိုင်ရှိုင်းသကဲ့သို့၊ ဂင်္ဂါမြစ် သည် အရှေးသို့သာ ညွတ်ကိုင်ရှိုင်းသကဲ့သို့၊ ဗောဇ္ဈင်တို့ကို ပွားများလျှင်၊ နိဗ္ဗာန်သို့သာ ညွတ်ကိုင်ရှိုင်းပေ၏။

စကြာမင်းပေါ်လျှင် စကြာ၊ ဆင်၊ မြင်း၊ ပတ္တမြား၊ မိန်းမ၊ သူကြွယ်၊ သားကြီး၊ ရတနာခုနှစ်ပါး ဖြစ်ပေါ်သကဲ့သို့၊ ဘုရား ရှင်ပွင့်မှ ဗောဇ္ဈင်ခုနှစ်ပါး ထုတ်ဖော်ဟောတော်မူ၏။ ဒုလ္လဘ ပင် အမိအရ ခဲကြိတ်ကြရပေသည်။

- သတိသမ္ပောဇ္ဈင် - စကြာရတနာကဲ့သို့။
 - ဓမ္မဝိစယသမ္ပောဇ္ဈင် - ဆင်ရတနာကဲ့သို့။
 - ဝရိယသမ္ပောဇ္ဈင် - မြင်းရတနာကဲ့သို့။
 - ပီတိသမ္ပောဇ္ဈင် - ပတ္တမြားရတနာကဲ့သို့။
 - ပဿဒ္ဓိသမ္ပောဇ္ဈင် - မိန်းမရတနာကဲ့သို့။
 - သမာဓိသမ္ပောဇ္ဈင် - သူကြွယ်ရတနာကဲ့သို့။
 - ဥပေက္ခာသမ္ပောဇ္ဈင် - သားကြီးရတနာကဲ့သို့။
- ၎င်းအဋ္ဌကထာ (၁၉၁/၂) အဖွင့် အလွန်ကောင်း၏

ရှုလေ-

ဂေါပါနသိယော(ဂင်္ဂီနဒီပိစိန) ကုဋ္ဌနိန္ဒပေါဏော ပဗ္ဗာရာ ဧဝမေဝံခေါ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု သတ္တဗောဇ္ဈင် ဘာဝေန္တော ဗဟုလိကရောန္တော နိဗ္ဗာန နိန္ဒောပေါဏော ပဗ္ဗာရောဟောတိ။

(သံ - ၃ - ၆၈/၁၁၈)

ဘိက္ခဝေ - အိုရဟန်းတို့၊ ဂေါပါနသိယော - အခြင်နရယ်တို့သည်။ ကုဋ္ဌနိန္ဒောပေါဏော ပဗ္ဗာရာယထာ - အထွဋ်သို့သာ ကိုင်းရှိုင်းကုန်၏သို့။ ဂင်္ဂီနဒီ- ဂင်္ဂါမြစ်သည်။ ပိစိနနိန္ဒောပေါဏော ပဗ္ဗာရာယထာ - အရှေးသို့သာ ကိုင်းရှိုင်း ကုန်၏သို့။ ဧဝမေဝံ- ဤအတူသာလျှင်၊ ဗောဇ္ဈင်- ဗောဇ္ဈင်တို့ကို၊ ဘာဝေန္တော- ပွားသော၊ ဗဟုလိကရောန္တော- လေ့ကျက်ဖန်များသော၊ ဘိက္ခု- ရဟန်းသည်။ နိဗ္ဗာနနိန္ဒောပေါဏောပဗ္ဗာရော- နိဗ္ဗာန်သို့ ညွတ်ကိုင်းရှိုင်းသည်။ ဟောတိ- ဖြစ်၏။

ရညော ဘိက္ခုဝေ စက္ကဝတ္တိဿ ပါတုဘာဝါ သတ္တန္တံ
ရတနာနံ၊

ပါတုဘာဝေါ ဟောတိ တထာဂတဿ ဘိက္ခုဝေ၊
ပါတုဘာဝါ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

(သံ-၃-၈၇)

သတ္တန္တံ ဗောဇ္ဈင်္ဂရတနာနံ ပါတုဘာဝေါ၊ ဟောတိ။

ဘိက္ခုဝေ- သံသရာခန္ဓာအရေး ကြောက်ဖွယ်ဘေးဟု မျှော်
တွေးရှုတတ်-အိုရဟန်းမြတ်တို့၊ စက္ကဝတ္တိဿ- စကြာဝ တေး
မင်းဖြစ်သော၊ ရညော- မင်း၏၊ ပါတုဘာဝါ- ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်
ခြင်းကြောင့်၊ သတ္တန္တံ- ခုနှစ်ပါးသော၊ ရတနာနံ- စကြာ၊ ဆင်၊
မြင်း၊ ပတ္တမြား၊ မိန်းမ၊ သူကြွယ်၊ သားကြီး ရတနာ တို့၏၊ ပါတု
ဘာဝေါ- ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏။

ဘိက္ခုဝေ-သံသရာခန္ဓာ ဤမှာဖက်ကမ်းမှ၊ ထိုမှာဖက်
ကမ်း နိဗ္ဗာန်နန်းသို့၊ တက်လှမ်းလိုခြင်းငှာ၊ အို-ရဟန်းတော်
အများတို့။

အရဟတော- ကိလေသာစက် သုံးထောင်ဝက်ကို မဂ်လေး
အောက်ထက် အမြောက်စက်ဖြင့် ပျောက်ပျက်ကင်းစေ အတင်း
မွေ့၍၊ နင်းချေခါတွက် အလာပျက်အောင် နာနာ နှက်တော်
မူပြီးထသော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ- သစ္စာလေးလီ ခိုင်နှင်းဆီကို

မမိုးဆရာ ကိုယ်ချည်သာလျှင်၊ ကောင်းစွာထင်ထင် ပန်ဆင်
 တော်မူပြီးထသော၊ တထာဂတဿ- ဣဿရိယ စသည့်
 ခြောက်ဖြာ ဘုန်းသမ္ဘာနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား
 ၏၊ ပါတုဘာဝါ- လောကသုံးခွင်ဘုန်းအပြင်၌၊ ထင်ရှားပွင့်တော်
 မူခြင်းကြောင့်၊ သတ္တန္တံ- ခုနှစ်ဖြာကုန်သော၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂီရတနာနံ-
 သံသရာခန္ဓာ ဤမှာ ဖက်ကမ်းမှ ထိုမှာဖက်ကမ်း နိဗ္ဗာန်နန်းသို့၊
 ကူးသန်းထုတ်လျှောက် အပြီးတိုင် ပေါက်ရောက်အောင် ဖြစ်
 စေတတ်သော ဗောဇ္ဈင်္ဂီရတနာတို့၏၊ ပါတုဘာဝေါ- ထင်ရှား
 ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ- မုချမသွေ ဧကန် ဖြစ်လာပေ
 တော့သတည်း။

သတ္တိမေ ဘိက္ခဝေ ဗောဇ္ဈင်္ဂီ ဘာဝိတာ ဗဟုလိကတာ၊
 အနုပ္ပန္နာ ဥပ္ပဇန္တိ နာညတြ တထာဂတဿ၊
 ပါတုဘာဝါ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

(သံ-၃-၆၉)

ဘိက္ခဝေ- သံသရာတဖက်ကမ်း နိဗ္ဗာန်နန်းသို့ တက်
 လှမ်းလိုငြား အိုရဟန်းများတို့၊ အရဟတော -သံသရာ တည်း
 ဟူသော စက်အကန့်တို့ကို၊ အရဟတ္တမဂ်-စိန်သံလျက်ဖြင့်
 ပယ်ဖြုတ်ခုတ်ထွင် သုတ်သင် ရှင်းလင်းတော်မူ ပြီးထသော၊
 သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ- သစ္စာလေးဆင့် မြတ်လေးပွင့်ကို လွယ်လင့်

တကူ ဉာဏ်တံချူဖြင့်၊ ကိုယ်တော်တိုင် ပန်းချူတော်မူပြီးထ
 သော၊ တထာဂတဿ- ရှေးဘုရားတို့ကဲ့သို့ လာခြင်းအတူ လား
 တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏၊ ပါတုဘာဝါ- ထင်ရှားအသွင်
 နေမင်း လမင်းကဲ့သို့၊ ထွန်းလင်းတောက်ပစွာ ပွင့်လင်းတော်မူ
 ခြင်းကို၊ အညတြ- ကြည်ဖယ်ထား၍၊ ဘာဝိတာ- မနောဘဝင်
 စိတ်အစဉ်၌ ထင်ထင်ဟတ်၍၊ မပြတ်နှလုံးထားအပ်ပွားများ
 ကုန်သော၊ ဗဟုလီကတာ- အာဇာနည်သိန္နောမြင်းတို့ လျင်
 လျင်သွက်သွက် အဟုန်ပြင်းစိုင်းသကဲ့သို့၊ ဝီရိယစက် ရှိန်ရှိန်
 တက်၍၊ ထက်ထက်မြက်မြက် လေ့ကျက်ဖန်များကုန်သော၊
 အနုပ္ပန္နာ- သုံးလောကဓါတ်ဘုံ တစ်ခွင်ဝယ်၊ တစ်ကြိမ်တစ်ခါ
 ဘူးမျှ မဖြစ်ပေါ်ဘူးကုန်သော၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ-နိဗ္ဗာန်အကျိုး သည်ပိုး
 ဆောင်တတ်ကုန်သော ဗောဇ္ဈင်တရားတို့သည်၊ နဥပ္ပဇ္ဇန္တိ- ဖြစ်
 ဘို့ရန် အခွင့်စိုးစင်းမျှပင်မဖြစ်ပဲ ရှိကြပါကုန်တော့သတည်း။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ပွင့်မှ ဗောဇ္ဈင်ရှိ၏၊ မပွင့်က မရှိ။
 စကြာမင်းပေါ်လာလျှင်၊ ရတနာခုနှစ်ပါး ပေါ်လာရ၏။
 မြတ်စွာဘုရား ပွင့်ပေါ်လျှင်၊ ဗောဇ္ဈင်ခုနှစ်ပါး ဟောဖော်
 ကြား၏။

၇၅။ ဗောဇ္ဈင်တို့၏ အစွမ်းသတ္တိနှင့် အသိအမြင်ရရန် အကြောင်း

ရဟန်းတို့ ဗောဇ္ဈင်တို့ကို ပွားများသော စိတ်သည် ဟုတ်တိုင်းမှန်လှ သဘာဝကို သိ၏။ မြင်၏။ သံသရာ အနုမတဂ္ဂ - အစမထင် ဘဝများစွာ သံသရာက မခွဲဘူး မဖောက်ဘူး သေးသော လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ အစုအပုံ အတုံးအခဲ ကိုလည်း ဖောက်၏။ ခွဲ၏။

ဗောဇ္ဈင်တရားတို့သည် မျက်စိအမြင်ကိုလည်း ပြုတတ်၏။ အသိဉာဏ်ကိုလည်း ပြုတတ်၏။ ပညာတိုးပွားခြင်းကို ဖြစ်စေ၏။ ပင်ပန်းဆင်းရဲခြင်းအဘို့မရှိ၊ ငြိမ်းအေးရာ နိဗ္ဗာန်ကို ဖြစ်စေတတ်၏။ အသိဉာဏ်မဆုတ်ယုတ်ခြင်း အကျိုးငှာ ဖြစ်ကုန်၏။

အရှင်မဟာကဿပမထေရ်ကြီးသည် ၎င်း၊ ရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်သည် ၎င်း၊ နာမကျန်းဖြစ်နေစဉ် မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် ဗောဇ္ဈင်ခုနှစ်ပါး ရွတ်ဖတ် သရဇ္ဈာယ်ဟောကြားတော်မူ၏။ ကောင်းစွာနာယူကြသော ပွားများလေ့ကျက် နှလုံးသွင်းတော်မူကြသော ရှင်မဟာကဿပ- ရှင်မောဂ္ဂလာန်တို့သည် အနာရောဂါထ၍ ခန့်ကျန်းတော်မူကြကုန်၏။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည်ပင် နာမကျန်းစဉ် အရှင်စုန္ဒမထေရ် ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်၍၊ အနာရောဂါမှ ထတော်မူ၏။ ကျန်းမာတော်မူ၏။

အသိအမြင်ရရန်အကြောင်း အထောက်အပံ့ကား အဘယ်နည်း။

ကထံဟောတု ကထံပစ္စယော ဉာဏံ ဒဿနံ ဟောတိ၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂီ ဘာဝိတေန စိတ္တေန ယထာဘူတံ ဇာနာတိ ပဿတိ။

ကထံဟောတု- အဘယ်အထောက်အပံ့ကြောင့်၊ ဉာဏံ- သိခြင်းသည်၊ ဒဿနံ- မြင်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်သနည်း။

စက္ခုကရဏာ - မျက်စိအမြင်ကိုတိုးပွားစေတတ်၏။

ပညာဗုဒ္ဓိယာ - ပင်ပန်းဆင်းရဲခြင်းအဘို့မရှိ။

နိဗ္ဗာန သံဝတ္တနိကာ- ငြိမ်းချမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ကိုဖြစ်စေတတ်၏။

ဗုဒ္ဓိယာ အပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ- အသိဉာဏ်၏ မဆုတ်ယုတ်ခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။

သတ္တိမေ ဘိက္ခဝေ ဗောဇ္ဈင်္ဂီ မယာ သမ္ပဒက္ခာတာ၊
ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ အဘိညာယ သမ္မောဓါယ၊
နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တန္တိ။

ဘိက္ခုဝေ-ရဟန်းတို့၊ သတ္တခုနှစ်ပါးကုန်သော၊ ဣမေ
 ဗောဇ္ဈင်္ဂါ-တို့ကို၊ မယာ-ငါဘုရားသည်၊ သမ္မာဒက္ခာတာ-ကောင်း
 စွာဟောကြားတော်မူအပ်၏။ ဘာဝိတာ-ပွားများအပ်ကုန်၏။
 ဗဟုလီကတာ-ကြိမ်ဖန်များစွာ လေ့ကျက်အပ်ကုန်၏။ အဘိ
 ညာယ-ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိခြင်းငှာ၊ သမ္မောခါယ-ကိုယ်တိုင်
 သိခြင်းငှာ၊ နိဗ္ဗာနာယ-ငြိမ်းအေး ချုပ်ပျောက်ခြင်းငှာ၊ သံဝတ္တန္တိ-
 ဖြစ်ကြကုန်၏။ ဣတိ-ဤသို့၊ ဘဂဝါ-ဘုန်းတော်ခြောက်စုံ
 တန်ခိုးဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူပါပေသော မြတ်စွာဘုရား
 ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးသည်၊ အဝေါစ-ကရုံဏာ ရှေးရှု ဟောကြား
 တော်မူပါပေ၏။

**၇၆။ စကြာရတနာ နှင့် တူသော သတိသမ္ပောဇ္ဈင်
 ဖြစ်အောင်ပွားများ နှလုံးသွင်း အားထုတ်နည်း**

၁။ ရဟန်းတို့-အကြင်အခါ အရိယာ တပည့်သည်၊ အရိအသေ
 နှလုံးသွင်းခြင်းနှင့်၊ တရားအာရုံ အလုံးစုံ စိတ်၌ ကောင်းစွာ
 ဆောင်ထား၍၊ ချထားအပ် နာယူအပ်သော နားဖြင့် တရား
 သဘော နာယူကြား၏။ ထိုအခါ စိတ်ညစ်ညူးကြောင်း

နီဝရဏတရား ငါးပါးမဖြစ်ပဲ၊ နိဗ္ဗာန် အကျိုးငှာ ဗောဇ္ဈင် ခုနှစ်ပါး ပွားများပြည့်စုံခြင်းသို့ ရောက်၏။

၂။ သီလ၊ သမာဓိ၊ ဉာဏ်ပညာ လွတ်မြောက်မှု ဆင်ခြင် ဉာဏ် နှင့် ပြည့်စုံကုန်သော ရဟန်းတော် မထေရ်မြတ်ကြီးတို့ အား၊ ဖူးမြင်ရခြင်း၊ ဂုဏ်ကျေးဇူးစကား ကြားနာရခြင်း၊ ချဉ်း ကပ်ရခြင်း၊ ဆည်းကပ်ရခြင်း၊ အောက်မေ့ရခြင်း၊ အတူ လိုက် ရဟန်းပြုကျင့်ရခြင်း များသည် များစွာကျေးဇူးကြီးလှ ၏ဟု ငါဘုရား မိန့်တော်မူ၏။

ထိုသို့သောမထေရ်မြတ်ကြီးတို့၏ တရားကိုကြားနာ၍၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ငြိမ်းချမ်းစွာဖြင့် ဆိတ်ငြိမ်ရာသို့ ကပ် ရောက်၍၊ ထိုတရားတို့ကို အဖန်ဖန် သုံးသပ်ကြံစည် နှလုံးသွင်း၏။ ထိုအခါ ရဟန်းသူမြတ်အား သတိသမ္မောဇ္ဈင် ပွားများပြီး ဖြစ်၏။ ပွားများပြည့်စုံခြင်းသို့ ရောက်သည်ဟု မိန့်တော်မူ၏။

၃။ အားမထုတ်ခြင်း၏ အပြစ်၊ အားထုတ်ခြင်း၏ အကျိုးကို၊ သင့်သောအကြောင်းဖြင့် ဆင်ခြင်၍၊ သတိသမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများအားထုတ်သည် ဖြစ်၏။

ယသ္မိံသမယေ ဘိက္ခဝေ အရိယသာဝကော အဋ္ဌိကတွာ

မနသိကတွာ သဗ္ဗံ စေတသော သမန္နဟရိတွာ
ဩဟိတ သောတော ဓမ္မ သုဏာတိ ဣမဿ ပဉ္စနိ
ဝရဏာ တသ္မိံ သမယေ န-ဟောန္တိ သတ္တဗောဇ္ဈင်္ဂါ
ဘာဝနာပါရိပူရိ ဂစ္ဆန္တိ။

(သံ-၃-၈၄)

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ယသ္မိံသမယေ-၌၊ အရိယသာဝ
ကော - သည်၊ အဋ္ဌိကတွာ-အရိအသေပြု၍၊ မနသိကတွာ-နှလုံး
သွင်း၍၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံကို၊ စေတသော-စိတ်၌၊ သမန္နဟရိတွာ-
ကောင်းစွာဆောင်၍၊ ဩဟိတသောတော-ချထားအပ် နား
ထောင်အပ်သော နားရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဓမ္မံ-တရားကို၊ သုဏာတိ-
နာ၏။ တသ္မိံသမယေ-ထိုအခါ၌၊ ဣမဿ-ဤရဟန်းသူမြတ်အား၊
ပဉ္စနိဝရဏ-ငါးပါးသော နိဝရဏတရားတို့သည်၊ နဟောန္တိ-
မဖြစ်ကြကုန်။ သတ္တဗောဇ္ဈင်္ဂါ-ခုနစ်ပါးသော ဗောဇ္ဈင်တို့သည်၊
ဘာဝနာပါရိပူရိ-ပွားများပြည့်စုံခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆန္တိ-ရောက်ကုန်၏။

- တေသံဘိက္ခုနံ - ထိုမထေရ်မြတ်ကြီးတို့အား၊
- ဒဿနမ္ပိ - ဖူးမြင်ရခြင်းတို့ကို လည်းကောင်း၊
- သဝနမ္ပိ - ဂုဏ်ကျေးဇူး ကြားနာရခြင်းကို လည်းကောင်း၊
- ဥပသင်္ကမနမ္ပိ - ချဉ်းကပ်ရခြင်းကို လည်းကောင်း၊
- ပယိရူပါသနမ္ပိ - ဆည်းကပ်ရခြင်းကို လည်းကောင်း၊

အနုဿတိမ္ပိ - အောက်မေ့ခြင်းကို လည်းကောင်း၊
အနုပဗ္ဗဇ္ဇမ္ပိ - အတူလိုက်ရဟန်းပြုကျင့်ခြင်းကို လည်း
ကောင်း၊

ဗဟုပကာရံ - ကျေးဇူးများ၏ဟူ၍၊ အဟံ - ငါဘုရားသည်
ဝဒါမိ - ဟောတော်မူ၏။

ဒဿနမ္ပိဟံ ဘိက္ခဝေ ဗဟုပကာရံ ဝဒါမိ၊
အနုဿတိမ္ပိဟံ ဘိက္ခဝေ ဗဟုပကာရံ ဝဒါမိ၊
တထာရူပိနံ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုနံ ဓမ္မံ သုတ္တာ၊
ဒွယေန ဝုပကဋ္ဌော ဝိဟရတိ။ ပ။ ဝိဟရန္တော တံ
ဓမ္မံ အနုဿရတိ အနုဝိတက္ကေတိ။ (သံ-၃-၆၁)
သတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ တသ္မိသမယေ ဘိက္ခုနော
အာရဒ္ဓေါ ဟောတိ။

ဘာဝေတိ ဘာဝနာပါရိပုရိ ဂစ္ဆတိ။ (၆၂)

တထာရူပိနံ-ထိုသို့ သဘောရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ-ရဟန်း
တို့၏၊ ဓမ္မံ-တရားကို၊ သုတ္တာ-ကြားနာ၍၊ ဒွယေန-နှစ်ပါးသော၊
ဝုပကာသေန-ကိုယ်စိတ် ငြိမ်းချမ်းခြင်းဖြင့်၊ ဝုပကဋ္ဌေါ- ငြိမ်းချမ်း
ရာသို့ ကပ်ရောက်၍၊ ဝိဟရတိ-နေ၏။ ပ။ ဝိဟရန္တော-နေလျက်၊
ဓမ္မံ-တရားကို၊ အနုဿရတိ-အဖန်ဖန် အောက်မေ့၏။ အနုဝိတ
က္ကေတိ-အဖန်ဖန် ကြံစည်သုံးသပ်၏။ တသ္မိ သမယေ-ထိုအခါ
၌၊ ဘိက္ခုနော-ရဟန်းမြတ်အား၊ သတိ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ - သတိ
သမ္မောဇ္ဈင်သည်၊ အာရဒ္ဓေါ -အားထုတ်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။

ဘာဝေတိ-ပွားများစေ၏။ ဘာဝနာ ပါရိပူရိ - ပွားများပြည့်စုံခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆတိ-ရောက်၏။

ပဋိသင်္ခါယောနိသော သတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂိ ဘာဝေတိတိ၊
အဘာဝနာယ အာဒိနဝံ၊ ဘာဝနာယဝ အာနိသံသံ၊
ဥပါယေနပထေန ပစ္စံဝေက္ခိတွာ၊ သတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂိ
ဘာဝေတိ။ (ဧသေဝနယော သဗ္ဗတ္ထ) အံဋ-၃-၁၃၀။

ပဋိသင်္ခါယောနိသော သတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂိ ဘာဝေတိတိ-
သင့်သောအကြောင်းဖြင့်၊ ပညာဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်၍၊ သတိ
သမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများ၏ဟူသည်ကား၊ အဘာဝနာယ-အားမ
ထုတ်ခြင်း၏။ အာဒိနဝံ-အပြစ်ကို လည်းကောင်း၊ ဘာဝနာယ
-အားထုတ်ခြင်း၏၊ အာနိသံသံစ-အကျိုးအာနိသင်ကိုလည်း
ကောင်း၊ ဥပါယေနပထေန - သင့်သောအကြောင်းဖြင့်၊ ပစ္စံဝေ
က္ခိတွာ - ရှုဆင်ခြင်၍၊ သတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂိ - သတိ သမ္မောဇ္ဈင်ကို၊
ဘာဝေတိ-ပွားများ၏။

သတိသမ္ပောဇ္ဈင်ဖြစ်ပွားကြောင်း - (၄) နည်း

၁။ သတိပဋ္ဌာန်ပွားလျှင် နှလုံးသွင်း ကျင့်လျှင် ဖြစ်၏။

၂။ တရားတော် ကောင်းစွာနာကြားနှလုံးသွင်းလျှင် ဖြစ်၏။

၃။ ကြားနာရသော တရားတော်ကို ဆင်ခြင် သုံးသပ်လျှင် ဖြစ်၏။

၄။ အားမထုတ်ခြင်းအပြစ်နှင့် အားထုတ်ခြင်းအကျိုးနှိုင်းချိန် ရှုဆင်ခြင်လျှင် ဖြစ်၏။ အရအမိ ကျက်ရမည်။

ရဟန်းတို့ မကောင်းသဖြင့် ဟောကြားအပ်သော တရားကို နားကြားမည့်အစား၊ ပျင်းရိ၍ နေခြင်းကား ကောင်းသေး၏၊ မြတ်သေး၏ဟုမိန့်၏။

ဒုရက္ခာတေ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မဝိနယေ ယော ကုသိတော၊
သော သုခံ ဝိဟရတိ။ (အံ-၁-၃၆)။

၇၇။ ဓမ္မဝိစယ သမ္မောဇ္ဈင် စသည် ဖြစ်ပွားအောင် နှလုံးသွင်း အားထုတ်နည်း

(၁) ရဟန်းသူမြတ်သည် သတိနှင့် ပြည့်စုံစွာနေလျက် ထိုမထေရ်မြတ်ကြီးတို့ ဆုံးမဟောကြားအပ်သော တရားကို ပညာဖြင့် စိစစ်၏။ ဉာဏ်ကိုဖြစ်စေ၏။ စူးစမ်းရှာဖွေခြင်းသို့ ရောက်၏။ ထိုရဟန်းသူမြတ်အား ဓမ္မဝိစယ သမ္မောဇ္ဈင်ကို အားထုတ်ပြီး ဖြစ်၏။

(၂) သတိရှိသည်ဖြစ်သော ရဟန်းသူမြတ်အား ထိုတရားကို ပညာဖြင့် စိစစ်၏။ လှည့်လည်ကျက်စား၏။ အထပ်ထပ် ဆင်ခြင်ခြင်းသို့ ရောက်၏။ ထိုရဟန်းသူမြတ်အား ဓမ္မ ဝိစယ သမ္မောဇ္ဈင်သည် ပွားများပြည့်စုံခြင်းသို့ ရောက်၏။

(၃) ရဟန်းသူမြတ်သည် ထိုတရားကို ပညာဖြင့် စိစစ် ဉာဏ်ကို ဖြစ်စေ၏။ အထပ်ထပ်ဆင်ခြင်လျက် မတွန့်မဆုတ် အားထုတ်၏။ ထိုရဟန်းသူမြတ်အား ဝီရိယ သမ္မောဇ္ဈင်ကို အားထုတ်ပွားများပြီး ဖြစ်၏။

(၄) မြဲမြံစွာ အားထုတ်ပွားများသော ရဟန်းသူမြတ်အား ကာမဂုဏ်နှင့် မရောမယှက်ပဲ နှစ်သိမ့်မှု ဖြစ်၏။ ထိုရဟန်း သူမြတ်သည် ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများပြီး ဖြစ်၏။

(၅) နှစ်သိမ့်သောစိတ်ရှိသော ရဟန်းသူမြတ်အား ကိုယ် စိတ်နှစ်ဖြာ ငြိမ်းချမ်း၏။ ထိုရဟန်းသူမြတ်သည် ပဿဓမ္မိ သမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများအားထုတ်ပြီးဖြစ်၏။

(၆) ငြိမ်းချမ်းသော ကိုယ်စိတ်ရှိသော ရဟန်းအား စိတ်သည် တည်ကြည်၏။ ထိုရဟန်းသူမြတ်သည် သမာဓိ သမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများအားထုတ်ပြီး ဖြစ်၏။

(၇) တည်ကြည်သော စိတ်ရှိသော ရဟန်းသူမြတ် သည် စိတ်ကိုမယုတ်မလွန် အညီအမျှရုန့်လုံးသွင်း၏။ ထိုရဟန်း သူမြတ်အား ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင် ပွားများအားထုတ်ပြီး ဖြစ်၏။

(၁) တထာသတော ဝိဟရန္တော တံဓမ္မံ အနုဿရတိ အနုဝိတက္ကေတိ။ သတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂိ တသ္မိံသမယေ။ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ။

(၂) တထာသတော ဝိဟရန္တော တံဓမ္မံ ပညာယ ပဝိစိနတိ။ ပဝိစရတိ။ ပရိဝိမံသမာပဇ္ဇတိ။ ဓမ္မဝိစယ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ တသ္မိံ သမယေ။ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓေါ ဟောတိ။

(၃) တံဓမ္မံ ပညာယ ပဝိစနတော ပဝိစရတော ပရိဝိမံသမာပဇ္ဇတော အာရဒ္ဓံ ဟောတိအသလ္လိနံ ဝီရိယသမ္ပေါဇ္ဈင်္ဂေါ တသ္မိံသမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓေါ ဟောတိ။

(၄) အာရဒ္ဓဝီရိယဿ ပီတိနိရာမိသာ
ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ တသ္မိသမယေ
ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓေါ ဟောတိ။

(၅) ပီတိမနဿ ကာယောပိ ပဿမ္ဘတိ စိတ္တမ္ပိ
ပဿမ္ဘတိ၊ ပဿဒ္ဓိ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ တသ္မိသမယေ
ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓေါ ဟောတိ။

(၆) ပဿဒ္ဓကာယဿ သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ
သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ တသ္မိသမယေ
ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓေါ ဟောတိ။

(၇) တထာသမာဟိတံ စိတ္တံ သာဓုကံ အဇ္ဈပေက္ခိကာ။
ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ တသ္မိသမယေ
ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓေါ ဟောတိ။

၁။ တထာသတော-ထိုသတိနှင့် ပြည့်စုံစွာ၊ ဝိဟရန္တော-
နေလျက်၊ တံဓမ္မံ-ထိုတရားကို၊ အနုဿရတိ-အဖန်ဖန်
အောက်မေ့နှလုံးသွင်း၏။ အနုဝိတက္ကေတိ-အဖန်ဖန်
ဆင်ခြင်ကြံစီ၏။ ပ။ တသ္မိသမယေ-ထိုအခါ၌၊ ဘိက္ခု-
ရဟန်းသည်၊ သတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီ-သတိသမ္မောဇ္ဈင်ကို၊
ဘာဝေတိ-ပွားများစေ၏။

၂။ တထာသတော-စွာ၊ ဝိဟရန္တော-လျက်၊ တံဓမ္မံ-ကို၊
ပညာယ - ပညာဖြင့်၊ ပဝိစိနတိ - စိစစ်၏၊ ပဝိစရတိ -

လှည့်လည်ကျက်စား၏။ ပရိဝိမံသမာပဇ္ဇ တိ-အထပ်ထပ်
စူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်းသို့ ရောက်၏။ တသ္မိသမယေ-ထိုအခါ၌၊
ဘိက္ခုနော-ရဟန်းအား၊ ဓမ္မဝိစယ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ-
ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်သည်၊ အာရဒ္ဓေါ-အားထုတ်ပြီးသည်၊
ဟောတိ-ဖြစ်၏။

၃။ တံဓမ္မံ-ထိုတရားကို၊ ပညာယ-ပညာဖြင့် ပဝိစနတော
စိစစ်လျက်၊ ပဝိစရတော-လှည့်လည်ကျက်စားလျက်၊
ပရိဝိမံသမာ ပဇ္ဇတော-အဖန်ဖန်အားထုတ်သည်၊ ဟောတိ-
ဖြစ်၏။ တသ္မိသမယေ-ထိုအခါ၌၊ ဘိက္ခုနော-ရဟန်းအား၊
ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ-ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်သည်၊ အာရဒ္ဓေါ-
အားထုတ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။

၄။ အာရဒ္ဓဝီရိယဿ-အားထုတ်အပ်သောသူမြတ်အား၊
ပီတိနိရာမိသာ-ကာမဂုဏ်နှင့် မစပ်သော နှစ်သိမ့်မှုသည်၊
ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏။ တသ္မိသမယေ-၌၊ ဘိက္ခုနော-ရဟန်းအား၊
ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ-သည်၊ အာရဒ္ဓေါ-အားထုတ်အပ်ပြီးသည်၊
ဟောတိ-ဖြစ်၏။

၅။ ပီတိမနဿ-နှစ်သိမ့်သော စိတ်ရှိသော သူမြတ်အား၊
ကာယောပိ-ကိုယ်သည်လည်း၊ ပဿမ္ဘတိ-ငြိမ်းအေး၏။
စိတ္တမ္ပိ-စိတ်သည်လည်း၊ ပဿမ္ဘတိ-ငြိမ်းအေး၏။ တသ္မိ
သမယေ - ၌၊ ဘိက္ခုနော - အား၊ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ-

သည်၊ အာရဒ္ဓေါ-အားထုတ်အပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။

၆။ ပဿဒ္ဓကာယဿ-ငြိမ်းချမ်းသော ကိုယ်ရှိသော သူမြတ်အား၊ စိတ္တံ-စိတ်သည်၊ သုခိနော-လွယ်လွယ်ကူကူ၊ သမာဓိ ယတိ-တည်ကြည်၏။ တသ္မိသမယေ-၌၊ ဘိက္ခုနော-အား၊ သမာဓိ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ-သည်၊ အာရဒ္ဓေါ-အားထုတ်အပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။

၇။ တထာသမာဟိတံ-ထိုသို့တည်ကြည်သော၊ စိတ္တံ- စိတ်သည်၊ သာဓုကံ-မေ့လျော့လွတ်ကင်း ချွတ်ယွင်းမရှိ သတိပညာဖြင့် ထိမ်းကြောင်းလျက် ကောင်းမွန်စွာ၊ အဇ္ဈပေက္ခိကာ-မယုတ်မလွန်၊ အညီအမျှရှိသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏။ တသ္မိသမယေ-၌၊ ဘိက္ခုနော-အား၊ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ-ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်သည်၊ အာရဒ္ဓေါ- အားထုတ်အပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။

၇၈။ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိရထဖြစ်ပွားအောင် နှလုံးထွင်းရှု ဆင်ခြင်အားထုတ်နည်း

ရဟန်းသူမြတ်သည် ရှု-သတိ၊ ရှိုက်-သတိ၊ အားထုတ်သည်မှစ၍ ဝင်သက်ထွက်သက်ချုပ်စေအံ့ ငြိမ်းစေအံ့ဟု ကျင့်သည်အထိ လုံးရပ်သဏ္ဍာန်ပုံစံ ခြပ်မရှိတဲ။

ဝါယောကာယ - ဝါယောဓါတ် အစုအပေါင်း မငြိမ်းစဘူး ငြိမ်းအေးသဖြင့်၊ နှစ်သိမ့်ခြင်းထင်လာသည်မှ စ၍ ကျင့်ရာ၊ ထိုထင်လာသော တရားသဘောတို့ ငြိမ်းစေအံ့ ချုပ်စေအံ့ဟု ကျင့်သည်အထိ ဝေဒနာတစ်စိတ် ခံစားမှုကို ရှုဆင်ခြင် အောက်မေ့ နှလုံးထွင်းရာ ဖြစ်သောကြောင့်၊ ဝေဒနာနုပဿနာ-သတိ ပဋ္ဌာန်မည်၏။

သူမြတ်သည် ထင်လာသော ပီတိ သုခ ဝေဒနာသညာတို့ မငြိမ်းစဘူး ငြိမ်းကုန်သဖြင့်၊ သိစိတ်ပိုမိုထင်ရှား ရွှင်လန်းလာသည်မှ ညစ်ငြူးစေတတ်သော နီဝရဏတရားတို့မှ လွတ်မြောက်သည် ထိကျင့်ရာ၊ စိတ်ကိုကောင်းစွာ အောက်မေ့နှလုံး

နှလုံးသွင်းရှုဆင်ခြင်ရာဖြစ်သောကြောင့်၊ စိတ္တာနုပဿနာ သတိ ပဋ္ဌာန် မည်၏။

သူမြတ်သည် စိတ်ညစ်ငြူးကြောင်း နိဝရဏတရားတို့မှ ကောင်းစွာလွတ်သဖြင့် မမြဲခြင်း၊ အနိစ္စ-စသည်ကို ရှုမြင် ဆင်ခြင် နှလုံးသွင်းအောက်မေ့နိုင်သည်မှသည် စွန့်လွတ်ခြင်း၊ စေလွှတ်ခြင်း၊ နိဗ္ဗာန်အာရုံသို့ ပြေးဝင်သည်အထိ ရှုမြင်နှလုံး သွင်း ကျင့်သည်အထိ၊ ဓမ္မသဘာဝတို့ကို ရှုဆင်ခြင် အောက်မေ့ နှလုံးသွင်းရာ ဖြစ်သောကြောင့်၊ ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန် မည် ၏။

သူမြတ်သည် မိမိသန္တာန် သူတစ်ပါးသန္တာန် ဖြစ်ပျက် သမျှ သတိအစဉ်ရှိ၍၊ ဉာဏ်အမြင် ထင်လင်းစွာ ကာယ၊ ဝေဒနာ၊ စိတ်၊ ဓမ္မတို့၌- ရှုမြင်ရဖန်များသဖြင့်- ဝိဇ္ဇာခေါ် ဉာဏ် အသိ ထိုးထွင်းသိမြင်လာပေသည်။

သူမြတ်သည် ထိုးထွင်းသိမြင် ဝိဇ္ဇာဉာဏ်အလင်း ထင် တိုင်း-

- ၁။ သတိအစဉ်အမြဲကပ်ပါလာနေခြင်း။
- ၂။ ဉာဏ်အမြင်ဖြင့် ထင်သော ဓမ္မသဘာဝကို စိစစ် စူးစမ်းရှုနေခြင်း။
- ၃။ စူးစမ်းရှုစိစစ်ခြင်းကို အဖန်ဖန် မဆုတ်မနစ်အား ထုတ်နေခြင်း။

- ၄။ အားထုတ်ဖန်များသဖြင့် ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ငြိမ်းချမ်းနေခြင်း။
- ၅။ ကိုယ်စိတ်ငြိမ်းချမ်းသဖြင့် ဓမ္မပီတိ= ထင်မြင်သော သဘောတို့ကို နှစ်သိမ့်နေခြင်း။
- ၆။ နှစ်သိမ့်သဖြင့် လွယ်ကူချမ်းသာစွာ စိတ်တည်ကြည်လာခြင်း။
- ၇။ တည်ကြည်သော စိတ်ဖြင့်အညီအမျှ စိတ်,စေတသိက်, ရုပ်တို့ကို လျစ်လျူရှုနေခြင်း (သတိကရဏီယမေဝ ဟောတိ၊ ဧတေဓမ္မာတိ=ရှု)

ဘာဝနာယောဂီသူမြတ်- သူမြတ်သန္တာန် ပြအပ်ပြီးသော တရားသဘော-ခုနှစ်မျိုးဖြစ်နေအောင် ရှုဆင်ခြင်အောက်မေ့ နှလုံးသွင်းရာသည်။

ထို-ခုနှစ်မျိုးသည် နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာလည်း ဖြစ်ပေါ်လျက် ရှိနေပေသည်။ သံသရာခန္ဓာဝဋ်ဒုက္ခစဉ် ဤမှာဖက်ကမ်းမှ ထိုမှာ ဖက်ကမ်း နိဗ္ဗာန်သို့ ပေါက်ရောက်အောင် ကူးသန်း သွားလာနေခြင်းလည်း ဖြစ်ပေသည်။

သူမြတ်သန္တာန် ဖြစ်ပေါ်သမျှသော ကာယ, ဝေဒနာ, စိတ်, ဓမ္မတို့ကို ရှုမြင်ထင်လာတိုင်းလည်း၊ သတိအစဉ် ဉာဏ်အမြင် ထင်လင်းနေ၍၊ ဤမှာဘက်ကမ်း သံသရာမှ ထိုမှာဖက်ကမ်း နိဗ္ဗာန်သို့ ကူးသန်းသွားလာနေခြင်းပင်။ ဤသည်ကိုပင် သတိ ပဋ္ဌာန် ဘာဝနာဟု ဟောတော်မူခဲ့၏။

သူမြတ်သည် သံသရာ ဤမှာဖက်ကမ်းမှ ထိုမှာဖက်
 ကမ်း နိဗ္ဗာန်သို့၊ ကူးသန်းသွားလာနေခြင်းဆိုတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်
 လေးပါး ပွားများအားထုတ်နေစဉ်၊ ဖြစ်ဖြစ်သမျှ ဓမ္မသဘာဝ
 ကာယ၊ ဝေဒနာ၊ စိတ်၊ ဓမ္မ တို့၌လည်း၊ ဉာဏ်မြင်ထင်လင်းစွာ
 ရှုမြင်နေရခြင်း၊ ယင်းသို့ ရှုမြင်နေစဉ် နိဗ္ဗာန်သိခြင်း အကျိုးငှာ
 ဖြစ်တဲ့ သတိ၊ ပညာ၊ ဝီရိယ၊ ပဿဒ္ဓိ၊ ပီတိ၊ သမာဓိ၊ ဥပေက္ခာ၊
 တရားတို့ကိုလည်း ဖြစ်ပေါ်လာတိုင်း ဖြစ်ပေါ်လာတိုင်း၊ ဤ
 တရားတို့ကား ဤမှာဖက်ကမ်း သံသရာမှ ထိုမှာဖက်ကမ်း နိဗ္ဗာန်
 သို့ ကူးသန်းသွားလာနေခြင်းပဲဟု- ဉာဏ်အမြင် ထင်လင်းစွာ
 ရှုမြင်သိရှိနေရပေမည်။

ယင်းသို့ - ဉာဏ်အမြင် ထင်ထင်လင်းလင်း ရှုမြင်နေ
 ခြင်းကိုပင်၊ ဝိဇ္ဇာဟု ဟောတော်မူခဲ့၏။

သူမြတ် ဤသို့ ဝိဇ္ဇာဉာဏ် ထင်လင်းစွာ ဖြစ်လာသည်
ကိုပင်-အမြင်ကိုလည်း ပြုတတ်၏။ အသိကိုလည်း ပြုတတ်၏
ဉာဏ်ပညာကိုလည်း တိုးပွားစေတတ်၏။ ပင်ပန်းဆင်းရဲခြင်း
အဘို့လည်း မရှိ။ ငြိမ်းအေးကြောင်း နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း ဖြစ်စေတတ်
သော သဘောတရားတို့ကို၊ ဗောဓိ = ဗောဇ္ဈင်ဟု ဟောတော်
မူခဲ့၏။

ဗောဇ္ဈင်တရားခုနစ်ပါးတို့သည် -

ဝိရာဂနိဿိတ = တပ်မက်ခြင်းကင်းရာကင်းကြောင်း
သို့ လည်းညွတ်၏ မှီ၏။

ဝိဝေကနိဿိတ = ဆိတ်ငြိမ်းရာ ဆိတ်ငြိမ်ကြောင်းသို့
လည်း ညွတ်၏။ မှီ၏။

နိရောဓနိဿိတ = ချုပ်ငြိမ်းရာ ချုပ်ငြိမ်းကြောင်း
သို့လည်း ညွတ်၏။ မှီ၏။

ဝေါဿဂ္ဂပရိဏါမိက = တဏှာရာဂတို့၏ စွန့်လွှတ်ကြောင်း
နိဗ္ဗာန်သို့လည်း ညွတ်၏။

အစဉ်အတိုင်းဖြစ်သော ဝိဇ္ဇာဉာဏ် အလင်းခါတ်သည်
အကြောင်းကိလေသာ အကျိုးဝဋ်ဒုက္ခခန္ဓာအစဉ်မှ၊ လွတ်
မြောက်ရာ လွတ်မြောက်ကြောင်း = ဝိမုတ္တိရသ = ချမ်းသာသို့
ဆိုက်ရောက် သိမြင်တော်မူပါပေသည်ဟု ဟောတော်မူခဲ့ပေ
သတည်း။

ရဟန်းတို့- သမုဒ္ဒရာသည် ဆားငန်အရသာတစ်ခုတည်း
ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ငါဘုရား ဟောဖော်ညွှန်ပြ ကျင့်သုံးအပ်သော
တရားအရသာသည်၊ ဝိမုတ္တိရသ တစ်မျိုးတည်းသာ ရှိ၏ဟု
ဟောတော်မူခဲ့၏။

**၇၉။ မဟာသဟီပဋ္ဌာနသုတ်
ဇောဇ္ဈင်ဂ္ဂ ဆင်ခြင်နည်း**

ဇောမိ = ဗုဇ္ဈနက = ပွင့်ခြင်း။

အင်္ဂ = အကြောင်း။

ဇောဇ္ဈင် = နိဗ္ဗာန်သိမြင်သည့် မဂ်ဉာဏ်ပွင့်ပေါ်ခြင်း၏ အကြောင်း (၇)ပါး။

၁။ ဘာဝနာအာရုံ ထင်မြင်သတိသည် သတိသမ္ပောဇ္ဈင်။

၂။ အနိစ္စ စသည် ရှုမြင်ခြင်း၊ ပညာသည် ဓမ္မဝိစယ သမ္ပောဇ္ဈင်။

၃။ မတွန့်မဆုတ် မယုတ်မလွန် အားထုတ် ထောက်ပံ့ခြင်း၊ ဝီရိယသည် ဝီရိယသမ္ပောဇ္ဈင်။

၄။ အညီအညွတ် ယှဉ်ဘက်တရားတို့ကို ပျို့စေ နှစ်သက်စေခြင်း၊ ပီတိသည် ပီတိသမ္ပောဇ္ဈင်

၅။ ကိုယ်စိတ်ငြိမ်းခြင်း ပဿဒ္ဓိသမ္ပောဇ္ဈင်။

၆။ မတွန့်မလှုပ် တည်ကြည်ခြင်း- ဧကဂ္ဂတာသည် သမာဓိ သမ္ပောဇ္ဈင်။

၇။ ထိုထိုအာရုံ လျစ်လျူရှုခြင်း တကြမဇ္ဈတ္တသည် ဥပေက္ခာ သမ္ပောဇ္ဈင်။

၁။ သတိသမ္ပောဇ္ဈင်- ဖြစ် မဖြစ်, မဖြစ်လျှင် သမ္ပဇဉ်လေး ပါးပြည့်စုံရာ သတိလွတ်သူကြည် သတိထင်သူမှီဝဲ သတိဖြစ်စိမ့် ငှာ၊ စိတ်ကိုညွတ်ရပ်ခြင်း စသည် ပြုကျင့်က ဖြစ်လာသည်။ တိုးပွားလာသည်ဟု ဆင်ခြင်အောက်မေ့ ရာသည်။

သမ္ပဇဉ်လေးပါးမှာ- တစ်စုံတစ်ရာပြုလုပ်မည်ဆိုက -

၁။ အကျိုးရှိ မရှိ

၂။ သင့် မသင့်၊

၃။ ကမ္မဋ္ဌာန်းလွတ် မလွတ်၊

၄။ နာမ်ရုပ် ကြောင်းကျိုး ဖြစ်ပျက် ဉာဏ်ထင် မထင်၊

ဆင်ခြင်အောက်မေ့ရာသည်။

သမ္ပဇဉ်- (၇) ဌာနကို သမ္ပဇဉ်လေးပါးဖြင့် ဆင်ခြင်အောက်မေ့ ရာ၏။

သမ္ပဇဉ်-(၇) ဌာနကား မဟာသတိပဋ္ဌာန် အပိုင်း (၃) ရှု။

၂။ ဓမ္မဝိစယသမ္ပောဇ္ဈင်- ဖြစ် မဖြစ်, မဖြစ်လျှင်-ခန္ဓာအာယ တန စသည် မေးမြန်း (အဘိဓမ္မာဝိပဿနာသင်) ကိုယ်တွင်း ကိုယ်ပ ဝတ္ထုစင်ကြယ်စွာနေ သဒ္ဓါ, ပညာ, ဝီရိ သမာဓိမျှစေ ပညာမဲ့ကြည် ပညာရှိယှဉ် ပညာဖြင့်ရှု ရပ်ခြင်း စသည်၌ ဖြစ် အောင် စိတ်ညွတ်လျှင် ဖြစ်လာသည်။ ဖြစ်လျှင် တိုးပွားသည်ဟု ဆင်ခြင်အောက်မေ့ရာသည်။

သွားတိုင်း, ရပ်တိုင်း, ထိုင်တိုင်း, လျောင်းတိုင်း, စား

သောက်တိုင်း ဗောဇ္ဈင်တရားဖြစ်စိမ့်သောငှာ၊ စိတ်ကိုညွတ်စေ ပြီး သွားလာ နေထိုင် စားသောက်ရမည်ဟု ဆိုလိုသည်။

၃။ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်- ထင်ရှားဖြစ် မဖြစ်၊ မဖြစ်လျှင် အပါယ်ဘေးကို ဆင်ခြင် ဘာဝနာ အကျိုးကို ရှုမြင် သူမြတ်တို့ လမ်းရိုးလိုက် တရားအားထုတ်ခြင်း၊ ဆွမ်းဖြင့် မြတ်စွာဘုရား အား အမြတ်ဆုံး ပူဇော်ဆက်ကပ်၊ ဓမ္မအမွေခံ ဘုရားမြတ် အမြတ်ဆုံးဟုဆင်ခြင်၊ ဘုရားသားတော်အဖြစ်မြတ်သည်ဟု နှလုံးသွင်း၊ ပျင်းသူကြည် ဝီရိယရှိသူ ယှဉ်ရပ်ခြင်း၊ စသည်၌ ဝီရိယဖြစ်အောင် စိတ်က ညွတ်လျှင်ဖြစ်၏၊ တိုးပွား၏ဟု ဆင်ခြင်အောက်မေ့ရာသည်။

၄။ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်- ထင်ရှားဖြစ် မဖြစ်၊ မဖြစ်လျှင် - ဗုဒ္ဓ၊ ဓမ္မ၊ သံဃ၊ သီလ၊ စာဂ၊ ဒေဝတာ၊ ဥပသမာ၊ အနုဿတိ (၇)ပါး နှစ်လုံးသွင်းကြည်ညို သဒ္ဓါမဲ့သူကြည် ရှိသူယှဉ် ကြည်ညိုဘွယ် သုတ္တန်ဆင်ခြင် ရပ်ခြင်း စသည်၌ စိတ်ညွတ်လျှင် ဖြစ်၏၊ တိုးပွား၏ဟု ဆင်ခြင်အောက်မေ့ရာသည်။

၅။ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်- ဖြစ် မဖြစ်၊ မဖြစ်လျှင် - မွန်မြတ်သော အစာမှီဝဲခြင်း၊ လျောက်ပတ်သော ဥတု နှင့် နေ၊ သွား၊ ရပ် စသည် ညီညွတ်မျှတစေ၊ မိမိ သူတစ်ပါးကံသာလျှင် ဥစ္စာရှိ၏ဟု နှလုံးသွင်း ညှင်းဆဲ ပူပန်သူကြည် ငြိမ်းချမ်းသူ ယှဉ်ရပ်ခြင်း စသည်၌ ဖြစ်စိမ့်ငှာ၊ စိတ်ညွတ်လျှင်ဖြစ်၏၊ တိုးပွား၏ဟု ဆင်ခြင် အောက်မေ့ရာ၏။

၆။ သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်- ထင်ရှား ဖြစ် မဖြစ်၊ မဖြစ်လျှင်- ကိုယ်တွင်းကိုယ်ပ ဝတ္ထုစင်ကြယ်စေ။

“သဒ္ဓါလွန်လျှင်- တွန့်၊ ပညာလွန်လျှင်-ဆွံ့၊ ဝီရိယလွန်လျှင်- ပျံ့၊ သမာဓိလွန်လျှင်- တွန့်” သဒ္ဓါ ပညာ ဝီရိယ သမာဓိမျှစေ၊ ကသိုဏ်း နိမိတ်လိမ္မာစွာယူ၊ တွန့်သောစိတ် ဝီရိယ ဖြင့် ချီပင့် ပျံ့လွင့်က- သမာဓိ ဥပေက္ခာဖြင့် စိတ်ကို နှိပ်၊ စိတ်မ ချမ်းမြေ့ က သံဝေဂယူ ရတနာသုံးပါးဂုဏ်အောက်မေ့ စိတ်ရွှင် စေ တွန့်ခြင်း၊ ပျံ့လွင့်ခြင်း ကင်း၍၊ အာရုံ၌ အမျှရှုလျှင် မြောက် ခြင်း၊ နှိပ်ခြင်း၊ ရွှင်ခြင်းတို့၌ ကြောင်းကြမပြု၊ လျစ်လျူရှု ပျံ့လွင့်သူ ကြည်တည်ကြည်သူယှဉ် ဖျန်ဝိမောက်ဆင်ခြင်း၊ ရပ်ခြင်းစသည်၌ ဖြစ်စိမ့်သောငှာ၊ စိတ်ညွတ်လျှင်ဖြစ်၏၊ တိုးပွား၏ဟု ဆင်ခြင် အောက်မေ့ရာ၏။

၇။ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်- ဖြစ် မဖြစ်၊ မဖြစ်လျှင် - မိမိ သူတစ်ပါး ကံသာလျှင် ဥစ္စာရှိဟုဆင်ခြင်၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ ငါ သူတစ်ပါးမည်သည်မရှိ၊ သင်သည် အဘယ်သူ ကိုမုန်း၍ အဘယ်သူကို ချစ်သနည်းဟု၊ ဆင်ခြင်အောက်မေ့၍ လျစ်လျူ ရှုရသည်။

သင်္ကန်း- စသည့်သည်၊ အဆင်းဖောက်ပြန် ဆိုးရွားဟောင်း မြေ့ စုတ်ပြတ်ခြင်းသို့ ရောက်အံ့၊ မိမိကိုယ်ပိုင် အစိုးတရဖြစ်ပါ

ဖြစ်ပါမူ၊ ဤသို့ မဖြစ်ရာ- ပိုင်ရှင်မဲ့၏အဖြစ် ဆင်ခြင်အောက်
မေ့ရာသည်။

ဤသင်္ကန်း - စသည့်သည် အခိုက်အတန့်သာပဲဟု ဆင်ခြင်
ရ လျစ်လျူရှုရသည်။ သားသမီးဥစ္စာ- စသည်မြတ်နိုး သူကြည်
လျစ်လျူရှုသူ ယှဉ်ရပ်ခြင်း စသည်၌ ဖြစ်စိမ့်ငှာ၊ စိတ်ညွတ်လျှင်
ဖြစ်၏။ တိုးပွား၏ဟု ဆင်ခြင် အောက်မေ့ရာသည်။

ရဟန်းတို့ - ဤသို့လျှင် ရဟန်းသည် ဗောဇ္ဈင်ခုနှစ်ပါးတို့ကို
အဖန်တလဲလဲ ရှုသည်ဖြစ်၍ နေ၏။

ဣဓ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု-

သန္တံဝါ အဇ္ဈတ္တံ သတိသမ္ပောဇ္ဈင်္ဂီ၊

အတ္ထိ မေ အဇ္ဈတ္တံ သတိသမ္ပောဇ္ဈင်္ဂီတိ ပဇာနာတိ၊

အသန္တံဝါ အဇ္ဈတ္တံ သတိသမ္ပောဇ္ဈင်္ဂီ၊

နတ္ထိမေ အဇ္ဈတ္တံ။ သတိသမ္ပောဇ္ဈင်္ဂီတိ ပဇာနာတိ၊

ယထာစအနုပုန္နဿ သတိသမ္ပောဇ္ဈင်္ဂီဿ၊

ဥပ္ပါဒေါ။ ဟောတိ တဉ္စ ပ ဇာနာတိ၊

ဘာဝနာယ ပါရိပုရီ ဟောတိ တဉ္စ ပဇာနတိ။

(သတိသမ္ပောဇ္ဈင်နေရာ ကျန်ဗောဇ္ဈင် - အသီးသီး အစားထိုး
လဲလှယ် ထည့်က ပါဠိတော်တူပြီ၊ ပါဠိတူလျှင် အနက်
လည်းတူပြီ။)

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဣဓ- ဤသာသနာတော်၌၊ ဘိက္ခု-
 ရဟန်းသည်၊ အဇ္ဈတ္တံ- မိမိသန္တာန်၌၊ သန္တံဝါ-ရသည်ဖြစ်၍
 ထင်ရှားရှိသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ သတိသမ္ပောဇ္ဈင်္ဂီ-ကုသိုလ်
 တရားတို့ကို အောက်မေ့တတ်သော သတိသမ္ပောဇ္ဈင်္ဂီ၊ မေ-
 ငါ၏၊ အဇ္ဈတ္တံ- အတွင်းသန္တာန်၌၊ သတိသမ္ပောဇ္ဈင်္ဂီ-သည်၊ အတ္ထိ
 - ရှိ၏။ ဣတိ -ဤသို့၊ ပဇာနာတိ- သိ၏။ အဇ္ဈတ္တံ- မိမိသန္တာန်၌၊
 အသန္တံဝါ-မရသည်ဖြစ်၍၊ ထင်ရှား မရှိသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊
 သတိသမ္ပောဇ္ဈင်္ဂီ- သတိသမ္ပောဇ္ဈင်္ဂီ၊ မေ-ငါ၏၊ အဇ္ဈတ္တံ-
 အတွင်းသန္တာန်၌၊ သတိသမ္ပောဇ္ဈင်္ဂီ၊ သတိသမ္ပောဇ္ဈင်သည်၊
 နတ္ထိ-မရှိ။ ဣတိ-ဤသို့၊ ပဇာနာတိ- သိ၏။

ယထာစ- အကြင် အရဟတ္တမဂ်ကြောင့်လည်း၊ ဥပ္ပန္နဿ-
 ဖြစ်သော၊ သတိသမ္ပောဇ္ဈင်္ဂီဿ- သတိသမ္ပောဇ္ဈင်၏၊ ဘာဝ
 နာယ- ပွားခြင်းဖြင့် ပွားခြင်းငှာ ပွားခြင်း၏၊ ပါရိပူရီ-ပြည့်စုံခြင်း
 သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏။ တဉ္စ- ထိုအရဟတ္တမဂ်ကိုလည်း၊
 ပဇာနာတိ- သိ၏။

(ဆရာတော်ဦးဇုန်အနက်)

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဧဝမိ- ဤသို့လည်း၊ ဘိက္ခု - ရဟန်းသည်၊
 သတ္တ - ခုနှစ်ပါး ကုန်သော၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂေသု- ဗောဇ္ဈင် ဖြစ်ကုန်
 သော၊ ဓမ္မေသု- တရားတို့၌၊ ဓမ္မာနုပဿီ - ဗောဇ္ဈင်တရားတို့ကို

အဖန်တလဲလဲ ရှုသည်ဖြစ်၍၊ ဝိဟရတိ- လေးဝက္ကရိယာ သာယာ
ရွှင်ပျော် သီတင်းသုံးနေရ၏။

၈၀။ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော် ကဿပဗောဇ္ဈင်
ပါဠိ အနက် ။

သတ္တိမေ ကဿပ ဗောဇ္ဈင်္ဂီ မယာ သမ္ပဒက္ခတာ ဘာဝိတာ၊
ဗဟုလိကတာ အဘိညာယ သမ္ပောဓါယ နိဗ္ဗာနာယ
သံဝတ္တန္တိ၊ ကတမေ သတ္တံ။

၁။ သတိသမ္ပောဇ္ဈင်္ဂီခေါ် ကဿပ မယာ သမ္ပဒက္ခတာ
ဘာဝိတာ ဗဟုလိကတာ အဘိညာယ သမ္ပော
ဓါယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။

၂။ ဓမ္မဝိစယ သမ္ပောဇ္ဈင်္ဂီခေါ် ကဿပ မယာ။ပ။
သံဝတ္တတိ။

၃။ ဝီရိယ သမ္ပောဇ္ဈင်္ဂီခေါ် ကဿပ မယာ။ပ။
သံဝတ္တတိ။

၄။ ပီတိသမ္ပောဇ္ဈင်္ဂီခေါ် ကဿပ မယာ။ပ။
သံဝတ္တတိ။

၅။ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီခေါ ကဿပ မယာ။ပ။
သံဝတ္တတိ။

၆။ သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီခေါ ကဿပ မယာ။ပ။
သံဝတ္တတိ။

၇။ ဥပက္ခောသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီခေါ ကဿပ မယာ။ပ။
သံဝတ္တတိ။

ဣမေခေါ ကဿပ သတ္တဗောဇ္ဈင်္ဂီ မယာ သမ္မဒက္ခာတာ။
ဘာဝိတာ ဗဟုလိကတာ အဘိညာယ သမ္မောဓါယ နိဗ္ဗာနာ
ယ သံဝတ္တန္တိ။

(ကဿပ- နေရာ၊ မောဂ္ဂလာန- ထည့်၊ မောဂ္ဂလန် ဗောဇ္ဈင်၊
ကဿပ- အစား၊ ဘန္တေ- ထည့်၊ မယာ- နေရာ၊ ဘဂဝတော
ထည့်က၊ စုန္ဒဗောဇ္ဈင်-တို့ဖြစ်သည်။)

ကဿပ-ချစ်သား ကဿပ၊ မယာ-ဝင့်ဒုက္ခချုပ်ငြိမ်းဘို့
နည်းလမ်းတကျ ပေးလိုသော ငါဘုရားသည်၊ သမ္မဒက္ခာတာ-
ချမ်းသာရကြောင်း နည်းမှန်ကောင်းကို ထုတ်ဖော်မြွက်ဟ ဟော
ကြားအပ်ကုန်သော၊ သတ္တ-ရေတွက်စစ်က ခုနှစ်ချက်ဖြစ် ကုန်
သော၊ ဣမေဗောဇ္ဈင်္ဂီ-လူ့ရပ် နတ်ခွင် ဗြဟ္မာ ဘဝဂ်ထိအောင်
တက်ရေး လောကီရေးနှင့်၊ ထက်ရပ်မဂ်ခွင် နိဗ္ဗာန်ဝင်ကြောင်း
လောကုတ္တရာ အသိဉာဏ်တရား အထူးတို့သည်၊ ဘာဝိတာ-
ဝိပဿနာဉာဏ်စက် အချက်ကျကျ ပွားများအပ်ကုန်သည်ရှိ
သော်၊ ဗဟုလိကတာ-ကြိမ်ဖန်များစွာ လေ့ကျက်အပ်ကုန်သည်ရှိ
သော် ၊ အဘိညာယ - ဝိပဿနာဉာဏ် အထူးဖြိုင်ဖြိုင်ကြီး ကွန်

မြူးစေခြင်းငှာ၊ သမ္မောဓါယ-ဝဋ်ဒုက္ခကို ဖောက်၊ မြတ်နိဗ္ဗာန် ပေါက် မဂ်ဉာဏ် အလိုငှာ၊ နိဗ္ဗာနာယ ဝဋ်ဒုက္ခ ဇာတ်သိမ်း ချုပ် ငြိမ်းခြင်း နိဗ္ဗာန် အလိုငှာ၊ သံဝတ္တန္တိ နည်းမှန် လမ်းကျ ဟောဖော် ပြခြင်း ဖြစ်ကြပါပေကုန်တော့သတည်း။

- ၁။ သတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီ သတိသမ္မောဇ္ဈင်ကို ။ပ။
သံဝတ္တန္တိ ဖြစ်ကုန်၏။
- ၂။ ဓမ္မဝိဇယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီကို၊ စသည်ပေး ။ပ။
သံဝတ္တန္တိ ဖြစ်၏။
- ၃။ ဝီရိယ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂီကို။ပ။ သံဝတ္တန္တိ ဖြစ်၏။
သိနိုင်ပြီ။
- ၄။ ၅-၆-၇။ နည်းရလောက်ပြီ- အနက်ပေး ကြည့်
လေ။

**၈၁။ စိတ်တွန့်တိုဆုတ်နှစ်လျှင် စိတ်ချုံ့လွင်လျှင်
နှလုံးသွင်းပွားများ အားထုတ်ရမည်တရား**

သူမြတ်။ စိတ်တွန့်တိုဆုတ်နှစ်လျှင်-
ဓမ္မဝိဇယ ဝီရိယ ပီတိ၊ သမ္မောဇ္ဈင်များ။
ပွားများ နှလုံးသွင်း အားထုတ်ရာ၏။

စိတ်ပျံ့လွင့်လျှင်- ပဿဒ္ဓိ- သမာဓိ။ ဥပေက္ခာသမ္ပောဇ္ဈင်များ
ပွားများနှလုံးသွင်းအားထုတ်ရာ၏။

အတ္ထိနုခေါ ဘန္တေ ဧကောဓမ္မော၊

အတ္ထိခေါ အာနန္ဒဧကော ဓမ္မော၊

ကတမော ပန ဘန္တေ ဧကောဓမ္မော၊

အာနာပါနဿတိ သမာဓိ ခေါ အာနန္ဒ ဧကောဓမ္မော၊

ဘာဝိတော ဗဟုလိကတော၊

စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ ပရိပူရေတိစတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ
ဘာဝိတော ဗဟုလိကတော သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ပရိပူရေန္တိ
သတ္တဗောဇ္ဈင်္ဂီ ဘာဝိတော ဗဟုလိကတော ဝိဇ္ဇာ ဝိမုတ္တိ
ပရိပူရေန္တိ။ (သံ-၃-၂၈၇)

အာနန္ဒ-ချစ်သားအာနန္ဒာ၊ ဧကောဓမ္မော-တစ်ခုတည်း
သော တရားလမ်းစဉ်ဖြစ်သော။ အာနာပါန သတိသမာဓိ
အာနာပါနနှင့် ယှဉ်သော စိတ်၏တည်ကြည်ခြင်း သမာဓိကို၊
ဘာဝိတော ဗဟုလိကတော-ပွားများအပ်၊ များစွာလေ့ကျက်
အပ်သော သူအား၊ စတ္တာရော လေးပါးကုန်သော၊ သတိပဋ္ဌာနေ
သတိပဋ္ဌာန်တို့ကို၊ ပရိပူရေန္တိ-ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံစေနိုင်ကုန်
၏။ စတ္တာရော-လေးပါးကုန်သော သတိပဋ္ဌာနေ-သတိပဋ္ဌာန်
တို့ကို ဘာဝိတော ဗဟုလိကတော၊ ပွားများအပ် လေ့ကျက်ဖန်
များ အပ်သည်ရှိသော်၊ သတ္တ-ခုနှစ်ပါးကုန်သော ဗောဇ္ဈင်တို့ကို

ပရိပူရေန္တိ-ပြည့်စုံစေနိုင်ကုန်၏။ သတ္တ-ခုနှစ်ပါးကုန်သော၊
ဗောဇ္ဈင်္ဂေ-ဗောဇ္ဈင်တို့ကို၊ ဘာဝိတာ-ပွားများအပ်ကုန်သည်
ရှိသော်၊ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိ-အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ဖြစ်သော၊ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်
ကိလေသာမှ လွတ်မြောက်မှု ဝိမုတ္တိသို့၊ ပရိပူရေန္တိ-ပြည့်စုံစေ
နိုင်ကုန်၏။

၁၃၅၆- ခုနှစ်၊ တန်ခူးလပြည့်၊ သောကြာနေ့၊
ညနေ(၅:၅၀) နာရီ ပြီးစီးအောင်မြင်သည်။

သာဓု-သာဓု-သာဓု
သဗ္ဗေပူရေန္တု၊ သင်္ကပ္ပိ။

၈၂။ လှူဒါန်းလိုလျှင် (၁)

ရဟန်းတို့- အလှူ၏ အကျိုးကို၊ ငါဘုရားအစွမ်းကုန်
သိသကဲ့သို့၊ သတ္တဝါတို့ သိကြပါမူ တစ်လုပ်စာ စားရက၊ စားမည့်
သူရှိက ခွဲဝေပေးနိုင်သည်ဟု မိန့်၏။

ချစ်သားစုန္ဒ - ကုသိုလ်လေးပါး-ဒါန၊ သီလ၊ သမထ၊ ဝိပ
ဿနာတို့၌၊ ပြုလုပ်မည့်စိတ် ဖြစ်ရုံမျှကိုလည်း ကျေးဇူးများ

လှပြီဟု ငါဘုရားမိန့်ဆို၏။ ကိုယ်နှုတ်ဖြင့် ပြုလုပ်စီမံပါမူ
အဘယ်မှာ ဆိုဖွယ်ရာ ရှိချေတော့အံ့နည်း။

ရဟန်းတို့-တန်စီးအိုင် တန်စီးမြောင်းရှိ သတ္တဝါတို့၊
အိုးခွက်ဆေးရေတို့ဖြင့် မျှတကြပါစေ၊ ဤမျှဖြင့်လည်း ကောင်းမှု
အလှူ ကုသိုလ်ဖြစ်၏။ အကျိုးရှိ၏ဟု ဟောတော်မူ၏။

(အံ-တိက-၁၆၃)

ရဟန်းတို့ ကုသိုလ်မှန်လျှင် အကျိုးပေး အထက်
ဆန်၏။

အကုသိုလ်ကား-အောက်စုံ၏။

ကုသိုလ်ပြုလျှင် မြန်မြန်ပြု အကျိုးပေးမြန်၏၊
နှေးလျှင်နှေး၏၊ ပျက်တတ်၏။

မပြုမိလေခြင်းဟု ပူပန်မှု အကုသိုလ်ပွားတတ်၏။
နှစ်သက် မြတ်နိုးဖွယ် ကုသိုလ်သည်၊ ချမ်းသာရာ
ချမ်းသာကြောင်း ဖြစ်၏။

ကုသိုလ်ဆည်းပူးလျှင် ချမ်းသာကြောင်း၊

အကုသိုလ်ဆည်းပူးလျှင် ဆင်းရဲကြောင်း၊

မလှူမီ လှူဆဲ လှူပြီး၊ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ ဖြစ်နေရုံမျှနှင့်
အချို့လည်း ပြီးနေ၏။ မလှူမီ လှူမည် ဖြစ်ခိုက်၊ စိတ်
စေတနာ သဒ္ဓါ၊ လှူတုံး လှူဆဲ လှူခိုက် ဖြစ်ခိုက်၊ စိတ်
စေတနာ သဒ္ဓါ လှူပြီး ပြန်လည်းသတိရခိုက်၊ စိတ် စေတနာ
သဒ္ဓါ၊ မလှူမီ လှူဆဲ ဝမ်းသာခိုက်၊ ဖြစ်ပျက်နေသမျှ စိတ်

စေတနာ သဒ္ဓါ တရားတို့သည်၊ ခယ ဝယ ကုန်ခမ်းပျက်စီး တတ်သော တရားသဘောတို့ပါတကားဟု- ဆင်ခြင် သုံးသပ် နှလုံးသွင်း (ဘာဝနာမယဒါန) လည်း ရှိပေသေး၏။

အလှူဝမ်းမြောက်ရုံနှင့် ခယဝယ ဆင်ခြင်မှုမှာ အကျိုးပေး ကွာခြားလှပေသည်။

ဝမ်းမြောက်ရုံလှူ = ဉာဏဝိပွယုတ်၊ နတ်လူချမ်းသာရမည်။

ဝိပဿနာ-ရှုဆင်ခြင်လှူ = ဉာဏသမ္ပယုတ်၊ လူ နတ် နိဗ္ဗာန် ရမည်။

အာဂါမီဟောတိ၊ အနာဂါမီဟောတိ။ (အံ-၂-၄၄၃/၄)

၈၃။ လှူဒါန်းလိုလျှင် (၂)

အို- ယောဂီသူမြတ် အလှူဒါန လှူဒါန်းတတ်ပြီလော။

မြတ်စွာဘုရား နှင့် ရှင်သာရိပုတြာ

မြတ်စွာဘုရားက ရှင်သာရိပုတြာအား သင်္ကန်းတစ်စုံ လှူဒါန်းပါသည်။ ရှင်သာရိပုတြာကလည်း မြတ်စွာဘုရားအား သင်္ကန်းတစ်စုံပင် လှူပါသည်။ အဘယ်သူ၏ အလှူဒါနက ပိုမို အကျိုးကြီးမားစွာ ရပါသနည်း -

အဖြေမှန် ဖြေနိုင်လျှင် ယောဂီသူမြတ် လှူဒါန်းတတ်ပေပြီ။ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ် ဂုဏ်ကြီးမားလျှင် ပိုမိုအကျိုး ကြီးမားစွာရသည်ဟု ဆိုအံ့။ ဂုဏ်တော် အကြီးမားဆုံး မြတ်စွာဘုရား လှူရသော ကြောင့်၊ ရှင်သာရိပုတြာသည် ပိုမိုအကျိုးကြီးမားစွာ ရရာသည်။

စိတ်ထားတတ်လျှင်မြတ်။

လှူနည်း သိရာ၌၊ အသိ - သိသည်မှာ ဘုရားရှင်သည်။ “အတုလံ” အတုမရှိ ဖြစ်သောကြောင့်၊ လှူပုံ လှူနည်း စိတ်ထား တတ်လျှင်၊ မြတ်၏ဟူသည်နှင့်အညီ လှူတတ်လျှင် အကျိုးများစွာ ရသည်ဟု ဆိုအံ့။

မြတ်စွာဘုရား လှူသော အလှူက ပိုမို အကျိုး ကြီးမားသည် ဖြစ်ပေမည်။

သည်စာကို မရှုမီ ရှေးအဘိုးက မိမိအဖြေ-အသို့ ရှိသနည်း-

အလှူခံ၏ ဂုဏ်အာရုံပြု ဝမ်းသာစွာလှူလျှင် -----

အလှူခံ, အလှူပေး, လှူဖွယ် လက္ခဏာရေး-(၃) ပါး ရှုလှူလျှင်-
စိစစ်-

ရှင်သာရိပုတြာ ဉာဏ်စွမ်းမှာ-

စကြာဝဠာ တစ်တိုက်လုံး တစ်ပြိုင်နက် ရွာသွန်းသော မိုးရေပေါက်ကို၊ အကုန်အစင် ဤရွှေ့ ဤမျှ ရှိသည်ဟု ရေတွက်ခြင်းငှာ၊ စွမ်းနိုင်သည်ဟု ဆို၏။ ထို့ပြင် ကိုယ်တော်မြတ်၏ ဉာဏ်တော်ကို အရာဝတ္ထုအနေဖြင့် တစ်စု တစ်ပုံထား၊ ဂင်္ဂါမြစ်ရှိ သဲလုံးအမျှနှင့် နှိုင်းစာသော် ကိုယ်တော်မြတ် ဉာဏ်ကပင် သာ လွန်သေး၏ဟု ခိုင်းနှိုင်းပြတော်မူ၏။

မြတ်စွာဘုရား ဉာဏ်စွမ်းမှာ

ရှင်သာရိပုတြာ ဉာဏ်စွမ်း ခိုင်းနှိုင်း တင်စားပြလို ရပေမဲ့၊ မြတ်ဘုရား ဉာဏ်တော်ကား နှိုင်းစရာမရှိ၊ ကြီးကျယ်တော်မူလှပါပေ၏။ မှန်းဆ ကြည်ညိုရလျှင်၊ ဘုရားရှင် စကားတော် တစ်ခွန်း တစ်ခွန်းသည် ရွှေစင် တစ်ဆယ်သားမက ၊ ဤကမ္ဘာနှင့်ပင် မလဲနိုင်၊ လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း တန်ဘိုးရှိပေသည်ဟု ဆိုထိုက်ပေသည်။

အဖြေမှာ - “အတုလံ” အတုမရှိ၊ ဉာဏ်တော် အနန္တပိုင်ရှင်
မြတ်ဘုရား အလှူက သာလွန်ကြီးမားစွာ ရ၏ဟု ဆိုကြကုန်၏။

ကုသိုလ်ကောင်းမှုပြုလုပ်ပြီး သာယာနေလျှင် -

ကုသလောဓမ္မော အကုသလဿဓမ္မဿ-ဖြစ်နေ၏။

ယာယံတဏှာ ပေါနောဗ္ဗဝိကာ-လည်း ဖြစ်နေ၏။

ဖြစ်နေလျှင် -တဏှာ လောဘကို လက္ခဏာရေး (၃)ပါး

ဖြင့် ရှုရာသည်။ ရှုမှ နိဗ္ဗာန်နှင့် နီး၏။ မရှုလျှင် ဝေး၏။

ရဟန်းတို့- လွတ်မြောက်ခြင်း အကျိုးငှာ၊

ဥပမာ ရှိသော တရားကို ငါဘုရားဟောတော်မူ၏။

စွဲလမ်းခြင်း အကျိုးငှာ ဟောတော်မမူ၊ ဓမ္မကို စွဲလမ်းသိမ်းပိုက်မှု
ပယ်အပ်၏။ အဓမ္မကိုမူ အဘယ်ဆိုဖွယ် ရှိအံ့နည်း။

နာမ် ရုပ် ဓမ္မမှန်လျှင် လက္ခဏာရေး(၃)ပါး ရှုအပ်စွ။

သပိတ်ဝယ်သောရဟန်း- ဆိုင်မှ ထုတ်ပြသည့် သပိတ် သေချာစွာ
ကြည့်၏။ သပိတ်ဖင်မှ အပေါက်သုံးပေါက် မြင်လေလျှင်၊

သပိတ်၌ တပ်မက်အာသာ ကင်းပြတ်လေသည်။

ပုဆိုးဥပမာ-စသည်။ (နိ)

ခန္ဓာ နာမ်ရုပ်က သပိတ်နှင့်တူ၏။ ပုဆိုးပမာရှု။

လက္ခဏာရေး(၃)ပါးက အပေါက် (၃) ပေါက်ပမာရှု။

ဤကိုယ်ခန္ဓာ တစ်ခဏမျှ အနာကင်းသည်၊ ကောင်းသည်
ဟုဝန်ခံလျှင်၊ ဤလောကမှာ-ထို့ထက်မိုက်သူမရှိပြီဟု . . .

မြတ်ဘုရားမိန့်သည်ကို၊ နာနာရှု-မိမိကိုယ်ကို နှိပ်ကွပ် ကြရ ပေမည်။

သဒ္ဓါတရားသည် မျိုးစေ့ပမာ၊ လက်ပမာ၊ ဥစ္စာပမာ တူကြသည်။

မိုးကောင်းလျှင် မျိုးစေ့ရှိသူ စိုက်ပျိုးနိုင်၏။ မရှိသူ မစိုက်ပျိုးနိုင် စိုက်ပျိုးက သီးနှံရ ကြွယ်ဝကြသည်။ မစိုက်ပျိုးနိုင်က မရ မွဲပြာကျ၏။ ရတနာ အစုအပုံပေါ် ရောက်လျှင်၊ လက်ရှိမှ ယူနိုင်၏။ မရှိက မယူနိုင်ကြ ဥစ္စာရှိသူ လိုလိုရာရာ ပြည့်စုံစေ၏။ မရှိက မပြည့်စုံစေနိုင်-

ဘုရားရှင်သာသနာ နေ လ အသွင် ထွန်းလင်းနေစဉ် မိုးလေဝသ ကောင်းသည်နှင့် တူ၏။ အရိယာစခန်း နိဗ္ဗာန် နန်းကို၊ သဒ္ဓါမျိုးစေ့ရှိသူများသာ စိုက်ပျိုးရယူနိုင်ကြရာသည်။ မရှိသူများ မရမယူနိုင်ကြပေ၊ လူ နတ် နိဗ္ဗာန် သုံးတန် ချမ်းသာ ကိုလည်း သဒ္ဓါတည်းဟူသော လက်ဖြင့်သာ ရယူနိုင်သည်။ သဒ္ဓါလက်မရှိက မရမယူနိုင်ပေ၊ ဥစ္စာရှိလျှင် လိုရာရနိုင်သကဲ့သို့ သဒ္ဓါတည်းဟူသော သူတော်ဥစ္စာဖြင့်သာလျှင်၊ လူ နတ် နိဗ္ဗာန် ချမ်းသာ လဲလှယ်ယူနိုင်ကြပေသည်။ မရှိက မလဲ မယူနိုင်ကြပေ-

မိမိသည် သဒ္ဓါအဖော်နှင့် နေသလော။

မိမိသည် တဏှာအဖော်နှင့် နေသလော။

စိစစ်ဗျူ။

လှူဒါန်းလိုလျှင်-အာဂမ (၁)

ဧဝံ စေ ဘိက္ခုဝေ သတ္တာ ဇာနေယျံ၊ ဒါနံ သံဝိပါဂဿ
ဝိပါကံ ယထာဟံ ဇာနာမိ နအဒတွာ ဘုဇ္ဇေယျံ။

(ဣတိဝုတ်-၂၁၅/အံ-၂-၄၆၅)

ဘိက္ခုဝေ-အို ရဟန်းတို့၊ ဒါနသံဝိဘာဂဿ-လှူဒါန်း
ဝေဘန် ပေးကမ်းခြင်း၏၊ ဝိပါကံ-အကျိုးကျေးဇူးကို အဟံ ငါ
ဘုရားသည်၊ ဇာနာမိယထာ-သိသကဲ့သို့၊ သတ္တာ- သတ္တဝါ
တို့သည်၊ ဇာနေယျံ- အကယ်၍ သိကုန်ကြပါမူ၊ အ-ဒတွာ
မလှူဒါန်း မပေးကမ်းမူ၍၊ နဘုဇ္ဇေယျံ-မစားမသုံး ကြကုန်ရာ။

စိတ္တုပ္ပါဒမ္ပိခေါ အဟံ စုန္တ ကုသလေသု ဓမ္မေသု
ဗဟုပကာရံ၊ ဝဒါမိ။

ကာယေန ဝါစာယ အနုဝိမိယနာသု ကောပနဝါ
ဒေါ။ (မ-၁-၅၂)

စုန္တ-ချစ်သားစုန္တ၊ ကုသလေသုဓမ္မေသု-ကုသိုလ်
(၄)ပါး မြတ်တရားတို့၌၊ စိတ္တုပ္ပါဒမ္ပိ-စိတ်ကူးမျှ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း
ကိုလည်း၊ ဗဟုပကာရံ-ကျေးဇူးများလှပြီဟု၊ အဟံ-ငါ ဘုရားသည်၊
ဝဒါမိ-ဟောတော်မူ၏။

ကာယေန-ကိုယ်ဖြင့်၊ ဝါစာယ-နှုတ်ဖြင့်၊ အနုဝိဓိယနာသု-ပြုလုပ် စီမံခြင်းတို့၌၊ ကောပနဝါဒေါ-အဘယ်မှာဆိုဘွယ်ရာ ရှိပါ တော့အံ့နည်း။

ယေကေစိ ကုသလာဓမ္မာ၊ သဗ္ဗေ တေ ဥပရိ ဘာဂင်္ဂမနိယာ၊

ယေကေစိ အကုသလာဓမ္မာ၊ သဗ္ဗေ တေ အဓေါ ဘာဂင်္ဂမနိယာ။ (မ-၁-၅၄)

* ယေကေစိ-ခပ်သိမ်းကုန်သော၊ ကုသလာ-ကုသိုလ် တို့သည်၊ အတ္ထိသန္တိ-ရှိကုန်၏။ သဗ္ဗေ-ခပ်သိမ်းကုန်သော၊ တေ- ထိုကုသိုလ်တို့သည်၊ ဥပရိဘာဂင်္ဂမနိယာ-အထက်အဘို့လျှင်၊ သွားရောက်ခြင်း ရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏။

* ယေကေစိ-သော၊ အကုသလာ-တို့သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ ကုန်၏။ သဗ္ဗေ-သော၊ တေ-တို့သည်၊ အဓေါဘာဂင်္ဂမနိယာ- အောက်အဖို့လျှင် သွားရောက်ခြင်း ရှိကြကုန်၏။

အဘိတ္ထရေထ ကလျာဏေ (ဓမ္မပဒ-ပါပမဂ်) ကလျာဏေ-ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ကို၊ အဘိတ္ထရေထ-လျှင်လျှင် မြန်မြန် ပြုကြရာ၏။

မာ ဘိက္ခဝေ ပုညံ ဘာယိတ္ထ၊ ပုညံ ဘာယန္တော သုခံယာ ယတိ။ (ဣတိဝုတ်-၂၀၅/အံ-၂-၄၆၅)

ဘိက္ခဝေ-အိုရဟန်းတို့၊ ပုညံ-ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို၊ မာဘာယိတ္ထ-မကြောက်ကြကုန်လင့်၊ ပုညံ-ကုသိုလ်ကို

ဘာယန္တော-ကြောက်သူသည်၊ သုခံ-ချမ်းသာကို၊ ဘာယတိ-
ကြောက်သည်ပင် ဖြစ်၏။

သုခေါ ပုညဿ ဥစ္စယော၊

ဒုက္ခော ပါပဿ ဥစ္စယော။ (ဓမ္မပဒ-၁၁၈)

ပုညဿ-ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို၊ ဥစ္စယော-ဆည်းပူးခြင်း
သည်၊ သုခေါ-ချမ်းသာကြောင်း၊ ပါပဿ-မကောင်းမှုကို၊ ဥစ္စ
ယော-ဆည်းပူးခြင်းသည်၊ ဒုက္ခာ- ဆင်းရဲကြောင်း ဖြစ်၏။

ပုဗ္ဗေဝဒါနာ သုမနော၊ ဒဒံ စိတ္တံ ပသာဒယေ။

ဒတွာ အတ္တမနော ဟောတိ။ ဧဝာ ယညဿ သမ္ပဒါ။

(အံ-၂-၂၉၆)

ပုဗ္ဗေဝဒါနာ- မလှူမီရှေးအဘို့ကပင်လျှင်၊ သုမနော-ဝမ်း
မြောက်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။ ဒဒံ-ဒဒန္တေ-ပေးလှူ
သည်ရှိသော်၊ စိတ္တံ-စိတ်ကို၊ ပသာဒယေ- ကြည်လင်စေရာ၏။

နပိ ဣမံ မေ ဒါနံ ဒဒတော စိတ္တံ ပသိဒတိ။

အတ္တမနတာ သောမနဿ ဥပဇာယတိတိ

ဒါနံ ဒေတိ အပိစခေါ စိတ္တာလင်္ကာရ

စိတ္တပရိက္ခာရံ ဒါနံ ဒေတိ။ (အံ-၂-၄၄၄)

မေ-ငါသည်၊ ဣမံဒါနံ-ဤအလှူဒါနကို၊ ဒဒတော-
ပေးလှူရသောကြောင့်၊ စိတ္တံ-စိတ်သည်၊ ပသိဒတိ-ကြည်
လင်၏။ အတ္တမနတာ-နှစ်သက်ခြင်းသည်၊ သောမနဿ-
ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည်။ ဥပဇာယတိ - ဖြစ်၏။ ဣတိ - ဤသို့

ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည်၊ ဥပဇာယတိ-ဖြစ်၏။ ဣတိ-ဤသို့၊ နှလုံး
သွင်း၍၊ ဒါနံ-အလှူဒါနကို၊ နပိဒေတိ-ပေးလှူရသည် မဟုတ်၊
အပိစခေါ-လှူပုံလှူနည်းကား၊ စိတ္တာ လင်္ကာရ စိတ္တပရိက္ခာရ-
စိတ်ကို သမထဝိပဿနာဖြင့် တန်ဆာဆင်၍၊ ဒါနံ-အလှူကို၊
ဒတိ-ပေးလှူရ၏။

ဒါနံ ဒဿမိတိ စိန္တေန္တော အဋ္ဌန္တံ၊

ကာမာဝစရကုသလစိတ္တာနံ အညတရေနော၊

စိန္တော (လ) ဥဇံ ကရောန္တောပန စတုန္တံ၊

ဉာဏသမ္ပယုတ္တာနံ အညတရေနော ကရောတိ၊

(နိ-၂၀၄)

ဒါနံ-အလှူကို၊ ဒဿမိတိ-လှူအံ့ဟု၊ စိန္တေန္တော- ကြံစီ
သည်ရှိသော်၊ အဋ္ဌန္တံ ကာမာဝစရကုသလစိတ္တာနံ- ရှစ်ပါး
ကုန်သော၊ ကာမာဝစရကုသိုလ်စိတ်တို့တွင်၊ အညတရေနော-
အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသောစိတ်ဖြင့်သာလျှင်၊ စိန္တေတိ-
ကြံစီ၏။ ဥဇံ-အယူဖြောင့်ဖြောင့်၊ ကရောန္တောပန-ပြုသော်ကား၊
စတုန္တံဉာဏသမ္ပယုတ္တာနံ (၄) ပါးကုန်သော၊ ဉာဏသမ္ပယုတ် -
စိတ်တို့တွင်၊ အညတရေနော-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော
စိတ်ဖြင့်သာလျှင်၊ ကရောတိ-ပြု၏။

ဓယ ဂမိဿာတိ ဝယံ ဂမိဿာတိ တိသမ္ပသနံ၊

ပဋ္ဌပေတိ တဒါ ဘာဝနာမယံ ဟောတိ၊ (နိ-၁၂၀)

ခယံဂမိဿတိ-လှူဒါန်းကြောင်း စေတနာသည် ကုန်ခြင်းသို့ ရောက်လတံ့။ ဝယံ ဂမိဿတိ-လှူဒါန်းကြောင်း စေတနာ သည် ပျက်ခြင်းသို့ ရောက်လတံ့။ တိသမ္ပသနံ-အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ လက္ခဏာရေး (၃)ပါးဖြင့် ရှုဆင်ခြင်မှုကို ပဋ္ဌပေတိ-ဖြစ်စေ၏။ တဒါ-ထိုအခါ၌၊ ဘာဝနာမယံ-ဘာဝနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း ရှုခြင်းဖြင့် ပြီးသော အလှူဒါနသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။

ဒါနံ ဒတွာ သီလံ သမာဓိယိတွာ ဥပေါသထကမ္မံ၊
 ကတွာ တံ ပစ္စဝေက္ခတိ သေက္ခာဝါ ပုထုဇနဝါ၊
 ကုသလံ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော
 ဝိပဿန္တိ။ (ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော် ပဉ္စာဝါရ/၁၄၅/၆)

ဒါနံ-အလှူကို၊ ဒတွာ-ပေးလှူပြီး၊ သီလံ- သီလကို၊
 သမာဓိယိတွာ-ဆောက်တည်ပြီး၊ ဥပေါသထကမ္မံ- ဥပုသ်ကံ
 ကို၊ ကတွာ-ပြုပြီး၊ သေက္ခာဝါ-သေက္ခသည် လည်းကောင်း၊
 ပုထုဇနဝါ-ပုထုဇဉ်သည်လည်းကောင်း၊ တံ-ထိုဒါန သီလ
 ဥပုသ်ကို၊ ပစ္စဝေက္ခတိ-ရှုဆင်ခြင်၏။ ကိံပစ္စဝေက္ခတိ-အသို့
 ရှုဆင်ခြင်သနည်း၊ ကုသလံ- ဒါန သီလ ဥပုသ်ကုသိုလ်ကို၊
 အနိစ္စတော-မမြဲသောအားဖြင့်၊ ဒုက္ခတော-စက်ဆုပ်ဖွယ် အချည်း
 အနှီး ဆင်းရဲသောအားဖြင့်၊ အနတ္တတော-အလိုမပါ အစိုး

မရ၊ ပိုင်ဆိုင်သူမရှိသောအားဖြင့်၊ ဝိပဿန္တိ- ဝိပဿနာ ရှုဆင်
ခြင်ကြကုန်၏။

ဇာတိဓမ္မော ဘိက္ခဝေ သမာနေော၊

ဇာတိဓမ္မံယေဝ ပရိယေသတိ။ (မ-၁-၂၁၇)

ဇာတိဓမ္မော-ဇာတိတရားသည်၊ သမာနေော-ထင်ရှား
ရှိပါလျက်၊ ဇာတိဓမ္မံယေဝ-ဇာတိတရားကိုပင်လျှင်၊ ပရိယေ
သတိ-ထပ်ပြီးရှုမှီး၏။ ဇာတိအစ-ဥပါယာသ အဆုံး(၁၁) မီး
ကုန်အောင်ရှု။ ပါဠိထုတ်လေ။

အပ္ပမတ္တကောပိ ဝူထော ဒုဂန္ဓော ဟောတိ။

အပ္ပမတ္တကမ္မိ ဘဝံ နဝက္ကေမိ။ (၃၆/အံ-ခ)

ရဟန်းတို့-အလျှူရှင်ဝယ် (၁၁) မီး၊ သံသရာ မီးလျှံရှိ
ရာ မီးလျှံငြိမ်းရာ မြတ်နိဗ္ဗာန်အား၊ အာရုံပြု ဝိပဿနာ ရှု မလျှူပဲ၊
ဘဝသမ္ပတ္တိ-ဘဝချမ်းသာ ရှေးရှုလျှုလျှင်၊ အနည်းငယ်မျှ မစင်
သည် အပုတ်နဲ့လှိုင်ရာ၏သို့၊ အနည်းငယ်မျှ လျှပ်တစ်ပျက်ခန့်
ဘဝကိုလည်း ဘုရားရှင်ချီးမွမ်းတော်မမူ။ ထို့ကြောင့် ဘဝချမ်း
သာ မရည်မှန်းပဲ၊ ဝိပဿနာရှု လျှူကြရာသည်။

ဣမံတာယံ ပရိဟရန္တော မုဟုတ္တမ္ပိ၊

အာရောဂျံ ပဋိဇာနေယျ၊

ကိ မညတြဗလျာ။ (သံ /၂-၂)

ပရိဟရန္တော - စက်ဆုတ်ဖွယ်ဖြစ်သော၊ ဣမံကာယံ-
ဤကိုယ်ခန္ဓာကို၊ မဟုတ္တမ္ပိ- တစ်ခဏမျှလည်း၊ အာရောဂုံ-အနာ
ကင်းသည် ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ပဋိဇာနေယျ-ဝန်ခံ
ငြားအံ့၊ ကိမညကြဗာလျာ-အမိုက်တက့ထိပ်ခေါင် အမိုက်
ဆုံးသူ ဖြစ်၏။

အပ္ပကာ တေသတ္တာ ယေ အတ္တမညါယ၊

ဓမ္မမညာယ ဓမ္မာနုဓမ္မံ ပဋိပဇ္ဇန္တိ။ (အံ-၁-၃၈)

ယေ-အကြင်သူသည်တို့သည်၊ အတ္တံ-ဘုရားရှင် အလို
ကျ၊ အညာယ-သိ၍၊ ဓမ္မ-မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်းကို၊ အညာယ-သိ၍၊
ဓမ္မာနုဓမ္မံ- မဂ်ဖိုလ် အားလျော်သော၊ အကျင့်တရားကို၊ ပဋိပဇ္ဇန္တိ
-ကျင့်ကြကုန်၏။ တေသတ္တာ-ထို သတ္တဝါတို့သည်၊ အပ္ပကာ-
အနည်းငယ်မျှ ဖြစ်ကုန်၏။

ကိသုဓဝိတ္တံ၊ သဒ္ဓိဓဝိတ္တံ။ (သံ-၁-၂၁၆)

ဣဓ-ဤလောက၌၊ ဝိတ္တံ-အမြတ်ဆုံးဥစ္စာကား၊ ကိသု-
အဘယ်နည်း၊ ဣဓ-ဤလောက၌၊ သဒ္ဓါ-သဒ္ဓါတရားသည်၊ ဝိတ္တံ-
အမြတ်ဆုံး ဥစ္စာတည်း။

ကထံ ဇီဝိ ဇီဝိတမာဟုသေဌံ၊

ပညာ ဇီဝိ ဇီဝိတမာဟုသေဌံ။

ကထံ-အဘယ်သို့သော၊ ဇီဝိ-အသက်ရှင်ခြင်းမျိုးကို၊
 သေဋ္ဌံ-အမြတ်ဆုံး၊ ဇီဝိတ-အသက်ကိုရှင်ခြင်းဟု၊ အာဟု-
 ဆိုကြကုန်သနည်း၊ ပညာဇီဝိ-ဝိပဿနာ ဉာဏ်ပညာဖြင့်
 အသက်ရှင်ခြင်းမျိုးကို၊ သေဋ္ဌံ-အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော၊ ဇီဝိတံ-
 အသက်ရှင်ခြင်းဟု၊ အာဟု-ဘုရားအစ များလှဘိကောင်း၊
 အရိယာသူတော်ကောင်းတို့၊ ငြိမ့်ညောင်းသံသာ မိန့်ဆိုတော်မူ
 ကြကုန်၏။

သဒ္ဓါ ဒုတိယော ပုရိသော၊ (သံ-၁-၂၄)

တဏှာ ဒုတိယော ပုရိသော။

(အံ-၁-၃၁၆/ဣတိဝုတိ-ပါ-၂၀၁)

ပုရိသော-သတ္တဝါသည်၊ သဒ္ဓါဒုတိယော-သဒ္ဓါလျှင်၊ နှစ်ဦး
 မြောက်အဖော်သည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်၏။

လှူဒါန်းလိုလျှင် အာဂမ (၂)

ကိံပန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သာရိပုတ္တထေရဿ ဒိန္နံ မဟပွလံ၊
 ဥဒါဟု သာရိပုတ္တထေရေန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဒိန္နန္တိ၊
 သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သာရိပုတ္တထေရဿ ဒိန္နံ မဟပွလန္တိ
 ဝဒန္တိ။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဟိ၊ ထပေတွာ အညော ဒါနဿ၊
ဝိပါကံ၊ ဇာနိတုံ သမထောနာမ၊ နတ္ထိ။ (မ-၃-၂၂၇)

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန-သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားသည်၊ သာရိပုတ္တထေရဿ-သာရိပုတြာမထေရ်အား၊ ဒိန္နံ-ပေးလှူအပ်သောအလှူသည်၊ မဟပ္ပလံကိပန-သာလွန်၍ အကျိုးများလေသလော။ ဥဒါဟု-ထိုသို့မဟုတ်၊ သာရိပုတ္တထေရေန-သာရိပုတြာမထေရ်မြတ်သည်၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ-သယမ္ဘူရင်မြတ်စွာဘုရားအား၊ ဒိန္နံ-ပေးလှူအပ်သော အလှူသည်၊ မဟပ္ပလံကိပန-သာလွန်၍ အကျိုးများလေသလော။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန-သယမ္ဘူရင် မြတ်စွာဘုရားသည်၊ သာရိပုတ္တထေရဿ-သာရိပုတြာမထေရ်အား၊ ဒိန္နံ-ပေးလှူအပ်သော အလှူသည်၊ မဟပ္ပလန္တိ-သာလွန်၍ အကျိုးများ၏ ဟု၊ အာစရိယာ-ရှေးသူဟောင်းသူမြတ် ဆရာကောင်းတို့သည်၊ ဝဒန္တိ-ဆိုကြကုန်၏။

ဟိသစ္စံ-မှန်၏ဝါ။ ဟိယသ္မာ-အကြင်ကြောင့်၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ-မြတ်စွာဘုရားကို၊ ထပေတွာ-ချန်ထား၍၊ အညော-မြတ်စွာဘုရားမှ တစ်ပါးတစ်ခြားသောသူသည်၊ ဒါနဿ-လှူဒါန်းဝေဖန် ပေးကမ်းခြင်း၏၊ ဝိပါကံ-အကျိုးကျေးဇူးကို၊ ဇာနိတုံ-အစွမ်းကုန်သိခြင်းငှာ၊ သမထောနာမ- စွမ်းနိုင်သောသူမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန-မဖောက်မပြန် ကောင်းမွန်လှစွာ ဆရာကင်းပြီး မဂ်ခရီးဖြင့် ပြည်ကြီး

ပူရ အမတသို့ ကြွသွားတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ သာရိ
ပုတ္တထေရဿ- သာရိပုတြာမထေရ်မြတ်အား၊ ဒိန္နံ-ပေးလှူ
အပ်သော အလှူသည်၊ မဟပ္ပလန္တိ-သာလွန်၍ အကျိုးများ၏
ဟူ၍၊ အာစရိယာ- သူတော်သူမြတ် အဋ္ဌကထာဆရာတော်ကြီး
တို့သည်၊ ဝဒန္တိ- မိန့်ဆိုတော်မူကြကုန်၏။

ကုလ္လုပမံ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မံ ဒေသဿာမိ၊

နိတ္ထရဏတ္ထာယ နောဂဟဏတ္ထာယ၊

အာဇာနန္တေဟိ ဓမ္မာပိ ဝေါ ပဟာတဗ္ဗာ၊

ပဂေဝ အဓမ္မာ။ (မ-၁-၁၈၈/သံ-၂)

ဘိက္ခဝေ-အို ရဟန်းတို့၊ ဝေါ-သင်ရဟန်းတို့အား၊
ကုလ္လုပမံ-ဖေါင်လျှင်ဥပမာရှိသော၊ ဓမ္မံ-တရားကို၊ နိတ္ထရ
ဏတ္ထာယ-လွတ်မြောက်ခြင်းငှါ၊ နောဂဟဏတ္ထာယ-မစွဲလမ်း
မသိမ်းပိုက်ခြင်းငှါ၊ ဒေသဿာမိ -ဟောကြားပေအံ့။

အာဇာနန္တေဟိ-ဝိပဿနာဉာဏ်အမြင် ထင်ထင်
လင်းလင်း သိမြင်ကြကုန်သော၊ ဝေါ-သင်ရဟန်းတို့အား၊ ဓမ္မာပိ
ကုသိုလ် ဓမ္မကိုလည်း၊ ပဟာတဗ္ဗာ- ပယ်အပ်ကုန်၏။ အဓမ္မာပိ
အကုသိုလ် အဓမ္မကိုမူကား၊ ပဂေဝ-အဘယ်ဆိုဖွယ် ရှိချေ
အံ့နည်း။

အနိစ္စယေဝ ဘိက္ခဝေ သင်္ခါရေ အနိစ္စာတိပဿတိ။

(သံ-၂-၄၂)

ဘိက္ခဝေ-အိုရဟန်းတို့၊ အနိစ္စယေဝ-အနိစ္စသာလျှင်
ဖြစ်သော၊ သင်္ခါရေ-စိတ်၊ စေတိသက်၊ ရုပ်၊ သင်္ခါရ တရားတို့ကို၊
အနိစ္စာတိ- အနိစ္စဟု၊ ပဿတိ-ရှု၏။

ကထံနုခေါ ဘန္တေ ဇာနတော ပဿတော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ပဟိယတိ။

။ ။ ။ ။ သက္ကိယဒိဋ္ဌိ ။

။ ။ ။ ။ အတ္တနုဒိဋ္ဌိ ။

အနိစ္စတော ဇာနတော ပဿတော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ပဟိယတိ။

ဒုက္ခတော ။ ။ သက္ကိယဒိဋ္ဌိ ။

အနတ္တတော ။ ။ အတ္တိနုဒိဋ္ဌိ ။

(သံ-၂-၂၃၈/၉)

ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ ကထံ-အသို့လျှင်၊ ဇာနတော-
သိသောသူအား၊ ပဿတော-မြင်သောသူအား၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသည်၊ ပဟိယတိနုခေါ-ပယ်ပါသည်။

အနိစ္စတော-အနိစ္စဟု၊ ဇာနတော-သိသောသူအား၊
ပဿတော-မြင်သောသူအား၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသည်၊ ပဟိ
ယတိ-ပယ်၏။

အနိစ္စတော-ဇာနတော ပဿတော၊ အဝိဇ္ဇာ ပဟိယတိ၊

ဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ (သံ-၂-၂၅၉၀)

ဧကက္ခဏေ ဥဘယဝိပါက ဒါနံနာမ နတ္ထိ။

(ဒီ-၂-၅၅)

ကေကွဏေ-တစ်ပြိုင်နက်၊ ဥဘယဝိပါကဒါနံ နာမ
ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ အကျိုးပေး နှစ်စုံသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ။

၁၃၃၈-ခုနှစ် ပြာသိုလ်ပြည့်ကျော် (၆) ရက်၊ (၉-၁-၁၃) တနင်္ဂနွေနေ့၊
နေ့လည် (၁၃၀) နာရီ ရေးသည်။ ထိုနေ့ နံနက် (၈:၀၀) နာရီမှာပင်
ရွှေကျင်မြို့နယ် မွှော့ရုံ၌ ပို့ချသင်ပြပေးခဲ့သည်။

၈၄။ အပါယ်လေးပါးမှ လွတ်သောပုဂ္ဂိုလ် (၆) မျိုး

“နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ”

မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော် သရဏာနိဝဂ် သရဏာ
နိသုတ်၌-လိုရင်းလောက်သာ ရေးသားပေးခဲ့ဦးအံ့။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သာသနာကြည်ညိုခြင်း၊ ဝိပဿနာရှု
ဆင်ခြင်ခြင်းတို့ကြောင့် အပါယ်လေးပါးမှ လွတ်မြောက်တော်
မူကြသည်ကို ထင်ရှားသိစေရန် ပုဂ္ဂိုလ် (၆) မျိုးဖြင့် ခွဲပြခဲ့ပေး
ဦးအံ့။

သိပြီးသောပုဂ္ဂိုလ် (၄) မျိုး

(က+ခ) အဝစ္စပ္ပဿာဒေန သမန္နာဂတော။

ရတနာသုံးပါးတို့၏ ဂုဏ်တော်တို့ကို မတုန်မလှုပ် အကြွင်းမဲ့ သက်ဝင် ယုံကြည်တော်မူကြကုန်သော၊ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် သကဒါဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ကြသည်။

(ဂ) အဝစ္စပ္ပဿာဒေန သမန္နဂတော ဟာသပညာ ဇေနပညာ။

ရတနာသုံးပါးတို့၏ ဂုဏ်တော်တို့ကို မတုန်မလှုပ် အကြွင်းမဲ့ သက်ဝင်ယုံကြည်မှုလည်းရှိ၏။ နာမ်ရုပ်နှစ်ပါး၊ ဓမ္မသဘာဝတရားကိုလည်း ရှုမြင်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သော၊ ရွှင်လန်းထက်မြက်လျှင်မြန်သွက်လက်သော ဉာဏ်ပညာလည်း ရှိတော်မူကြသော အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်။

(ဃ) အဝစ္စဿာဒေန သမန္နဂတော၊

ဟာသပညာ ဇေနပညာ၊ ဝိမုတ္တိ။

ရတနာသုံးပါးတို့၏ ဂုဏ်တော်တို့ကို မတုန်မလှုပ် အကြွင်းမဲ့ သက်ဝင်ယုံကြည်မှုလည်းရှိ၏။ ရွှင်လန်းထက်မြက်လျှင်မြန်သွက်လက်သော၊ ဟာသပညာ၊ ဇေနပညာ လည်းရှိ၏။ ကိလေသာမှ အပြီးတိုင် လုံးဝ လွတ်မြောက်ခြင်းလည်း ရှိတော်မူကြကုန်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်။

သိအပ်သောပုဂ္ဂိုလ် (၂) မျိုး

(င) သဒ္ဓါန္တော၊ သတိန္တော၊ ဝီရိယိန္တော၊ သမာဓိန္တော၊ ပညိန္တော-
ဟူသော ဣန္ဒြေ(၅)ပါးလည်း ရှိ၏။ မြတ်စွာဘုရား ဟောပြော
သည့် တရားတို့ကိုလည်း ဉာဏ်ဖြင့် နှိုင်းဆ ရှုဆင်ခြင်မှုလည်း
ရှိ၏။ ဝါ။ ဝိပဿနာလည်းရှိ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကားတစ်မျိုး။

(စ) ဣန္ဒြေ(၅)ပါးလည်း ရှိ၏။ ဘုရား တရား သံဃာ
ဖြစ်သော ရတနာသုံးပါးအပေါင်း၌ ယုံကြည်ခြင်း ကြည်ညိုမှု
သဒ္ဓါ ချစ်ခင်ဖေးမမှုလည်း ရှိ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကားတစ်မျိုး။

ထိုပုဂ္ဂိုလ် (၂) မျိုးကို၊ ဓမ္မာနုဿာရီပုဂ္ဂိုလ်နှင့် သဒ္ဓါ
နုဿာရီပုဂ္ဂိုလ် ဟု အဋ္ဌကထာ အရှင်မြတ် ခွဲပြတော်မူခဲ့သည်။

ယင်းပုဂ္ဂိုလ် (၆) မျိုးတို့သည် အပါယ်လေးပါးမှ ကောင်း
စွာ လွတ်မြောက်တော်မူကြပေသည်။

ထို့ကြောင့်-အပါယ်လေးပါးမှ လွတ်မြောက်ခြင်းငှာ
အလိုရှိတော်မူကြကုန်သော သူတော်သူမြတ်တို့သည်၊ ဝိပဿနာ
ဘာဝနာ မြတ်ပညာကိုလည်း ကြိုးစား၍ ဆည်းပူးအပ်ပေသည်။
ဘုရား တရား သံဃာ ရတနာမြတ်သုံးပါးကိုလည်း ဆထက်ထမ်း
ပိုး တိုး၍ ဆည်းကပ်ကြသင့်ပေသည်။

အပိစဿ ဣမေဓမ္မာ ဟောန္တိ၊
 တထာဂတပွ ဝေဒိတာစဿဓမ္မာ၊
 ပညာယ မတ္တ သောနိဇ္ဈန ခမန္တိ၊

အပိစ-စင်စစ်သော်ကား၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဣမေ
 ဓမ္မာ-ဤဣန္ဒြေ တရားငါးပါးတို့သည်၊ ဟောန္တိ- ရှိသည်ဖြစ်ကုန်
 ၏။ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား၊ တထာဂတပွဝေဒိတာ-မြတ်စွာ
 ဘုရားတို့သည် ထင်ရှားပြသိစေအပ်သော၊ ဓမ္မာ- တရားတို့ကို၊
 ပညာယ-ဉာဏ်ဖြင့်၊ မတ္တသောနိဇ္ဈနခမန္တိ - နှိုင်းဆ ရှုဆင်ခြင်
 နိုင်ကုန်၏။ ဝါ။ ဝိပဿနာ ရှုကုန်၏။

တထာဂတေစဿ သဒ္ဓါမတ္တံ ဟောတိ။ ပေမ မတ္တံ။

အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား၊ တထာဂတေစ-ဘုရား တရား
 သံဃာ ဌ်လည်း၊ သဒ္ဓါမတ္တံ-ယုံကြည်ခြင်းမျှသည်၊ ပေမ မတ္တံ-
 ချစ်ခင်ခြင်း မျှသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။

(ဣမေပုဂ္ဂလာ)အဂန္တာနိရိယံ။ အဂန္တာတိရစ္ဆာန
 ယောနိ။

အဂန္တာပေတ္တိဝိသယံ။ အဂန္တာ အပါယံ။ ဒုဂ္ဂတီ
 ဝိနိပါတံ။

မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်။ သရဏာနိသက္ကသုတ်။

* စာမျက် ၃၂၆ တွင်

ဣမေပုဂ္ဂလာ-ဤပုဂ္ဂိုလ်ကို (၆) မျိုးတို့သည်၊ အဂန္တာ နိရိယံ-ငရဲသို့၊ မကျရောက်ကုန်၊ အဂန္တာ တိရစ္ဆာန် ယောနိ- တိရစ္ဆာန်ဘုံသို့ မကျရောက်ကုန်၊ အဂန္တာ ပေတ္တိဝိ သယံ-ပြိတ္တာ ဘုံ သို့မကျရောက်ကုန်၊ အပါယံဒုဂ္ဂတိ ဝိနိပါ တံ-ဖရိဖရဲပြိုကွဲ ရှိ၊ ကျရာဖြစ်သော မကောင်းသော သူတို့၏ လားရောက်ရာဖြစ် သော အပါယ်ဘုံသို့၊ အဂန္တာ - မကျရောက်ကြကုန်။

၈၅။ ဗုဒ္ဓသာသနာ့ အန္တရာယ်ဘေးကြီးများ
နှင့်
သာသနာ့ အာဇာနည် သူရဲကောင်းကြီးများ

သင်တန်းတွင် အချို့က ပ-သုံးလုံး ဘဒ္ဒန္တဇောတိက သင်ပြပေး နေတော်မူသော “သာသနာ့အန္တရာယ်ဘေး ကြီး များ” ၏ ကျမ်းရင်း အကိုးအကားများကို နောင်အစဉ် ဖတ်ရှု နိုင်ရန် ရေးသားရိုက်နှိပ်ပေးတော်မူရန် လျှောက်ထားကြ သဖြင့် သင်တန်းမှတ်စုများကို အတိုချုပ် ရေးသားရိုက်နှိပ်လိုက်ခြင်း

ဖြစ်ပါသည် အဖွဲ့ဝင် ယောဂီ အပေါင်းတို့။

ဦးစိန်ညွန့်

အကျိုးဆောင်ချုပ်ဟောင်း

အိုသုတော်ကောင်းအပေါင်းတို့ -

ယနေ့ (၁၀၊ ၁၁၊ ၇၄) (၁၄) ကြိမ်မြောက်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ရွှေတိဂုံဘုရားလမ်း၊ ရွှေကျင်မြို့နယ် ဓမ္မာရုံကြီးတွင် သင်ကြား ပြသမည့် အခန်းကဏ္ဍမှာ သာသနာတော်ကြီးတွင် “ဓမ္မာ ကထိကတု” “ကမ္မဋ္ဌာန်းတု” အန္တရာယ်ဘေးကြီး ဆိုက်နေသော အခန်းဖြစ်ပါသည်။ ပါဠိတော်နှင့် ကိုက်ညီသော “ကမ္မဋ္ဌာန်းအမှန်” တို့ကို အကြိမ်များစွာ သင်ပြီးပြီ။ အချို့ “ဓမ္မကထိကတု” “ကမ္မဋ္ဌာန်းတု” ဆရာတို့မှာ ပရိသတ်ထောင်သောင်း စသည် ဖြင့် ရှိနေကြပါသည်။

ဗုဒ္ဓဝံသပါဠိတော် သုမေပတ္ထနကထာ အပိုဒ် (၅၆) ၌ ကိမေဧကေနတိဇ္ဇေန အစရှိသည်ကဲ့သို့ မိမိသိရှိသည် တို့ကို “ဓမ္မကထိကတု” “ကမ္မဋ္ဌာန်းတု” ဆရာများနှင့် ၎င်းတို့၏ ပရိသတ် ထောင်သောင်းများစွာတို့အား သိစေလို သော စေတနာထား ဖော်ပြဦးအံ့။

ဓမ္မကထိက အစစ်-၃ မျိုး

(က) နိဒါဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော် အဟာရဝဂ် ဓမ္မကထိကသုတ် စာမျက်နှာ (၅၂၈) ၌ “ဓမ္မကထိက” အဘယ်

နည်း။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ရုပ်နာမ် ဓမ္မအနတ္တ တို့ကို သင်ပြ ဟော ပြောသူသည် “ဓမ္မကထိက” ဖြစ်၏။

(ခ) သဠိယတန ဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော် ဓမ္မကထိက ပုစ္ဆာသုတ်စာမျက်နှာ (၃၅၃) ၌ မျက်စိ နား စသည်တို့မှ တဏှာ ကို ငြီးငွေ့ရွံ့မုန်း ချုပ်ငြိမ်းအောင်ဟောမှ “ဓမ္မကထိက” ဖြစ်၏။

(ဂ) ခန္ဓာဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော် ဓမ္မကထိကသုတ် စာမျက်နှာ (၁၃၃) ၌ ခန္ဓာ-ငါးပါး အစဉ်ဝဋ်ဒုက္ခကို မြင်အောင်၊ ငြီးငွေ့ ရွံ့မုန်း ချုပ်ငြိမ်းအောင် ဟောပြောသူသည် “ဓမ္မကထိက” ဖြစ်၏။

“လွမ်း၊ ခြူး၊ မြောက်၊ ကြား ဤတရား ငါကား မဟောပြီ”

ဓမ္မကထိက အတု-၃ မျိုး

(၁) အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော် တိကနိပါတ် ရုက္ခသုတ် စာမျက်နှာ ၂၆၃ ၌

သံဖြတ်၊ သံမြင့်၊ သံလွင်၊ သံပေါ် တို့ဖြင့် ထင်ရာ မြင်ရာ အော်ဟစ်သီဆို ငိုချင်း “ဓမ္မကထိကတု”

(၂) ကိုယ်လက်စသည့် ဣန္ဒြေချို့ယွင်းစွာ လုပ်ပြ သော အရူး “ဓမ္မကထိကတု”

(၃) သောသောညံ့ညံ့ အော်ဟစ် ရယ်ကြရသော ကလေးကလား “ဓမ္မကထိကတု” များကို မိန့်တော်မူ၏။

“ဓမ္မကထိက” အစစ်အတုတို့ကို သိတော်မူကြပြီ။ “ဓမ္မကထိက” အတုတို့ကို ဝေးစွာ ရှောင်ကြဉ်ကြ “ဓမ္မကထိက တု” နောက်သို့လိုက်ပါသော ဒကာ + ဒကာမ တို့အား မှန်ကန်သော စေတနာဖြင့် ပြုပြင်ပေးကြပါ သူတော်ကောင်းတို့။

“ဓမ္မကထိကတု” တို့သည် လူတွေကို မီးပုံထဲတွန်းပို့နေ၏ဟု စတုဂီရိဆရာတော်ဘုရားဆိုခဲ့၏။ စူဠဝါပါဠိတော် သံယဘေဒကထာ စာမျက်နှာ (၃၆၁) ၌ သာရိပုတြာတို့- ဒေဝဒတ်နောက်သို့ လိုက်ပါကုန်သော ရဟန်းတို့ကို သင်တို့သည် သနားခြင်းကို ဖြစ်စေကုန်ကြဟု မိန့်ဆို၏။

သာသနာ့အန္တရာယ်ဘေးကြီး ၅-မျိုး

အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော် ပဉ္စကနိကပါတ် အနာဂတဘယသုတ် စာမျက်နှာ (၉၃) ၌ လာသည်ကို ထင်ရှားစေအံ့။

(၁) သီလ, သမာဓိ, ပညာ ဟူသော သိက္ခာ(၃) ပါးကို မကျင့်သုံးမူ၍၊ ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာပြု၍၊ သူတစ်ပါးတို့အား ပဉ္စင်းခံပေးကြခြင်း၊ ဤသို့အဆက်ဆက် တရားမကျင့်မူ၍၊ တပည့်မွေးကြခြင်း ဖြစ်သည်။

(၂) သုံးပါးသော သိက္ခာတို့ကို မကျင့်မှု၍ သူတစ်ပါးတို့ အား ဟောပြောဆုံးမ သြဝါဒပေးကြခြင်း ဤသို့ တပည့် အဆက် ဆက် ပြုလုပ်ကြခြင်းဖြစ်သည်။

(၃) သုံးပါးသိက္ခာတို့ကို မကျင့်မှု၍ အဘိဓမ္မာတရား စသည်တို့ကို ဟောပြောခြင်း ဤသို့အဆက်ဆက် ပြုလုပ်ခြင်း ဖြစ်သည်။

(၄) သုံးပါးသိက္ခာတို့ကို မကျင့်ကြသဖြင့် ရုပ်၊ နာမ်၊ ဓမ္မ၊ အနတ္တတို့ကို မနာယူလိုကြ သိရှိလိုစိတ်မဖြစ်ကြ သင်ယူအပ် သည်ကိုမျှ မသင်ကြကုန် သာသနာပဖြစ်သော “ဓမ္မကထိကတု” တို့၏။ စာစီ၊ စာကုံး၊ ကဗျာ၊ လင်္ကာ၊ သံပေါက်စာ တို့ကိုသာ နာယူသီဆိုကြ သင်ယူလိုစိတ် ဖြစ်ကြကုန်၏။

(၅) ထေရာဘိက္ခုဗာဟုလ္လိကာ ဘဝိဿန္တိမထေရ်ကြီး တို့သည်။ ပစ္စည်းလာဘ်လာဘ ရရှိရေးသာ အားထုတ်ကြ၏။ မရသေးသော မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်အတွက် အားမထုတ်ကြကုန်။ တပည့်တို့လည်း ဆရာကြီးတို့နည်းတူ ပြုလုပ်ကြကုန်၏။

(တေသံ ပဟာနာယ ဝါယမိတဗ္ဗံ) ထိုဘေးဆိုးကြီး ၅-မျိုးတို့ကို တွန်းလှန်ဖြိုဖျက်ကြ။ သိကာမျှ ရပ်တန့်မနေကြနဲ့။ သူတော်ကောင်းတို့ဟု မိန့်တော်မူ၏။

မဟာပဒေသ တရား (၄) ပါး

ယင်း ပါဠိတော် စတုတ္ထနိပါတ် မဟာပဒေသသုတ် စာမျက်နှာ (၄၈၆) သုတ် မဟာဝါပါဠိတော် မဟာပရိနိဗ္ဗာန် သုတ်စာ (၁၀၃) ၌ လာသော လိုရင်းမှာ-မည်သူက ဟော ပြောသည်ဖြစ်စေ ပါဠိတော်နှင့် စစ်ဆေးကြည့် ကိုက်ညီက လက်ခံ မကိုက်ညီပါက ပယ်လှန်ကြဟု မိန့်ဆို၏။ သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ၌လည်း “အာစရိယဝါဒေါပိ သုတ္တေန သမေ န္ဓောယေဝ ဂဟေတဗ္ဗော နုက္ကတဇော” မိမိ၏ အဋ္ဌကထာ ကိုပင် ပါဠိတော်နှင့်ညီမှ လက်ခံ၊ မညီသော် ပယ်လှန်ပါဟု ကျေးဇူးရှင် ဗုဒ္ဓယောသ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ရဲရဲကြီးဝန်ခံ တော်မူ ရှာဘိသေး၏။

ရွှေအိုးကြီးကို ဖော်ပေးသူ

အို သူတော်ကောင်းတို့ မိမိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပါဠိတော် နှင့် စစ်ဆေးသင့်၏။ ယခုရေးသား ဟောပြော သင်ပြနေသည် ကိုလည်း ပါဠိတော်နှင့် စိစစ်၍၊ မကိုက်ညီဟု သြဝါဒ ပြုလာ သော် ဓမ္မပဒ ပဏ္ဍိတဝဂ်အပိုဒ် (၇၆) အရ ဟုတ်တာဆို နာလို ခံခက် ဒေါသထွက်မဖြစ်စေဘဲ “ ရွှေအိုးကြီး ဖော်ပေး

သည့်အလား ဝမ်းမြောက်စွာ” သောဝစသတဂုဏ်တော်ကို ခံယူရမည်သာ ဖြစ်၏။

နိဒါနဝဂ္ဂ သံယုတ်ပါဠိတော် ကဿပသံယုတ် စာ (၄၂၂) ၌ လောက၌ တရားတုများ ဖြစ်ပေါ်လာက တရား အစစ် ကွယ်မည်ဟု မိန့်တော်မူ၏။

အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော် ဧကနိပါတ် စာမျက်နှာ (၁၈) ၌ “ဓမ္မကို အဓမ္မ” ဟု ပြသသူသည် များစွာလူတို့ အကျိုးမဲ့ကို ကျင့်သည်ဖြစ်၏။ သာသနာကို ကွယ်စေ၏။ “မမှန်သည် ကို မမှန်” မှန်သည်ကို မှန်၏ဟု ပြသသူသာ များစွာ လူတို့ အကျိုးစီးပွား ဖြစ်အောင် ကျင့်သည်မည်၏။ သာသနာတော် တည်စေသည် မည်၏။ ယင်းပါဠိတော် ဒုကနိပါတ် စာမျက်နှာ (၈၈) ၌ ကဲ့ရဲ့ထိုက်သူကို ကဲ့ရဲ့၏။ ချီးမွမ်းထိုက်သူကို ချီးမွမ်း၏။ ထိုသူသည် အပြစ်မရှိ သူတော်ကောင်းပညာရှိ ဖြစ်၏။ ယင်း ပါဠိတော် စတုက္ကနိပါတ် စာမျက်နှာ (၃၉၆) ၌ ချီးမွမ်းထိုက်သူကို မချီးမွမ်း။ မချီးမွမ်းထိုက်သူကို ချီးမွမ်းသော် အပါယ်ငရဲသို့ လားရာ၏။ ယင်း ပါဠိတော် ယင်းနိပါတ် စာမျက်နှာ (၃၁၉) ၌ ကဲ့ရဲ့ထိုက်သူကို ချီးမွမ်း၊ ချီးမွမ်းထိုက်သူကို ကဲ့ရဲ့သော်၊ ထိုသူသည် ချမ်းသာသူခကို မရရှိနိုင်၊ ယင်းပါဠိတော် ယင်းနိပါတ် စာမျက်နှာ (၂၇၇) ၌လည်း ကိုယ်တိုင်၊ တိုက်တွန်း၊ ချီးမွမ်း၊ စိတ်တူ ဤလေးခု ပြုမိချေက အကျိုးအတူတူရရှိ၏ဟု လာသည်။
ယင်းပါဠိတော် -

ပဉ္စကနိပါတ် ဓမ္မဝိဟာရီသုတ် စာမျက်နှာ (၇၇) ၌ လာသည်ကို သူမြတ်တို့အား ထင်ရှားစေခဲ့အံ့။ ပါဠိတော် စသည်တို့ကို သင်ယူတက်မြောက်ကြခြင်း၊ ဟောပြောပြသခြင်း၊ ရွတ်အံ့သရဇ္ဈယ်ကြခြင်း၊ ကြံစီကြခြင်းတို့သည်၊ ကောင်းသည်သာ ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် (နောဓမ္မဝိဟာရီ) တရားနှင့် နေသူမဟုတ်။ ထို့ကြောင့် သူတော် သူမြတ်တို့သည် ပါဠိတော်နှင့် ကိုက်ညီသော ဝိပဿနာပညာရပ်သို့ တက်ရောက် သင်ကြား အားထုတ် ကြရပေမည်။

သာသနာ့အာဇာနည်သူရဲကောင်းကြီး

သုတ်ပါထေယျ ပါဠိတော် ပါသာဒိကသုတ် စာမျက်နှာ (၉၉) ၌ “သတ္တာပိ တတ္ထဂါရယော ဓမ္မောပိ သာဝကောပိ။” ဓမ္မကထိကတု၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းတု၊ ဆရာကို၎င်း၊ မဂ်တု၊ ဖိုလ်တုကို ၎င်း၊ ကဲ့ရဲ့ဖိနိပိဖြစ်ကြရပေမည်။ ဥဒါန်းပါဠိတော် စာမျက်နှာ (၁၃၈) ၌ မစင်ကြယ်သော ရဟန်းကို သံဃာ့အလယ်မှာ ရှင်မောဂ္ဂလာန် ကိုယ်တော်တိုင် လက်မောင်းကိုင်ပြီး ဆွဲထုတ်တော်မူခဲ့၏။ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော် ဒဿက နိပါတ် စာမျက်နှာ (၄၀၆+၄၀၉) ၌ သာသနာ့မှအပ ဖြစ်သော ပရိဗိုဇ် တို့ကို အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး နှိမ်နင်းသကဲ့သို့ နှိမ်နင်းပစ်ကြရမည်။ ယင်းပါဠိတော် ပဉ္စကနိပါတ် စာမျက်နှာ (၉၃) ၌ ပြပြီးသည့် အတိုင်း သာသနာ့ဘေးဆိုး အန္တရာယ်ကြီးများကို တွန်းလှန်

ဖြိုဖျက်ပစ်ကြရပေမည်။ ပါရာဇိကဏ် ပါဠိတော် စာမျက်နှာ (၂၇၁) ၌ ဆိုဆုံးမ၍၊ မရသော ရဟန်းကို (ပကာသနိကယံ) ပြုပစ်ကြရမည်။ သုတ်မဟာဝါ ပါဠိတော် စာမျက်နှာ (၁၂၇) ၌ ဆန္ဒရဟန်းအားလည်း (ဗြဟ္မဒဏ်) ဆုံးမစကား မပြောမဆိုပဲ ဝိုင်းပယ်ထားသကဲ့သို့၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းတုတို့အား ဗြဟ္မဒဏ်ခတ်ပစ် ကြရပေမည်။ ယင်းပါဠိတော် စာမျက်နှာ (၂၇၈)၌လည်း အကျင့် ဆိုးရှိသော ရဟန်းတို့ကို (ပဗ္ဗာဇနိယကံ) နှင်ထုတ်ခြင်းအမှုကို ပြုကြဟု မိန့်တော်မူခဲ့၏။ ဤသို့မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ အမိန့်အရ ဓမ္မကထိ ကတု၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းတု၊ မဂ်တု၊ ဖိုလ်တု တို့ကို ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်နှိပ်ကွပ် ၍ ပြစ်ခြင်းသည် “သာသနာ့ အာဇာနည်သူ့ရဲကောင်းကြီး” တို့၏ အလုပ်ဖြစ်၏။

ဤမျှဖြင့် နိဂုံးချုပ်ရသော် အတ္တကံသန “ပရမဝတ္တန” “ဣဿာ မေစ္ဆေရ” စသည်တို့ကြောင့်၊ ဤသို့ သင်ပြ ဟော ပြောသည်မဟုတ်၊ ပမာအားဖြင့် နယ်စပ်ဒေသမှာ (အသေခံ) ပြည်သူ့တပ်မတော်သားတွေရှိနေပေလို့သာ ပြည်ထောင်စု ကြီး တည်တံ့နိုင်ပေ၏။ ထို့အတူ ဗုဒ္ဓသာသနာ အာဇာနည် သူ့ရဲကောင်း စိတ်ဓါတ်ဖြင့် ဓမ္မကထိကတု ကမ္မဋ္ဌာန်းတု မဂ်တု ဖိုလ်တု တို့ကို နှိမ်နင်းတွန်းလှန် ဖြိုဖျက်ပြစ်ကြပါ သူတော်ကောင်း အပေါင်းတို့။

ဓမ္မဒပါဠိတော် သဟဿဝဂ် အပိုဒ်ရေ (၁၀၆) ၌
 ဓမ္မကထိကတုနှင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းတု ဆရာတို့အား အနှစ်တစ်ရာ
 ပတ်လုံး၊ လတိုင်း ငွေထောင်ပေါင်းများစွာဖြင့် လှူဒါန်းခြင်းထက်
 ဝိပဿနာ အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား တစ်ကြိမ် တခဏမျှ
 ပူဇော်ရခြင်းသည်ကား သာလွန်၍၊ အကျိုးထူး အာနိသင်
 များရ၏ဟု မိန့်တော်မူ၏။

ထု **ဝ-ထုံးလုံး ဝိပဿနာ ငြိန်ပွားရေးအဖွဲ့ချုပ်**
ဝိပဿနာဝညာတထွထိုလ်

ရွှေတိဂုံစာရွှေဘက်များ၊ (ဤတော်ရလမ်း၊ ဗဟန်းမြို့နယ်၊
 ရန်ကင်းမြို့။ ဖုန်း ၃၇၇၇၃၁

ယခင် **ဝိပဿနာပြန့်ပွားရေးအဖွဲ့**
ရွှေကျင်မြို့နယ်၊ ဓမ္မာရုံ

ရွှေတိဂုံဘုရားလမ်း၊ တော်ဘက်များခို၊ ရန်ကင်းမြို့။

၈၆။ အောင်သစ္စာသုံးဂါထာ
နှင့်
အကြောင်းအရာ

ရန်ကုန်မြို့၊ ဗဟန်း၊ ဝိပဿနာ ပညာတက္ကသိုလ်၊ ဝိပဿနာ ပညာနည်းပြ ပေါန နာယက ဆရာတော် ဦးဇောတိက (သာသနဓဇေဗ္ဗာစရိယ) (၁၉-၂-၉၅) နေ့၊ နေ့လည် (၂) နာရီ ထုတ်ဆောင် သင်ပြချက်ကို။ သဒ္ဓါရွှင်လန်း ပီတိဖြန်းပေးသော ဗိုလ်မှူး-ဦးသန်း မိသားစုမှ ဓမ္မဒါနပြုခဲ့သည်။

မဟာကပ္ပိန နှင့် အနော်ဇာ

လွန်လေပြီး ပဒုမုတ္တရဘုရားရှင်ထံမှောက်မှ အစပြု၍ ကမ္ဘာတစ်သိန်း ကာလပတ်လုံး မဟာကပ္ပိနနှင့် အနော်ဇာ အများပြုသော အမျိုးသားတစ်ထောင် အမျိုးသမီး တစ်ထောင်တို့ လူရပ်နတ်ပြည် စုံချည် ဆန်ချည် ကုသိုလ် အတူပြုဖက် သဟဇာတပစ္စည်းကြေ၏။ ယခု ငါတို့ဘုရား လက်ထက် ကုက္ကုဋေဝတီ မင်းနေပြည်၌ မင်းအမတ် မိဖုရား ဇနီးအသီးသီး ဖြစ်ကြသည်။

မင်းကြီးသည် နေ့စဉ်နှင့်အမျှ မြို့လေးမုခ်မှ ဗလ၊ ဗလဝါ ဟန၊ ပုပ္ဖ၊ ပုပ္ဖဝါဟန၊ အမည်ရသည့် မြင်းသည်ကျော် လေးစီးဖြင့် မြင်းစီးသူရဲကောင်းတို့အား ဗုဒ္ဓ၊ ဓမ္မ၊ သံဃာ ရတနာသုံးပါး ရှာဖွေတော်မူစေ၏။ ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ် ကျေးဇူးတော်အလို (အဗျဂ္ဂသယ) ကမ္ဘာပေါင်း တစ်သိန်းမျှ အာသေဝနပစ္စည်း နှိုးဆော်ချီပင့် အားအင်စွမ်းကြောင့် ရှာဖွေတော်မူခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

တစ်နေ့သ၌ မင်းကြီးသည် သုပတ္တအမည်ရ မြင်း အလှကို စီးနင်း အမတ်တစ်ထောင် ခြံရံလျက် ဥယျာဉ်တော် အထွက် မြို့ပြင်အရောက် တိုင်းတစ်ပါး သာဝတ္ထိမှ ဧည့် သည် တော်တို့ တွေ့ရ၍ သတင်းအထူး စကားအဦး မေးမြန်းရာ-

သာဝတ္ထိမွန် ဇေတဝန် ရွှေကျောင်း၌ ဘုရားပွင့်နေ ကြောင်း ကြားသိရလျှင် ငါးဖြာပီတိ ရွှမ်းရွှမ်းအိစိမ့် သုံးကြိမ် သုံးခါ ဖြစ်ရ၏။ လေးကြိမ်မြောက်မှ ဗုဒ္ဓရတနာ ပွင့်ထွန်းလေပြီ ကို။ ထို့နောက်တဖန် မေးမြန်းပြန်က ဓမ္မရတနာ ဟောဖော် ညွှန်းကြောင်း ကြားရပြန်က ပီတိ ငါးမျိုး ဝေဝေဖြိုးစိမ့်မျှ ကိုယ်လုံးကြွ၏။ မေးမြန်းပြန်က သံဃာရတနာ ပေါ်ထွန်းပါ ကြောင်း သိရပြန်၏။ ရှေးနည်းအတူ ပီတိဖြစ်ရသည်။

- ဗုဒ္ဓ - တစ်ခွန်းစကား တစ်သိန်းထားပြီး။
- ဓမ္မ - သံဃာ - သုံးသိန်းကြဖြင့် . . . ။

အနော်ဇာမိဘုရား ရွှေသားဒင်္ဂါး ထုတ်ပေးပါ တိုင်း ပြည်ကို စွန့် ဘုရားထံ ငါတို့ ရဟန်းပြုရန် သွားပြီဟု မှာကြား လိုက်သည်။

သာဝတ္ထိပြည်သား ဧည့်သည်တော်များသည် အနော်ဇာ မိဖုရားကြီးအား ပြောကြားလေ၏။

- ဗုဒ္ဓ - တစ်ခွန်း သုံးသိန်း၊
- ဓမ္မ - သံဃာ သုံးသိန်းစီဖြင့် . . . ။

အားလုံး တစ်သန်းနှစ်သိန်းပေး၏။

အမတ်ကတော် တစ်ထောင်တို့အား မင်းကြီးနှင့် တစ်ကွ အမတ်တစ်ထောင် ငါတို့အား တိုင်းပြည်စည်းစိမ်စွန့် ပေးခဲ့ပြီး ရဟန်းပြုရန် ဘုရားထံ သွားကြပြီဟု ပြောကြား လေ၏။

ထိုသို့လျှင် - မိဖုရားကြီး အသို့နည်း . . .

မိဖုရားကြီးက - ဤမင်းစည်းစိမ် မည်သည် မင်းကြီး အဖို့ရာသာ ဆင်းရဲဒုက္ခ ဖြစ်စေနိုင်သည်မဟုတ်၊ ငါ့အဖို့ရာလည်း ဆင်းရဲဒုက္ခ ဖြစ်စေနိုင်သည်သာ ဖြစ်၏။ မင်းကြီး ထွေးစွန့်အပ် သော တံတွေးပေါက်ကို ပညာရှိမှု အဘယ်သူသည် ပုဆစ် တုပ်ကာ ခံတွင်းဖြင့် ခံပါမည်နည်း၊ မခံသည်သာဖြစ်၏။ အတု လိုက်ကာ ရဟန်းပြုပေအံ့ဟု ဆို၏။

မိဖုရားကြီးလည်း အမတ်ကတော် တစ်ထောင်နှင့် မြင်းရထား တစ်ထောင်စီးလျက် ရဟန်းပြုရန် ထွက်လိုက် ကြပေသည်။

ခရီးလမ်း၌ သုံးတန်သော အပရစ္ဆာ နိလဝါဟီ စန္ဒဘာဂ အမည်ရသည့် မြစ်များတွေ့ရ၏။ ကူးခပ်စရာ လှေ၊ ဖောင်၊ သင်္ဘောမရှိ။ ပကတိ ကူးခပ်၍ သွားနိုင်ကြသည့် မင်းအမတ် တို့သည် ဝစီသစ္စာဖြင့် ကူးမြောက်ကြသည် ဖြစ်ပေမည်။

ကူးခပ်စရာ ဖောင်၊ လှေ၊ သင်္ဘော ရှာဖွေရင်းဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေခြင်း၊ အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်းတရားတို့သည် ငါတို့အား တစ်ရွေ့ရွေ့တွန်းပို့နေကြပေပြီ။ မင်းကြီးတို့သော် မှ ရတနာသုံးပါး အာရုံပြု ဝစီသစ္စာဖြင့် ကူးခပ် လွန်မြောက် နိုင်ပါလျှင် ငါတို့လည်း လွန်မြောက်စေအံ့ဟု ရှေးမင်းကြီးတို့ အတူ သစ္စာဆို ကူးခပ်ကြ၏။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည်လည်း ရွှေဉာဏ်တော် ကွန်ယက် ဖြန့်ကြဲကြည့်ရှုမြင်တော်မူ၍၊ တတိယမြစ် စန္ဒဘာဂ တစ်ဖက် ကမ်းမှ ခြောက်ဖြာရောင်ခြည် ကွန်ကွန်စီလျက် ရွာစားငယ်ကို၊ စကြာဝတေးမင်း ဆီးကြိုသည့်အလား၊ ခရီးဦးကြိုစောင့် သီတင်း သုံးနေတော်မူ၏။

မင်းကြီးနှင့်တကွ အမတ်တစ်ထောင်အား အနုပုဗ္ဗိ ကထာ သစ္စာတရားတိုင် ပြသဟောကြား၏။ သောတာပတ္တိ ဖိုလ် တည်ကြပြီး ဧဟိဘိက္ခုခေါ် လေလျှင်၊ တန်ခိုးဖြင့်ပြီးသော သပိတ် သင်္ကန်း ။ဝါ။ ခြောက်ဆယ်ရ မထေရ်ကြီးများကဲ့သို့ ဖြစ်ကြပေပြီ။

မိဖုရားကြီးနှင့် အမတ်ကတော် တစ်ထောင် ရောက်
လာသော် သူတို့ခင်ပွန်းဟောင်းများမြင်၍ ဆန္ဒရာဂ စသည်
ဖြစ်က တရားအာရုံမရ ဖြစ်ချေမည်။ ဘုရားရှင်သည် တန်ခိုး
တော်ဖြင့် ကွယ်ဝှက်ထား၏။ ဒါန သီလ စသည့် အစဉ်
အတိုင်း သစ္စာလေးဖြာတိုင် ဟောဖော်ညွှန်ပြ သောတာပန်မ
တွေ့ ဖြစ်ကြကုန်၏။

ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမှ တန်ခိုးဖြင့် ခေါ်ယူ ရဟန်းမ အများ
ပြု၍၊ သာဝတ္ထိပြည်သို့ ခေါ်စေသည်။

ရှင်တော်ဘုရားလည်း ရဟန်းတစ်ထောင် ခြံရံလျက်
ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်သို့ ကြွချီတော်မူ
၏။ မကြာမြင့်မီ ရဟန္တာများ ဖြစ်ကြကုန်ပြီ။

ပထမမြစ်ကို ကူးခပ်ကြရာ၌ ဗုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်း။
ဘုရားဂုဏ်၏ ကျေးဇူးတော်များ အဖန်တလဲလဲ အာရုံပြု
အရဟံအစ- ဘဂဝါအဆုံး နှုတ်ငုံ ကျုံးရွတ်ဆို ဂုဏ်ကျေးဇူး
နှလုံးသွင်းပြီး -

ဘဝ သောတံ၊ ဟဝေ ဗုဒ္ဓေါ
တိဏ္ဏော လောကန္တဂူဝိဒ္ဓု။
ဧတေန သစ္စဝဇ္ဇေန။
ဂမနံ မေ သမိဇ္ဈတု။

ဟဝေ-စင်စစ်။ ဗုဒ္ဓေါ-သစ္စာလေးတန် တရားအမှန်
ကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် အမှန်သိမြင် ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်

မြတ်ကြီးသည်။ ဘဝသောတံ-ကာမ ရူပ အရူပ သုံးဘဝဟု အဏ္ဏဝါလှိုင်းကြမ်း သမုဒြာရေပြင်ခင်းကို၊ တိဏ္ဏော-တစ်ဖက် ကမ်းပေါက် နိဗ္ဗာန်နန်း ရောက်အောင် ကူးမြောက်တော်မူပေပြီ။ လောကန္တဂူ-လောကနာမ်ရုပ် ခန္ဓာဟုတ်သည့် ဒုက္ခ၏အဆုံး နိဗ္ဗာန်သို့ ဆိုက်ရောက်တော်မူလေပြီ။ ဝိဒူ-ခပ်သိမ်း များစွာ သိစရာကို တစ်စမကျန် လုံးစုံထင်ထင် သိမြင်တော်မူလေပြီ။

ဧတေန သစ္စဝဇ္ဇေန-ဤသို့ ဟုတ်မှန် ထုတ်ပြန်သော ဝစီသစ္စာစကားကို ဆိုခြင်းကြောင့်၊ မေ-အကျွန်ုပ်၏၊ ဂမနံ- လိုရာကိစ္စ ပြီးမြောက်ရာ ခရီးသွားရောက်ခြင်းသည်၊ သမိဇ္ဈတု- အနှောက်အယှက်မှန် ဘေးရန်ဟူသမျှ မြူမှုမတွေ့ ကုံလုံကိစ္စ ပြီးမြောက် အောင်မြင်ပါစေသတည်း။

ဤဂါထာကို နှုတ်က တွတ်တွတ်ရွတ်ဆို ကူးခပ်လေ လျှင် သိန္ဓောမြင်းတို့ ခွာမျှ ရေမစွပ် ကျောက်ဖျာအတိ သွားရ ဘိသကဲ့သို့ ကူးမြောက်နိုင်ကြလေသည်။

ဒုတိယမြစ်- သုက္ခာတတာစ စသည့် ခြောက်ဖြာ တရား တော်တို့၏ ဂုဏ်တော်ကို နှလုံးသွင်း - မိမိကမ္မဋ္ဌာန်း ဖြစ်တဲ့ နာမ်ရုပ် အကြောင်းအကျိုးတို့ မမြဲခြင်း စသည့် လက္ခဏာ ယာဉ်တင်၊ ဝိပဿနာရှု ဖြစ်ပျက်ရှုမြင် ဆင်ခြင်နှလုံးသွင်း၊ ဒုတိယ ဤဂါထာကို နှုတ်ရွတ်တွတ် ရွတ်ဆိုကူးကြလေသည်။

ယဒိ သန္တိဂမော မဂ္ဂေါ၊
 မောက္ခော၊ စစ္စန္တိကံ သုခံ၊
 ဧတေန၊ သစ္စဝဇ္ဇေန၊
 ဂမနံ၊ မေ၊ သမိဇ္ဈတု။

ယဒိ-စင်စစ်၊ မဂ္ဂေါ-လောကလွန်မြောက်၊ နိဗ္ဗာန်
 ရောက်သည့် မဂ်ဉာဏ်အမြင် လေးပါးသည်၊ သန္တိဂမော-
 ဖြစ်ပျက်မရှိ၊ ငြိမ်သက်ဘိသည့်၊ နိဗ္ဗာနဓါတ်သို့ သက်ဝင်
 ဆိုက်ရောက်တော်မူပါပေ၏။ မောက္ခော-လောကမှ လွန် မြောက်
 မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ရောက်အပ်သည့် နိဗ္ဗာနဓါတ်မြတ်သည်၊ စစ္စန္တိ
 ကံသုခံ-ချမ်းသာအစစ် ဧကန် ဖြစ်ပါပေ၏။ ဧတေနသစ္စဝဇ္ဇေန-
 ဤသို့ ဟုတ်မှန် ထုတ်ပြန်သော ဝစီသစ္စာ မင်္ဂလာစကားကို ဆိုရ
 ခြင်းကြောင့်၊ မေ- အကျွန်ုပ်၏၊ ဂမနံ-လိုရာကိစ္စ ပြီးမြောက်ရန်
 ခရီးသွားရောက်ရခြင်းသည်၊ သမိဇ္ဈတု-ဘေးရန်မနှောင့် လုံးဝ
 ထမြောက် ပြီးစီးပါစေသတည်း။

ရှေးနည်းတူ။ တစ်ဖက်ကမ်းပေါက် အပြီးရောက်၏။
 တတိယမြစ်။ သုပ္ပဋိပန္န စသည့် သံယာဂုဏ်တော်
 များ ပွားများအားထုတ် နှလုံးသွင်း ရွတ်ဆိုစီးဖြန်း၍၊ တတိယ
 ဂါထာ နှုတ်တရွရွ ရွတ်ဆိုကြလျက် ကူးမြောက်ပြန်သည်။

သံယော ဝေ တိဏ္ဏာကန္တာရော၊

ပုညဓေတ္တာ အနုတ္တရော၊

ဧတေနံ၊ သစ္စဝဇ္ဇေန၊

ဂမနံ မေ သမိဇ္ဈတု။ (ထေရာပါဒါနိံ)

ဝေ-စင်စစ်၊ သံယော-ဘုရား၏ တပည့်ခေါ်သား သံဃာတော်အပေါင်းသည်၊ တိဏ္ဏကန္တာရော- သံသရာ ခရီးခဲအံ့ အဲစလောက်ကူးမြောက်တော်မူကြပါပေ၏။ ကူးမြောက်အောင် ကျင့်သုံးတော်မူကြပါပေ၏။ အနုတ္တရော- အတုမရှိ ထူးကဲလွန် မြတ်သော၊ ပုညဓေတ္တာ-ကုသိုလ် ကောင်းမှု စိုက်ပျိုးရာလယ် ယာမြေကောင်းသဖွယ် ဖြစ်တော်မူပါပေ၏။ ဧတေနသစ္စဝဇ္ဇေန -ဤသို့ ယုတ်မှန် ထုတ်ပြန်သော ဝစီသစ္စာ မင်္ဂလာစကားကို ဆိုရခြင်းကြောင့်၊ မေ-အကျွန်ုပ်၏၊ ဂမနံ-လိုရာကိစ္စ အပြီး အမြောက် သွားရောက်ရသော ခရီးသည်။ သမိဇ္ဈတု-အနှောက် အယှက် ကင်းစင်ဝေးလျက် လွယ်လွယ်ကူကူ ပြီးမြောက်အောင် မြင်ပါစေသတည်း။

ရှေးနည်းအတူ - အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ပြီးမြောက် ကြပေပြီ။

ဧဝံ-ဤသို့၊ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေနစ-ဂင်္ဂါဝါလု သဲစုမက ပွင့် ကုန်ကြသား ဘုရားရှင်တို့၏ တန်ခိုးတေဇော် အာနုဘော် တော်ကြောင့်၎င်း၊ ဧဝံ-ဤသို့ ဓမ္မာနုဘာဝေနစ- ဘုရားရှင်တို့

ရှင်တို့၊ ဟောကြားမြွတ်ဖော် တရားတော်မြတ်တို့၏ တန်ခိုး
 တေဇော် အာနုဘော်တော်တို့ကြောင့်၎င်း၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ မဂ်ဉာဏ်
 အမြင် စိတ်အစဉ်ဖြင့်၊ နိဗ္ဗာန်အထိ တွေ့ထိ သိမြင်လိုက်ကြ
 ရသော၊ ပရမတ္ထသံဃာ တွေ့ထိ သိမြင်အောင် ကျင့်သုံးတော်
 မူကြကုန်သော၊ သမုတိ သံဃာတော်အရှင်မြတ်တို့၏၊ အာနု
 ဘော်တော်တို့ကြောင့်၎င်း၊ တေတုမှာကံ-သင်သူတော်ကောင်း
 ဖြစ်ကြသော ဒကာ ဒကာမပေါင်းတို့၏၊ အဇ္ဈတ္တိကဗဟိရေသု-
 ကိုယ်တွင်း ကိုယ်ပ နှစ်ဋ္ဌာနတို့၌၊ သဗ္ဗဥပဒွေဝေါ-မကောင်းသော
 အနိဋ္ဌဘေးဒဏ်ရန်၊ မန်ခပ်သိမ်း ဘေးဥပါဒ်ဒဝေါ မှန်သမျှ
 တို့သည်၊ ဝိနာသန္တု-ပိန်းကြာဖက်တွင် ရေမတင်သကဲ့သို့၊
 ကင်းစင်လွင့်ပျောက် ခန်းခြောက်ကြပါစေကုန်သတည်း။ တေတု
 မှာကံ-သင်ဒကာ ဒကာမအပေါင်းတို့အား၊ သဗ္ဗမင်္ဂလာနိ-ပစ္စုပ္ပန်
 သံသရာ နှစ်ဖြာကောင်းကျိုး အစည်းအပွားမှန်သမျှတို့သည်။
 ပဝမုန္တု-ပွင့်သစ်စပန်း ဒီရေတက်နေအလား ဖြစ်ထွန်းအောင်
 မြင်ကြပါစေကုန်သတည်း။ သဗ္ဗဒေဝတာ-နတ်များ အပေါင်း
 နတ်သူတော်ကောင်းတို့သည်၊ သဒ္ဓါ နေ့နေ့ ညည အခါ
 ခပ်သိမ်း၊ ရက္ခန္တု-ဘေးအတန်တန် ရန်အသွယ်သွယ် အန္တရာယ်
 ကင်းပျောက် ချမ်းသာခြင်းသို့ ရောက်ကြရကုန်သဖြင့် သာသနာ
 ပြု ကုသိုလ်ထူး ပြုကြရလေအောင် ကောင်းစွာမသွေ စောင့်
 ရှောက်ကြပါစေသော် . . . ။

အထက်ပါ သုံးဂါထာ ရွတ်ဆို ကျင့်သုံးကြလျက် နိုင်ငံကူး လက်မှတ်မှစ၍ ကြွေးတောင်းသွားသည်အထိ အောင်မြင်ပြီးစီးဘို့ လွယ်ကူသည်။ အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် နိဗ္ဗာန် ရောက် ကူးမြောက်နိုင်သည်မှာ ထင်ရှားလှသည်ဟု-ယုံကြည်စွာဖြင့် ကျင့်သုံးကြပါလေ - သူတော်ကောင်းတို့ . . . ။

ယထာဝါဒီ၊ တထာကာရီ
ယထာကာရီ၊ တထာဝါဒီ။

(အံ - ၁ - ၃၃၂)

ခက်ခဲသော သာသနာပြုကိစ္စကြီးတွေ အောင်မြင်ကြသည်မှာ - ဒိဋ္ဌမျက်မှောက်ဖြစ်သည်။

ငါသည် သစ္စာမိဋ္ဌာန်ပြုပေအံ့။

၁။ ငါသည် ပ - သုံးလုံး ဝိပဿနာပညာတက္ကသိုလ် ဓမ္မဝိမာန် အဆောက်အအုံကြီးကို သဒ္ဓါ စေတနာ ဝီရိယ လုံ့လကြီးမားစွာဖြင့် ဦးဆောင်ဦးရွက် စီမံအားထုတ်ခဲ့ပါ၏။ ငါ၏ ကိုယ်စောင့်နတ်သည် အသိဆုံးဖြစ်ပါ၏။ သမ္မာဒေဝ နတ်ကောင်း နတ်မြတ်တို့အား တိုင်တည်ပါ၏။

ဤသို့မှန်သော သစ္စာစကားကို ဆိုပါ၏။ ဤမှန်သော သစ္စာစကား၏ အစွမ်းသတ္တိကြောင့်လည်းကောင်း၊ ငါ၏ သန္တာန် ၌ ဖြစ်ပွားသည့် သဒ္ဓါ၊ စေတနာ လုံ့လဝီရိယဓာတ်တို့၏ အစွမ်း သတ္တိကြောင့် လည်းကောင်း။

၂။ ငါသည် နှစ်ပေါင်းများစွာ သမထ ဝိပဿနာ နှစ်ဖြာ သော ဘာဝနာကို ကိုယ်တိုင်လည်း ဆည်းပူးပွားများ အားထုတ် ပါ၏။ ရှင်လူရဟန်းဖြစ်ကုန်သော သူတစ်ပါးတို့အားလည်း ဟောပြောသင်ပြပေးပါ၏။ ငါ၏ ကိုယ်စောင့် နတ်သည် အသိ ဆုံးဖြစ်ပါ၏။ သမ္မာဒေဝ နတ်ကောင်း နတ်မြတ်တို့အား တိုင် တည်ပါ၏။ ဤသို့ မှန်သောသစ္စာ စကားကိုဆိုပါ၏။ ဤမှန် သော သစ္စာစကား၏ အစွမ်းသတ္တိ ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ငါ၏ သန္တာန် ဖြစ်ပွားသည့်-သဒ္ဓါ၊ သီလ၊ သုတ၊ စာဂ၊ ပညာ၊ ဟိရိ၊ ဩတ္တပ္ပ - သူတော်ဥစ္စာ တရားခုနှစ်ပါးတို့ အစွမ်းသတ္တိကြောင့် လည်းကောင်း။

၃။ ငါသည် မဟာသတိပဋ္ဌာန် အနှစ်ချုပ်ကျင့်ဖွယ်ကျမ်း ဝိပဿနာဘာဝနာ အနှစ်ချုပ်ကျင့်ဖွယ်ကျမ်း။ ဓမ္မာစရိယ ညဝါ တံခွန်ကျမ်း သုံးဆူကို ရေးသားစီရင် ရှုဆင်ခြင် ပွားများအား ထုတ်ပါ၏။ ငါ၏ ကိုယ်စောင့်နတ်သည် အသိဆုံး ဖြစ်ပါ၏။ သမ္မာဒေဝ နတ်ကောင်း နတ်မြတ်တို့အား တိုင်တည်ပါ၏။ ဤ သို့ မှန်သော သစ္စာစကားကို ဆိုပါ၏။ ဤမှန်သော သစ္စာ စကား၏ အစွမ်းသတ္တိကြောင့်လည်းကောင်း . . . ။

ငါ၏ သန္တာန်ဖြစ်ပွားသည့်- သဒ္ဓါ၊ သီလ၊ သုတ၊ စာဂ၊ ပညာ၊
ဟိရိ၊ ဩတ္တပ္ပ - သူတော်ဥစ္စာတရား ခုနှစ်ပါးတို့၏ အစွမ်း
သတ္တိကြောင့် လည်းကောင်း။

၄။ ငါသည် ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ကို ပြုလုပ်တိုင်း အစဉ်
သဖြင့်၊ သမ္မာဒေဝ နတ်ကောင်း နတ်မြတ်တို့အား ငါ၏ ကုသိုလ်
အဘို့ကို အမျှပေးဝေထားပါ၏။ ငါ၏ ကိုယ်စောင့် နတ်သည်
အသိဆုံး ဖြစ်ပါ၏။ သမ္မာဒေဝ နတ်ကောင်း နတ်မြတ်တို့အား
တိုင်တည်ပါ၏။ ဤသို့မှန်သော သစ္စာစကားကို ဆိုပါ၏။ ဤ
မှန်သော သစ္စာစကား၏ အစွမ်းသတ္တိကြောင့် လည်းကောင်း။

ဤသို့သစ္စာလေးတန် ကြိမ်ဖန်များစွာ ဆိုခဲ့ပြီးသော သစ္စာ
စကားတို့၏ အစွမ်းသတ္တိကြောင့်လည်းကောင်း၊ ငါသည်
ကုသိုလ်ဘာဝနာ မြတ်ပညာကို ဆည်းပူးပွားများ အားထုတ်စဉ်
ငါ၏ သန္တာန်ဖြစ်ပွားသည့် သဒ္ဓါ စေတနာ ဝိရိယ စသည့်များစွာ
ဓမ္မသဘာဝ စွမ်းအင်သတ္တိတို့ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ပရိယတ်
ပဋိပတ် ပဋိဝေဓ မည်သည့် ပ-သုံးလုံး ဝိပဿနာပညာ တက္ကသိုလ်
အခွန်ရှည်ကြာ စည်ပင်ပြန့်ပွား ထွန်းကား တည်ရှိပါစေသ
တည်း။

အို-သမ္မာဒေဝနတ်ကောင်းနတ်မြတ်တို့ ယခုအခါ သင်တို့
အလှည့်အကြိမ်ရောက်၍လာပြီ။ ငါသည် သင်တို့အား ငါ၏
ကုသိုလ်အဘို့ အမျှပေးဝေထားပါ၏။

ပ-သုံးလုံးဝိပဿနာပညာတက္ကသိုလ် စည်ပင်ပြန့်ပွား ထွန်းကား တည်ရှိစေရန် ကူညီစောင့်ရှောက် မစကြပါစေကုန်သတည်း။

ဆုတောင်းအမျှဝေ။

ယံပုညမုပစိတံ တေန ဟောတု၊
သဗ္ဗော သုခိ လောကော။

ဤသို့ ပြုရ ကုသလ၏ နုဘာဝကြောင့် လူလည်း လူ ချင်း ရာတစ်သင်းတို့ သတင်းသိက္ခာ ပညာအယူ သဘောတူ တည့်၊ ရှင်မူရှင်အလျောက်၊ ကျင့်မဖောက်ပဲ၊ မနောက် စိတ်ဖြူ ငြူစူချင်းချင်း မရှိခြင်းဖြင့် မကင်းပြေဟုစိုရ် ချစ်ကြည်ညို၍၊ နှစ် ကိုယ့်တစ်စိတ် ဆွေမြတ်ပြကတေ့ သူတော်လေဖြင့် တရား ရောင်ခြည် မြဲနှောင်ချည်၍ တည်စေသတည်း။

ပွားစည်းကုသိုလ် သမ္မာလိုဖြင့်၊ ထိုထိုပုည မြတ်ဓမ္မနှင့် နိစ္စမကင်း ပြုနိုင်ခြင်းကြောင့်၊ ကိုယ်တွင်းတည်ဘိကိန်းနေ

ရှိသား၊ ဒိဋ္ဌိ နှင့် ဉာဏ်၊ နှစ်တန်အာသျည်း၊ ပွားပယ်နည်းကို၊ နိ
ဿျည်းရရ၊ ကြိုးလုလွင်နှင့်၊ မချရံခါ စဉ်မကွာပဲ၊ နတ်ရွာ
ခြောက်တန်၊ ဗြဟ္မာဆန်သည်၊ နိဗ္ဗာန် ရောက်စေ ဆင့်ကဲတည်း။

သုံးတန်စေတနာ၊ ညီညွတ်စွာဖြင့်၊ ဗုဒ္ဓဓမ္မသံယဉ္ဇဟု၊
ကျမ်းပြုပါဠိ၊ ပူဇော်ဖြင့်၊ ဦးထိကော်ရော်၊ ပူဇော်မြတ်နိုး၊
ဤကောင်းကျိုးကို၊ မြေမိုဃ်းအောက်ထက်၊ ဘဝင် အဝီစိ၊
နှံ့သည့်စကြာဝဠာ၊ ဘီလာထုတ်ချင်း၊ မကြွင်းရစေ၊ အမျှဝေ
သည်၊ သဗ္ဗေသတ္တာ၊ သတ္တဝါများ၊ ကြားကြားသမျှ။ ဒါန၊
သီလ၊ သမထ၊ ဝိပဿနာ၊ ဘာဝနာကို၊ ကောင်းစွာယခု၊
ပြုပြုသမျှ၊ ဆုလည်းမြွက်ဆို၊ မဂ်ဖိုလ်ဆောက်ဦး၊ ကောင်းမှု
အားကို၊ ကျွန်ုပ်ပြုသား၊ ရှည်လျားနောင်ခါ၊ သံသရာဝယ်၊
မောဟဂတိ၊ ကပ်တွယ်ငြိ၍၊ ယွင်းချွတ်မေ့လည်း၊ မမေ့ရစေ၊
ဝသုန္ဒြေဟု၊ မသွေစောင့်ထ၊ မြေယက္ခအား၊ သာဓကနတ်၊
သက်သေမြတ်ဟု။ သိမှတ်စေကြောင်း၊ ရေစက်လောင်းသည်၊
သောင်းသောင်းနတ်လူ၊ ကြည်ဖြူ သာဓု၊ သာဓု၊ သာဓု
ခေါ်စေသော် . . .

ဝိပဿနာဘာဝနာ အနှစ်ချုပ်ကျင့်ဖွယ်ကျမ်းပြီး၏။

ဝိပဿနာ ဘာဝနာ အနှစ်ချုပ် ပါဠိတော် အက္ခရာအညွှန်း

[က]

ကထံဇီဝိ၊ ဇီဝိတ၊ မာဟု	၆, ၃၃၇
ကိဇိရတိ ကိနဇိရတီ	၄၃
ကတမောစဘိက္ခဝေ	၄၉
ကထံနူခေါ၊ ဘန္တေဇာနတော	၆၅
ကတမဇ္ဇဘိက္ခဝေဒုက္ခံ	၁၆၁
ကတမဇ္ဇဘိက္ခဝေဒေါမနဿံ	၁၆၂
ကတမဇ္ဇဘိက္ခဝေဒုက္ခံအရိယသစ္စံ	၁၆၅
ကရဏီယမတ္ထ ကုသလေန	၂၂၆, ၂၄၁
ကမမာနန္တိ ဘဂဝါ	၂၃၀
ကိလေသာပရိနိဗ္ဗာန်	၂၃၀
ကာယညတရာဟံ အာနန္တ	၂၆၉
ကထံဟေတု ကထံပစ္စယော	၂၉၇
ကိံသုဓဝိတ္ထံ	၃၃၇
ကိံပန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန	၃၃၈
ကုလ္လုပမံဝေါ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မံ	၃၄၀
ကထံနူခေါ ဘန္တေ ဇာနတော	၃၄၁

[ခ]

ခယံဂမိဿာတိ ဝယံ	၃၃၄
----------------	-----

[၁]

ဂေါပါနသိယော ၂၉၂

[၂]

ဣြပ်စေဌ်၊ စိတ်တွေ့သတ်သတ် ၄၄

[၃]

စက္ခုဝိညာဏံ အနိစ္စံ ၆၂

စတုန္ဒံ အာယတနာနံ ၆၇

စောရနဂရံဝိယ ၁၉၈

စိတ္တပဋိသံဝေဒီ ၂၆၆

စတုန္ဒံသတိပဋ္ဌာနံ ၂၆၉

စိတ္တုပ္ပါဒမ္ပိခေါအဟံစုန္ဒ ၃၃၁

[၄]

ဇာတိဓမ္မော ဘိက္ခုဝေ သမာနော ၃၃၆

[၅]

တဿ တတ္ထ သုခိနော ၁၇

တာ သဗ္ဗာ ပိ မဂ္ဂဝရဏာ ၈၀

တေသု ဥပ္ပန္နေသု ၁၀၁

တံပဿတောဂ္ဂုပါ ဂ္ဂုပတော ၁၁၀

တဿ စိတ္တဿ ဘင်္ဂီ ၁၂၁

တိပိဓေ သုဂတိဘဝေပိ	၁၂၇
တီသုပန အနုပဿနာ	၁၂၇
တိသော ဣမာ ဘိက္ခဝေ ဓါတုယော	၁၇၆
တုလမတုလဉ္စ သမ္ဘဝံ	၁၉၆,၂၃၇
တဗ္ဗိအပရိတေ နိဗ္ဗာနေ	၂၄၀
တဿ ရုက္ခမူလဂတဿဝါ	၂၇၈
တထာသတောဝိဟရန္တော	၃၀၅
တထာဂတေစဿ သဒ္ဓါမတ္တံ	၃၄၅

[ထ]

ထေရောဟိ ကပ္ပသတ	၉၈
----------------	----

[ဒ]

ဒိဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌတော သဉ္ဇာနာတိ	၃၁
ဒိဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌတော အဘိဇာနာတိ	၃၈
ဒုက္ခဉ္ဇေဝ ပညာပေမိ	၄၄,၈၉,၁၇၁
ဒုက္ခဉ္ဇေဝ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ	၄၄
ဒုက္ခမေဝဟိ သမ္ဘောတိ	၄၅
ဒုက္ခမေဝဟိ နောဒုက္ခိ	၄၇
ဒါနံ ဒတ္တာ သီလံ သမာဓိ ယိတ္တာ	၅၁,၅၂
ဒိဋ္ဌိယာ သတိ ဗြဟ္မစရိယဝါသော	၈၀
ဒုက္ခမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ	၉၀

ဒုက္ခံ ဒုက္ခန္တိ ဘန္တေ ဝုစ္စတိ	၁၅၉
ဒုက္ခံ သစ္စံ ဒုက္ခန္တိ	၁၆၃
ဒုက္ခေဝိဇ္ဇန္တေ သုခံ နာမ ဝိဇ္ဇတိ	၁၉၀
ဒီယံဝါ အဿသန္တော	၂၆၅
ဒုပ္ပညော ဒုပ္ပညောတိ	၂၈၄
ဒလိဒ္ဓေါ ဒလိဒ္ဓေါတိ	၂၈၄
ဒဿနမ္ပိဟံ ဘိက္ခဝေ ဗဟုပကာရံ	၃၀၁
ဒါနံ ဒဿ မိတိ စိန္တေန္တော	၃၃၄
ဒါနံ ဒတွာ သီလံ သမာဓိယိတွာ	၃၃၅

[ခ]

ဓမ္မာဇဝ ပရိယေသိတဗ္ဗော	၄၄
-----------------------	----

[န]

နမောတေ၊ ဗုဒ္ဓဝိရတ္ထုတိ	၁
နနိမိတ္တဂ္ဂါဟီဟောတိ	၄၁,၁၀၂
နတ္ထိခန္ဓသမာဒုက္ခာ	၄၆,၁၆၄,၁၈၉
နိရောဓ သစ္စ ထပေတွာ	၄၇,၂၄၃
နတွေဝ စက္ခုဝိညယျေသု	၄၉
နာမရူပံ အတိကာနာဂတ ပဇ္ဇာပုန္နံ	၁၁၄
နိရောဓေါ နိရောဓေါတိ ဘန္တေဝုစ္စတိ	၁၇၉
နိရောဓေါ နိရောဓ သစ္စန္တိ	၁၈၁

နတ္ထိ ဇုတေသံ ဥပ္ပါဒေဝါ	၂၂၄,၂၄၅
နိဗ္ဗာန် ပဋိစ္စ ကိလေသေ	၂၂၇,၂၄၇
နိဗ္ဗာန် ရာဂါဒိနိ မိတ္တာန်	၂၃၈
နိဗ္ဗာန် မဂ္ဂဿ အာရမ္မဏ	၂၄၃
နိဗ္ဗာန် ဧဝံ ပညတ္တိ	၂၄၄
နိဗ္ဗာန် ပန သဒ္ဓါပိ	၂၄၄
နိဗ္ဗာန် အာဂမ္မ ရာဂေါ	၂၄၅
နာဟံ အာနန္ဒ မုဋ္ဌဿတိဿ	၂၆၄,၂၇၀
နိဝရဏ တရားငါးပါး	၂၇၂
နစက္ကဿ ဟတ္တိဿ	၂၇၉
နပိ ဣမံမေဒါနံ ဒဒတော	၃၃၃

[၁]

ပညာ ဟိသေဋ္ဌော	၇
ပရတ္ထံ ဘိက္ခဝေ	၉
ပဋ္ဌမံ တာဝ အာဂမာနုသာရတော	၁၅
ပရမတ္ထံ ဝုစ္စတိ	၄၁
ပဓါနဿ တုလနာ	၄၁
ပဉ္စန္ဒံ ခန္ဓာန် သမဝါယေ	၆၇
ပရမတ္ထ တော အဝိဇ္ဇ မာနာပိ	၉၀
ပုတ္တ မတ္တိ ဓန မတ္တိ	၉၁
ပထမံ ပစ္စုပ္ပန္နဓမ္မာန်	၁၁၉

ပဝတ္တာ သင်္ခါရာ	၂၄၀
ပရမတ္ထံ နိဗ္ဗာန်	၂၄၃
ပဉ္စဝိဓမ္မိ အရူပန္တိစ	၂၄၄
ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရံ	၂၆၅
ပီတိပဋိသံဝေဒီ	၂၆၆
ပဋိသင်္ခါယောနိသော	၂၈၂
ပညဝါ ပညဝါတိ	၂၈၅
ပဋိသင်္ခါယောနိသော	၃၀၂
ပုဗ္ဗေဒါနာသုမနော	၃၃၃

[၁]

ဗုဒ္ဓစန္ဒေ အနုပုန္ဒေ	၄၃, ၁၀၀
ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ဗောဇ္ဈင်္ဂါတိ	၂၈၃
ဗောဓာယ သံ ဝတ္တန္တိ	၂၈၄
ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ အဘာဝိတတ္ထိ	၂၈၅
ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ အဘာဝိတတ္ထိ ဗဟုလိကတ္တာ	၂၈၆
ဗုဒ္ဓိယာ အပရိတာနာယသံဝတ္တန္တိ	၂၉၇

[၁]

ဘူတာ ဘူတံ ဝိစက္ခေယျ	၁၀
ဘာရာဟဝေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ	၄၆
ဘာရာဒါနံ ဒုက္ခံလောကေ	၁၈၉

ဘဝသောတံ ဟဝေ

၃၆၀

[မ]

မနောကမ္မမေဝ ဘာဝနာ

၁၂၆

မဂ္ဂစိတ္တံ နိဗ္ဗာန်

၁၉၄

မာ ဘိက္ခုဝေ ပုညံ ဘာယိတ္ထ

၃၃၂

[ယ]

ယံ ပုည မုပစိတံ

၁၀

ယံ ပဿ တိ န တံ ဒိဋ္ဌံ

၄၂၊ ၁၀၂

ယောစက္ခုဝိညာဏံ

၆၂

ယထာ ဟိ မုဂ္ဂ မာသ

၈၁

ယေ ဓမ္မာ ဟေတု ပဘဝါ

၉၉

ယထာ ဣဒံ တထာ အတီတေပိ

၁၂၂

ယထာ ခေါပန အနေက ရတနာပူရာ

၂၈၉

ယသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုဝေ အရိယ သာဝကော

၂၉၉

ယေနေစိ ကုသလာဓမ္မာ

၃၃၂

ယဒိ သန္တိဂမော မဂ္ဂေါ

၃၆၂

ယထာ ဝါဒီ တထာကာရီ

၃၆၅

ယံ ပုည ပုပစိတံ တေန

၃၆၈

[၈]

ရူပံ ဘိက္ခဝေ အနိစ္စံ	၁၅
ရူပံ ဒိသ္မာ သတိမုဋ္ဌာ	၄၈, ၆၃
ရူပံ ခေါ အာနန္ဒာ အနိစ္စံ သင်္ခတံ	၁၈၀
ရာဂက္ခယောတိနိဗ္ဗာန်အာဂမ္မ	၂၂၈
ရသံ ဝါအဿ သန္တော	၂၆၅
ရညောဘိက္ခဝေ စက္ကံ ဝတ္ထိဿ	၂၉၃

[၉]

လက္ခဏံနာမ ပညတ္တိဂတိတံ	၉၆
လင်းယင်တိုင်	၁၃၁

[၁၀]

ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော	၆
ဝစသာ သဇ္ဈာယော	၁၄
ဝိဇ္ဇာနာတီ တိခေါ ဘိက္ခဝေ	၆၂
ဝရံဘိက္ခဝေ တတ္ထာယ	၆၄
ဝဇ္ဇုပါဒါနေဝ	၆၅
ဝိပဿနာ ပညာယ	၉၉
ဝယဓမ္မမေဝဥပ္ပဇ္ဇတီ	၁၁၆
ဝတ္ထဝတာတီ ယံ ကိဉ္စိရူပံ	၁၁၉
ဝိရာဂေါ တေသံ ဓမ္မာနံ	၂၄၂

ဝိဝေကနိဿိတ

၂၆၃

ဝေဒနာညတရာဟံအာနန္ဒ

၂၇၀

[သ]

သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ	၄၅
သနိမိတ္တာ ဘိက္ခုဝေ	၄၈
သက္ကါယ သမုဒယ ဂါမိနိ	၅၀
သင်္ခါရာဝ သင်္ခါရေ	၅၂
သင်္ခါရာဝ ဘိဇ္ဇန္တိ	၆၆, ၁၂၂
သင်္ခါရာဝ သင်္ခါရေဝိပဿန္တိ	၆၈
သတ္တိယာ ဝိယဩမဋ္ဌေါ	၇၇
သောဝတ ဘိက္ခုဝေ ဘိက္ခု ကိပ္ပိ ဓမ္မံ	၇၈
သင်္ခါရောစ နလက္ခဏံ	၉၇
သဗ္ဗနိ မိတ္တာနံ အမနသိကာရာ	၁၀၃
သောတေဟိဓမ္မေ ဟိ စိတ္တံ	၁၉၃
သဗ္ဗသင်္ခါရ သမထော သဗ္ဗပမိ	၁၉၉
သုသုခံ ဝတတံ နိဗ္ဗာနံ	၂၀၁
သဗ္ဗသင်္ခါရေ အနိစ္စတော	၂၃၆
သတဉ္စ ဝိဝဋံ ဟောတိ	၂၄၁
သော သသောဝ အဿသတိ	၂၆၄
သဗ္ဗကာယပဋိသံဝေဒီ	၂၆၅
သတ္တိမေ ဘိက္ခုဝေ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ	၂၈၇

သတ္တိမေ ဘိက္ခုဝေ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ အနုပုဏ္ဏာ ဥပုဇ္ဈိ	၂၉၄
သတ္တိမေ ဘိက္ခုဝေ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ မယာသမ္ပဒက္ခာ	၂၉၇
သတိသမ္ပောဇ္ဈင်္ဂါ	၃၀၁
သန္တဝါ အဇ္ဈတ္တံ သတိသမ္ပောဇ္ဈင်္ဂါတိ	၃၁၈
သတ္တိမေ ကဿဖ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ	၃၂၀
သုခေါ ပုညဿ ဥစ္စယော	၃၃၃
သဒ္ဓါ ဒုတိယော ပုရိယော	၃၃၈
သံယောဝေ တိဏ္ဍာ ကန္တာရော	၃၆၃

[ဟ]

ဟန္တာဟံက္ကဒမေဝ	၆၁
ဟေဋ္ဌိမယရံအကရိတွာ	၈၁

[အ]

အပါရုတာ တေ သံ	၁
အတ္တာနံ၊ ရက္ခန္တော၊ ပရံရက္ခတိ	၈
အနိစ္စာ သဗ္ဗေသင်္ခါရာ	၂၇
အတ္တိဘိက္ခုဝေ အ ဇာ တံ	၂၉၊ ၂၄၂
အဘာဝ မတ္တံ နိဗ္ဗာ နန္တိ	၄၁
အနိမိတ္တဉ္စ ဘာဝေဟိ	၅၀၊ ၁၀၃
အယံမေအတ္တာတိ	၅၁
အဟံဝိပဿာမိ	၅၂

အနိစ္စယေဝ ဘိက္ခုဝေ	၆၁, ၃၄၀
အာစရိယဝါဒေါပိ	၇၁
အပရိညာတာဘိနိဝေသော	၇၉
အရဟတ္တမဂ္ဂဿ ပဋိပဒါ	၈၁
အာဒိတ္တံ မိဝ အာဂါရံ	၁၂၆
အဝဿဇိမုနိတိ	၁၂၉
အနိစ္စတော မနသိကရောတော	၁၃၀
အရှေ့တိုင်းသား ဆရာဇိဝက	၁၅၇
အလမေဝ သဗ္ဗသင်္ခါရေသု	၁၆၈
အဘာဝမတ္တံနိဗ္ဗနန္တိ	၂၂၉
အတ္ထိ ဘိက္ခုဝေ အဇာတံ	၂၄၂
အသင်္ခတာစခါတု	၂၄၄
အနိစ္စာ နူပဿီ အဿာလိဿမီတိ	၂၆၇
အဿတ္တော ညောင်ဗုဒ္ဓဟေပင်	၂၇၄
အယမ္ပိခေါ ရာဇကုမာရ	၂၄၅
အနေဠမူဂေါ အနေဠမူဂေါတိ	၂၈၅
အဒလိဒ္ဒေါအဒလိဒ္ဒေါတိ	၂၈၆
အပိနုသော ပုရိသော အမုတေလပတ္တံ	၂၈၈
အထပသန္နဥဒကေ မစ္ဆဝိယစ	၂၉၀
အတ္ထိနုခေါ ဘန္တေဧကောဓမ္မော	၃၂၃
အဘိတ္တရေထ ကလျာဏေ	၃၃၂

အပ္ပမတ္တကောပိ ဂူထော	၃၃၆
အပ္ပကာ တေ သတ္တာ ယေ	၃၃၇
အနိစ္စတော ဇာနတော ပဿတော	၃၄၁
အဝစ္စပ္ပဿာဒေနသမန္တာဂတော	၃၄၃
အဝစ္စပ္ပဿဒေနသမန္တာဂတော ဟာသပညာ	၃၄၃
အပိစဿ ဣမေ ဓမ္မာ ဟောန္တိ	၃၄၅
အဂန္တာနိရိယံ အဂန္တာတိရစ္ဆာန	၃၄၅

[၂]

ဥဒယတော ပုဗ္ဗေ သင်္ခါရာ	၆၆
ဥပ္ပါဒေါဒုက္ခံ အနုပ္ပါဒေါသုခံ နိဗ္ဗာနံ	၄၆, ၉၀, ၁၂၆, ၁၅၂, ၁၉၀
ဥပ္ပါဒါဝါတထာ ဂတာနံ	၂၂၅
ဥပက္ကိလေသေဟိ ဥပက္ကိလိဋ္ဌံ	၂၇၃
ဥပ္ပန္နော ဒေါမေ အယံ နေက္ခမဝိတက္ကော	၂၈၁

[၃]

ဇတ္တ စ တေ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ	၉၁
ဇတ္တ ဝတာတိ ယံ ကိဉ္စိရူပံ	၁၁၉
ဇေဝံ ဒီဃရတ္တံ ဝေါ ဘိက္ခဝေ	၁၆၇
ဇကဝိခေါ ဟိ နိဗ္ဗာနံ	၂၂၄, ၂၃၆
ဇေဝံ ဝိ မုတ္တံ စိတ္တော	၂၄၈

ဧဝ မေဝ ခေါ ဘိက္ခုဝေ ဣမေ ကဇ္ဇော	၂၇၄
ဧဠုမူဂေါ	၂၈၄
ဧဝံ မေ ဘိက္ခုဝေ သတ္တာဇာနေယျံ	၃၃၁
ဧကက္ခဏေ ဥဘယ ဝိပါက	၃၄၁

[ဩ]

ဩရိမံတီရံ သာကကံ	၁၉၀၊ ၁၉၁
-----------------	----------

[ဣ]

ဣဒံဒုက္ခံ အယံ ဒုက္ခ သမုဒယော	၄၇
ဣမဿ နာမရူပဿ	၁၁၀
ဣမိနာပန ဉာဏေန သမန္နာဂတော	၁၁၃
ဣမေ ဘိက္ခုဝေ ပဉ္စအာဝရဏာ	၂၇၅
ဣတိ ပါယံ ဝိတက္ကော အကုသလာ	၂၈၀
ဣဓဘိက္ခုဝေ ဘိက္ခု သန္တံဝါ	၃၁၈
ဣမေခေါ ကဿဖ သတ္တဗောဇ္ဈင်္ဂီ	၃၂၁
ဣမံ ကာယံ ပရိဟရန္တော	၃၃၆

ယခင် (၁၃၅၅ ရဲ့နှစ်) တွင် ဝိပဿနာအနှစ်ချုပ်စာအုပ်ထုတ်ဝေရန်
ပထမအကြိမ်မှ ဆဋ္ဌမအကြိမ်အထိ လှူဒါန်းခဲ့ကြသော
အလှူရှင်များစာရင်း

၁။	ဒေါ်စောသန်း-သား၊ သမီး၊ မြေးမြစ်များ	၇၇၈၅/-
၂။	ဦးတင်အုန်း-ဒေါ်ကြည်ကြည် မိသားစု	၃၅၀၀/-
၃။	ဦးဝင်းမြင့်-ဒေါ်နန္ဒာအေး မိသားစု	၅၀၀၀/-
၄။	ဗိုလ်မှူးဝင်းခေါင် မိသားစု	၂၀၀၀/-
၅။	ဗိုလ်မှူးတင်မောင်အေး မိသားစု	၁၅၀၀/-
၆။	ဒေါက်တာစိုးမိုး မိသားစု	၁၀၀၀/-
၇။	ဗိုလ်မှူးတင်နိုင်-ဒေါ်အေးအေး မိသားစု	၂၀၀၀/-
၈။	ဗိုလ်ကြီးစိန်ဝင်း မိသားစု	၁၀၀၀/-
၉။	ဦးဘမြင့်၊ ဒေါ်ဝင်းသန္တာ မိသားစု	၁၀၀၀/-
၁၀။	ဒေါ်အုံးမြ မိသားစု	၁၀၀၀/-
၁၁။	ဂုဏ်ထူး ဦးအောင်ခိုင်-ဒေါ်ခင်ပြုံးသွင်	၁၀၀၀/-
၁၂။	ဂုဏ်ထူးဦးသိန်းနိုင်-ဒေါ်ကြည်ကြည်တင်	၃၀၀/-
၁၃။	ဦးထွန်းနွယ်-ဒေါ်မြင့်မြင့်ကြည် မိသားစု	၃၀၀/-
၁၄။	ဦးမြင့်စန်း-ဒေါ်သန်းသန်းမြင့် မိသားစု	၁၀၀/-
၁၅။	၃၈ လမ်းဈေး၊ ပန်းမိသားစု	၃၀၀/-
၁၆။	ဗိုလ်ထွန်းဇော်မိသားစု	၂၀၀/-
၁၇။	ဗိုလ်ကြီးဝင်းထွဋ်မိသားစု	၁၈၀/-
၁၈။	ဗိုလ်မှူးသိန်းဝင်း မိသားစု	၁၀၀/-
၁၉။	ဗိုလ်ကြီးလူမွန် မိသားစု	၅၀၀/-
၂၀။	ဗိုလ်မှူးစိုးအောင်မိသားစု	၅၀၀/-
၂၁။	ဗိုလ်ကြီးသော်လွင်မိသားစု	၁၀၀/-
၂၂။	ဗိုလ်ကြီးစံဝင်းမောင် မိသားစု	၁၀၀/-
၂၃။	ဗိုလ်ကြီးထွန်းထွန်းအောင် မိသားစု	၁၅၀/-
၂၄။	ဗိုလ်မှူးနေဝင်း မိသားစု	၂၀၀/-
၂၅။	ဗိုလ်မှူးအောင်ညွန့် မိသားစု	၁၀၀/-
၂၆။	ဗိုလ်မှူးရဲဟန် မိသားစု	၁၀၀/-
၂၇။	ဗိုလ်ကြီးအောင်နိုင်မိသားစု	၁၀၀/-
၂၈။	အရာခံဗိုလ်ခင်မောင်ကျော် မိသားစု	၁၀၀/-
၂၉။	ဒုဗိုလ်မှူးကြီး ရဲလွင် မိသားစု	၁၀၀/-
၃၀။	ဗိုလ်မှူးမောင်ထွန်းမိသားစု	၅၀၀/-

၃၁။	ဗိုလ်မှူးမြင့်အောင် မိသားစု	၂၀၀/-
၃၂။	ဗိုလ်ကြီးဌေးလွင်သန်း မိသားစု	၁၀၀/-
၃၃။	ဒုဗိုလ်မှူးကြီး လှမောင် မိသားစု	၃၀၀/-
၃၄။	ဗိုလ်သက်ခိုင်ဝင်း မိသားစု	၁၀၀/-
၃၅။	ဗိုလ်ကြီးဇော်ထွန်း မိသားစု	၅၀၀/-
၃၆။	ဗိုလ်မှူးကျော်ရင် မိသားစု	၁၈၀/-
၃၇။	ဗိုလ်ကြီးခင်ကျော် မိသားစု	၁၅၀/-
၃၈။	ဗိုလ်ကြီးမြင့်သိန်း မိသားစု	၂၀၀/-
၃၉။	ဗိုလ်ကြီးအောင်မော် မိသားစု	၃၀၀/-
၄၀။	ဗိုလ်မှူးအောင်ဝင်းဦး-ဒေါ်မြင့်မြင့်အုန်း	၅၀၀/-
၄၁။	ဦးတင်ထွန်းအောင်-ဒေါ်ယဉ်ယဉ်ကြည်	၅၀၀/-
၄၂။	ဗိုလ်မှူးစိုးမြင့်-မိသားစု	၁၀၀/-
၄၃။	ဗိုလ်ကြီးထင်ဇော်မိသားစု	၂၀၀/-
၄၄။	ဦးခင်စိုး-ဒေါ်စန်းစန်းမိသားစု	၂၇၀/-
၄၅။	ဦးမြင့်ဆွေ-ဒေါ်သီတာစိုး မိသားစု	၃၀၀/-
၄၆။	ဗိုလ်ကြီးရန်နိုင်ထွန်း-ဒေါ်မိမိစိုး	၈၀၀/-
၄၇။	ဗိုလ်မှူးလှမြင့်-ဒေါ်တင်တင်ထူး	၃၅၀၀/-
၄၈။	ဗိုလ်မှူးသန်းဆွေ-မမစု မိသားစု	၅၀၀/-
၄၉။	ဗိုလ်မှူးစိုးဝင်း+ဗိုလ်မှူးကေသီကျော်	၂၀၀၀၀/-
၅၀။	ဗိုလ်မှူးလှထွန်း မိသားစု	၁၀၀၀/-
၅၁။	ဗိုလ်မှူးညွန့်ဝင်း	၃၁၀/-
၅၂။	တပ်မှူးကြီး ဗိုလ်မှူးကြီးမင်းနိုင်+ဒေါ်ကြူကြူခင်	၂၀၀၀/-
၅၃။	ဗိုလ်မှူးသိန်းဇော်+ဒေါ်ခင်လေးမာ	၅၀၀၀/-
၅၄။	ဗိုလ်ကြီးဒေါ်တင်လှိုင်နှင့်အဖွဲ့	၅၃၀/-
၅၅။	ဗိုလ်မှူးစိုးဝင်း+ဗိုလ်ကြီးမြင့်စန်း	၁၀၀၀/-
၅၆။	ဦးတင်ဟန်+ဗိုလ်ကြီးဒေါ်ခင်လှလှ	၁၀၀၀/-
၅၇။	ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး ဒေါ်ဆွေဆွေထွန်း	၅၀၀/-
၅၈။	ဗိုလ်မှူးကျော်တင့်+ဗိုလ်ကြီးစန်းစန်းဝေ	၁၁၀၀/-
၅၉။	ဦးညွန့်ဦး+ဗိုလ်ကြီး(ဝါန)ဒေါ်ခင်အေးမြင့်	၁၀၀၀၀/-
၆၀။	တပ်ရင်းမှူး ဗိုလ်မှူးကြီးမောင်မြို့	၁၀၀၀/-
၆၁။	ဒေါက်တာစောလှထွန်း+မသန်းသန်းအေး	၃၀၀၀/-
၆၂။	ဒေါ်ကျင်ဝင်း	၄၀၀၀/-
၆၃။	အောင်နိုင်ဦး	၅၀၀/-
၆၄။	ဦးဘဟန် (ဇနီး-ဒေါ်မိုးမိုး)	၁၀၀၀/-

၆၅။	ဦးအောင်တင်+ဒေါ်ညွန့်ညွန့် မိသားစု	၂၀၀၀/-
၆၆။	ဦးစိန်သိန်း+ဒေါ်လှလှမိသားစု	၃၀၀/-
၆၇။	ဒေါက်တာမောင်မောင်သန်း+ဒေါက်တာသင်းသင်းလတ်	၅၀၀၀/-
၆၈။	မခန့်ကေခိုင် (၃) နှစ်မြောက်အလှူတော်	၃၀၀၀/-
၆၉။	ဦးမြတ်ကျော်+ဒေါ်မြင့်မြင့်အေး	၅၀၀/-
၇၀။	ဦးမြင့်ဆွေ+ဒေါ်သီတာစိုး မိသားစု	၅၀၀/-
၇၁။	ဦးခင်စိုး+ဒေါ်ခင်စန်း မိသားစု	၅၀၀/-
၇၂။	ကိုခင်မောင်ကျော်+မသန်းသန်းအေး	၅၀၀/-
၇၃။	ဒေါ်အေးမေ	၁၀၀၀/-
၇၄။	မောင်စိုး+မတင်လှ	၃၀၀/-
၇၅။	အမေရိကန်နိုင်ငံ ဦးစိန်သန်း+ဒေါ်စုစုမော်	၅၀၀/-
၇၆။	ပ-သုံးလုံးဝိပဿနာအဖွဲ့ချုပ်ဥက္ကဋ္ဌကြီး	၅၀၀၀/-
၇၇။	ပ-သုံးလုံးဝိပဿနာအဖွဲ့ချုပ်ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ	၁၀၀၀/-
၇၈။	ပ-သုံးလုံးဝိပဿနာအဖွဲ့ချုပ်၊ အကျိုးဆောင်	၁၀၀၀/-
၇၉။	ပ-သုံးလုံးဝိပဿနာအဖွဲ့	၅၀၀/-
၈၀။	ဦးအေးမောင်	၃၀၀/-
၈၁။	ဦးဝင်းဖေ+ဗိုလ်ကြီးဒေါ်တင်လှိုင်	၁၀၀၀/-
၈၂။	ဒေါ်ဟန်စိန် (ပ-သုံးလုံး)	၅၀၀/-
၈၃။	မခင်ရီ	၂၀၀/-
၈၄။	မကြည်ကြည်သိန်း	၁၅၀/-
၈၅။	ဦးအောင်မြို့	၂၀၀/-
၈၆။	ဒေါ်သန်းရင်(ခ)ဒေါ်ခင်ညိုမီး	၂၀၀/-
၈၇။	ဒေါ်ကျင်ပွားမိသားစု	၅၀၀/-
၈၈။	ဒေါ်ဘေဘီ	၂၀၀/-
၈၉။	ကိုမျိုးအောင်+မတိုးတိုးမြတ်၊ သမီးမေသူ၊သားတင်အောင်ဝင်း	၁၀၀၀/-
၉၀။	ဦးဝင်းမြင့်+ဒေါ်ခင်ခင်ထွန်း	၉၀၀/-
၉၁။	(ဦးသန်းရွှေ)-ဒေါ်ကြည် သမီး-ဒေါ်လှကြွယ်မိသားစု	၅၀၀၀/-
၉၂။	ရဟန်းအမ-ဒေါ်သန်းစိန်	၁၀၀၀/-
၉၃။	ဦးသန်းနိုင်+ဒေါ်အေးအေးဌေး မိသားစု	၃၀၀၀၀/-
၉၄။	ဦးအာသာတင်ထွန်း၊ (၃)လမ်း၊ ဒိုဘီလှိုင်	၅၅၀၀/-
၉၅။	မြန်မာနိုင်ငံ၊ ထိုင်းသံရုံး၊ ထိုင်းသံအမတ်ကြီး	၆၂၀၀/-
၉၆။	ဦးအုန်းသောင်း+ဒေါ်စပယ်အောင်	၁၀၀၀/-

၉၇။	ဦးတင့်လွင့်+ဒေါ်ညိုညိုဝင်း မိသားစု	၂၀၀၀/-
၉၈။	ကိုသန်းစင်+မလှဌေး (၃၉) လမ်း	၁၀၀၀/-
၉၉။	ဒေါ်ကြည်ကြည်လှိုင်	၁၀၀/-
၁၀၀။	မိဘများအများထား၍ ဖြိုးမြတ်စု၊ သမ္မတအိမ်တော်ဝင်း	၃၀၀/-
၁၀၁။	ဦးစောထွဋ်နှင့် ဇနီးမိသားစု(စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန)	၅၀၀/-
၁၀၂။	ဦးစောလှိုင်+ဒေါ်လုံး၊ ပဲခူးမြို့။	၁၀၅/-
၁၀၃။	ဦးစိန်ဝင်း+ဗိုလ်ကြီးခင်ဌေးဝင်း သမီးကေသွယ်ဦး၊ သားပြည့်စုံဝင်း	၅၀၀/-
၁၀၄။	ဦးကြည်မောင် (စက်ရုံများ) ဇနီး-ဒေါ်ဝင်းဝင်းခိုင်၊ သားညီညီမောင်	၃၀၀၀/-
၁၀၅။	ဖခင်ကြီး၊ ဗိုလ်မှူးလှဖေ-အားရည်စူး၍ မိခင်ဒေါ်မြမြကြွယ်အားအများထားလျက် သားဦးအောင်မျိုးမင်း ဆေးသုတေသန အရာရှိ၊ ကောင်းမှု။	၅၀၀/-
၁၀၆။	ဦးသန်းမောင်+ဒေါ်သန်းချစ်မိသားစု	၅၀၀/-
၁၀၇။	ဦးထွန်းအေး-ဒေါ်ကြည်ကြည်သန်း	၁၀၀၀/-
၁၀၈။	ဦးမြင့်သိန်းအားရည်စူး၍ မိခင်ဒေါ်တင်ဝေ နှင့်သားများ	၁၀၀၀/-
၁၀၉။	ထိုင်းသံရုံး၊ ထိုင်းသံအမတ်ကြီးနှင့်ဇနီးအလှူ။	၁၀၀၀/-
၁၁၀။	ဦးသီဟပလ+မဝင်းဝင်းမြင့်မိသားစု	၁၀၀၀/-
၁၁၁။	ဦးမျိုးသန်း+ဒေါ်ဝါဝါဝင်း မိသားစု၊	၁၀၀၀/-
၁၁၂။	အရာခံဗိုလ်ဦးလှထွန်းမိသားစု၊	၁၀၀၀/-
၁၁၃။	ကပ္ပတိန်ဦးလှဝင်း+ဒေါက်တာသောင်းသောင်းဆိုင်	၁၀၀၀၀/-
၁၁၄။	(ဦးလှခင်ပုသိမ်) ဒေါ်မြကြည်။	၁၀၀၀/-
၁၁၅။	ဦးအောင်သူ+ဒေါ်လှလှကြည်။	၁၀၀၀/-
၁၁၆။	ဦးမင်းမောင် + ဒေါ်ထွားညွန့် သားအရှင်ဘဒ္ဒိယ။	၁၀၀၀/-
၁၁၇။	ဗိုလ်မှူးကြီးစောလွင် + ဒေါ်ဝင်းဝင်းမာ၊	၃၀၀၀/-
၁၁၈။	ဗိုလ်မှူးမောင်မောင်မျိုးညွန့်+ဒေါ်မူမူကျော်	၃၀၀၀/-
၁၁၉။	ဦးဇော်တင့် (ပြည်ပဆက်သွယ်ရေးမန်နေဂျာ)	၅၀၀၀/-
၁၂၀။	ဦးတက်ဖြိုး+ဒေါ်ခင်တင့်	၁၀၀၀/-

